

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

**Evaluarea intervențiilor POCU în domeniul ocupării forței de muncă.
Evaluarea contribuției POCU la creșterea ocupării în rândul tinerilor
NEETs. Raport de evaluare 2015**

**Raport final de evaluare
București, Iunie 2016**

Acest raport a fost elaborat în baza unei evaluări independente efectuate de QUES Quality Research and Support. Opiniile exprimate în raport sunt cele ale echipei de evaluare și nu reprezintă neapărat punctul de vedere al Ministerului Fondurilor Europene. Autorii raportului de evaluare sunt: dr. Laura Trofin, dr. Irina Lonean, conferențiar universitar dr. Vasile Alecsandru Strat, Mihaela Aioanei, Mariana Mădălina Labă.

Proiect finanțat din FSE prin POCU 2014-2020

Cuprins

Lista de figuri	2
Lista de tabele	3
Listă de acronime	7
Sumar executiv	9
1. Introducere	14
2. Metodologie	17
3. Evoluția situației tinerilor în general și a tinerilor NEETs evoluția situației tinerilor și a tinerilor NEETs de la momentul adoptării POCU 2014-2020	20
3.1. Cerințe și obiective ale analizei	20
3.2. Metodologie și date utilizate.....	20
3.3. Principalele limitări ale abordării propuse	21
3.4. Evoluția situației tinerilor în general de la momentul adoptării POCU 2014-2020 – februarie 2015	21
3.5. Evoluția situației tinerilor NEETs de la momentul adoptării POCU 2014-2020.....	27
4. Descrierea principalelor intervenții și a surselor de finanțare aferente	34
4.1. Cerințele și obiectivele analizei	34
4.2. Abordare	34
4.3. Surse principale de finanțare	34
4.4. Intervenții adresate în mod explicit sau implicit tinerilor în general și tinerilor NEETs, implementate până la finalul anului 2015, și sursele aferente de finanțare.....	35
4.5. Intervenții adresate în mod explicit sau implicit tinerilor în general și tinerilor NEETs, implementate începând cu anul 2016, și sursele aferente de finanțare.....	39
5. Evoluția viitoare a situației tinerilor, în baza scenariilor cu sau fără intervenții țintite spre NEETs 43	
6. Principalele lecții învățate din implementarea intervențiilor similare finanțate din FSE în România	59
7. Garanții pentru TINERi! – raport de caz	61
8. Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru! – raport de caz	90
9. Concluzii și recomandări	118

Lista de figuri

Figura 1. Evoluția națională a tinerilor 15 -24 ani	21
Figura 2. Rata de activitate în rândul populației 15-24 ani	23
Figura 3. Rata de ocupare în rândul populației 15-24 ani.....	24
Figura 4. Evoluția tinerilor 15 -24 ani în zona ITI Delta Dunării.....	26
Figura 5. Distribuția județeană a populației domiciliată a României, în vârstă de 15 -24 ani - 2015.....	26
Figura 6. Distribuția județeană a populației domiciliată la nivelul României, de etnie romă, în vârstă de 15 -24 ani - 2015.....	27
Figura 7. Rata tinerilor NEETs la nivel UE - 2014	28
Figura 8. Evoluție tineri NEETs - nivel regional.....	28
Figura 9. Distribuția NEETs - nivel național 2015	29
Figura 10. Evoluția procentuală a NEETs rural comparativ cu urban	29
Figura 11. Distribuția regională a NEETs pe medii de rezidență - 2015.....	30
Figura 12. Distribuția județeană a NEETs - 2015	30
Figura 13. Distribuția județeană a NEETs, din mediul urban - 2015.....	31
Figura 14. Distribuția județeană a NEETs, din mediul rural – 2015	31
Figura 15. Ponderea populației NEETs, în totalul populației cu vârsta cuprinsă între 15 -24 ani – 2015.....	32
Figura 16. Evoluția tinerilor NEETs în zona ITI Delta Dunării.....	32
Figura 17. Distribuția județeană a populației NEETs de etnie romă - 2015	33
Figura 18. Alocarea bugetară (mil. Lei) aferentă perioadei 2007 – 2015, intervenții care contribuie în mod direct sau indirect la îmbunătățirea situației tinerilor în general și tinerilor NEETs	39
Figura 19. Alocarea bugetară (mil. Lei) aferentă perioadei 2014/2016 - 2020, intervenții care contribuie în mod direct sau indirect la îmbunătățirea situației tinerilor în general și tinerilor NEETs.....	41
Figura 20. Cauze ale ratei crescute de tineri NEET.....	45
Figura 21. Logica de intervenție a operațiunilor care vizează tinerii NEETs în cadrul POCU	46

Figura 22. Factori interni și externi de care depinde implementarea și efectul operațiunilor care vizează tinerii NEETs din POCU	47
Figura 23. Structura populației tinere și traiectorii în urma intervențiilor care țintesc tinerii NEETs	52
Figura 24. Valoarea estimată a populației de tineri NEETs, scenariul 1	53
Figura 25. Valoarea estimată a populației de tineri NEETs, scenariul 2	54
Figura 26. Valoarea estimată a populației de tineri NEETs	55
Figura 27. Valoarea estimată a populației de tineri NEETs cu intervenția POCU	57
Figura 28. Logica de intervenție a proiectului „Garanții pentru TINERi!”	62
Figura 29. Nevoile actuale ale grupului țintă al proiectului „Garanții pentru TINERi!”	64
Figura 30. Nevoi ale grupului țintă la începutul proiectului „Garanții pentru TINERi!”	69
Figura 31. Utilitatea cursurilor în cadrul proiectului „Garanții pentru TINERi!”	70
Figura 32. Rata de ocupare ca urmare a implementării proiectului Garanția pentru TINERi!	77
Figura 33. Durabilitatea ocupării în cadrul proiectului „Garanția pentru TINERi!”	80
Figura 34. Proportia tipurilor de cheltuieli în totalul cheltuielilor proiectului „Garanția pentru TINERi!”	80
Figura 35. Proportia tipurilor de cheltuieli în totalul cheltuielilor proiectului „Garanția pentru TINERi!”	81
Figura 36. Logica de intervenție a proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”	91
Figura 37. Structura grupului țintă în funcție de nivelul studiilor în cadrul proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”	92
Figura 38. Profilul grupului țintă al proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”	92
Figura 39. Nevoile actuale ale grupului țintă al proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”	94
Figura 40. Servicii necesare pentru grupul țintă la intrarea lor în proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”	96
Figura 41. Eficacitatea proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!” din perspectiva ocupării	100
Figura 42. Mixul și cronologia intervențiilor asupra grupului țintă în proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”	101
Figura 43. Distribuția participanților la proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!” pe regiuni și județe	102
Figura 44. Cele mai utile servicii în cadrul proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”	105
Figura 45. Influența cursurilor asupra obținerii unui loc de muncă în proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”	106
Figura 46. Rata de ocupare ca urmare a participării la proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!” pe niveluri de educație	107
Figura 47. Durabilitate ocupării în cadrul proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”	108
Figura 48. Proportia tipurilor de cheltuieli în totalul cheltuielilor proiectului în proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”	109
Figura 49. Proportia tipurilor de cheltuieli în totalul cheltuielilor proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”	110

Lista de tabele

Tabel 1. Evoluția populație 15 -24 de ani, nivel regional și național.....	22
Tabel 2. Evoluția ponderii populație urbane (în populația totală), cu vârstă între 15 -24 de ani, nivel regional și național	22
Tabel 3. Evoluția ratei de activitate la nivel regional 2017 - 2015	23
Tabel 4. Evoluția ratei de ocupare la nivel regional 2017 - 2015.....	25
Tabel 5. Succesul măsurilor de prevenire a riscului ca tinerii să intre în categoria NEET	50
Tabel 6. Succesul măsurilor de prevenire a riscului ca tinerii să intre în categoria NEETs	50
Tabel 7. Anticiparea realizării țintelor măsurilor POCU care țintesc tinerii NEETs până în 2020.....	56
Tabel 8. Preluarea în POCU a lecțiilor învățate din implementarea POSDRU	59
Tabel 9. Probleme ale grupului țintă al proiectului „Garanții pentru TINERi!”	65
Tabel 10. Sub-grupurile țintă identificate și nevoile aferente specifice în cadrul proiectului Garanții pentru TINERi!.....	66
Tabel 11. Corespondența între nevoile curente ale grupului țintă al proiectului Garanția pentru TINERi! și logica de intervenție a POCU	71
Tabel 12. Realizarea indicatorilor la nivelul proiectului Garanția pentru TINERi!	72
Tabel 13. Costuri unitare pe activități ale proiectului „Garanția pentru TINERi!”	81
Tabel 14. Costuri unitare pe indicatori la nivelul proiectului „Garanția pentru TINERi!”	82
Tabel 15. Cost/sesiune al tipurilor de formare organizate în cadrul proiectului „Garanția pentru TINERi!”	82
Tabel 16. Costuri unitare pe indicatori ale proiectului „Garanția pentru TINERi!”	84
Tabel 17. Sub-grupurile țintă identificate și nevoile aferente specifice în proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”	95

Tabel 18. Corelarea măsurilor finanțate prin POSDRU, DMI 5.1 cu nevoile identificate la nivelul grupului țintă	97
Tabel 19. Nivelul de realizare al indicatorilor în cadrul proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”	99
Tabel 20. Costuri unitare pe activități ale proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru”	110
Tabel 21. Costuri unitare pe indicatori la nivelul proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru”	111
Tabel 22. Cost/sesiune al tipurilor de formare organizate în cadrul proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru”	111
Tabel 23. Costuri unitare pe indicatori ale proiectului „Investiția în tineri. Investiția în viitorul nostru!”	112
Tabel 24. Costuri unitare pe activități la nivelul proiectelor.....	125
Tabel 25. Costuri unitare pe indicatori la nivelul proiectelor.....	126
Tabel 26. Costuri unitare la nivelul proiectelor în comparație cu valoarea costurilor unitare în POSDRU	126

Mulțumiri

Realizarea de o manieră eficientă și eficace a *"Evaluării intervențiilor POCU în domeniul ocupării forței de muncă. Evaluarea contribuției POCU la creșterea ocupării în rândul tinerilor NEETs. Raport de evaluare 2015"* nu ar fi fost posibilă fără sprijinul și conlucrarea operativă a tuturor actorilor implicați în problematica tinerilor și a tinerilor NEETs, în România și Uniunea Europeană.

O parte dintre acești actori au fost vizați direct de exercițiul de evaluare, ca beneficiari ai recomandărilor rezultate. Astfel, transmitem mulțumirile noastre reprezentanților AM POCU care au sprijinit echipa în realizarea interviurilor necesare, dar și prin furnizarea de documente suplimentare și facilitarea comunicării cu alți actori din sistemul de implementare a programului, precum OIR București-Ilfov și OI Educație. Aceștia din urmă dorim să le aducem mulțumiri pentru timpul acordat dar și pentru informațiile calitative importante care au contribuit la fundamentarea constatărilor referitoare la sinergia dintre AP 1 a POCU și alte axe prioritare, în special Axa Prioritară 6.

Un sprijin deosebit a fost primit din partea Serviciului Public de Ocupare, atât în ceea ce privește interviurile realizate cu reprezentanții ANOFM, interviurile facilitate și realizate cu AJOFM Galați, Giurgiu și Brașov și participarea în calitate de experți la panelul organizat în vederea validării rezultatelor evaluării. În acest context mulțumim reprezentanților SPO implicați pentru colaborarea deschisă și constructivă.

Suntem recunoscători partenerilor din cadrul celor două proiecte analizate ("*Garanții pentru TINERi!*" și "*Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!*"), mai precis Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, BPI Management Consulting România SRL, Asociația Profesională Neguvernamentală de Asistență Socială ASSOC (Baia Mare), Fundația Ecologică Green (Iași), Patronatul Tinerilor Întreprinzători din România, Consiliul Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România, pentru timpul acordat, documentele transmise dar și pentru sprijinul suplimentar în ceea ce privește accesul echipei de evaluare la tinerii NEETs și la experții care au lucrat direct cu aceștia și care au acumulat experiență directă în ceea ce privește nevoile și măsurile cele mai eficace pentru grupul de tineri specific vizat și de evaluarea noastră.

Aducem mulțumiri și Ministerului Tineretului și Sportului pentru interes și implicare, precum și Consiliilor Județene și direcțiilor generale pentru asistență socială și protecția copilului din județele Galați, Giurgiu și Brașov pentru contribuția semnificativă la colectarea de dovezi în cadrul evaluării, care au permis o triangulare adecvată și formularea de constatări valide atât din perspectiva profilului și nevoilor tinerilor NEETs cât și din cea a intervențiilor cele mai eficace pentru a asigura accesul la grupul țintă (outreach) și activarea/ocuparea acestuia.

Mulțumiri speciale membrilor Comitetului de Coordonare a Evaluării dar și participanților la panelul de experți organizat, care prin discuțiile și observațiile formulate au întărit calitatea, inclusiv validitatea internă a raportului de evaluare și relevanța recomandărilor emise.

Având în vedere timpul scurt la dispoziție, realizarea de o manieră calitativă a evaluării nu ar fi fost posibilă fără implicarea Direcției Generale Analiză Programare și Evaluare a Ministerului Fondurilor Europene, în speță a Unității Centrale de Evaluare, căreia dorim să-i transmitem mulțumiri speciale pentru managementul agil, colaborarea permanentă, coordonarea eficientă și contribuția eficace la discuțiile constructive referitoare la calitatea procesului și a raportului de evaluare.

Nu în ultimul rând, trebuie menționată participarea tinerilor NEETs (ca cei din fotografia de mai jos) în cercetarea care a fundamentat raportul de evaluare, demers ce a contribuit semnificativ la calitatea acestuia. Le adresăm pe această cale mulțumirile noastre, în speranța că acest raport va contribui la evoluția lor pozitivă, înspre piața muncii sau/și o viață plină de sens.

În calitate de coordonator de proiect și de echipă, trebuie să transmit mulțumiri speciale și echipei de experți pentru implicarea permanentă și flexibilă în activitățile de evaluare, indispensabilă creării unui produs de bună calitate și util factorilor decizionali, așa cum și-a propus contractul prin obiectivele sale.

Listă de acronime

ADȘ	A doua șansă
AIPPIMM	Agenția pentru Implementarea Proiectelor și Programelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii
AM POSDRU	Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
ANC	Autoritatea Națională pentru Calificări
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANPIS	Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială
ANR	Agenția Națională pentru Romi
AP	Axă prioritară
APL	Autorități Publice Locale
ARACIS	Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior
ASSOC	Asociația Profesională Neguvernamentală de Asistență Socială ASSOC
AT	Asistență Tehnică
BAS	Bugetul asigurărilor pentru șomaj
CDI	Cercetare Dezvoltare Inovare
CE	Comisia Europeană
CNC	Cadrul Național al Calificărilor
CS	Comitete sectoriale
DIIMMAT	Departamentul pentru IMM-uri, Mediul de Afaceri și Turism
EaSI	Employment and Social Innovation
FEG	Fundația Ecologică Green
FESI	Fonduri Europene Structurale și de Investiții
FPC	Formare profesională continuă
FSE	Fondul Social European
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
ILMT	Inițiativa Locuri de Muncă pentru Tineri
ISJ	Inspectorate Școlare Județene
ITI DD	ITI Delta Dunării
ÎPV	Învățarea pe parcursul vieții
ÎPT	Învățământ profesional și tehnic
LdI	Logica de intervenție
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
ME	Ministerul Economiei
MEN	Ministerul Educației Naționale
MDRAP	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
MFE	Ministerul Fondurilor Europene
MJ	Ministerul Justiției
MMFPSPV	Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice
MS	Ministerul Sănătății
MTS	Ministerul Tineretului și Sportului
NEETs	Not in Education, Employment or Training
ONG	Organizații Neguvernamentale
OS	Obiectiv specific

PNDR	Planul Național pentru Dezvoltare Rurală
POCU	Programul Operațional Capital Uman
POR	Programul Operațional Regional
POSDRU	Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
SPO	Serviciul Public de Ocupare
PS	Parteneri sociali (Patronate + Sindicate)
SEE	Spațiul Economic European
TIA	Tineret în Acțiune

Sumar executiv

Acest raport de evaluare și-a propus să faciliteze managementul Axei Prioritare 1 Inițiativa Locuri de Muncă pentru Tineri a Programului Operațional Capital Uman 2014-2020. Evaluarea analizează situația tinerilor NEETs, adică tinerii cu vârsta sub 25 de ani, care nu au un loc de muncă și nu urmează programe de educație sau formare, pentru a identifica mecanismele care contribuie cel mai bine la îmbunătățirea situației lor.

Evaluarea a fost coordonată de Unitatea Centrală de Evaluare din cadrul Direcției Generale Analiză Programare și Evaluare a Ministerului Fondurilor Europene și implementată în lunile aprilie și mai 2016 de o echipă de experți gestionată de QURES Quality Research and Support. Raportul de evaluare a fost finalizat în urma dezbaterilor realizate în cadrul Comitetului de Coordonare a Evaluării și ia în considerare observațiile membrilor acestuia.

Metodologia evaluării a presupus extragerea lecțiilor învățate din implementarea a două proiecte pilot adresate tinerilor NEETs, finanțate din Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. De asemenea, a inclus o amplă cercetare de birou a documentelor programatice aferente celor două perioade de programare (2007 - 2013 și 2014-2020), a altor studii și evaluări privind sprijinul acordat tinerilor NEETs din România și Uniunea Europeană, precum și a cadrului legislativ și strategic, european și național, cu incidență asupra tinerilor. Au fost colectate date primare prin intermediul interviurilor, focus grupurilor și sondajelor de la instituții relevante centrale (ministere și Serviciul Public de Ocupare), regionale și locale (în județele Brașov, Giurgiu și Galați), partenerii din proiectele pilot, consilierii de informare, orientare și ocupare și, nu în ultimul rând, de la tinerii NEETs participanți în cele două proiecte.

Datele statistice furnizate de Institutul Național de Statistică și datele primare colectate prin sondaje au fost analizate statistic, inclusiv pentru calcularea unor costuri unitare aferente diverselor tipuri de sprijin acordat tinerilor NEETs. Datele calitative și cantitative au fost analizate prin intermediul metodei studiului de caz, iar constatările, concluziile și recomandările preliminare ale evaluării au fost validate de un panel de experți în domeniul activării și ocupării tinerilor NEETs. Astfel, metodologia evaluării a permis colectarea de dovezi prin diferite metode, din diferite surse, precum și analiza acestora atât pe baze statistice, cât și pe principiul triangulării.

Întrebarea de evaluare 1: Care este evoluția situației tinerilor NEETs, inclusiv tineri NEETs de etnie romă, în zonele vizate (regiunile de dezvoltare, zonele urbane vs rurale, zona ITI Delta Dunării), de la momentul adoptării programului?

Numărul tinerilor NEETs în România a avut o evoluție oscilantă de-a lungul perioadei 2007-2015 și a înregistrat o creștere de 3,6% din 2014 până în 2015, în ciuda evoluției demografice negative și a creșterii ușoare a ratelor de activitate și ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani.

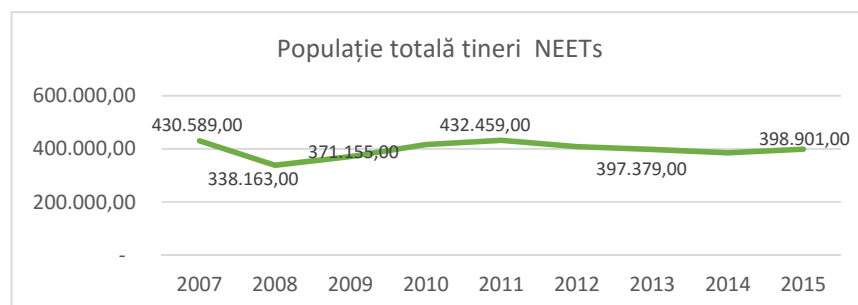

Figura 1. Evoluția numărului total de tineri NEETs între anii 2007 și 2015

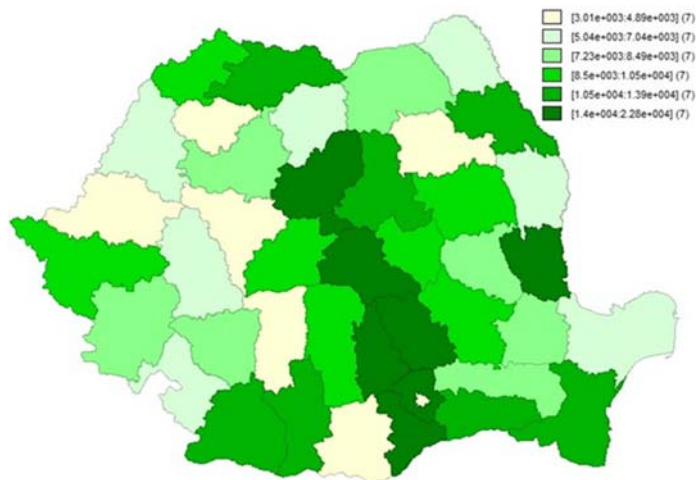

Figura 2. Distribuția județeană a tinerilor și tinerilor NEETs în anul 2015

România se confruntă din această perspectivă cu adâncirea discrepanțelor regionale, întrucât la nivelul anului 2015 se înregistrează o creștere a populației de tineri NEETs tocmai în acele regiuni unde numărul acestora a fost mai ridicat încă din anul 2007 (Sud-Muntenia, Centru, Sud-Est). De asemenea, s-a observat că în anul 2015 ponderea populației totale de NEETs din mediul urban a crescut față de anul 2014. Evoluția populației tinerilor NEETs din zona ITI Delta Dunării și de etnie romă urmează aceleași trenduri ca întreaga categorie, respectiv o creștere în 2015 față de 2014, mai puternică în zona urbană. Există discrepanțe importante și în ceea ce privește distribuția județeană a tinerilor și tinerilor NEETs.

Cadrul strategic, legislativ și instituțional relevant pentru tinerii NEETs a fost stabil între februarie 2016, când a fost adoptat Programul Operațional Capital Uman 2014-2020, și momentul realizării evaluării, atât la nivel național cât și european. Elementele cu un potențial impact asupra situației tinerilor NEETs în următorii ani se regăsesc îndeosebi în strategii naționale precum "Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020", "Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020", "Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România".

Principalele intervenții implementate sau planificate în vederea ameliorării situației tinerilor în general și în special a tinerilor NEETs în România au fost sau vor fi finanțate în special din fonduri europene. Printre acestea, Fondul Social European prin intermediul Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane / Programului Operațional Capital Uman ocupă un prim loc, urmat de Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Regional (în perioada de programare 2007-2013) și Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin Planul Național de Dezvoltare Rurală (în perioada de programare 2014-2020).

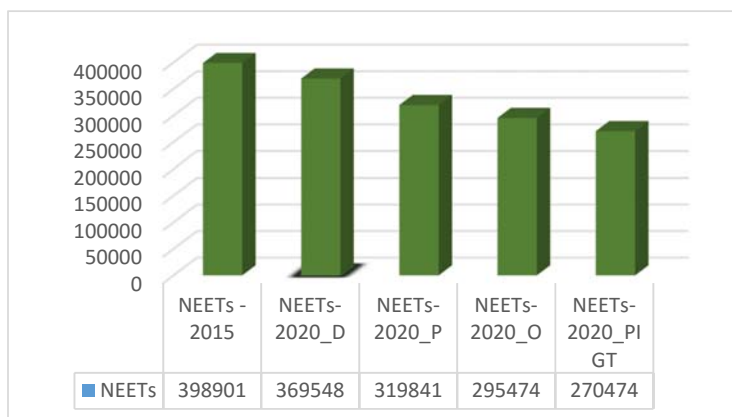

Figura 3. Evoluția viitoare a numărului tinerilor NEETs după implementarea POCU

Evoluția viitoare a situației tinerilor NEETs depinde în special de evoluția generală demografică și economică din România, dar și de eficacitatea măsurilor viitoare care vizează îmbunătățirea situației acestora, implementate în special prin intermediul Programului Operațional Capital Uman, axele prioritare 1, 2, 3 și 6. Numărul tinerilor NEETs va scădea în orice context, dar problema tinerilor NEETs va fi soluționată doar parțial până în anul 2020 și, în consecință, va persista și pe perioada de programare 2021-2026.

Întrebarea de evaluare 2: Ce mecanisme (tipuri de intervenție, relații inter-instituționale, mecanisme de selecție a proiectelor, de monitorizare, de rambursare etc.) influențează situația tinerilor NEETs și în ce mod?

Grupul țintă constituit din tineri NEETs ridică provocări considerabile atât din perspectiva identificării efective a persoanelor din acest grup, cât și a activării, calificării și ocupării acestora. Un număr scăzut al tinerilor NEETs este sau poate fi adus aproape de piața muncii. În plus, există sub-categoriile de tineri NEETs care au nevoi particulare, iar pe cale de consecință, intervențiile de sprijinire a acestora trebuie să fie, la rândul lor, particularizate. Principala categorie de tineri NEETs cu nevoi particulare poate fi identificată după nivelul de educație, fiind urmată de mediul de rezidență (urban/rural) și de apartenența la grupuri vulnerabile.

Sprijinul acordat în cadrul celor două proiecte pilot analizate în profunzime a fost în mare parte relevant pentru nevoile tinerilor NEETs participanți. Viitoarele proiecte pot fi însă îmbunătățite din această perspectivă prin includerea unor intervenții suplimentare, cum sunt activitățile individuale de informare, consiliere și orientare pe piața muncii, activitățile de consiliere psihologică, implicarea membrilor familiei susținătoare, activitățile care vizează analfabetismul funcțional și acompaniamentul la locul de ucenicie/muncă.

Intervențiile de sprijinire cele mai eficace au fost: (1) formarea profesională, cu condiția ca partea practică a acesteia să fie realizată conform cerințelor în vigoare și nevoilor ofertei și cererii de muncă, (2) prospectarea și medierea muncii oferite la nivel individual și (3) informarea, consilierea și orientarea profesională.

Măsurile cele mai puțin eficace, dar și mai puțin eficiente, din perspectiva celor două proiecte analizate s-au dovedit a fi: (1) măsurile de formare și asistență în sectorul antreprenoriatului, (2) ucenicia și (3) cursurile de inițiere. Intervențiile care vizează antreprenoriatul, în special ocuparea pe cont propriu sunt relevante, și potențial eficace, doar în cazul unui număr limitat de tineri NEETs. În forma actuală prevăzută de Legea 279/2005 cu toate modificările și completările ulterioare, ucenicia, deși relevantă ca tip generic de intervenție, este mai puțin eficientă și eficace datorită duratei lungi a acesteia și în special a obligațiilor administrative și de raportare aferente și a costurilor mari ale angajatorilor.

O serie de mecanisme de implementare influențează semnificativ eficacitatea intervențiilor de sprijinire a tinerilor NEETS. Mecanismul cel mai important în acest context este cel de rambursare a cheltuielilor efectuate și solicitate la plată de către beneficiarii Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Un efect similar l-a avut și furnizarea de subvenții diferite de la proiect la proiect, care a creat un sistem de "concurență" între proiecte din aceeași zonă. Analizele efectuate demonstrează o eficacitate sporită în județele în care a existat o colaborare între partenerii din proiect și Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, inclusiv în ceea ce privește ucenicia, și acolo unde centrele de garanție au fost operaționalizate la nivel județean. Instituțiile implicate și-au întărit capacitatea pe palierul monitorizării de proiect, ceea ce constituie un beneficiu în perspectiva noilor proiecte și reglementări, în special în ceea ce privește colectarea datelor la nivel de participant.

Din perspectiva sustenabilității rezultatelor obținute, proiectele au un succes moderat. La șase luni de la finalizarea proiectului, tinerii NEETs care au beneficiat de sprijin și-au menținut, în mare parte, cunoștințele dobândite și 35-37% dintre aceștia și-au păstrat locul de muncă peste 6 luni de la angajare.

Costuri unitare

	Costuri unitare medii POSDRU	Costuri unitare medii POSDRU în proiecte cu peste 50% beneficiari tineri	Garanția pentru TINERI!	Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!
Informare și consiliere	1.105	1.304	558	428
Formare	4.005	4.907	3.395	4.500
Medierea și prospectare	1.386	3.468	1.427	1.584
Srijin pentru activități independente	4.772	1.329	1.500	1.144

Figura 4. Comparație costuri unitare între proiectele analizate și POSDRU

Proiectele sunt eficiente, având în vedere că, în comparație cu costurile calculate în evaluările precedente, costurile unitare aferente proiectelor analizate sunt, în cele mai multe cazuri, mult mai mici. Există diferențe între costurile unitare pe activități și indicatori între cele două proiecte subiect al studiilor de caz. Aceste diferențe de costuri pot fi explicate de abordarea diferită a implementării proiectelor, precum externalizarea serviciilor de formare comparativ cu realizarea acestora de proprii angajați sau organizarea de târguri județene de locuri de muncă comparativ cu medierea organizată individual, prima variantă presupunând costuri mai mici.

Întrebarea de evaluare 3. În ce măsură mecanismele sunt sau pot fi îmbunătățite pentru perioada de programare 2014-2020?

Din perspectiva activității de identificare a tinerilor NEETs, dar și de menținere a acestora activi în cadrul proiectelor, precum și după finalizarea lor, este esențială colaborarea între beneficiarii/ partenerii din proiectele finanțate și Inspectoratele Școlare Județene, școli și primării. Astfel, mecanismele de implementare a Axei Prioritare 1 a Programului Operațional Capital Uman 2014-2020, precum și a proiectelor finanțate, ar trebui să evidențieze rolul acestor actori, precum și funcția cheie pe care Serviciul Public de Ocupare ar trebui să o îndeplinească. Aspectele legate de capacitatea insuficientă a acestei instituții de a-și îndeplini funcțiile cheie în acest context trebuie luată în considerare.

Deși Axa Prioritară 1 a Programului Operațional Capital Uman are în vedere o abordare personalizată și integrată, aceasta ia insuficient în considerare distribuția regională/județeană diferită și particularitățile diverselor sub-categorii ale grupului țintă. În principal, Axa Prioritară 1 a POCU nu a luat suficient în considerare relevanța și eficacitatea limitată a activităților care vizează antreprenoriatul, ucenicia și cursurile de inițiere.

Mecanismul optim de implementare a Axei Prioritare 1 a POCU trebuie să conțină elemente care vizează cinci tipuri mari de sprijin: (1) intervenție de tipul celor 2 proiecte pilot analizate în cadrul evaluării (cu excepția măsurilor de antreprenoriat), care să vizeze toate categoriile de tineri NEETs, mai puțin cei înrolați în sau care au absolvit sistemul educațional universitar, (2) intervenție de tipul celor două proiecte pilot analizate în cadrul acestei evaluări (cu excepția măsurilor de antreprenoriat), care să vizeze tinerii NEETs înrolați în/sau care au absolvit sistemul educațional universitar, (3) intervenție de tipul celor două proiecte pilot analizate în cadrul acestei evaluări (cu excepția măsurilor de antreprenoriat), care să vizeze tinerii NEETs din categorii vulnerabile: tineri instituționalizați, cu părinți plecați în străinătate, romi, (4) intervenții care vizează angajatorii ca beneficiari eligibili și care se supun regulilor ajutorului de stat, (5) intervenții axate pe antreprenoriat, planificate în acest moment sub formă de schemă de grant global.

Primele 3 tipuri de proiecte ar trebui dezvoltate și implementate la nivel regional, dar cu abordare județeană, cu implicarea tuturor actorilor principali: consilii județene, consilii locale, inspectoratele școlare, agenții de dezvoltare regională pentru a se asigura accesul la tinerii NEETs dar și cerere de forță de muncă în cazul în care la nivel local/județean nu există angajatori. Calibrarea dimensiunii proiectului la nivel județean trebuie să țină cont de numărul de NEETs existent, după cum a fost estimat în acest studiu și în analiza de fundamentare a proiectului. Ultimele două tipuri de intervenții ar trebui implementate prin proiecte de anvergură națională, dar competitive. Toate tipurile de intervenții trebuie să propună măsuri specifice pentru tinerii din zona rurală și pentru tinerii NEETs de sex feminin.

Pe baza constatărilor și concluziilor elaborate, evaluarea a făcut o serie de recomandări punctuale care vizează, în principal, Autoritatea de Management a Programului Operațional Capital Uman, dar și organismele intermediare, beneficiarii, Serviciul Public de Ocupare și Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstice. Mai jos sunt prezentate cele mai importante:

- ✓ Ar fi oportun ca viitoarele proiecte adresate tinerilor NEETs să ia în considerare nevoile specifice ale acestora, în funcție de nivelul de educație, mediul de rezidență (urban/rural) și apartenența la grupuri vulnerabile, pe care să le adreseze într-o manieră personalizată și integrată.
- ✓ Pentru a se evita dublarea activităților de identificare a tinerilor NEETs, precum și adresarea integrată a nevoilor tinerilor NEETs cu nivel de educație diferit, este esențială corelarea la nivel operațional între intervențiile Axei Prioritare 1 Inițiativa Locuri de Muncă pentru Tineri și cele ale Axei Prioritare 6 Educație și Competență.
- ✓ Pentru asigurarea eficacității activităților de formare implementate în cadrul proiectelor, calitatea părții practice a formării ar trebui îmbunătățită.
- ✓ Ar trebui încurajată participarea angajatorilor în implementarea de facto a activităților proiectelor, în conformitate cu angajamentele prevăzute în contractul de finanțare, pentru a spori gradul de integrare a tinerilor NEETs pe piața muncii.
- ✓ În vederea asigurării eficacității intervențiilor care vizează antreprenoriatul ar fi binevenită instituirea unui mecanism de selecție a tinerilor NEETs relevanți pentru acest tip de activitate și furnizarea de programe de tutorat/mentorat suficient de lungi în vederea consolidării și menținerii persoanelor juridice create.
- ✓ Legea uceniciei și normele metodologice aferente ar trebui îmbunătățite pentru a transforma acest instrument de politică publică într-unul eficient și eficace, în conformitate cu practica și nevoile particulare din România.
- ✓ Aplicarea unei subvenții unice pentru participanții care beneficiază de servicii similare ar reduce concurența între proiecte indusă de diferențe ale nivelului subvențiilor acordate.
- ✓ Îmbunătățirea eficienței procesului de plată/rambursare a cheltuielilor efectuate de către beneficiari ar contribui la menținerea activă a grupului țintă în cadrul proiectului.
- ✓ Atât din perspectiva parteneriatului și eficacității, dar și a sustenabilității, asigurarea implicării Serviciului Public de Ocupare în proiectele implementate și realizarea, de către acesta, a activităților de înregistrare, informare și consiliere este esențială.

1. Introducere

1. Acest document reprezintă Raportul final de evaluare elaborat în cadrul contractului de servicii aferente "Evaluării intervențiilor POCU în domeniul ocupării forței de muncă. Evaluarea contribuției POCU la creșterea ocupării în rândul tinerilor NEETs. Raport de evaluare 2015". Evaluarea a fost coordonată de Unitatea Centrală de Evaluare din cadrul Direcției Generale Analiză Programare și Evaluare a MFE și implementată de o echipă de experți gestionată de QURES Quality Research and Support SRL. Raportul final de evaluare este rezultatul consolidării versiunii preliminare a acestui document, pe baza observațiilor formulate de membrii Comitetului de Coordonare a Evaluării, în cadrul întâlnirii din data de 30 mai a.c., și ulterior, așa cum au fost transmise prin intermediul poștei electronice până în data de 6 iunie a.c. și prezentate în anexa 16.

2. *Obiectivul general al evaluării* a fost acela de a facilita un management informat al Programului Operațional Capital Uman 2014-2020 și adoptarea deciziilor pe bază de dovezi. Astfel, prin analizele realizate și constatările, concluziile și recomandările elaborate, echipa de evaluare a avut rolul de a sprijini Autoritatea de Management a POCU în a adopta măsurile necesare care să asigure o absorbție eficace și eficientă a fondurilor alocate pentru AP 1 a POCU, în legătură cu următoarele aspecte:

1. evoluția situației tinerilor NEETs de la momentul adoptării programului;
2. mecanismele care contribuie cel mai bine la îmbunătățirea situației tinerilor NEETs, din perspectiva misiunii FSE în România;
3. măsura în care sunt sau pot fi puse în practică mecanisme îmbunătățite pentru perioada 2014-2020.

3. Raportul final de evaluare răspunde la trei întrebări de evaluare enunțate în caietul de sarcini, astfel:

Întrebare evaluare	Capitol care răspunde la întrebarea de evaluare	Obiectiv al evaluării atins
Întrebare evaluare 1: Care este evoluția situației tinerilor NEETs, inclusiv tineri NEETs de etnie romă, în zonele vizate (regiunile de dezvoltare, zonele urbane vs rurale, zona ITI Delta Dunării), de la momentul adoptării programului?	Capitol 3. Evoluția situației tinerilor și a tinerilor NEETs de la momentul adoptării POCU 2014-2020. Capitol 4. Descrierea principalelor intervenții și a surselor de finanțare aferente. Capitol 5. Evoluția viitoare a situației tinerilor, în baza scenariilor cu sau fără intervenții țintite spre NEETs. Capitol 6. Principalele lecții învățate din implementarea intervențiilor similare finanțate din FSE în România.	Obiectiv 1. Sprijinirea Autorității de Management prin furnizarea de constatări, concluzii și recomandări privind evoluția situației tinerilor NEETs de la momentul adoptării programului.
Întrebare evaluare 2: Ce mecanisme (tipuri de intervenție, relații inter-instituționale, mecanisme de selecție a proiectelor, de monitorizare, de rambursare etc.) influențează situația tinerilor NEETs și în ce mod?	Capitol 5. Evoluția viitoare a situației tinerilor, în baza scenariilor cu sau fără intervenții țintite spre NEETs. Capitol 7. Garanții pentru TINERi! – raport de caz. Capitol 8. Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru! – raport de caz.	Obiectiv 2. Sprijinirea Autorității de Management prin furnizarea de constatări, concluzii și recomandări privind mecanismele care contribuie cel mai bine la îmbunătățirea situației tinerilor NEETs, din perspectiva misiunii FSE în România.
Întrebare evaluare 3: În ce măsură mecanismele sunt sau pot fi îmbunătățite pentru perioada de programare 2014-2020?	Capitol 9. Concluzii și recomandări - mecanisme specifice ce pot fi îmbunătățite.	Obiectiv 3. Sprijinirea Autorității de Management prin furnizarea de constatări, concluzii și recomandări

		privind măsura în care sunt sau pot fi puse în practică mecanisme îmbunătățite pentru perioada 2014-2020.
--	--	---

4. Constatările prezentate în capitolele 3, 4 și 5 ale prezentului raport, precum și concluziile aferente, susțin atingerea primului obiectiv al evaluării, respectiv sprijinirea AM POCU în rolul acesteia, prin furnizarea de informații exhaustive în ceea ce privește evoluția situației tinerilor NEETs de la momentul adoptării programului, dar și în ceea ce privește posibila evoluție viitoare a acestui grup țintă. Evoluția tinerilor NEETs și a situației acestora este prezentată atât numeric cât și din perspectiva nevoilor acestora (respectiv măsurii în care LoI AP 1 a POCU este încă relevantă la 1 an după adoptarea programului) și instrumente posibil eficiente, extrase din lecții învățate în alte țări membre ale Uniunii Europene. Constatările prezentate în capitolele 7 și 8 ale prezentului raport, precum și concluziile aferente prezintă de o manieră riguroasă mecanismele care contribuie cel mai bine la îmbunătățirea situației tinerilor NEETs din perspectiva celor 2 proiecte analizate (”Garanții pentru TINERi!” și ”Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”), în conformitate cu cerințele caietului de sarcini, iar mecanismul optim de implementare a AP 1 a POCU, descris în capitolul ”Concluzii și recomandări”, ia în considerare mecanismele eficiente și eficiente identificate. Același capitol 9 prezintă, pe baza analizelor efectuate pentru a răspunde la primele două întrebările de evaluare, concluzii și recomandări în ceea ce privește măsura în care sunt și/sau pot fi puse în practică mecanisme îmbunătățite pentru perioada 2014-2020, astfel încât AM POCU să poată asigura o absorbție eficientă și eficientă a fondurilor alocate pentru AP 1 a programului.

5. Un număr redus de limitări s-au ivit în procesul de analiză a datelor și formulare a constatrilor. Acestea au fost mai degrabă de ordin organizatoric (transmitere a datelor și organizare a întâlnirilor planificate cu întârziere) și surmontate până la finalul evaluării. În cazul analizelor aferente studiilor de caz, constatările sunt formulate după o triangulare riguroasă (documentare – date colectate de la actori direct implicați în implementarea proiectelor – date colectate de la actori relevanți, strategici, implicați în soluționarea situației tinerilor NEETs dar nu direct în cele 2 proiecte, atât la nivel central cât și județean – date colectate față în față de la tineri NEETs tratați, dar și prin intermediul sondajului on-line – date colectate de la lucrătorii cu tinerii, ca nivel de legătură între partenerii instituționali în proiect și tinerii NEETs), iar concluziile și recomandările iau în considerare și documentarea efectuată pentru a răspunde la întrebarea de evaluare 1. În acest ultim caz, formularea de constatări doar pe bază de date secundare (documentare și analiză de date statistice), după cum prevede design-ul evaluării prezentat în caietul de sarcini, a permis o triangulare mai limitată, dar sinteza prospectivă a evaluărilor precum și interviurile și panelul de experți realizate au contrabalansat această abordare printr-o validare suplimentară.

6. Pe lângă această limită surmontată, pe cât a fost posibil având în vedere timpul la dispoziție, rămâne în continuare importantă problema bazei de date, care ar trebui să conțină, în conformitate cu cerințele Comisiei Europene, micro-date permanent actualizate despre numărul și situația tinerilor NEETs în România. Deși analizele efectuate pe baza datelor furnizate de către INS sunt riguroase, acestea prezintă cea mai bună estimare posibilă obținută prin metode statistice, dar nu o situație reală. În același context, trebuie subliniat faptul că, au fost necesare eforturi speciale pentru a obține date în timp util de la INS, precum și în cadrul sondajelor on-line. Aceste eforturi s-au soldat cu succesul scontat și astfel, constatările evaluării au putut fi fundamentate adecvat, dar factorul de timp ar trebui reconsiderat atunci când se realizează design-ul exercițiilor de evaluare similare. De asemenea, și aria de acoperire a evaluării, în speță a studiului de caz, ar trebui lărgită în măsura în care este posibil, astfel încât numărul proiectelor analizate să permită generalizarea la nivel de program/axă pentru toate aspectele analizate (de exemplu costuri unitare).

7. Raportul final de evaluare este structurat în conformitate cu cerințele caietului de sarcini:

- Capitolul 2. Metodologie.
- Capitolul 3. Evoluția situației tinerilor și a tinerilor NEETs de la momentul adoptării POCU 2014-2020.
- Capitolul 4. Descrierea principalelor intervenții și a surselor de finanțare aferente.

- Capitolul 5. Evoluția viitoare a situației tinerilor, în baza scenariilor cu sau fără intervențiile țintite spre NEETs.
- Capitolul 6. Principalele lecții învățate din implementarea intervențiilor similare finanțate din FSE în România.
- Capitolul 7. Garanții pentru TINeri! – raport de caz.
- Capitolul 8. Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru! – raport de caz.
- Capitolul 9. Concluzii și recomandări - mecanisme specifice ce pot fi îmbunătățite.

8. Fiecare capitol este însoțit de anexe care prezintă dovezile pe baza cărora au fost elaborate constatările, concluziile și recomandările, precum și bibliografia utilizată și persoane participante la interviuri, focus grupuri, panel de experți și alte întâlniri, inclusiv cea de lansare a proiectului. Raportul prezintă și un sumar executiv în limba română, conform cerințelor caietului de sarcini și observațiilor formulate de membrii CCE.

2. Metodologie

9. Conform caietului de sarcini și a metodologiei prezentate în oferta tehnică, principalele metode utilizate în elaborarea Raportului final de evaluare sunt:

1. analiza/cercetarea documentară;
2. prelucrarea și analizarea datelor statistice și administrative, inclusiv vizualizarea cartografică a acestora;
3. 2 studii de caz asupra proiectelor "Garanții pentru TINERI!" și "Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!" care au înglobat:
 - cercetare de birou a documentelor relevante;
 - interviuri la nivel central și local;
 - 2 sondaje – 1 sondaj în rândul tinerilor NEETs participanți în cele două proiecte analizate și un sondaj în rândul lucrătorilor cu tinerii NEETs în cadrul celor 2 proiecte;
 - estimare costuri unitare.
4. Panel de experți

10. Metodele aplicate au luat în considerare cerințele caietului de sarcini și tipul de analiză necesar pentru a răspunde la întrebările de evaluare, inclusiv sub-temele acestora, astfel:

Întrebare evaluare	Metode aplicate	Detalii
Întrebare evaluare 1: Care este evoluția situației tinerilor NEETs, inclusiv tineri NEETs de etnie romă, în zonele vizate (regiunile de dezvoltare, zonele urbane vs rurale, zona ITI Delta Dunării), de la momentul adoptării programului?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analiză documentară. 2. Prelucrarea și analizarea datelor statistice și administrative, inclusiv vizualizarea cartografică a acestora. 3. Interviuri la nivel central și regional cu actorii indirect implicați în proiectele analizate dar direct vizați de problematica tinerilor NEETs. 4. Panel de experți. 	<p>Primele 2 metode aplicate au fost în concordanță cu cerințele caietului de sarcini dar și cu designul evaluării, respectiv având în vedere că analizele aferente acestei întrebări de evaluare trebuiau finalizate în cadrul Raportului Inițial, de transmis către beneficiar la finalul primei luni a contractului.</p> <p>Prin intermediul interviurilor realizate și a panelului de experți s-a urmărit validarea rezultatelor obținute prin documentare și analiză a datelor statistice, ceea ce a întărit validitatea studiului. Cel mai bun exemplu în acest sens este ajustarea scenariilor aferente evoluției situației tinerilor NEETs, pe baza rezultatelor panelului, coroborate cu cele ale studiilor de caz.</p>
Întrebare evaluare 2: Ce mecanisme (tipuri de intervenție, relații inter-instituționale, mecanisme de selecție a proiectelor, de monitorizare, de rambursare etc.) influențează situația tinerilor NEETs și în ce mod?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analiză documentară. 2. Studiu de caz care a cuprins instrumente de colectare de date: interviuri la nivel central și regional cu actorii direct și indirect implicați în implementarea celor 2 proiecte analizate, focus grupuri la nivel local, sondaje. 3. Analiză de date administrative. 4. Panel de experți. 	<p>Pentru a răspunde la întrebarea de evaluare 2, a fost utilizată tehnica studiului de caz, care combină instrumente de colectare de date și analiză a acestora – respectiv cadrul de analiză elaborat, care stă la baza design-ului studiilor de caz și a ghidat procesul de analiză a datelor colectate, în concordanță cu necesarul de informație care derivă din întrebările de evaluare 2 și 3.</p> <p>Pentru calcularea costurilor unitare au fost utilizate date administrative de la nivelul celor 2 proiecte, în conformitate și cu orientările comisiei în materiile de opțiuni simplificate de costuri, date coroborate, pentru o acuratețe maximă, cu cele obținute pe baza sondajului în rândul tinerilor NEETs (detalii inserate mai jos).</p> <p>Panelul de experți a fost o metodă suplimentară prin care au fost validate rezultatele analizelor</p>

		realizate în cadrul studiului de caz și, astfel, a fost întărită validitatea studiului.
Întrebare evaluare 3: În ce măsură mecanismele sunt sau pot fi îmbunătățite pentru perioada de programare 2014-2020?	1. Analiză pe baza răspunsurilor la întrebările de evaluare 1 și 2. 2. Panel de experți.	După cum este precizat în caietul de sarcini și în oferta tehnică, răspunsurile la întrebarea de evaluare 3 au fost formulate pe baza analizelor realizate pentru întrebările anterioare, validate de panelul de experți dar și de membrii CCE.

11. **Cercetarea de birou a documentelor** a acoperit toate sursele de date secundare relevante și disponibile, furnizate și pe parcursul evaluării, și a constituit baza pentru designul studiului de caz și analizele efectuate. O listă completă a surselor documentare utilizate este inserată în anexa 1. Doar o mică parte dintre documentele solicitate nu au fost furnizate (descrierea "Registrului electronic al tinerilor NEET" aflat în gestionarea ANOFM) sau furnizate cu întârziere ("Evidența cheltuielilor" pentru proiectul "Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!", transmise în ultima săptămână a contractului).

12. Pentru a răspunde la întrebarea de evaluare 1: "Care este evoluția situației tinerilor NEETs, inclusiv tineri NEETs de etnie romă, în zonele vizate (regiunile de dezvoltare, zonele urbane vs rurale, zona ITI Delta Dunării), de la momentul adoptării programului?" au fost utilizate **date statistice furnizate de INS**, după cum este prezentat pe larg în capitolul 3 al raportului și anexa 2. "Registrul electronic al tinerilor NEET" aflat în gestionarea ANOFM nu cuprinde informații finale în legătură cu tinerii NEETs existenți în România la momentul efectuării evaluării și nu au putut fi utilizate.

13. Studiile de caz au fost elaborate pe baza metodologiei dezvoltate în cadrul Raportului inițial, aprobat în cadrul Comitetului de Coordonare al Evaluării care a avut loc în data de 4 mai a.c., revizuit conform observațiilor formulate de acesta. În **anexa 3** este inserată varianta finală a metodologiei, **inclusiv a instrumentelor de colectare de date și a structurii raportului de caz**. În **anexa 4** este inserată metodologia pentru costuri unitare, estimate pentru fiecare dintre cele 2 proiecte, ca parte a studiului de caz.

14. **Interviurile** realizate au vizat instituții centrale și locale, precum și persoane **direct** implicate în implementarea celor două proiecte (partenerii în proiect, lucrătorii cu tinerii din cele 3 județe vizitate în cadrul cercetării la fața locului) pentru a colecta date calitative legate de relevanța, eficacitatea și sustenabilitatea proiectelor, precum și instituții centrale și locale **indirect** implicate în soluționarea situației tinerilor NEETs, pentru a colecta date referitoare la contextul intervențiilor și profilul general al acestui grup țintă. Organizarea **focus-grupurilor** cu tinerii NEETs participanți în cadrul celor 2 proiecte a constituit o provocare; în cazurile în care acestea au fost organizate cu o participare mai mică decât cea preconizată, date suplimentare au fost colectate prin interviuri telefonice bazate pe aceleași subiecte ca cele aferente focus grupului. Anexa 5 cuprinde o listă completă a instituțiilor și persoanelor implicate în evaluare cu scopul colectării de date, la nivel central și local.

15. **Sondajul în rândul tinerilor NEETs** participanți în cele două proiecte a fost realizat pe baza chestionarului inserat în anexa 3, testat cu ajutorul membrilor CCE, pentru fiecare proiect. Scopul principal al acestui sondaj a fost să furnizeze date despre situația actuală a tinerilor NEETs tratați în cadrul celor 2 proiecte, nevoile acestora, eficacitatea, eficiența și sustenabilitatea intervențiilor implementate, pentru a se triangula datele obținute în urma documentării și derulării interviurilor și focus grupurilor și, în consecință, pentru a formula un răspuns adecvat, generalizabil la nivel de program (în special AP 1, AP 2, dar și AP 3 și AP 6) la întrebările de evaluare 2 și 3 (inclusiv în ceea ce privește eficiența/costurile unitare). Astfel, dacă interviurile și focus grupurile au furnizat date valabile dintr-o perspectivă individuală și a unor grupuri restrânse, din doar 3 județe, sondajul furnizează informații la nivel de proiect (deci regional și național) în legătură cu nevoile tinerilor NEETs și mecanismele care influențează situația acestora, pe termen scurt, mediu și lung, esențiale pentru a formula concluzii și recomandări adecvate la nivel de axă prioritară/program.

16. Deși lansarea sondajului a fost realizată la o săptămână după momentul planificat inițial, datorită întârzierilor în furnizarea registrului grupului țintă de către MMFPSPV și nevoii de ajustare în urma sugestiilor CCE, și în ciuda dificultății de a ajunge la acest grup țintă, cu o abordare pro-activă și inovatoare în doar 1 săptămână și jumătate au fost colectate 356 de participări la sondaj. Eșantionul colectat în urma sondajului efectuat în rândul tinerilor NEETs trebuie considerat a fi reprezentativ pentru toată colectivitatea supusă analizei deoarece mecanismul de intrare al unităților în eșantion poate fi considerat unul similar eșantionării aleatorii. Nu există nici un motiv pentru a considera decizia respondenților de a răspunde chestionarului ca fiind un mecanism dirijat sau cu pas mecanic și în consecință, având în vedere caracteristicile colectivității studiate, eșantionul rezultat poate fi considerat ca fiind unul similar unuia colectat printr-o eșantionare aleatorie. De asemenea, pentru asigurarea reprezentativității eșantionului a fost realizată și post-calibrarea bazei de date (pentru obținerea unei structuri similare cu a colectivității totale). În anexa 6 sunt inserate detalii în legătură cu eșantionul reprezentativ relevant în cazul acestui sondaj, metodologia de procesare de date și cea de post-calibrare a răspunsurilor.

17. După cum menționam în raportul inițial, succesul derulării sondajelor a depins de măsura în care au fost furnizate echipei de evaluare datele de contact ale participanților în proiecte și ale lucrătorilor cu tinerii din centre. Al doilea set de date de contact nu a fost furnizat de MMFPSPV. Stimularea participării la acest sondaj prin implicarea partenerilor în proiecte a dus doar la rezultate parțiale, astfel, reprezentanții a 17 din 27 de centre au dat curs invitației echipei de evaluare. Rezultatele acestui sondaj au fost analizate prin realizarea de distribuții de frecvențe și calcularea indicatorilor tendinței centrale după cum a fost planificat, dar informațiile care au reieșit din acest proces au fost utilizate doar pentru validarea, de natură empirică, a rezultatelor primului sondaj.

18. Un **panel de experți** a fost organizat în data de 25 mai a.c. (a se vedea în anexa 7 topicurile abordate în acest cadru și lista participanților), cu scopul de a (in)valida constatările, precum și concluziile și recomandările preliminare ale evaluării. Acest instrument de analiză de date și-a atins obiectivele, astfel încât au fost discutate scenariile evoluției viitoare ale tinerilor NEETs, care sunt ajustate în acest raport pentru a reflecta modificările sugerate. Panelul de experți a validat constatările evaluării în ceea ce privește particularitățile tinerilor NEETs și a instrumentelor cele mai eficiente și eficace de aplicat în cazul acestora. Totodată, panelul a furnizat informații suplimentare referitoare la intervențiile noi planificate în AP 1 a POCU și eficacitatea acestora, care sunt luate în considerare în forma finală a concluziilor și recomandărilor acestui raport.

3. Evoluția situației tinerilor în general și a tinerilor NEETs evoluția situației tinerilor și a tinerilor NEETs de la momentul adoptării POCU 2014-2020

3.1. Cerințe și obiective ale analizei

19. Analiza realizată în cadrul acestei secțiuni are în vedere prezentarea evoluției cohorței tinerilor de 15 -24 de ani și a cohorței tinerilor NEETs, la nivel național, regional și județean, după cum solicită sub-tema de evaluare 1.1 a caietului de sarcini:

"Evaluatorul va descrie:

evoluția situației tinerilor în general și a tinerilor NEETs de la momentul adoptării POCU 2014-2020. Descrierea va evidenția diferențele teritoriale (european/național, interregionale, urban/rural, zona acoperită de ITI Delta Dunării) și între diverse categorii de NEETs (ex. de etnie romă/non-romă). În măsura posibilităților, analizele spațiale vor fi realizate pe baza prelucrării datelor GIS și vor prezentate sub formă cartografică."

20. Pentru a creiona o imagine completă asupra evoluției fenomenului NEETs, seriile de date analizate în cadrul acestei secțiuni au în vedere orizontul de timp 2007 – 2015, deși de la adoptarea programului s-a scurs o durată mult mai redusă de timp. Această abordare, pe serii lungi de date, a fost selectată și pentru a permite identificarea și observarea unor trenduri viitoare a situației tinerilor.

21. În cadrul acestei analize s-a avut în vedere și:

- dezagregarea indicatorilor pe medii de rezidență.
- o succintă analiză a evoluției fenomenului NEETs la nivelul Uniunii Europene pentru a oferi și o perspectivă globală fenomenului analizat la nivel național.
- fenomenul NEETs în cadrul etniei romă și al zonei ITI Delta Dunării.

3.2. Metodologie și date utilizate

22. Datele utilizate în cadrul acestei secțiuni provin din următoarele două surse: Institutul Național de Statistică (în special informații din baza de date Tempo) și Eurostat. În cadrul acestei analize au fost utilizate date referitoare la numărul tinerilor NEETs, date referitoare la numărul tinerilor cu vârstă cuprinsă între 15 - 24 ani, date referitoare la rata de activitate¹ a tinerilor cu vârstă între 15 - 24 ani, date referitoare la rata de ocupare² a tinerilor cu vârstă între 15-24 ani, date referitoare la populația școlară, date referitoare la populația de etnie romă, date referitoare la populația din zona ITI Delta Dunării. Detalii suplimentare referitoare la datele utilizate în cadrul analizei sunt disponibile în anexa 2.

Din punct de vedere metodologic se disting trei elemente esențiale:

A. Distribuirea tinerilor NEETs la nivel județean

23. Această etapă a fost necesară datorită faptului că datele disponibile despre populația NEETs, de-a lungul perioadei 2007 – 2015, sunt agregate la nivel național și regional. Din punct de vedere al abordării metodologice această etapă de dezagregare de date este una de tipul **top-down**, specifică domeniului conturilor naționale regionale. Detalii suplimentare despre construirea sistemului de ponderi sunt disponibile în cadrul anexei 2.

B. Analiza evoluției tinerilor NEETs

24. În cadrul acestei etape a fost realizată analiza evoluției tinerilor NEETs și analiza evoluției tinerilor cu vârsta cuprinsă între 15 – 24 ani în baza modificărilor absolute și ratelor de modificare. De asemenea, tot în

¹ Definită ca proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală în vârstă de 15 ani și peste (%).

² Definită ca raportul dintre populația ocupată în vârstă de 15 ani și peste și totalul populației de aceeași grupă de vârstă, exprimat procentual. Sursă: INS.

cadrul acestei etape au fost realizate prezentări grafice și cartografice (hărți GIS) ale fenomenelor analizate.

C. Analiza tinerilor NEETs de etnie romă

25. Plecând de la datele referitoare la persoanele de etnie romă înregistrate în cadrul analizei sociale desfășurate la nivelul județelor României în 2015, s-a estimat numărul tinerilor în vârstă de 15-24 de ani și apoi a fost estimat și numărul NEETs. Mergând mai departe, printr-o dezvoltare a acestei metodologii au fost estimați și tinerii în vârstă de 15 -24 ani și tinerii NEETs la nivelul zonei ITI, Delta Dunării. Aceste estimări au fost făcute la nivel județean. Pentru realizarea acestor estimări a fost realizat un set de ipoteze care sunt prezentate în cadrul anexei 2.

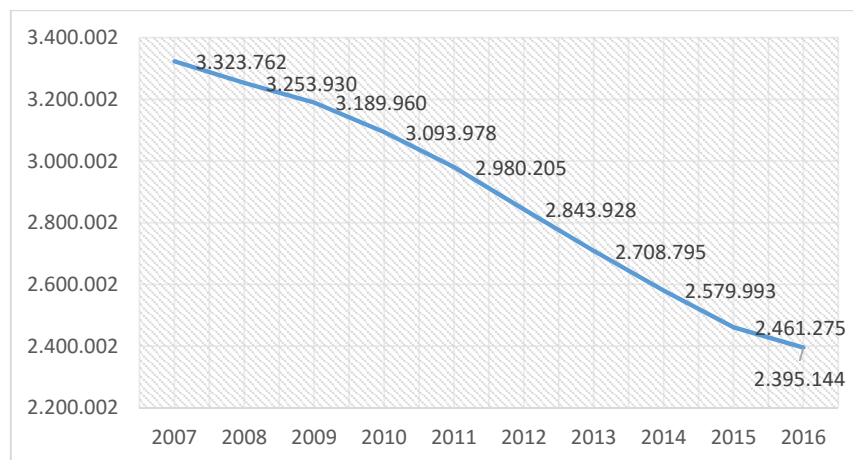
3.3. Principalele limitări ale abordării propuse

26. Timpul extrem de scurt scurs de la adoptarea programului și periodicitatea (anuală) de înregistrare a datelor statistice face ca analiza realizată să prezinte și o serie de limitări în ceea ce privește măsurarea fenomenului. Principalele limitări ale analizei realizate în cadrul acestei secțiuni se datorează setului de date utilizate. Aceste limitări sunt descrise pe larg în cadrul anexei 2 a acestui raport.

27. Esențial de menționat este faptul că estimarea spațială a fenomenului este un proces care se bazează pe o serie de ipoteze, care prin modul de formulare generează *cea mai probabilă* distribuție județeană a numărului de NEETs și a numărului de NEETs de etnie romă, dar care pot subestima sau supraestima în anumite cazuri particulare valorile celor două fenomene. Totuși, este esențial de menționat faptul că *această distribuție nu poate fi optimizată decât în momentul existenței unor date înregistrate la nivel județean prin cercetări statistice cu caracter exhaustiv sau prin sondaje realizate pe eșantioane reprezentative la nivelul respectiv de agregare.*

3.4. Evoluția situației tinerilor în general de la momentul adoptării POCU 2014-2020 – februarie 2015

28. După cum a fost menționat anterior, analizele realizate acoperă orizontul de timp 2007-2015, pentru identificarea unor evoluții generale ale tinerilor și tinerilor NEETs. În cadrul acestei secțiuni accentul analizei va fi pus pe evoluția din perioada 2013 – 2015, pentru a acoperi adecvat sub-tema de evaluare 1.1.

Sursă: prelucrările autorilor (date INS)

Figura 1. Evoluția națională a tinerilor 15 -24 ani

29. După cum se observă în figura 1 de mai sus, de-a lungul întregii perioade analizate se observă o descreștere constantă a populației cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani, tendință care se încadrează în scăderea demografică generalizată la nivelul întregii populații a României.

Tabel 1. Evoluția populației 15 -24 de ani, nivel regional și național

Modificări relative	2015/2007	2015/2013
Național	-25,95%	-9,14%
Regiunea NORD-VEST	-24,75%	-8,90%
Regiunea CENTRU	-28,21%	-9,44%
Regiunea NORD-EST	-19,27%	-5,32%
Regiunea SUD-EST	-27,88%	-9,93%
Regiunea SUD-MUNTENIA	-24,04%	-9,21%
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	-40,48%	-16,20%
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	-22,70%	-8,26%
Regiunea VEST	-25,65%	-9,96%

Sursă: prelucrările autorilor (date INS)

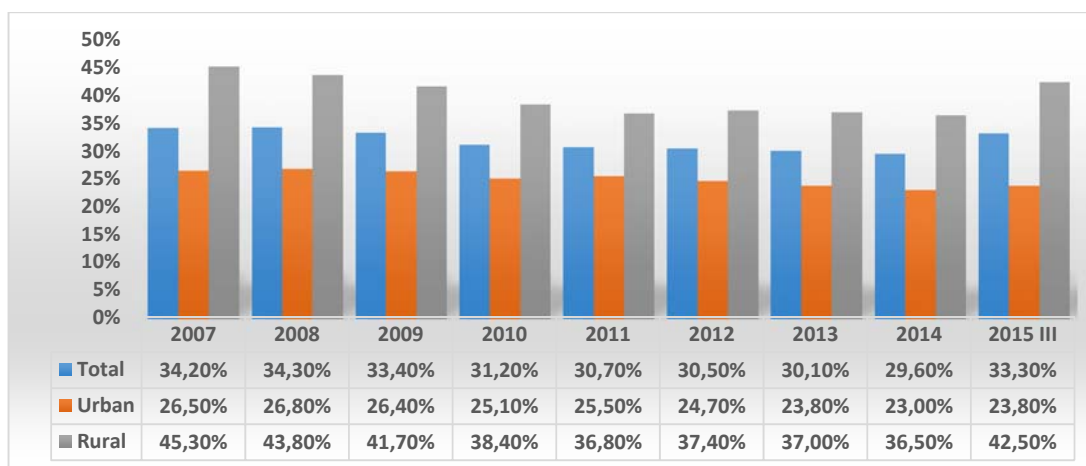
30. La nivel național, această scădere demografică reprezintă aproximativ 26%, pe orizontul 2007 - 2015 și 9,14% de-a lungul orizontului 2013 - 2015 după cum se observă în tabelul 1 de mai sus. Trecând la nivel regional (a se vedea tabelul de mai jos), se observă că de-a lungul orizontului 2007 - 2015 cea mai mică scădere demografică a numărului tinerilor cu vârstă cuprinsă între 15 și 24 de ani a fost înregistrată la nivelul regiunii Nord-Est și cea mai mare la nivelul regiunii București-Ilfov, aceasta fiind de peste 40%. Același trend este evident și la nivelul 2013 -2015 când se păstrează cea mai accentuată scădere la nivelul regiunii București - Ilfov și de asemenea, cea mai puțin amplă la nivelul regiunii Nord-Est.

Tabel 2. Evoluția ponderii populației urbane (în populația totală), cu vârstă între 15 -24 de ani, nivel regional și național

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Național	58,77%	57,86%	56,94%	55,85%	54,73%	53,62%	52,44%	51,25%	50,02%
Regiunea NORD-VEST	56,52%	55,87%	55,20%	54,38%	53,47%	52,50%	51,47%	50,40%	49,32%
Regiunea CENTRU	61,36%	60,58%	59,81%	58,86%	57,77%	56,74%	55,73%	54,70%	53,80%
Regiunea NORD-EST	48,53%	47,38%	46,34%	45,03%	43,70%	42,31%	40,97%	39,71%	38,42%
Regiunea SUD-EST	58,38%	57,38%	56,39%	55,20%	54,08%	52,99%	51,77%	50,58%	49,28%
Regiunea SUD-MUNTENIA	46,52%	45,68%	44,78%	43,77%	42,63%	41,69%	40,76%	39,78%	38,87%
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	92,82%	92,46%	91,96%	91,50%	90,97%	90,48%	89,89%	89,32%	88,73%
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	55,04%	54,18%	53,25%	52,21%	51,22%	50,18%	49,01%	47,99%	46,99%
Regiunea VEST	65,48%	64,84%	64,13%	63,51%	62,79%	62,12%	61,34%	60,59%	59,82%

Sursă: prelucrările autorilor (date INS)

31. Analiza evoluției ponderii populației urbane pe baza tabelului 2 de mai sus arată o *dezurbanizare a României în ceea ce privește cohorta 15 -24 de ani*. Acest fenomen este cel mai pregnant la nivelul regiunii Nord-Est unde populația urbană scade, ca pondere din cea totală, cu peste 20,8% de-a lungul orizontului 2007 -2015. În același timp, cea mai mică amplasare a fenomenului se înregistrează la nivelul regiunii București-Ilfov, unde scăderea ponderii este de aproximativ 4,4%.

Sursă: prelucrările autorilor (date INS)

Figura 2. Rata de activitate în rândul populației 15-24 ani

32. La nivel total se observă o evoluție în U a ratei de activitate, aceasta începând să cunoască o relansare în perioada 2014-2015 (după cum se observă în figura 2 de mai sus). Acest trend este mult mai vizibil la nivel rural unde creșterea este mai accentuată. De asemenea, notabil este faptul că rata de activitate este semnificativ mai crescută în rândul populației rurale a tinerilor cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani. Este posibil ca această rată scăzută de activitate din mediul urban să fie compensată de înscrierea în învățământul superior.

33. La nivel regional situația este prezentată în tabelul 3. Cea mai scăzută rată de activitate, generală, la nivelul anului 2015 se înregistrează în regiunea Centru, iar cea mai ridicată se înregistrează la nivelul regiunii Nord-Est. În ceea ce privește mediul urban, cea mai scăzută rată se înregistrează la nivelul regiunii Nord-Vest, iar cea mai ridicată la nivelul regiunii Sud-Muntenia. La nivel rural, cea mai ridicată rată se înregistrează la nivelul regiunii Sud-Muntenia și, după cum era de așteptat, cea mai redusă se înregistrează la nivelul regiunii București-Ilfov.

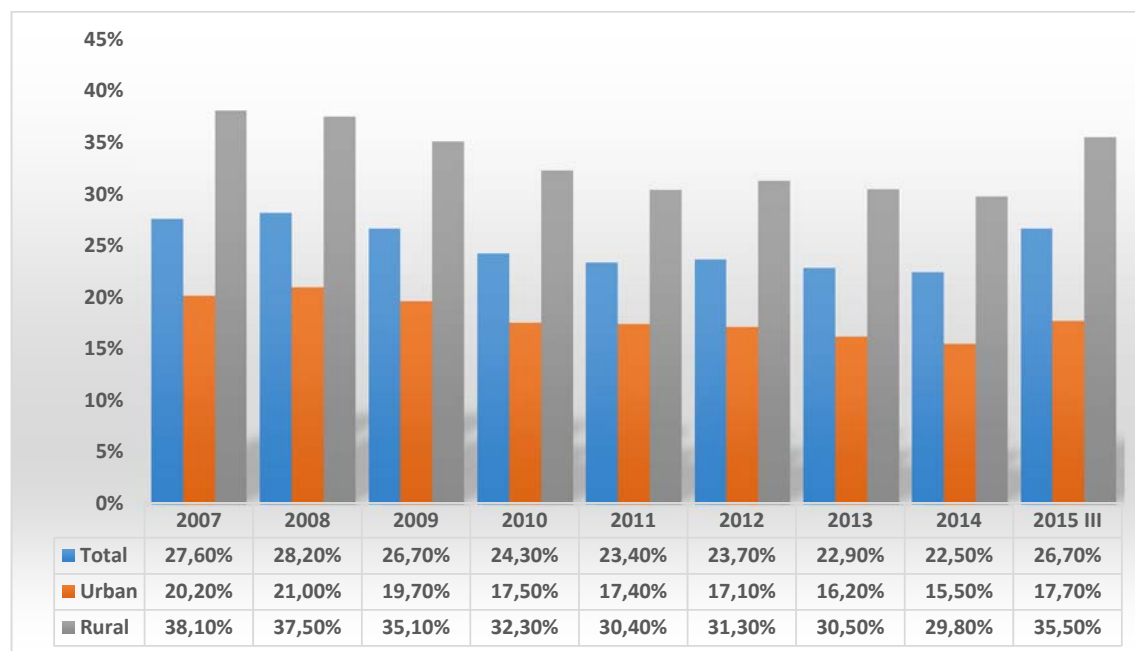
Tabel 3. Evoluția ratei de activitate la nivel regional 2017 - 2015

Rata de activitate	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 III
TOTAL	34,2	34,3	33,4	31,2	30,7	30,5	30,1	29,6	33,3
REGIUNEA NORD-VEST	33,5	31,6	30,2	30,9	28,3	26,8	29	29	27
REGIUNEA CENTRU	33,3	35,3	34,2	28,7	28	27,9	27	27,9	26,1
REGIUNEA NORD-EST	38,3	38	38,4	36,3	34,7	32,1	33,3	33,4	42,9
REGIUNEA SUD-EST	35,3	34,1	31,9	31,6	29,8	31,3	30,1	30,2	33,7
REGIUNEA SUD-MUNTENIA	40,3	39,6	38,4	35,2	34,5	35,5	35,1	34	40,1
REGIUNEA BUCUREȘTI-ILFOV	26,1	27,7	28,9	26,6	30,3	30	28,6	26,3	27,4
REGIUNEA SUD-VEST OLTENIA	29,5	34,5	33,9	31,3	29,4	30,1	29,8	30,2	34,7
REGIUNEA VEST	32,1	29,4	27	24,1	27,3	28,8	23,4	20	25,1
URBAN	26,5	26,8	26,4	25,1	25,5	24,7	23,8	23	23,8
REGIUNEA NORD-VEST	27	26,1	25,1	25,5	23,8	20,1	23,2	23,3	20,2
REGIUNEA CENTRU	27,2	30,1	29,9	26,7	27,9	26,8	24,4	24,8	22,8
REGIUNEA NORD-EST	25,2	26,5	26,3	24,5	22,2	20,4	21,6	20,9	23,8
REGIUNEA SUD-EST	30	29,1	27,7	27,1	26,8	24,4	22,2	23,9	23,6
REGIUNEA SUD-MUNTENIA	30,7	29,9	32,3	30,7	30,4	31,7	30,9	29,5	28,5
REGIUNEA BUCUREȘTI-ILFOV	24,9	26,5	27	26	29,3	30,1	28,8	26,8	27,8
REGIUNEA SUD-VEST OLTENIA	18,8	21,6	20,6	17,6	17,8	17,3	18,3	15,4	21,1

REGIUNEA VEST	27	24,1	21,4	21	23,3	24,3	18,4	16,3	21,8
RURAL	45,3	43,8	41,7	38,4	36,8	37,4	37	36,5	42,5
REGIUNEA NORD-VEST	42,6	38,8	36,4	37,7	34	35,3	36	35,5	34,1
REGIUNEA CENTRU	43,3	42,6	39,8	31,4	28,2	29,2	30,3	31,6	29,7
REGIUNEA NORD-EST	50,4	47,3	47,2	44,9	43,8	40,5	41,3	41,4	54
REGIUNEA SUD-EST	42,5	40	36,3	36,3	33	38,5	38	36,2	42,6
REGIUNEA SUD-MUNTENIA	47,9	46,3	42,3	38	37	37,8	37,6	36,5	46,6
REGIUNEA BUCUREȘTI-ILFOV	38	38,7	45,5	31,2	38,8	29,2	27,1	22,3	24,3
REGIUNEA SUD-VEST OLTENIA	42,1	47,6	46	43,8	40	41,8	39,9	42,8	45,9
REGIUNEA VEST	42,8	39,6	37,3	29,8	34,5	36,9	31,9	26	29,8

Sursă: prelucrările autorilor (date INS)

34. În ceea ce privește rata de ocupare, situația este similară, trendul în formă de U fiind de asemenea vizibil (după cum se observă în figura 3 de mai jos). Și în acest caz, rata de ocupare din mediul rural este mult superioară celei din mediul urban. O explicație ipotetică a acestei situații este oferită de prezența tinerilor înregistrați în învățământ în zona urbană, dar și de implicarea acestora în activități economice cu productivitate scăzută (în agricultura de subsistență).

Sursă: prelucrările autorilor (date INS)

Figura 3. Rata de ocupare în rândul populației 15-24 ani

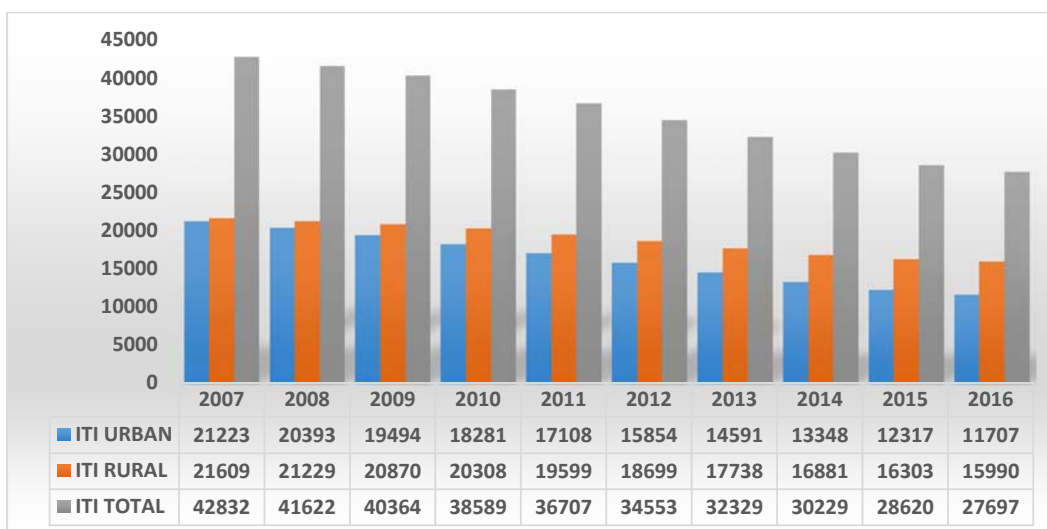
35. În ceea ce privește evoluția ratei de ocupare a tinerilor la nivel regional, după cum este prezentat în tabelul 4 de mai jos, disparitățile între regiuni sunt foarte accentuate, în mediul urban rata variind de la 10,1% în cazul regiunii Sud-Vest Oltenia până la 23,5 în cazul regiunii București - Ilfov. În cazul mediului rural, ratele semnificativ mai ridicate variază de la 21,9% în cazul regiunii București - Ilfov la 50,1% în cazul regiunii Nord-Est.

Tabel 4. Evoluția ratei de ocupare la nivel regional 2017 - 2015

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 III
TOTAL	27,6	28,2	26,7	24,3	23,4	23,7	22,9	22,5	26,7
REGIUNEA NORD-VEST	29	27,6	25,1	25,1	22,4	22,5	24,2	25	22,5
REGIUNEA CENTRU	25,4	27,8	23,9	19,2	18	19	18,3	18,4	19,4
REGIUNEA NORD-EST	32,8	33,1	32,6	31,4	30,5	28,1	29,2	29,3	39
REGIUNEA SUD-EST	26,1	26,9	25,2	23,3	20,7	21,9	21,3	21,3	24,7
REGIUNEA SUD-MUNTENIA	30,9	31,8	29,4	24,9	23,1	24,8	23,7	22,5	27,6
REGIUNEA BUCURESTI-ILFOV	21,9	23,1	24,2	21,3	23,6	23,4	21,2	19,4	23,3
REGIUNEA SUD-VEST									
OLTENIA	23,4	27,5	27,5	25,4	23,7	24,2	22,9	23,1	26,6
REGIUNEA VEST	26,9	23,8	21,9	19,3	21,6	23	17,8	14,5	21,6
URBAN	20,2	21	19,7	17,5	17,4	17,1	16,2	15,5	17,7
REGIUNEA NORD-VEST	23,2	22,8	20,2	18,1	17,3	15,2	16,8	18,2	16,7
REGIUNEA CENTRU	21	23,1	19,9	16,1	16	17,8	15,5	14,1	16,9
REGIUNEA NORD-EST	18,1	20	17,1	16,7	15,7	14,1	15,9	14,2	19,9
REGIUNEA SUD-EST	20,3	21,7	20,2	18,7	17,7	13,4	14	15,8	14,8
REGIUNEA SUD-MUNTENIA	21,2	22,9	24,2	20,6	20,1	20,9	19	18,1	17,6
REGIUNEA BUCURESTI-ILFOV	21,2	22,3	23,4	20,4	22,3	23,5	21,1	19,5	23,5
REGIUNEA SUD-VEST									
OLTENIA	11,9	12,9	12,1	10,9	11,1	11,4	10,9	9,5	10,1
REGIUNEA VEST	23,2	19,4	16,4	15,6	15,4	16,8	12,2	11,5	18,1
RURAL	38,1	37,5	35,1	32,3	30,4	31,3	30,5	29,8	35,5
REGIUNEA NORD-VEST	37	33,9	31,2	33,8	28,9	31,6	33,3	32,9	28,6
REGIUNEA CENTRU	32,7	34,4	29,1	23,1	20,6	20,5	21,9	23,6	22,1
REGIUNEA NORD-EST	46,2	43,6	43,8	42,1	41,2	38,1	38,3	38,9	50,1
REGIUNEA SUD-EST	34	33,1	30,5	28,1	23,8	30,8	28,5	26,6	33,4
REGIUNEA SUD-MUNTENIA	38,6	38	32,6	27,6	25	27,2	26,6	25,1	33,3
REGIUNEA BUCURESTI-ILFOV	29,1	30,5	30,8	28,3	34,5	22,9	22,2	18,7	21,9
REGIUNEA SUD-VEST									
OLTENIA	36,9	42,5	41,5	38,8	35,2	35,8	33,3	34,8	40,3
REGIUNEA VEST	34,7	32,2	32	25,9	32,8	34,2	27,3	19,5	26,7

Sursă: prelucrările autorilor (date INS)

36. În ceea ce privește evoluția tinerilor cu vârstă cuprinsă între 15 și 24 de ani domiciliați în zona ITI Delta Dunării situația este similară cu cea de la nivel național, cunoscând un trend descendent continuu. De-a lungul orizontului 2007 - 2015 scăderea generală este de 33,18%. Mai exact, cea din mediul urban este de aproape 42%, în timp ce cea din mediul rural este semnificativ mai redusă, fiind de 24,55%. Pe orizontul 2013 -2015 scăderile sunt următoarele: 11,47% (generală), 8,09% rural și 15,58% urban.

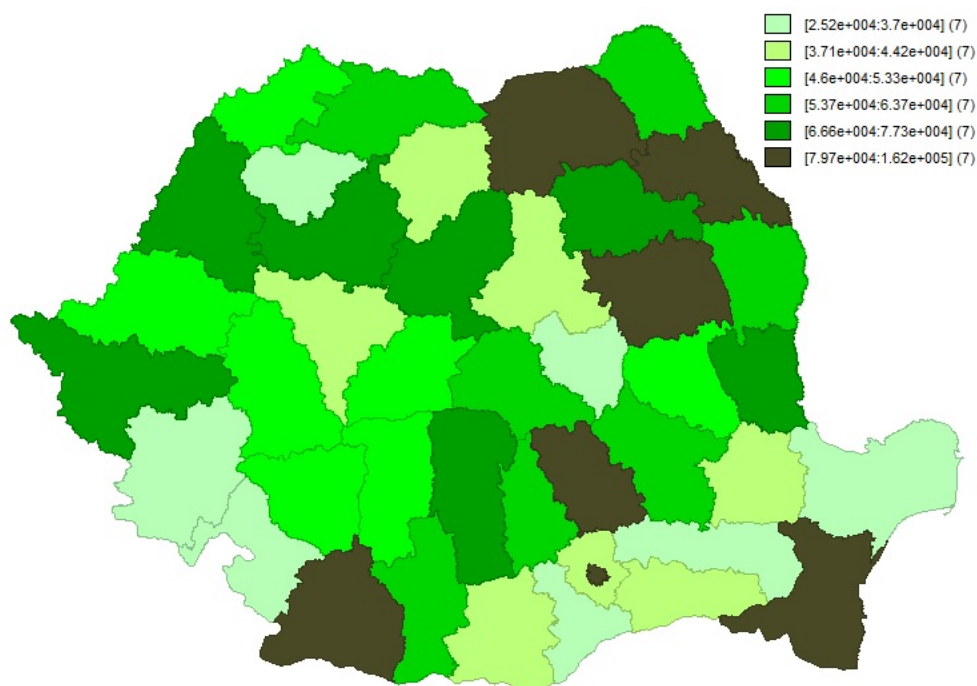

Sursă: prelucrările autorilor (date INS)

Figura 4. Evoluția tinerilor 15 -24 ani în zona ITI Delta Dunării.

37. La nivel județean, distribuția spațială a tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani prezintă importante disparități, atât la nivel național cât și la nivel regional (a se vedea figura 5 de mai jos).

Pentru anul 2015 această distribuție este prezentată în Figura 4, în care județele sunt incluse în șase grupuri omogene, din punct de vedere al populației 15 -24 de ani domiciliare. În baza acestei reprezentări cartografice pot fi identificați *polii de concentrare ai populației cu vârsta între 15-24 de ani* (județele colorate cu o nuanță închisă: Suceava, Iași, Bacău, Prahova, Constanța, Dolj) și de asemenea, *județele cu nivel scăzut al cohorței* (județele colorate cu nuanțe deschise).

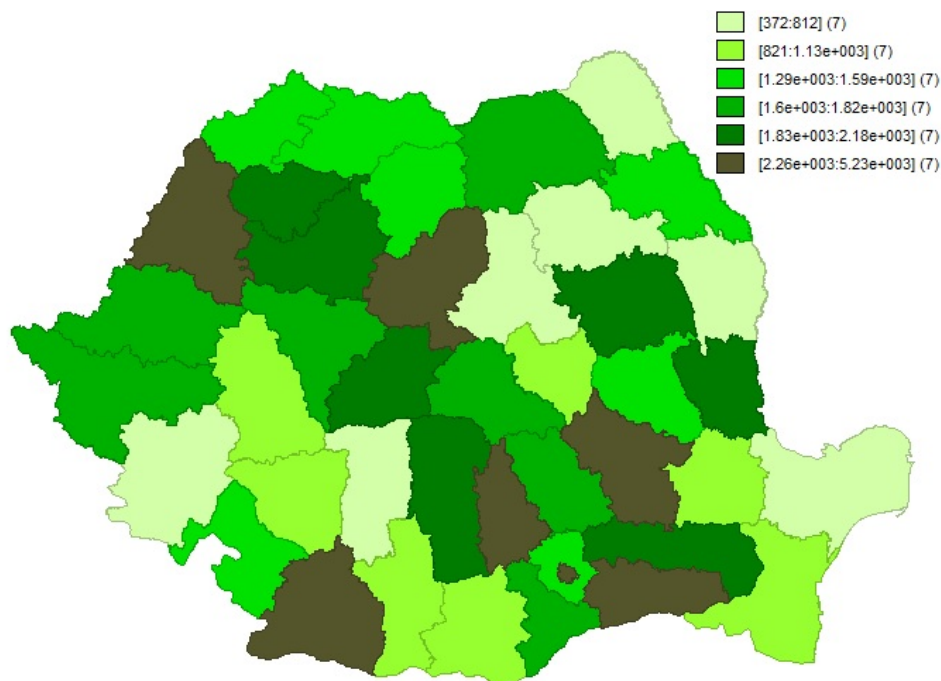

Sursă: prelucrările autorilor

Figura 5. Distribuția județeană a populației domiciliare a României, în vârstă de 15 -24 ani - 2015

38. În ceea ce privește populația în vârstă de 15 -24 ani de etnie romă, distribuția județeană la nivelul anului 2015 este prezentată în figura numărul 6. Distribuția este realizată de asemenea, astfel încât să se realizeze o grupare omogenă în șase clustere, în funcție de dimensiunea cohorței. În baza acestei reprezentări

cartografice pot fi identificați polii de concentrare (județele colorate cu o nuanță închisă: Dâmbovița, Dolj, Călărași, Buzău, Mureș și Bihor) și de asemenea, județele cu nivel scăzut al cohorței (județele colorate cu nuanțe deschise):

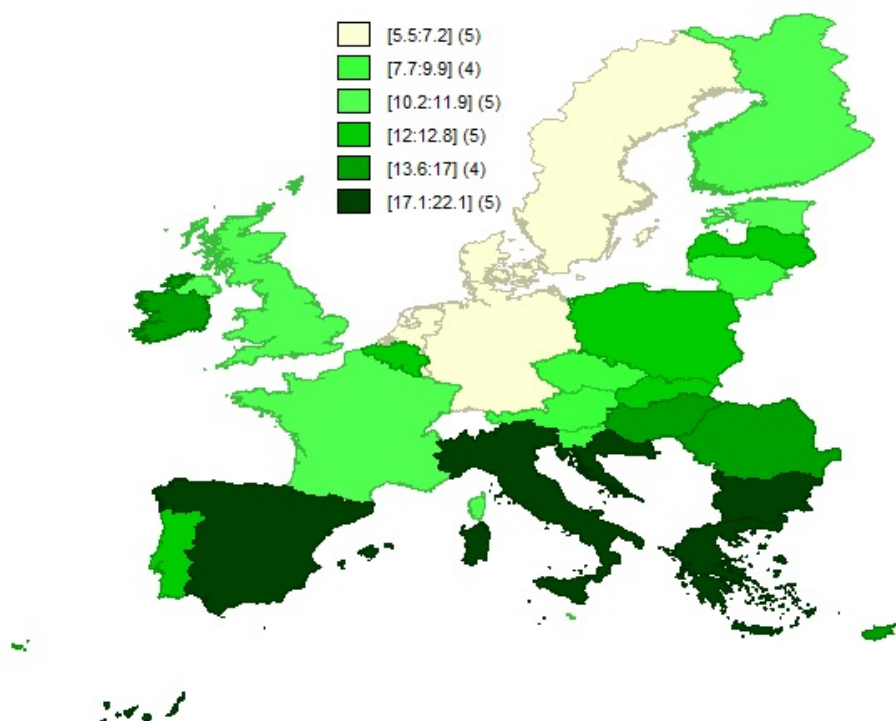
Sursă: prelucrările autorilor

Figura 6. Distribuția județeană a populației domiciliată la nivelul României, de etnie romă, în vârstă de 15 -24 ani - 2015

3.5. Evoluția situației tinerilor NEETs de la momentul adoptării POCU 2014-2020

39. Abordarea din această subsecțiune va fi una similară cu cea din sub-secțiunea precedentă și va include o analiză de-a lungul orizontului de timp 2007 -2015, pentru identificarea unor trenduri generale, iar accentul va fi pus pe evoluția din perioada 2013 – 2015.

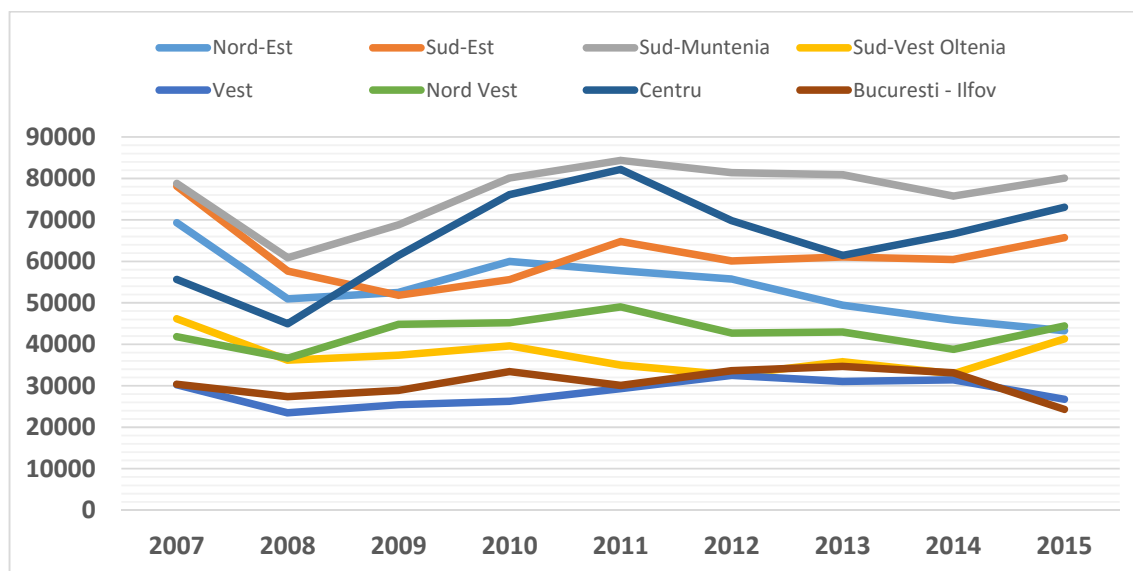
40. Fenomenul NEETs este unul care afectează întreaga Uniune Europeană și astfel, este esențial ca înaintea realizării analizei de nivel național, să fie avută în vedere încadrarea României în contextul european. La nivelul anului 2014 rata NEETs se încadra pentru statele membre ale Uniunii Europene între 5,5% și 21,5%, România având o rată de 17%, plasându-se astfel pe locul 23. Fenomenul reprezintă o provocare semnificativă pentru țara noastră, România putând să își construiască politici adecvate preluând din bunele practici și lecțiile învățate existente la nivelul statelor care înregistrează rate semnificativ mai reduse sau mai ridicate de tineri NEETs.

Sursă: prelucrările autorilor (date Eurostat)

Figura 7. Rata tinerilor NEETs la nivel UE - 2014

41. Evoluția tinerilor NEETs la nivel național și regional a fost una oscilantă de-a lungul perioadei 2007 -2015. Important de menționat este faptul că la nivel național apare o ușoară creștere a populației NEETs în 2015 față de 2014 (aproximativ 3.6%).

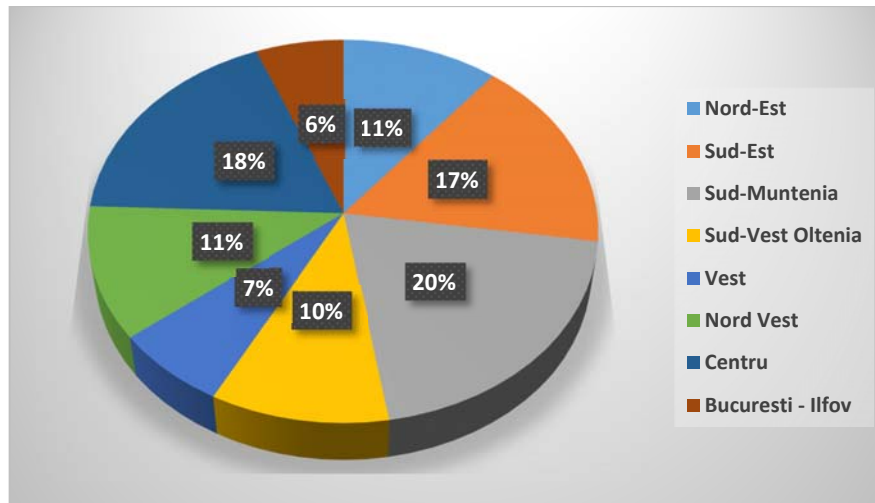

Sursă: prelucrările autorilor (date INS)

Figura 8. Evoluție tineri NEETs - nivel regional

42. În ceea ce privește trendul de la nivel regional, în cazul regiunilor București – Ilfov, Vest și Nord-Est se poate observa faptul că, descreșterea începută la nivelul anilor 2011 – 2012 continuă și în 2015.

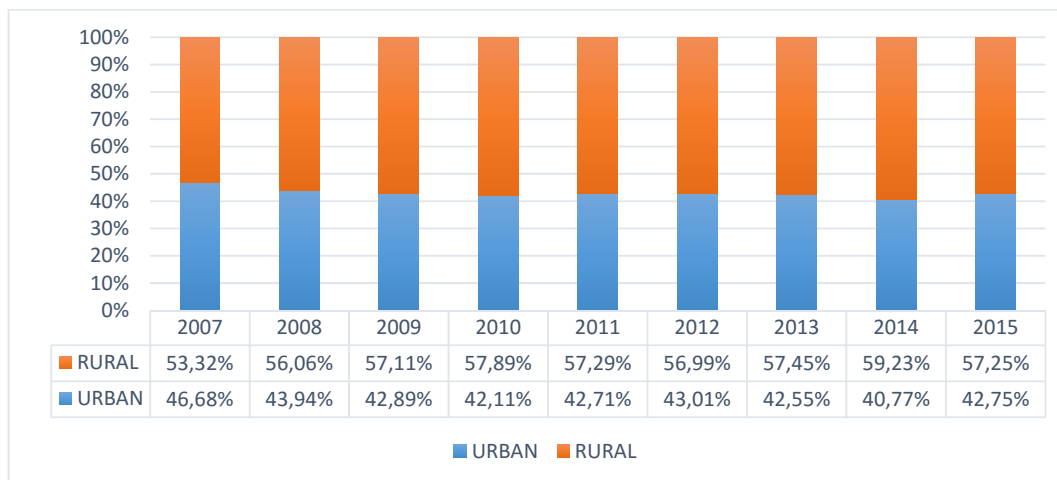
Din punct de vedere al distribuției teritoriale, la nivelul anului 2015, se remarcă ca poli de concentrare regiunile Sud-Muntenia, Centru și Sud-Est. La celălalt pol se află regiunea București Ilfov care găzduiește doar aproximativ 6% dintre tinerii NEETs și regiunea Vest care localizează 7% dintre aceștia.

Sursă: prelucrările autorilor (date INS)

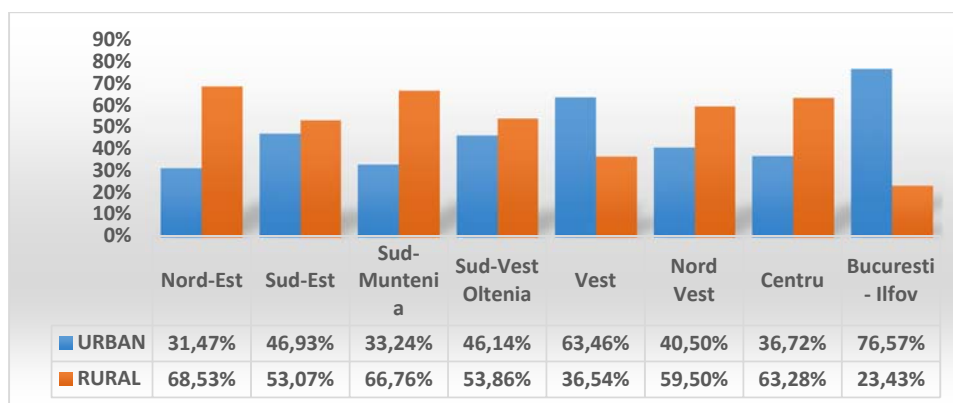
Figura 9. Distribuția NEETs - nivel național 2015

43. Din punct de vedere al mediului de rezidență, evoluția populației NEETs **cunoaște o creștere a numărului de NEETs din mediul urban** ca și pondere în totalul numărului de NEETs, la nivelul anului 2015 față de 2014. Evoluția fenomenului la nivel regional relevă comportamente diferite ale regiunilor, astfel că, în timp ce la nivelul regiunilor București – Ilfov și Vest populația NEETs urbană este majoritară (76,57% respectiv 63,46%), la nivelul tuturor celorlalte regiuni, populația NEETs rurală este majoritară. Totuși, regiunile Sud-Est și Sud-Vest Oltenia prezintă cele mai echilibrate distribuții (vezi anexa 2).

Sursă: prelucrările autorilor (date INS)

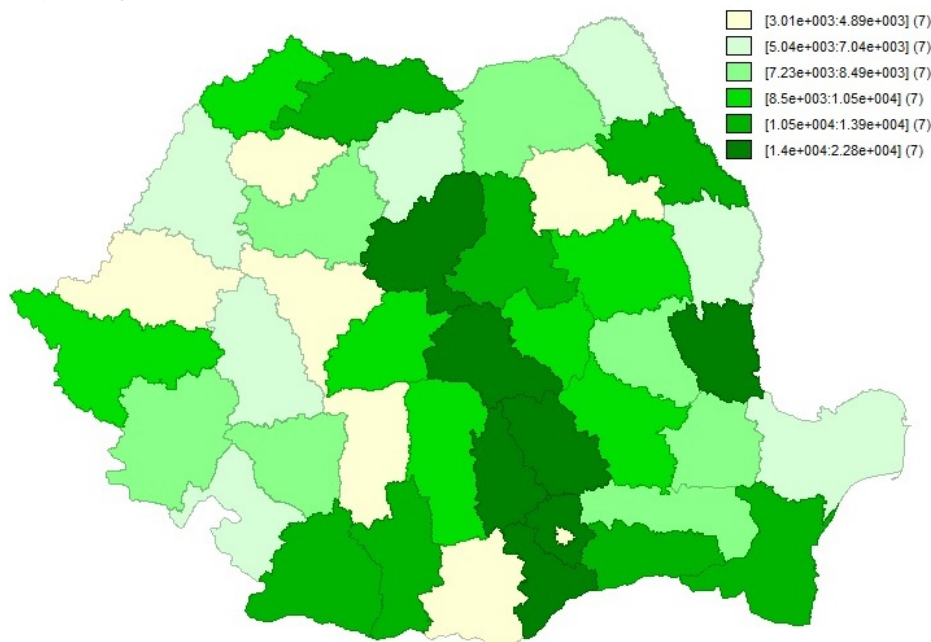
Figura 10. Evoluția procentuala a NEETs rural comparativ cu urban

Sursă: prelucrările autorilor (date INS)

Figura 11. Distribuția regională a NEETs pe medii de rezidență - 2015

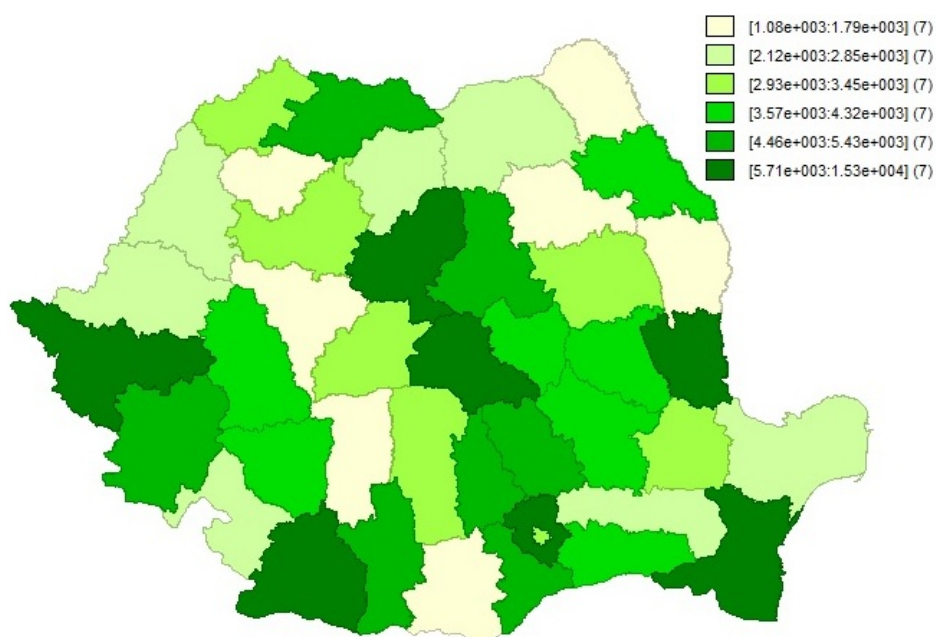
44. La nivel județean, prin reprezentarea cartografică din figura 12, se pot identifica **polii de concentrare ai fenomenului NEETs la nivelul anului 2015. Giurgiu, Ilfov, Dâmbovița, Prahova, Brașov, Mureș și Galați** par a fi cei mai importanți poli de concentrare a tinerilor NEETs. Nuanțele deschise sunt utilizate pentru a identifica județele ce găzduiesc un număr redus de NEETs.

Sursă: prelucrările autorilor

Figura 12. Distribuția județeană a NEETs - 2015

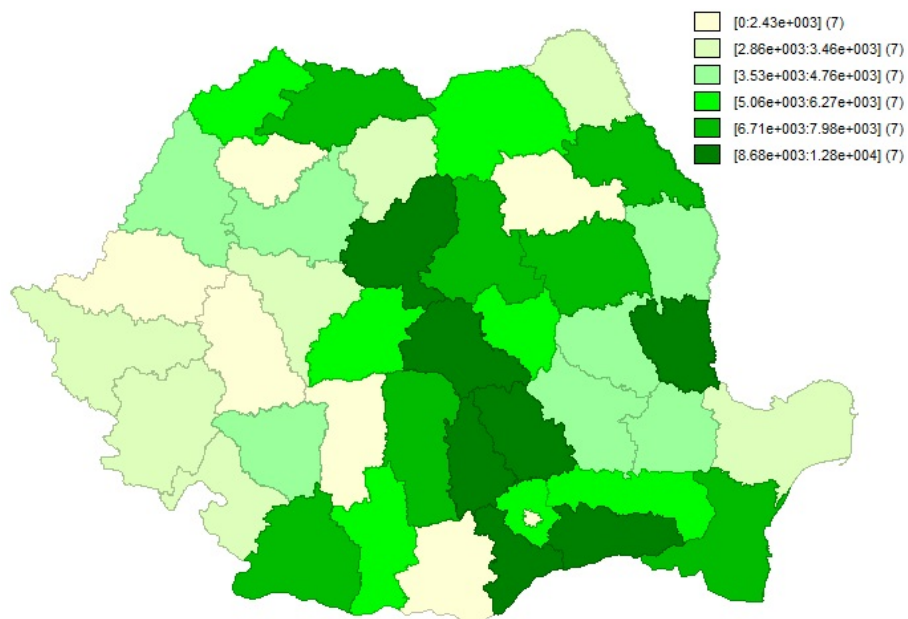
45. Situația tinerilor NEETs localizați în mediul urban, la nivelul anului 2015 este prezentată în figura 13. Județele care se disting ca poli de concentrare în acest caz sunt: *Constanța, Ilfov, Galați, Brașov, Mureș, Timiș și Dolj*.

Sursă: prelucrările autorilor

Figura 13. Distribuția județeană a NEETs, din mediul urban - 2015

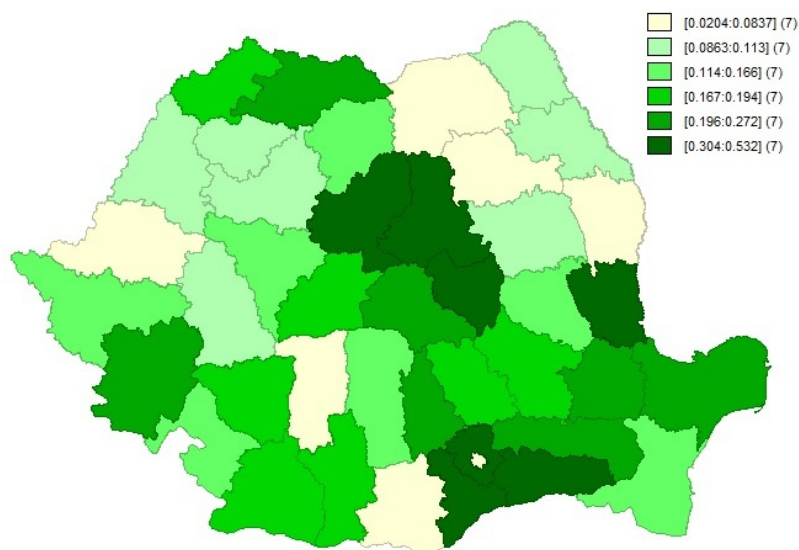
46. În ceea ce privește situația tinerilor NEETs localizați în mediul rural, distribuția județeană aferentă anului 2015 este prezentată în figura 14. Județele care se disting ca poli de concentrare în acest caz sunt: *Călărași, Giurgiu, Dâmbovița, Prahova, Brașov, Galați și Mureș.*

Sursă: prelucrările autorilor

Figura 14. Distribuția județeană a NEETs, din mediul rural - 2015

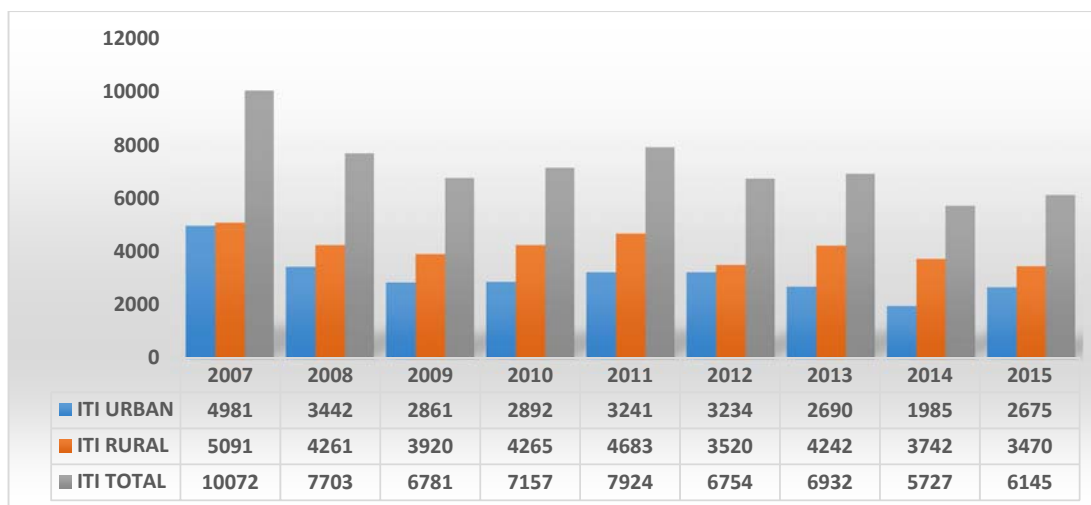
47. În ceea ce privește proporția tinerilor NEETs în totalul populației cu vârstă cuprinsă între 15 și 24 de ani, la nivel județean, la nivelul anului 2015 situația este prezentată în figura 15. Astfel, se observă că zona centrală a țării și zona sud-estică prezintă rate mari ale tinerilor NEETs raportați la toată populația tânără. Cele mai importante județe, din acest punct de vedere sunt: *Călărași, Giurgiu, Ilfov, Galați, Covasna, Harghita și Mureș.*

Sursă: prelucrările autorilor

Figura 15. Ponderea populației NEETs, în totalul populației cu vârsta cuprinsă între 15 -24 ani – 2015

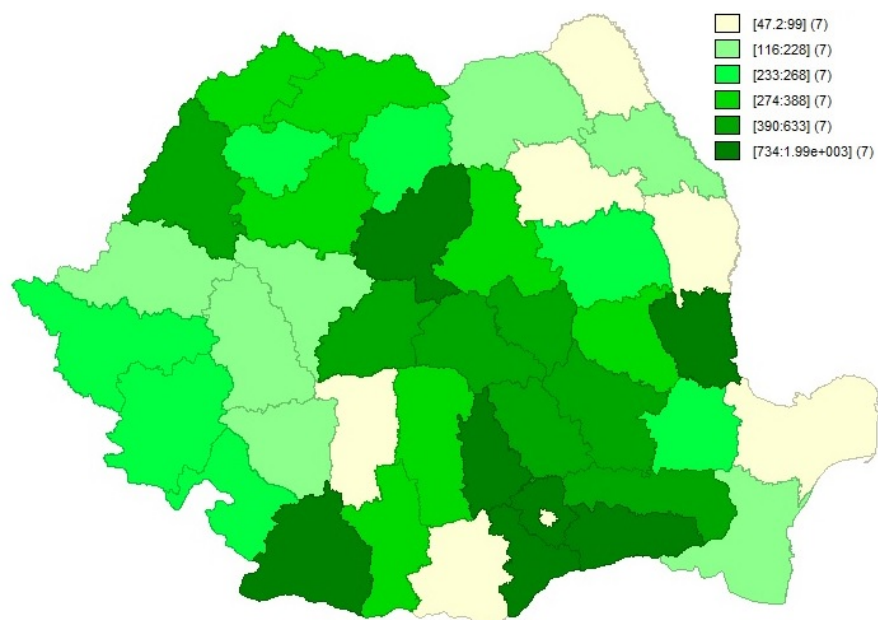
48. La nivelul zonei ITI Delta Dunării, evoluția populației tinerilor NEETs a avut un trend general descrescător de-a lungul perioadei 2007 -2015, *totuși notabilă fiind creșterea de 7,3% din 2015 raportată la valoarea din 2014*. Demn de menționat este și faptul că, descreșterea înregistrată în mediul urban este superioară celei înregistrate în mediul rural.

Sursă: prelucrările autorilor (date INS)

Figura 16. Evoluția tinerilor NEETs în zona ITI Delta Dunării

49. În ceea ce privește distribuția spațială a tinerilor NEETs de etnie romă, la nivelul anului 2015, situația este prezentată cartografic în harta din figura 17. Printre principalii poli de concentrare în acest caz se numără județele: *Călărași, Giurgiu, Ilfov, Dâmbovița, Galați, Mureș și Dolj*.

Sursă: prelucrările autorilor

Figura 17. Distribuția județeană a populației NEETs de etnie romă - 2015

4. Descrierea principalelor intervenții și a surselor de finanțare aferente

4.1. Cerințele și obiectivele analizei

50. Conform cerințelor din Caietul de sarcini, în cadrul acestei secțiuni sunt identificate măsurile/intervențiile ce au ca obiect îmbunătățirea situației tinerilor NEETs și tinerilor în general în România, și descrise sursele de finanțare ale acestora. În vederea creării unei imagini de ansamblu asupra intervențiilor care contribuie sau pot contribui la scăderea numărului tinerilor NEETs, analiza a impus și o evidențiere a corelării și coordonării existente între acestea.

4.2. Abordare

51. Prin intermediul analizei de documente³ au fost identificate intervențiile planificate și/sau implementate la nivel național și european, care urmăresc ameliorarea situației tinerilor în general și a tinerilor NEETs, în particular. Acestea acoperă următoarele sectoare cheie: a) ocupare⁴, b) formare profesională⁵, c) educație inclusiv formare profesională inițială, c) asistență socială și de incluziune, d) antreprenariat și e) educația non-formală⁶, inclusiv voluntariat. În cadrul fiecărui sector pot fi identificate și acțiuni transversale, mai precis concentrate în mod particular pe creșterea capacității administrative și dezvoltarea resursei umane din cadrul unităților publice și private care lucrează direct cu tinerii în vederea îmbunătățirii procesului de gestionare a acestora, prin furnizarea de servicii personalizate și de calitate. De asemenea, măsurile transversale includ și acțiuni pentru dezvoltarea infrastructurii dedicate tinerilor și grupurilor vulnerabile.

52. Compararea și corelarea informațiilor referitoare la intervențiile care au fost avute în vedere este esențială pentru etapa de față. De aceea, centralizarea datelor a fost făcută la nivel de prioritate de intervenție/măsură, având în vedere că la acest nivel au fost identificate, în surse publice, informații comparabile asupra bugetului, activităților finanțate etc (după cum este prezentat în detaliu în anexa 8).

53. Acuratețea datelor utilizate în cadrul acestei secțiuni este direct dependentă de nivelul de actualizare al informațiilor publice aferente intervențiilor identificate. Cum fiecare program funcționează pe baza unui sistem de raportare propriu, datele cu privire la rezultatele obținute nu se încadrează într-un palier temporal comun. Totuși, defalcarea pe cele două mari perioade financiare (până în anul 2015, inclusiv și după anul 2015) evidențiază cel mai bine specificul intervențiilor identificate și servește scopul analizei aferente subtemei de evaluare 1.4.

4.3. Surse principale de finanțare

54. Sursele de finanțare aferente măsurilor identificate sunt următoarele:

- Bugetul național (prin bugetul asigurărilor pentru șomaj (BAS), bugetul Ministerului Finanțelor Publice, bugetul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, bugetul Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, bugetele autorităților publice locale și altele);

³ O listă a acestora este prezentată în Anexa 9.

⁴ Face referire la persoanele de vârstă activă, care, în decursul unei perioade se aflau în una din următoarele situații: (1) aveau un loc de muncă, se găseau la locul de muncă și primeau un salariu sau remunerație în bani sau în natură, (2) aveau un loc de muncă salariat, dar în perioada de referință erau absenți, păstrând însă legătura formală cu locul de muncă, (3) aveau un loc de muncă nesalariat, iar în perioada de referință erau prezente la lucru și exercitau o activitate lucrativă aducătoare de venit, (4) desfășurau activități pe cont propriu (patroni, asociați), dar temporar nu erau la lucru. Sursă: www.amaniu.ase.ro

⁵ Formarea profesională este procedura prin care se asigură creșterea și diversificarea competențelor profesionale, prin inițierea, calificarea, recalificarea, perfecționarea și specializarea persoanelor în căutarea unui loc de muncă, în vederea realizării mobilității și (re)integrării acestora pe piața forței de muncă.

⁶ "Orice activitate educațională, intenționată și sistematică, desfășurată de obicei în afara școlii tradiționale, al cărei conținut este adaptat nevoilor individului și situațiilor speciale, în scopul maximalizării învățării și cunoașterii și al minimalizării problemelor cu care se confruntă acesta în sistemul formal (stresul notării în catalog, disciplina impusa, efectuarea temelor)".

- Contribuții private naționale (necesare derulării proiectelor implementate în cadrul programelor finanțate prin intermediul unor instrumente financiare externe care implică o contribuție națională în vederea asigurării co-finanțării);
- Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” (ILMT)
- Fondul Social European;
- Fondul European de Dezvoltare Regională;
- Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală;
- Fondul European pentru Pescuit;
- Fondul European de Investiții
- Bugetul Agenției Executive Educație, Audiovizual și Cultură (Comisia Europeană) – Linia bugetară 15.05.55
- Mecanismul Financiar SEE (Spațiul Economic European) și Mecanismul Norvegian
- Fonduri Elvețiene.

55. Din setul de intervenții identificate și descrise în cadrul acestei secțiuni fac parte măsuri care sunt adresate, în mod explicit, tinerilor în general sau tinerilor NEETs, dar și măsuri care contribuie la îmbunătățirea situației grupului de interes, dar care vizează tinerii în mod implicit.

4.4. Intervenții adresate în mod explicit sau implicit tinerilor în general și tinerilor NEETs, implementate până la finalul anului 2015, și sursele aferente de finanțare

56. Intervențiile implementate în intervalul de timp 2007 – 2015 ce au vizat îmbunătățirea situației tinerilor au fost identificate la nivelul următoarelor programe (a se vedea o prezentare detaliată în anexa 8):

- Măsuri adresate în mod explicit tinerilor în general și tinerilor NEETs:
 - POSDRU 2007 – 2013: DMI 1.1 – „Acces la educație și formare inițială de calitate”, AP 2 „Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii”, AP 4 – „Modernizarea Serviciului Public de Ocupare”, AP 5 - „Promovarea măsurilor active de ocupare” și DMI 6.2 - „Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii”;
 - POR 2007 – 2013: DMI 3.4 – „Reabilitarea/ modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă”;
 - Planul de Implementare a Garanției pentru Tineret 2014 – 2015 – măsuri implementate de ANOFM;
 - PNDR 2007 – 2013: Măsura 112 – „Instalarea tinerilor fermieri”;
 - POP 2007 – 2013: Măsura 1.5 – „Compensații socio-economice”;
 - Programul pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare START⁷;
 - Programul pentru stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor de către întreprinzători tineri (SRLD)⁸;
 - Programul Tineret în Mișcare 2007 – 2013: Inițiativa Oportunități pentru tineri;
 - Programul Tineret în Acțiune 2007 – 2013: Acțiunea 1.1 – „Schimburi de tineri”, Acțiunea 1.2 – „Inițiative ale tinerilor”, Acțiunea 2 - „Serviciul European de Voluntariat”;
 - Mecanismul Norvegian și Grantul SEE: Programul RO10 - „Copii și tineri în situații de risc și inițiative locale și regionale de reducere a inechităților sociale și promovare a incluziunii sociale”;
 - Contribuția Elvețiană: Aria tematică 4.1 - „Burse, cercetare și instruire vocațională”.
- Măsuri care contribuie la îmbunătățirea situației tinerilor, dar care nu le sunt adresate în mod explicit:

⁷ În anul 2014, prin intrarea în vigoare a Legii 97/2014 ce modifică OUG 6/2011 Stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor de către tineri întreprinzători, a fost eliminată limita de vârstă a beneficiarilor eligibili

⁸ În anul 2014, prin intrarea în vigoare a Legii 97/2014 ce modifică OUG 6/2011 Stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor de către tineri întreprinzători, a fost eliminată limita de vârstă a beneficiarilor eligibili

- POSDRU 2007 – 2013: DMI 3.1 - „Promovarea culturii antreprenoriale”;
- POR 2007 – 2013: DMI 3.2 - „Reabilitarea/ modernizarea/ dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale” și DMI 4.3 - „Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor”.

57. Cu excepția intervențiilor implementate prin intermediul DMI 3.1 al POSDRU și a DMI 3.2 și DMI 4.3 din cadrul POR, toate măsurile identificate se adresează tinerilor în mod explicit. Acțiunile ce fac parte din Planul de Implementare a Garanției pentru Tineret pentru perioada 2014 - 2015, gestionate de către ANOFM, vizează în mod direct tinerii din categoria NEETs. Au fost identificate proiecte implementate prin intermediul POSDRU 2007 – 2013, care se adresează de asemenea, tinerilor NEETs, dar ale căror efecte asupra acestei categorii nu sunt monitorizate la nivel de AP/DMI (a se vedea anexa 8, Secțiunea A, Intervenția 4).

58. Majoritatea intervențiilor acoperă mai mult de un sector, finanțând un sistem de activități integrate. Din centralizarea acestora (anexa 9) se poate observa că cea mai mare parte a intervențiilor includ *activități de formare continuă*. Ele sunt de obicei *acompaniate de alte măsuri de ocupare activă⁹ și formare inițială (ca în cazul intervențiilor POSDRU, TIA și Fonduri norvegiene și Granturi SEE) și antreprenariat* (în cazul instrumentelor structurale – POSDRU, POR, fondurilor specifice sectorului agricol - PNDR, POP și programelor naționale START și SRLD). Măsurile specifice educației non-formale și voluntariatului se întâlnesc cu precădere la nivelul programelor adresate tinerilor și gestionate prin intermediul Agenției Executive a Comisiei Europene pentru Educație, Audiovizual și Cultură (EACEA) și fondurilor norvegiene și elvețiene.

59. Planul de Implementare a Garanției pentru Tineret 2014 – 2015 acoperă o arie vastă de acțiuni (furnizând suport financiar pentru toate cele 7 tipuri de măsuri identificate), însă, cele implementate la nivelul ANOFM, strict prin intermediul BAS¹⁰ au vizat următoarele 4 sectoare: ocupare, formare continuă, antreprenariat și asistență socială și incluziune.

60. Activitățile de natură transversală pot fi identificate la nivelul majorității intervențiilor, deoarece, de cele mai multe ori, în proiecte sunt incluse și măsuri de dezvoltare a competențelor de lucru cu tinerii și persoanele ce fac parte din grupuri vulnerabile, la nivelul unităților publice sau private ce sunt beneficiare ale finanțării. Totuși, în cadrul analizei de documente au fost identificate următoarele intervenții ce vizează în mod special măsuri transversale:

- Întărirea capacității administrative: DMI 1.1 (Acces la educație și formare inițială de calitate) și AP 4 din cadrul POSDRU (Modernizarea Serviciului Public de Ocupare);
- Dezvoltarea infrastructurii: DMI 3.2 POR (Reabilitarea/ modernizarea/ dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale) și DMI 3.4 din cadrul POR (Reabilitarea/ modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă).

⁹ Măsurile active ale politicii ocupării forței de muncă acționează asupra structurii cererii și ofertei de forță de muncă, în vederea alinierii acestora pe anumite piețe ale forței de muncă. Mecanismele de promovare a ocupării forței de muncă se grupează în două categorii: măsuri care stimulează creșterea cererii de forță de muncă și măsuri care reduc oferta mare de forță de muncă. Din categoria măsurilor care stimulează creșterea cererii de forță de muncă, amintim: asistență pentru investițiile generatoare de locuri de muncă; asistență pentru menținerea locurilor de muncă; sprijin pentru angajarea șomerilor sau a potențialilor șomeri; creșterea capacității antreprenoriale a regiunii; organizarea și sprijinirea lucrărilor publice; sprijin în vederea reducerii timpului de lucru, etc., iar din categoria măsurilor care reduc oferta mare de forță de muncă: asistență pentru migrarea forței de muncă; diverse tipuri de sprijin legate de pensionarea înainte de limita de vârstă; limitarea imigrației forței de muncă; extinderea perioadei de formare profesională a tinerilor, etc. Sursă: www.economiesociala.net.

¹⁰ PIGT 2014 – 2015 prevede implementarea a două seturi de măsuri: a) intervenție timpurie și activare și b) integrare pe piața muncii. Sursele de finanțare prevăzute pentru perioada 2014 – 2015 au fost: FSE, ILMT și bugetul național, incluzând contribuția națională necesară accesării instrumentelor structurale. O parte dintre măsurile planificate urmau a fi implementate prin intermediul POCU 2014 – 2020, însă, cum liniile de finanțare nu au fost disponibile în perioada vizată prin planul de implementare, în cazul acestora, am considerat ca unică sursă de finanțare Bugetul Asigurarilor de Somaj (Anexa 7, Secțiunea A, Intervenția 12).

Ocupare

61. Măsurile specifice sectorului ocupare includ următoarele tipuri de acțiuni: orientare și consiliere profesională¹¹, medierea relației dintre angajator și persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și oferirea unor stimulente pentru angajatori (scutiri taxe, subvenții).

62. O contribuție directă în ceea ce privește nivelul inserției tinerilor pe piața muncii prin măsuri active de ocupare a fost identificată în cazurile următoare: a) AP 2 a POSDRU 2007 – 2013 (consiliere profesională, acordarea unor subvenții pentru angajatori), b) AP 5 a POSDRU 2007 – 2013 – „*Promovarea măsurilor active de ocupare*”, adresate în mod deosebit șomerilor, în special celor din mediul rural (consiliere și orientare profesională, acordarea unor subvenții pentru angajatori și facilitarea comunicării dintre persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și angajatori), c) DMI 6.2 din cadrul POSDRU 2007 – 2013 – „*Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii*” (stimulente pentru angajatori, mediere, consiliere profesională), d) măsurile aferente PIGT 2014 – 2015 implementate la nivelul ANOFM (acordare prime mobilitate și instalare, subvenții angajatori, orientare și consiliere profesională, mediere și stimulente financiare pentru angajatori), e) *Inițiativa Oportunități Pentru Tineri* din cadrul Programului Tineret în Mișcare (prin facilitarea accesului la piața muncii, în special pentru tinerii absolvenți care nu au mai fost angajați anterior) și f) Programul RO10, Grant SEE (măsuri de consiliere și orientare profesională, plasarea tinerilor pe piața muncii).

Antreprenoriat

63. În ceea ce privește sectorul antreprenoriatului, intervențiile specifice identificate sunt: a) DMI 3.1, POSDRU (cursuri de pregătire pentru inițierea unei afaceri, asistență financiară pentru inițierea unei afaceri), b) AP 4, POSDRU (cursuri de formare pentru antreprenori), c) AP 5 a POSDRU (cursuri de instruire în domeniul antreprenoriatului, sprijin pentru inițierea unei afaceri, în special pentru șomerii din mediul rural), d) DMI 4.3, POR 2007 - 2013 (achiziționare echipamente, construcție, extindere, modernizare spații de producție și prestări servicii), e) Măsura 112 a PNDR 2007 - 2013 (sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri), f) Măsura 1.5 a POP 2007 - 2013, (sprijinirea financiară a tinerilor fermieri în vederea achiziționării primei nave de pescuit), g) măsurile aferente PIGT 2014 – 2015 implementate la nivelul ANOFM (acordarea de consiliere și sprijin financiar pentru inițierea unei activități pe cont propriu), d) Programul Start h) Programul START (finanțarea implementării planurilor de afaceri) și i) Programul SRLD (investiții în echipamente, scutiri de taxe, instruire în domeniu).

Formare continuă

64. Majoritatea intervențiilor specifice facilitării inserției pe piața muncii a tinerilor includ și o componentă specifică activităților de formare și recunoaștere a competențelor. De cele mai multe ori, măsurile din aria ocupării sunt însoțite și de activități de formare și instruire profesională. De asemenea, componenta antreprenoriat include în mod natural și o componentă de formare. Astfel, în această categorie pot fi integrate următoarele linii de finanțare: a) POSDRU prin AP2, DMI 3.1, AP 4, AP 5, DMI 6.2, b) POR – DMI 4.3, c) măsurile aferente PIGT 2014 – 2015 implementate la nivelul ANOFM, d) Programul Start, e) Programul SRLD, f) *Inițiativa Oportunități Pentru Tineri* din cadrul Programului Tineret în Mișcare, g) Programul RO10, din cadrul Granturilor SEE și h) Aria Tematică 4.1 a Fondurilor Elvețiene.

Educație și formare inițială

65. Măsurile specifice sectorului educației și formării inițiale se regăsesc cu precădere la nivelul POSDRU, care a finanțat prin DMI 1.1 măsuri de sprijin pentru facilitarea accesului la educație, în special formare inițială, de calitate și AP 2 acțiuni specifice prevenirii părăsirii timpurii a școlii, reinsertiei tinerilor în

¹¹ Informarea și consilierea profesională constituie un ansamblu de servicii acordate în mod gratuit persoanelor în căutarea unui loc de muncă care au ca scop: (1) furnizarea de informații privind piața muncii și evoluția ocupațiilor; (2) evaluarea și autoevaluarea personalității în vederea orientării profesionale; (3) dezvoltarea abilității și încrederii în sine a persoanelor în căutarea unui loc de muncă, în vederea luării de către acestea a deciziei privind propria carieră; (4) instruirea în metode și tehnici de căutare a unui loc de muncă. Medierea muncii este activitatea prin care se realizează punerea în legătură a angajatorilor cu persoanele în căutarea unui loc de muncă, în vederea stabilirii de raporturi de muncă sau de serviciu. Sursă: Legea 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă.

sistemul educațional și integrării acestora în forme de învățământ specifice formării inițiale (învățământ profesional, învățământ liceal de filieră tehnologică și învățământ postliceal). De asemenea, Inițiativa Oportunități pentru tineri și Programul RO 10, mecanismul SEE, finanțează măsuri de prevenire a abandonului școlar și reintegrare în sistemul educațional.

Asistență socială și de incluziune

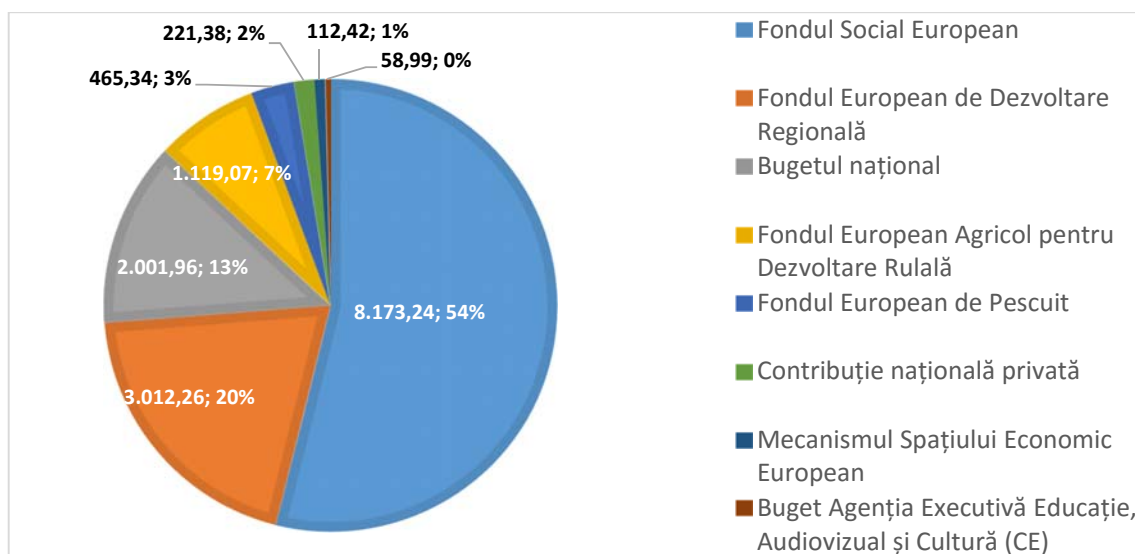
66. În ceea ce privește sectorul asistenței sociale și incluziunii, principalele programe care finanțează măsuri menite să diminueze fenomenul excluziunii sociale și să asigure servicii sociale de bază pentru tinerii care fac parte din grupuri vulnerabile sunt POSDRU, prin intermediul DMI 6.2, POR prin intermediul DMI 3.2 și Programul RO 10 finanțat prin intermediul Granturilor SEE. *Aceste intervenții sunt complementare și includ atât măsuri de tip „hard”, precum construirea, reabilitarea sau modernizarea unităților de asistență socială pentru tineri, cât și acțiuni „soft” ca îmbunătățirea, diversificarea și extinderea serviciilor furnizate.* Planul de implementare a Garanției pentru Tineri vizează în mod explicit tinerii ce fac parte din grupuri vulnerabile, prin măsura „Acompaniament personalizat pentru tinerii cu risc de marginalizare socială”, prin încheierea de contracte de solidaritate și oferirea de servicii specifice (inclusiv prin acordarea de subvenții angajatorilor de inserție care încadrează persoane din această categorie).

Educație non-formală și voluntariat

67. Specifice acestui sector sunt măsurile identificate în cadrul programului Tineret în Acțiune: Acțiunea 1.1 „Schimburi de tineri”, Acțiunea 1.2 „Inițiative ale tinerilor”, Acțiunea 2 „Serviciul European de Voluntariat”. De asemenea, Programul RO10 „Copii și tineri în situații de risc și inițiative locale și regionale de reducere a inechităților sociale și promovare a incluziunii sociale” și Aria Tematică 4.1 – „Burse, cercetare și instruire vocațională” acoperă și această arie specifică măsurilor adresate tinerilor în vederea facilitării inserției pe piața muncii. Intervențiile identificate finanțează următoarele tipuri de activități: mobilități de studiu, schimb internațional de experiență în sectorul educațional, susținerea financiară a inițiativelor tinerilor cu privire la proiecte din sectorul educației non-formale.

68. În ceea ce privește sursele de finanțare identificate și valoarea alocărilor¹² aferente perioadei 2007 – 2015 (informații detaliate în anexa 8), putem observa că *fondurile structurale reprezintă 74% din suma totală alocată/cheltuită în vederea implementării măsurilor destinate în mod explicit tinerilor și tinerilor NEETs și celor care contribuie la îmbunătățirea situației acestora, dar nu îi vizează în mod direct (după cum este reprezentat vizual și în figura 18 de mai jos).* Bugetul de stat (incluzând contribuția națională necesară accesării FSE, FEDR, FEADR și FEP și bugetele programelor naționale identificate – START și SRLD și Bugetul Asigurărilor de Șomaj) reprezintă 13 % din resursele alocate, iar fondurile europene din sectorul agriculturii (FEADR și FEP) 10%. Un procent de 3% provine din contribuția națională privată, fondurile norvegiene și mecanismul SEE și Bugetul EACEA.

¹² În cazul perioadei intervențiilor implementate până în anul 2015, inclusiv, bugetul aferent în Lei a fost calculat (în condițiile în care datele disponibile nu furnizau sumele în Lei) pe baza cursului de schimb 1 Euro = 4,164 Lei (ce reprezintă media cursurilor de schimb anuale ale Euro înregistrate în perioada 2007 - 2015, conform Eurostat - <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00033&plugin=1>)

Sursă: Prelucrările autorilor

Figura 18. Alocarea bugetară (mil. Lei) aferentă perioadei 2007 – 2015, intervenții care contribuie în mod direct sau indirect la îmbunătățirea situației tinerilor în general și tinerilor NEETs

69. În ceea ce privește rezultatele obținute¹³, analiza a relevat că, în general, măsurile cu cea mai mare rată de realizare vizează derularea unor cursuri de formare profesională continuă sau furnizarea serviciilor de consiliere și orientare profesională. De asemenea, măsurile centrate pe dezvoltarea competențelor antreprenoriale tind să atingă țintele planificate. Totuși, în cazul acestor măsuri atingerea țintelor propuse nu certifică faptul că șansele de inserție pe piața muncii ale persoanelor care au făcut parte din grupul țintă au crescut. Însă, în cazul măsurilor economice (subvenții) adresate IMM-urilor și persoanelor care doresc să inițieze o activitate economică pe cont propriu, se observă un efect pozitiv semnificativ în ceea ce privește numărul de locuri de muncă noi create și persoane sau agenți economici asistanți financiar. Măsurile cu cea mai mică rată de succes sunt, așa cum reiese în urma analizei: reinserția copiilor/tinerilor în sistemul educațional și încheierea unor contracte de ucenicie, precum și investițiile în infrastructură socială și educațională.

4.5. Intervenții adresate în mod explicit sau implicit tinerilor în general și tinerilor NEETs, implementate începând cu anul 2016, și sursele aferente de finanțare

70. Intervențiile identificate în cazul intervalului 2016 – 2020, care contribuie prin acțiunile finanțate la îmbunătățirea situației tinerilor sunt următoarele:

- Măsuri adresate în mod explicit tinerilor NEETs:
 - POCU 2014 – 2020: AP 1 – „Inițiativa Locuri de muncă pentru tineri”, AP 2 – „Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs”, PI 8.7 din cadrul AP3 – „Modernizarea instituțiilor pieței forțelor de muncă, precum serviciile publice și private de ocupare a forței de muncă și îmbunătățind satisfacerea nevoilor pieței forțelor de muncă, prin măsuri de stimulare a mobilității transnaționale a lucrătorilor și prin programe de mobilitate și printr-o mai bună cooperare între instituții și părțile interesate relevante” și OS 6.1 – „Creșterea numărului de tineri NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 24 ani, înregistrați la SPO care se reîntorc în educație în programe de tip a doua șansă, inclusiv în programe de formare profesională inițială”;
- Măsuri adresate în mod explicit tinerilor în general:

¹³ Majoritatea rezultatelor disponibile sunt aferente perioadei 2007 – 2014. În puține cazuri au fost identificate rapoarte de monitorizare care să conțină informații relevante și pentru anul 2015. Aceste constatări sunt bazate doar pe măsura în care țintele inițial planificate sunt atinse, atât pentru indicatorii realizare cât și de rezultat monitorizați. Totodată, este necesar să se sublinieze că pentru intervențiile care nu vizează direct tinerii (NEETs) indicatorii stabiliți la nivel de program nu reflectă în mod direct contribuția la soluționarea situației acestora. Aceste situații au fost excluse din analiză.

- POCU 2014 – 2020: AP 4 – „Incluziunea socială și combaterea sărăciei”;
 - PNDR 2014 – 2020: Măsura 2B „Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reinnoirii generațiilor”;
 - Erasmus + 2014 – 2020: Acțiunea 1 – „Mobilitatea persoanelor în scop educațional” și Acțiunea 2 – „Cooperare pentru inovare și schimb de bune practici”;
 - Programul Employment and Social Innovation 2014 – 2020: Axa EURES.
- Măsuri care contribuie la îmbunătățirea situației tinerilor, dar care nu le sunt adresate în mod direct:
 - POCU 2014 – 2020: Prioritatea de investiții 8.3 din cadrul AP 3 – „Activități independente, antreprenariat și înființare de întreprinderi și a unor întreprinderi mici și mijlocii inovatoare” și AP 5 – „Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității”;
 - POR 2014 – 2020: PI 2.1 – „Promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea exploatării economice a ideilor noi și prin încurajarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri” și AP 9 – „Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban”;
 - Programul pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare (START);
 - Programul pentru stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor de către întreprinzători tineri (SRLD);
 - Erasmus + 2014 – 2020: Sub-programul COSME.

80. În cazul perioadei 2014 – 2020, sectorul în care au fost identificate majoritatea intervențiilor este *antreprenariatul*. Chiar dacă o parte dintre măsuri nu sunt axate în mod particular pe acest sector, ele includ și activități de formare în domeniul antreprenariatului sau asistență financiară pentru inițierea unei afaceri pe cont propriu (exemplu: POCU 2014 – 2020, POR 2014 – 2020, PNDR 2014 – 2020, Programele SRLD și START și Sub-programul COSME). Axele prioritare AP4 și AP 5 din cadrul POCU sunt cele mai cuprinzătoare intervenții identificate în această perioadă de finanțare. Având o abordare integrată, cele două axe finanțează măsuri aplicabile în majoritatea domeniilor vizate: ocupare, educație și formare inițială, formare continuă, antreprenariat, incluziune socială și în cazul AP5 se adaugă sectorul educație non-formală și voluntariat.

90. Intervențiile centrate pe măsuri de natură transversală au fost identificate la nivelul:

- POCU 2014 – 2020 prin PI 8.7 (AP3) privind dezvoltarea capacității administrative a unităților ce lucrează în sectorul ocupării forței de muncă, OS 6.1 prin care sunt finanțate și cursuri de formare și profesionalizare pentru resursa umană de la nivelul SPO;
- POR 2014 – 2020 prin AP 9 ce vizează regenerarea economică și socială a comunităților defavorizate din mediul urban, prin dezvoltarea integrată a serviciilor educaționale, sociale și de formare;
- Erasmus + prin Acțiunea Cheie 1 care finanțează mobilități de formare și schimb de experiență pentru persoanele care lucrează cu tineri.

Ocupare

91. Măsurile active de ocupare sunt specifice POCU AP1 și AP 2 (adresate în mod direct tinerilor NEETs), dar și AP 4 (adresată grupurilor vulnerabile) și AP 5 (dezvoltării locale). Acestea finanțează următoarele tipuri de măsuri: subvenții pentru angajatori, medierea relației dintre angajatori și persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, orientare și consiliere profesională, subvenții pentru mobilitate și instalare, ș.a. De asemenea, Axa EURES a Programului European EaSI, în principal prin Proiectul „Primul tău loc de muncă EURES”, acordă subvenții pentru instalare și mobilitate, acordă sprijin și consiliere în vederea găsirii unui loc de muncă prin intermediul Portalului Mobilității Europene pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Antreprenariat

92. După cum am menționat anterior, majoritatea intervențiilor identificate includ și măsuri specifice dezvoltării spiritului și competențelor antreprenoriale (cursuri formare, sesiuni informare) și acordă sprijin financiar pentru inițierea unei activități pe cont propriu. Aceste tipuri de măsuri au fost identificate la nivelul: POCU 2014 – 2020 AP1 și AP 2 (adresate în mod direct tinerilor NEETs), AP 4 (adresată grupurilor vulnerabile) și AP 5 (dezvoltării locale), POR 2014 – 2020 Prioritatea de Investiții 2.1 (axată pe dezvoltarea

sectorului antreprenorial), Programele naționale SRLD și START, PNDR 2014 – 2020 prin măsura 2B (care oferă sprijin pentru tineri fermieri) și Sub-programul COSME din cadrul Erasmus +, (adresat tinerilor antreprenori, fără limită de vârstă).

Formare continuă

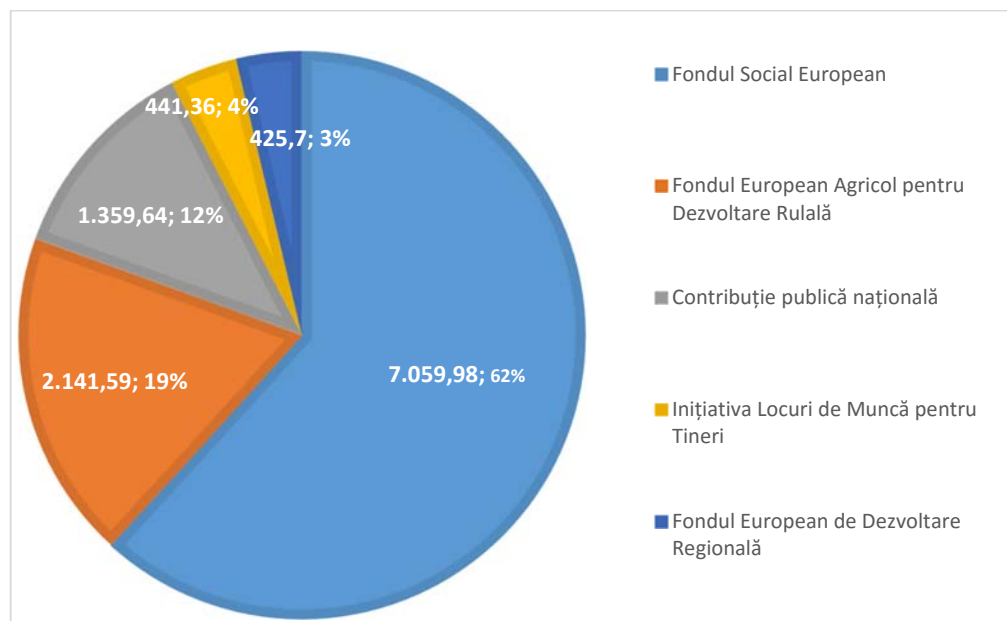
93. Activitățile specifice sectorului de formare continuă pot fi identificate în principal în cazul AP 1 și 2 ale POCU 2014 - 2020 și vizează strict creșterea șanselor de angajabilitate a tinerilor ce fac parte din categoria NEETs. Cursurile de formare profesională sunt finanțate și prin intermediul AP 4 și 5 ale POCU 2014 – 2020, însă conform priorităților de investiții aferente, măsurile sunt adresate pe de o parte grupurilor vulnerabile, în special din mediul rural, iar pe de altă parte comunităților locale. Programul național SRLD oferă suport pentru parcurgerea unor cursuri de formare, însă cu precădere în domeniul antreprenoriatului. Programul EaSI furnizează, de asemenea, prin Axa EURES servicii de formare profesională, validare și certificare.

Educație și formare inițială

94. Măsurile identificate la nivelul POCU 2014 – 2020 și implemente prin intermediul AP 4, AP 5 și OS 6.1 finanțează acțiuni menite să faciliteze accesul tinerilor la sistemul de învățământ, să sporească nivelul de conștientizare vizavi de importanța educației prin campanii de informare, să contribuie la scăderea ratei abandonului școlar prin oferirea unor subvenții pentru elevi și familiile acestora, să promoveze reinsertia în sistemul educațional, cu precădere cel profesional și tehnic. O altă intervenție care finanțează măsuri menite să faciliteze accesului la educație și formare inițială este Axa EURES, a programului EaSI 2014 – 2020.

Asistență socială și de incluziune

95. Singura intervenție centrată pe măsuri de incluziune economică și socială este reprezentată de AP 4 a POCU. Totuși, la acest sector aduce contribuții și AP 5, prin facilitarea dezvoltării unui set integrat de servicii sociale pentru comunitățile locale. AP 9, din cadrul POR 2014 – 2020, contribuie la sporirea accesului la servicii de calitate în sectoarele educațional și social, prin investiții în infrastructură.

Sursă: prelucrările autorilor

Figura 19. Alocarea bugetară (mil. Lei) aferentă perioadei 2014/2016 - 2020, intervenții care contribuie în mod direct sau indirect la îmbunătățirea situației tinerilor în general și tinerilor NEETs

96. După cum se observă în figura 19 de mai sus, cea mai mare contribuție¹⁴ în cadrul măsurilor destinate în mod explicit tinerilor sau care contribuie la îmbunătățirea situației acestora este FSE, prin intermediul POCU (AP 1, AP 2, PI 8.7 (AP 3), AP 4, AP 5 și OS 6.1 (AP 6)). Acesta reprezintă 62% din alocarea financiară totală (7.059,89 mil Lei¹⁵). 19% reprezintă alocarea aferentă FEADR, iar doar 12% alocarea publică națională (ce include contribuția aferentă accesării fondurilor alocate prin POCU 2014 - 2020, POR 2014 - 2020, PNDR 2014 - 2020 și bugetele alocate programelor naționale SRLD și START). Cea mai mică valoare a finanțării se regăsește la nivelul POR 2014 - 2020 și constituie 3% din bugetul total. ILMT, prin care este finanțată AP 1 a POCU 2014 - 2020, se află pe penultimul loc în ceea ce privește valoarea finanțării, reprezentând 4 % din suma totală aferentă intervențiilor identificate, aspect ce denotă importanța sinergiilor între ILMT/AP 1 a POCU și alte intervenții relevante.

¹⁴ În analiza ponderilor fiecărei surse de finanțare în valoarea totală a intervențiilor care contribuie/vor contribui la îmbunătățirea tinerilor în general și tinerilor NEETs trebuie avut în vedere faptul că nu pentru toate măsurile/prioritățile de investiții au fost disponibile alocările financiare. Cu toate acestea, analiza ne oferă o imagine de ansamblu a structurii finanțării intervențiilor identificate, calibrată într-o mare măsură pe situația reală.

¹⁵ În cazul perioadei intervențiilor implementate începând cu 2016, bugetul aferent în Lei a fost calculat (în condițiile în care datele disponibile nu furnizau sumele în Lei) pe baza cursului de schimb 1 Euro = 4,446 Lei (ce reprezintă media cursurilor de schimb anuale ale Euro înregistrate în 2014 și 2015 - perioada de planificare, conform Eurostat - <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00033&plugin=1>)

5. Evoluția viitoare a situației tinerilor, în baza scenariilor cu sau fără intervenții țintite spre NEETs

5.1. Cerințele caietului de sarcini

97. Conform Caietului de Sarcini al prezentei evaluări, echipa de experți trebuie să prezinte o serie de scenarii pe baza cărora să anticipeze evoluția viitoare a situației tinerilor din România, cu sau fără intervențiile țintite spre tinerii NEETs.

5.2. Metodologie specifică generării de scenarii privind evoluția viitoare a situației tinerilor

98. Plecând de la cerința caietului de sarcini am dezvoltat o serie de scenarii privind evoluția tinerilor, accentuând mai ales factorii favorizanți și factori defavorizanți unei evoluții pozitive a numărului tinerilor NEETs.

99. Scenariile dezvoltate pleacă de la contextul deja descris în capitolele anterioare ale raportului de evaluare sau ale raportului inițial:

- Evoluția situației tinerilor în general și a tinerilor NEETs,
- Cadrul strategic, legislativ și instituțional național relevant pentru tineri și pentru tinerii NEETs în special,
- Intervențiile și sursele de finanțare existente și cele planificate pentru a trata situația tinerilor și a tinerilor NEETs în general.

100. Pentru dezvoltarea scenariilor privind evoluția tinerilor am realizat următorii pași:

1. Am determinat dacă problemele și nevoile tinerilor în general și ale tinerilor NEETs în special au rămas aceleași de la momentul la care intervențiile au fost planificate (secțiunea 5.3);
2. Am evaluat dacă intervențiile planificate, în special intervențiile din cadrul POCU adresate tinerilor NEETs, sunt relevante pentru nevoile actuale ale tinerilor, și în ce măsură pot rezolva problemele tinerilor, pe baza analizei logicii de intervenție a POCU (secțiunea 5.4);
3. Am realizat o analiză a evaluărilor și studiilor dedicate problemelor tinerilor și tinerilor NEETs în special, pentru a observa care sunt cele mai bune practici și în ce context dau ele rezultate (secțiunea 5.5);
4. Am arătat cum poate evolua situația tinerilor și a tinerilor NEETs, cu sau fără intervențiile care îi au ca grup țintă și care sunt condițiile și factorii care afectează evoluțiile prezentate (secțiunea 5.6).

5.3. Problemele și nevoile actuale ale tinerilor în general

101. Așa cum arată analiza politicii naționale de tineret (a se vedea anexa 10), problemele tinerilor s-au menținut sau chiar s-au acutizat în ultimii ani. Sintetizat, problemele tinerilor sunt legate de:

- șomajul ridicat,
- numărul mare de tineri care trăiesc în situații de sărăcie, sărăcie monetară, sărăcie extremă sau excluziune socială,
- rata mare a abandonului școlar,
- incidența mare a comportamentelor de risc pentru sănătatea tinerilor: consum de alcool, tutun, droguri,
- numărul mare de tineri care au o viață sedentară,
- implicarea scăzută a tinerilor în activități de voluntariat și participarea foarte scăzută la activități comunitare și politice a tinerilor.

102. Problemele identificate de POCU pe piața forței de muncă și în sistemul de educație relevante pentru situația tinerilor NEETs pot fi sintetizate în următoarele patru puncte¹⁶:

- Disparități pe piața forței de muncă și în distribuția tinerilor NEETs pe regiuni și județe, dar și în funcție de gen și de nivelul de educație, ceea ce crează inegalități și zone de vulnerabilitate extremă;
- Participarea scăzută la învățământ terțiar în România;
- Participarea scăzută și rata mare de abandon a învățământului profesional și tehnic;
- Capacitate limitată a SPO de a oferi servicii de calitate, personalizate pentru fiecare client, adaptate nevoilor pieței muncii.

103. Conform analizei de fundamentare a POCU, evoluția numărului tinerilor NEETs depinde de soluționarea unor provocări complexe care au contribuit la apariția și creșterea acestui grup țintă și care trebuie considerate în momentul elaborării scenariilor. Acestea sunt:

- Rata scăzută de ocupare la nivel național – ceea ce conduce la o concurență ridicată pe piața forței de muncă, concurență ce afectează tinerii ce au experiență și pregătire mai scăzute decât persoanele mai în vârstă;
- Ponderea mare a agriculturii în economie, care generează un număr mare de persoane ocupate în activități cu valoare adăugată mică sau de persoane active;
- Efectul crizei financiare asupra economiei prin desființarea unor locuri de muncă, sau limitarea și încetinirea ratei de creare a noi locuri de muncă, cu consecințe directe în blocarea intrării tinerilor pe piața muncii și disponibilitatea redusă a companiilor de a investi în dezvoltarea competențelor angajaților;
- Mobilitatea redusă a forței de muncă intra- și inter-regională;
- Rata scăzută de absolvire la examenul de bacalaureat;
- Gradul scăzut de acces la învățământ terțiar (universitate sau ÎPV) - doar 19% dintre tinerii cu vârste cuprinse între 19-23 ani din zonele rurale participă la învățământul terțiar, în comparație cu 43,8%, din mediul urban;
- Desființarea începând din 2009 a școlilor de arte și meserii a afectat accesul la educație al tinerilor din mediul rural, în condițiile în care rețeaua școlilor ÎPT din ciclul secundar superior este dezvoltată doar în mediul urban;
- Slaba corelare, în multe situații, a sistemului de educație și formare cu nevoile pieței muncii și cu cererea reală de competențe;
- Ucenicia s-a dovedit mai puțin atractivă pentru companiile din România, atât din cauza cadrului normativ inadecvat, a fondurilor insuficiente, cât și a lipsei măsurilor de încurajare a acestor practici.

104. Alți factori care determină încadrarea tinerilor în categoria NEET conform studiilor realizate la nivel european și internațional analizate în cadrul acestui capitol (a se vedea anexa 13 pentru o listă completă) sunt:

- Rezidența în zone izolate (departe de zonele cu activitate economică intensă);
- Apartenența la o minoritate națională (sau la grupuri de imigranți);
- Suferința de dizabilități și boli cronice;
- Experiența anterioară a părinților și apartenența acestora la grupuri vulnerabile, inclusiv șomeri, familii monoparentale, nivel scăzut de educație;
- Sărăcia, ca factor determinant al participării slabe la educație și formare și a nivelului scăzut de calificare.

105. Legătura dintre problemele tinerilor și cauzele care le generează, descrise în paragrafele anterioare, este prezentată sintetic în figura de mai jos.

¹⁶ O prezentare detaliată a LoI POCU este prezentată în anexa 11.

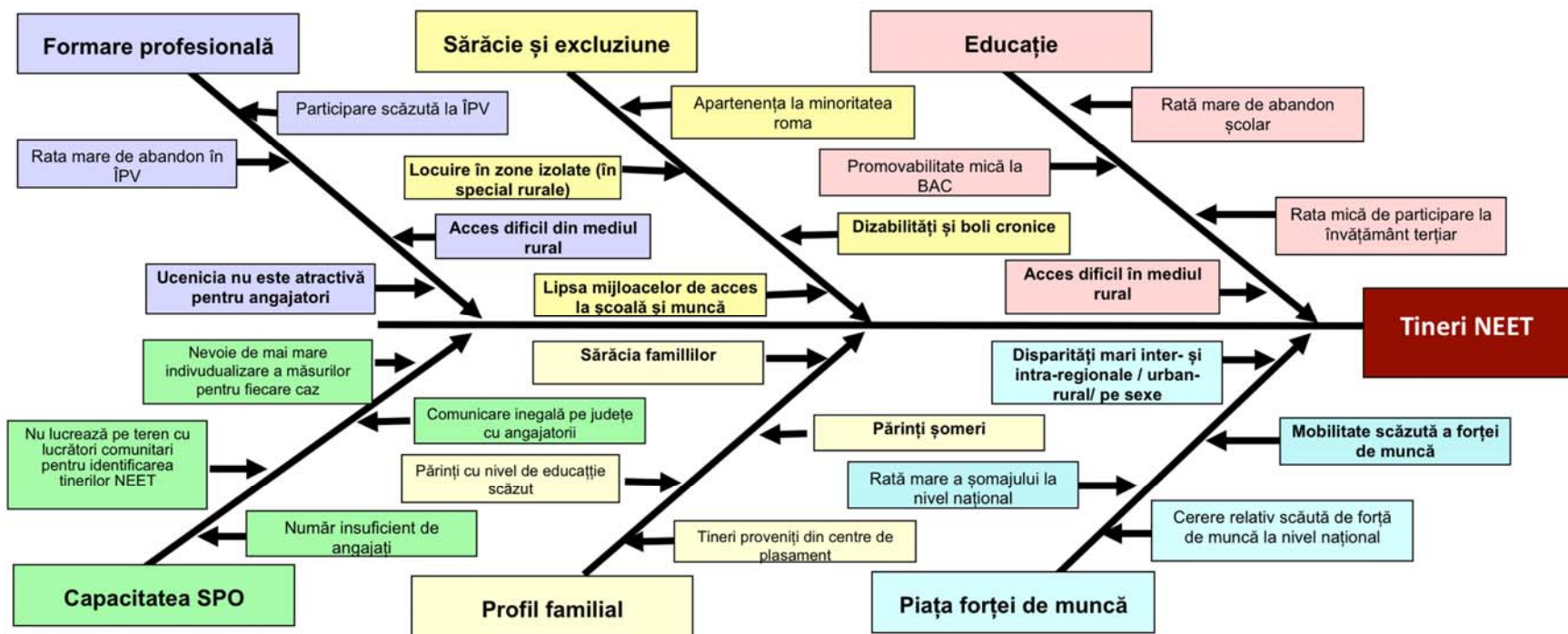

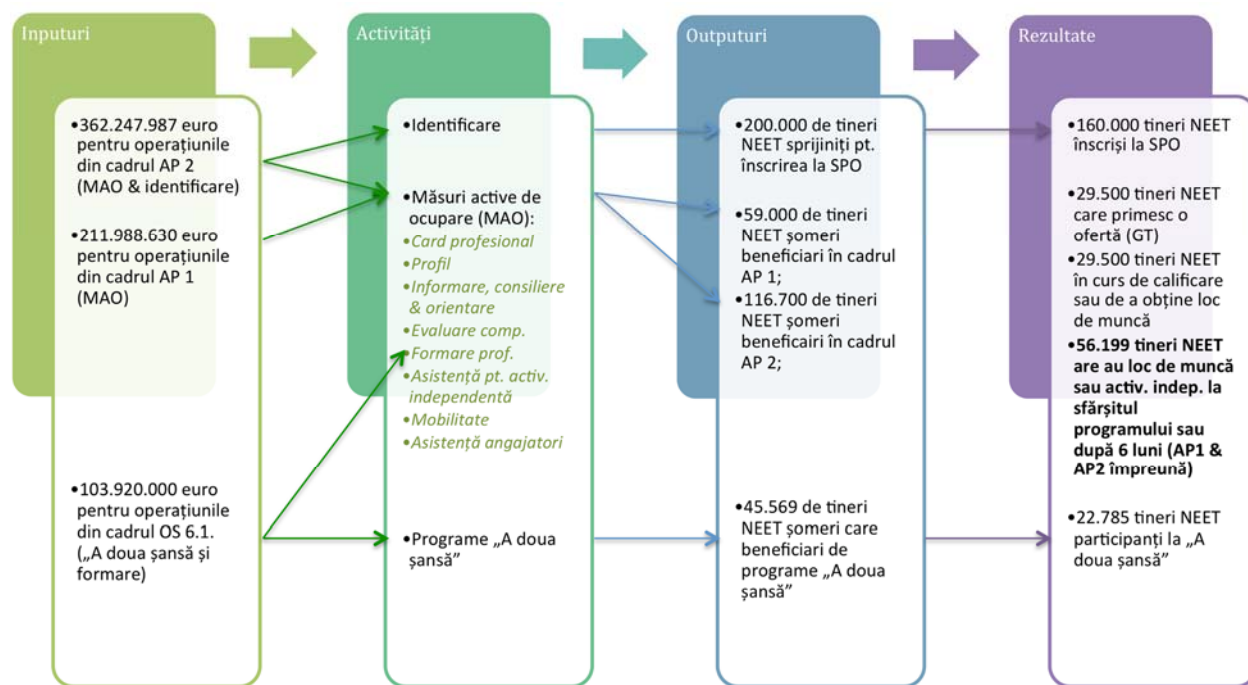
Figura 20. Cauze ale ratei crescute de tineri NEET

Sursă: Autorii studiului

106. Conform analizei modului de evoluție a situației tinerilor în general și a tinerilor NEETs în România, analiză realizată în capitolele anterioare, problemele identificate de Strategia națională în domeniul politicii de tineret 2014-2020 și de POCU 2014-2020 (bazate pe date statistice din anii 2011-2012) rămân actuale și în 2016, prin urmare intervențiile planificate rămân relevante pentru rezolvarea problemelor tinerilor.

5.4. Logica de intervenție a POCU și relevanța POCU pentru tinerii NEETs, inclusiv factori ce pot influența atingerea rezultatelor și impactului POCU asupra tinerilor NEETs

107. Programul Operațional Capital Uman stabilește prioritățile de investiții, obiectivele și acțiunile asumate de către România în domeniul resurselor umane, inclusiv **intervenții care țintesc tinerii și în mod special tinerii NEETs** între 16 și 24 de ani. Acestea sunt incluse în program în cadrul Axelor Prioritare 1 și 2, cu diferența că Axa Prioritară 1 este finanțată de Inițiativa Locuri de Muncă pentru Tineri (ILMT), în timp ce Axa Prioritară 2 reprezintă un set de măsuri pentru asigurarea Garanției pentru Tineret și în cadrul regiunilor care nu sunt eligibile în cadrul Inițiativei Locuri de Muncă pentru Tineri. De asemenea, Axa Prioritară 6, Obiectivul Specific 6.1. vizează direct tinerii NEETs cu scopul reintegrării lor în sistemul de educație. Indicatorii de program reflectă rezultatele posibile ale activităților propuse.

Sursă: autorii studiului

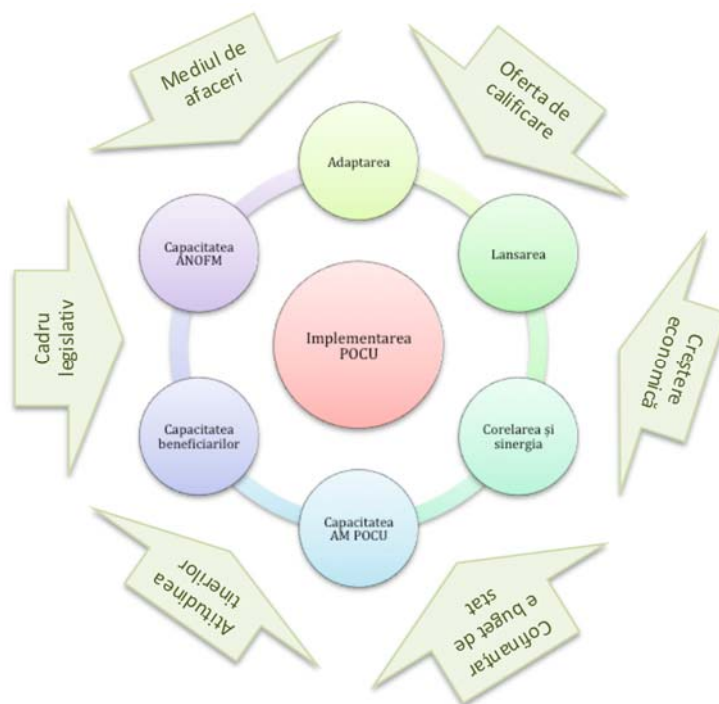
Figura 21. Logica de intervenție a operațiilor care vizează tinerii NEETs în cadrul POCU

Notă: Indicatorii de rezultat surprinși de figură sunt doar o parte (cei mai relevanți) din indicatorii de rezultat propuși de AP 1 și AP2 ale POCU.

108. POCU își propune activarea unei proporții mari dintre tinerii NEETs inactivi (plecând de la premisa că nu toți tinerii NEETs au nevoie de sprijin pentru a se înregistra la SPO). Conform indicatorilor de rezultat programați, POCU își propune integrarea sau re-integrarea în sistemul de educație, în scheme de formare sau pe piața muncii a peste un sfert dintre tinerii NEETs din România.

109. Conform evaluărilor anterioare ale POSDRU, precum și a aspectelor discutate în cadrul interviurilor realizate, **factorii ce pot influența atingerea rezultatelor și impactului POCU asupra tinerilor NEETs** sunt atât interni, cât și externi (a se vedea figura 22 de mai jos pentru o prezentare schematică) și în mare parte comuni cu factorii care au influențat performanța POSDRU 2007-2013:

- *Factori interni care țin de program, de Autoritatea de Management și de beneficiari:*
 - Adaptarea măsurilor finanțate de POCU pentru tinerii NEETs la specificul grupului țintă;
 - Lansarea la timp a cererilor de proiecte în cadrul POCU;
 - Implementarea POCU în corelare și sinergie cu alte programe care asigură infrastructura necesară pentru dezvoltarea economică, a serviciilor educaționale și sociale: POR, PNDR, POPAM;
 - Capacitatea AM POCU de a gestiona și monitoriza proiectele și rapoartele de implementare;
 - Capacitatea beneficiarilor de a implementa proiecte și de a asigura absorbția fondurilor;
 - Capacitatea beneficiarilor de a face management de caz pentru fiecare tânăr beneficiar;
 - Capacitatea ANOFM de a finaliza registrul tinerilor NEETs.
- *Factori externi:*
 - Deschiderea mediului de afaceri la colaborarea cu SPO și beneficiarii de proiecte;
 - Climatul macro-economic favorabil investițiilor și creșterii cererii de locuri de muncă;
 - Cadrul legislativ, mai ales în domeniul uceniciei și stagiilor;
 - Existența ofertei de calificare adaptată la cererea de forță de muncă a mediului de afaceri;
 - Implementarea componentelor cu finanțare de la bugetul de stat din cadrul altor strategii relevante;
 - Atitudinea și etica muncii la tinerii din grupul țintă.

Sursă: autorii studiului

Figura 22. Factori interni și externi de care depinde implementarea și efectul operațiunilor care vizează tinerii NEETs din POCU

110. Alte măsuri care contribuie la rezolvarea problemelor prin tratarea unor factori negativi care influențează procesul de integrare a tinerilor și în special a tinerilor NEETs pe piața muncii sunt cele adresate serviciilor publice de ocupare (SPO), pe de o parte pentru identificarea și înscrierea (activarea) tinerilor NEETs, iar pe de altă parte pentru creșterea capacității SPO și pentru a oferi pachete integrate de servicii tinerilor NEETs beneficiari ai Garanției pentru Tineret sau al altor acțiuni care îi vizează pe aceștia, începând cu dezvoltarea bazei de date integrate la nivel național privind tinerii NEETs. *Toate celelate Axe prioritare ale POCU (cu excepția AP 7 destinată asistenței tehnice), includ măsuri care pot viza și tinerii și care pot afecta situația acestora în viitor.* Ele sunt programate pornind de la aceleași probleme ale tinerilor, relevante și pentru obiectivele specifice din cadrul AP 1, AP 2 și AP 6 – OS 6.1, deja prezentate. După cum este precizat și în capitolul 4, măsurile care ținesc tinerii se regăsesc și **în cadrul AP 3, în cadrul OS 3.2, 3.3, 3.5, 3.6 și 3.7** cu țintă către persoanele de etnie romă și persoanele din mediul rural, pentru creșterea ocupării, calificare și încurajarea antreprenoriatului pot fi utilizate și pentru tineri. De asemenea, măsurile de **incluziune socială programate în cadrul AP 4 și prin CLLD în cadrul AP 5** pot avea efecte asupra tinerilor, inclusiv asupra tinerilor NEETs. **În cadrul OS 4.12 și OS 4.13** sunt vizați tinerii instituționalizați prin furnizarea de servicii integrate de sprijin în vederea asigurării tranziției de la servicii de îngrijire instituționalizată către servicii la nivelul comunității, inclusiv în complementaritate cu FEDR/FEADR și în parteneriat cu mediul de afaceri. Măsurile propuse în cadrul POCU **în domeniul educației (AP 6)**, măsuri care vizează în primul rând tinerii, sunt dezvoltate pe mai multe paliere și sunt destinate creșterii participării la educație și a relevanței acesteia pentru piața muncii. **Având în vedere că țintele POCU pentru AP 3, 4, 5 și 6 nu se adresează în mod direct și exclusiv tinerilor, nu este posibilă o analiză cantitativă a efectelor acestor măsuri la nivelul populației tinere/NEETs.**

5.5. Bune practici și lecții învățate în implementarea intervențiilor dedicate tinerilor și tinerilor NEETs

111. Intervențiile care ținesc tinerii în general au un impact dovedit pe termen lung în dezvoltarea viitorilor adulți. O cercetare realizată de Consiliul Tineretului din Irlanda¹⁷ (Youth Work Ireland, 2011) și care are în vedere evaluări ale activităților de tineret din Irlanda, Marea Britanie, Austria, Germania, Italia, Estonia, Grecia, Olanda, Norvegia, România, Spania și Statele Unite arată că beneficiile principale ale activităților de tineret evaluate¹⁸ sunt prevenirea sau tratarea comportamentelor și situațiilor de risc la tineri, diminuarea semnificativă a situațiilor de comportament antisocial și/sau deviant și de delincvență juvenilă, un stil de viață mai sănătos al tinerilor și diminuarea cazurilor de depresie sau dependențe, reducându-se astfel presiunea pe sistemele de asistență socială, justiție și sănătate publică. De asemenea, activitățile de tineret în general contribuie la scăderea incidenței abandonului școlar sau absenteismului sistematic și creșterea nivelului de încredere și de stimă de sine a tinerilor.

112. Evaluările deja realizate la nivelul statelor membre și alte studii și analize ale Garanției pentru Tineret și ILMT efectuate la nivel european permit o mai bună înțelegere a **fenomenului tinerilor NEETs, a fenomenelor de șomaj în rândul tinerilor și de renunțare timpurie la educație** (fie abandon școlar, fie decizia de a nu continua studiile la nivelul educației terțiare). În întreaga Europă, șomajul tinerilor este de aproximativ trei ori mai sensibil la creșterea economică decât șomajul celorlalte categorii de vârstă (Banerji et

¹⁷ Consiliul Tineretului este o organizație reprezentativă a tinerilor și lucrătorilor de tineret din Irlanda, partener de dialog al instituțiilor europene și naționale.

¹⁸ Pentru o descriere mai pe larg a constatărilor și rezultatelor evaluărilor analizate a se vedea anexa 12. În Anexa 1 sunt enumerate studiile de evaluare utilizate.

al. 2014)¹⁹. Dar modul în care rata de angajare a tinerilor variază în timp este foarte diferit de la un stat la altul și depinde de caracteristicile structurale ale pieței muncii din fiecare țară, *cea mai mare proporție a șomajului la tineri fiind totuși direct legată de rata șomajului în rândul restului populației și de cererea de forță de muncă din economie* (de exemplu Scoția sau Irlanda - Guvernul Scoției, 2016; Departamentul pentru Educație și Competențe, Guvernul Irlandei, 2015). Pe de altă parte, există țări în care problema șomajului tinerilor și renunțării timpurii la educație este una *sistemică*, rămânând crescută și după anul 2013, acesta fiind cazul statelor membre din sudul și estul Europei. Este evident că, în cazurile în care rata crescută a tinerilor NEETs este o problemă sistemică este necesară tratarea cauzelor care generează șomaj, abandon școlar timpuriu și rate scăzute de participare la învățământul terțiar.

113. Evaluările și studiile asupra Garanției pentru Tineret și ILMT realizate la nivel european permit realizarea unor **diferențieri ale grupurilor țintă**, care să permită o mai bună țintire a măsurilor programate (Eurofund, 2012; Guvernul Scoției, 2016). Astfel, evaluările realizate accentuează faptul că în rândul tinerilor NEETs trebuie să se facă o distincție clară între două grupuri cu nevoi total diferite:

- tineri care din diferite motive sunt „mai departe” de piața muncii și au nevoie de sprijin suplimentar consistent pentru a fi integrați pe piața muncii, pentru a obține o calificare sau pentru a porni o afacere (a avea o inițiativă antreprenorială);
- tineri care sunt mult mai pregătiți pentru piața muncii, au un nivel destul de înalt de calificare, au abilități dezvoltate pentru muncă și sunt motivați.

114. Studiile realizate până în prezent arată că, *pentru tinerii care sunt pregătiți pentru piața muncii cele mai eficiente măsuri sunt cele de consiliere personalizată și orientare pe piața muncii, alte măsuri prezentând riscul de a întârzia de fapt integrarea lor pe piața forței de muncă și crescând, astfel, în mod artificial perioada în care ei sunt șomeri. Așa cum arată un studiu realizat în Suedia (Forslund, A, 2016), pentru acești tineri, cea mai eficientă metodă pentru ca ei să găsească un loc de muncă este să caute activ unul, nu să continue să se pregătească pentru el. De asemenea, pentru același grup țintă de tineri pregătiți pentru piața muncii evaluările realizate (Guvernul Scoției, 2016; Departamentul pentru Educație și Competențe, Guvernul Irlandei, 2015) arată că investițiile în subvenții acordate angajatorilor se pot dovedi ineficiente, deoarece acești angajatori ar angaja oricum tineri, dată fiind nevoia lor de forță de muncă și pregătirea relativ bună a tinerilor.*

115. În ceea ce privește **măsurile preventive** – pentru a preveni ca tinerii cu risc de a deveni NEET să intre efectiv în această categorie – o serie de proiecte și programe au fost evaluate de un studiu realizat în Marea Britanie cu privire la programe implementate în Marea Britanie, Statele Unite, Canada, Australia, dar și la programe de de tipul ”A doua șansă” promovate în Europa de Comisia Europeană încă din 2011 (Britton, j. et. al., 2011). Acesta a arătat că *situația socio-economică a tinerilor și backgroundul părinților este cel mai puternic predictor al riscului de a deveni și de a rămâne tânăr NEET* pentru o perioadă mai lungă de un an. În acest context, au fost identificate șase categorii generale de măsuri preventive și a fost analizat impactul lor în cadrul mai multor programe și proiecte din spațiul anglo-saxon, acestea fiind prezentate sintetic în tabelul de mai jos.

¹⁹ Aceasta se explică mai ales prin faptul că tinerii sunt în principal angajați în sectoare mai sensibile la creșterea și scăderea economică, așa cum sunt construcțiile, și că formele de angajare ale tinerilor – muncă temporară, contracte pe perioadă determinată, contracte cu timp parțial – sunt ele însele mai „fragile”.

Tabel 5. Succesul măsurilor de prevenire a riscului ca tinerii să intre în categoria NEET

Măsuri de prevenire	Succes	Observații
Sprijin financiar	✓	Date disponibile dintr-un număr mare de intervenții Rată mare de succes dovedită pe termen scurt
Educație vocațională	✓	Date disponibile dintr-un număr mic de intervenții Succes dovedit pe termen lung
Cursuri de compensare	✗	Măsurile pentru care există date nu sunt suficient de țintite pentru a genera rezultate
Consiliere în carieră	✗	
Cursuri de recuperare (inclusiv programe A Doua Șansă)	✓	Date disponibile dintr-un număr mare de intervenții Succes dovedit pe termen lung
Programe comunitare	✓	Date eterogene disponibile Adaptabilitate foarte mare la grupul țintă

Sursa: Britton, J. et. al., 2011

116. Dincolo de măsurile preventive, în situația tinerilor NEETs, Comisia Europeană recunoaște importanța activităților de identificare și activare a tinerilor și a dezvoltat un instrument de schimb de bune practici pentru serviciile publice de ocupare pentru această activitate (Comisia Europeană, 2015). Concluzia acestui material este că *dezvoltarea de parteneriate (ca în cazul proiectelor pilot din Spania și Irlanda) și munca de teren a unor organizatori comunitari sau lucrători sociali care să meargă din ușă în ușă sau să cunoască foarte bine comunitățile în care activează se află printre cele mai de succes instrumente de identificare și activare (outreach).*

117. În ceea ce privește **măsurile active de ocupare**, și acestea pot fi grupate și prezentate în mai multe feluri. Carcillo și Schmidl au analizat o serie mare de proiecte din Austria, Danemarca, Estonia, Franța, Slovenia, Germania, Marea Britanie, Olanda, Norvegia, Portugalia, Suedia, Ungaria, proiecte care au inclus măsuri active de ocupare în toată Europa, bazându-se pe evaluarea beneficiarilor finali, folosind patru categorii principale de măsuri. Rezultatul sintetic al cercetării asupra măsurilor active de ocupare este prezentat în tabelul de mai jos.

Tabel 6. Succesul măsurilor de prevenire a riscului ca tinerii să intre în categoria NEETs

Măsuri de ocupare	Succes	Observații
Formare profesională	✓/✗	Trebuie adaptate la cerințele pieței muncii locale Pot descuraja participarea la educație / crește abandonul școlar
Orientare profesională Informare Consiliere Mediere pe piața muncii	✓	Condiția este oferirea de servicii personalizate și adaptate
Subvenții acordate la angajare	✓/✗	Pot fi nesustenabile Pot fi ineficiente Pot stopa creșteri salariale pe termen mediu și lung

Programe de muncă în sistemul public

X

Date disponibile doar în Franța și Germania
Nu demonstrează succes pe termen mediu și lung

Sursa: Caliendo, M., și R. Schmidl, 2016

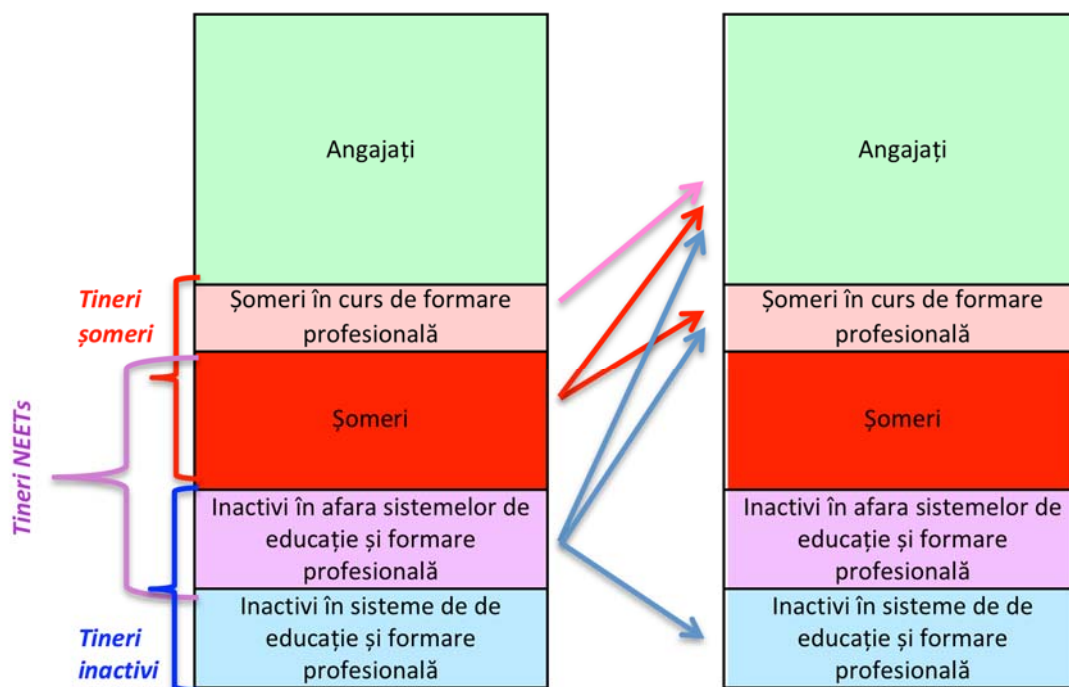
117. O serie de aspecte merită reținute, deși cele mai multe studii realizate se referă la programe și proiecte implementate în vestul și nordul Europei și, așa cum am arătat la începutul acestei secțiuni, profilul tinerilor NEETs și cauzele care duc la șomajul crescut în rândul tinerilor sunt diferite în aceste țări față de cele din România. Astfel, **bune practici** identificate de analiza de față sunt:

- Segmentarea grupului țintă de tineri NEETs în funcție de gradul de „pregătire pentru”/„apropiere de” piața muncii;
- Planificarea operațiunilor de outreach cu includerea activităților de teren și a lucrătorilor comunitari pentru realizarea lor;
- Realizarea de „investiții” în măsuri de prevenire a manifestării riscului de a fi NEET, incluzând în primul rând măsuri de prevenire a părăsirii timpurii a școlii și în al doilea rând alte activități de tineret (chiar dacă acestea nu sunt eligibile pentru ILMT, ele putând fi finanțate din FSE);
- O analiză în profunzime a grupurilor țintă, beneficiarilor eligibili și a țintelor de rezultat ale măsurilor active de ocupare pentru ca acestea să nu fie doar eficiente, ci și eficiente;
- Furnizarea de formare profesională (calificare) în domeniile economice emergente sau în creștere în zona/localitatea din care provin beneficiarii finali.

119. Așa cum rezultă din **evaluarea ad-hoc a intervențiilor POSDRU 2007-2013 pentru tineri** (Ministerul Fondurilor Europene, 2014), programul dedicat capitalului uman din România din precedenta perioadă bugetară nu a inclus sistematic obiective, măsuri și indicatori dedicate tinerilor. Au fost însă identificate o serie de domenii majore de intervenție care vizau explicit tinerii și o serie de domenii majore de intervenție care vizau implicit tinerii. Concluziile evaluării au fost că măsurile implementate având ca grup țintă tinerii au fost relevante și eficiente, conform consultării prin sondaj a beneficiarilor finali tineri, în ciuda absenței unui sistem performant de monitorizare a realizării indicatorilor programați și a raportului dintre aceștia și nevoile inițial identificate.

5.6. Scenarii privind evoluția viitoare a tinerilor NEETs cu și fără intervențiile care îi vizează

120. Evoluția viitoare a situației tinerilor cu și fără intervențiile care vizează tinerii NEETs depinde de modul în care aceștia ies din categoria tinerilor NEETs și sunt integrați în educație sau formare profesională sau găsesc un loc de muncă. Diferitele traiectorii generice de evoluție a tinerilor NEETs sunt prezentate în figura numărul 23 de mai jos. Aceasta arată care sunt principalele categorii de tineri în raport cu piața muncii (angajați, șomeri, inactivi etc.) și care sunt modurile în care tinerii NEETs (categoriile șomeri și inactivi în afara sistemelor de educație sau formare profesională) pot să evolueze ca urmare a diferitelor măsuri – în (1) angajați, (2) șomeri în proces de formare profesională, (3) inactivi în educație sau formare profesională, finanțate și țintite pentru a își îmbunătăți situația.

Sursă: autorii studiului

Figura 23. Structura populației tinere și traiectorii în urma intervențiilor care țintesc tinerii NEETs

121. În completarea POCU 2014-2020, evoluția viitoare a situației tinerilor și a tinerilor NEETs este substanțial dependentă și de eficacitatea implementării altor programe cu finanțare europeană, având în vedere că, așa cum a fost identificat în secțiunile anterioare, acestea constituie principala sursă prin care se implementează diferite măsuri. Totuși, cuantificarea distinctă a efectelor acestor măsuri asupra tinerilor NEETs nu este posibilă, și din acest motiv nu au putut fi luate în calcul în dezvoltarea scenariilor prezentate mai jos. Pe de altă parte, au putut fi luați în calcul indicatorii prevăzuți de Planul de Implementare al Garanției pentru Tineret, pentru o imagine mai exactă a impactului pe care toate măsurile programate, inclusiv cele implementate de ANOFM cu finanțare din BAS, îl pot avea dacă sunt implementate concertat.

122. Având în vedere cele menționate, se pot dezvolta **două scenarii privind evoluția tinerilor fără intervenții POCU care țintesc tinerii NEETs și o serie de scenarii privind evoluția tinerilor cu intervenții POCU ce țintesc tinerii NEETs**. Toate aceste scenarii sunt ipotetice și se bazează pe o serie de premise fără de care aceste prognoze ale evoluției viitoare a tinerilor nu se pot realiza. Având în vedere pe de o parte cadrul de timp al implementării POCU, iar pe de altă parte perioadele vizate de diferite strategii naționale care prevăd măsuri asupra tinerilor NEETs, am anticipat evoluția acestora până în anul 2020.

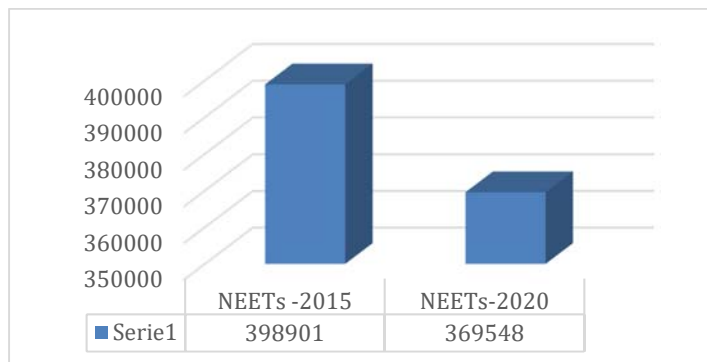
5.6.1. Scenarii privind evoluția tinerilor fără intervenții țintite spre tinerii NEETs

123. În absența intervențiilor care țintesc tinerii NEETs, evoluția viitoare a situației tinerilor poate fi anticipată ținându-se cont de doi parametri:

- evoluția demografică a populației tinere;
- creșterea economică, ca principal factor de creștere a cererii de forță de muncă, dar și a ofertelor de formare profesională;

124. **Scenariul 1.** În ceea ce privește evoluția demografică, se poate observa o scădere a numărului tinerilor ca cifră absolută dar și proporțional în totalul populației, scădere ce se va menține și în următorii ani. În acest

context, numărul absolut al tinerilor șomeri și al tinerilor NEETs și proporția lor în totalul populației va scădea ca efect al evoluției pur demografice a tinerilor. Evoluția influențată exclusiv de demografie a situației tinerilor NEETs este prezentată în figura 24 care surprinde numărul estimat de tineri NEETs în 2015 și numărul preconizat pentru 2020.

Sursă: prelucrările autorilor

Figura 24. Valoarea estimată a populației de tineri NEETs, scenariul 1

În 2020 cohorta de vârstă 15-24 ani va însuma 2.280.164 persoane, în scădere cu aproximativ 200.000 de persoane comparativ cu anul 2015, având în vedere că tineri care în 2015 au 20-24 ani (1.311.659 persoane) vor ieși din grupul de vârstă țintit de ILMT și această cohortă va fi înlocuită de cohorta de tineri care în 2015 au 10-14 ani formată din 1.130.548 persoane. Ca urmare, păstrând proporția tinerilor NEETs în categoria populației cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani, în 2020 vom avea un număr estimat de tineri NEETs de aproximativ 369.548 persoane. În termeni procentuali, reducerea populației NEETs este de aproximativ 6,35%, doar luându-se în calcul evoluția demografică a populației din România, fără nicio altă intervenție.

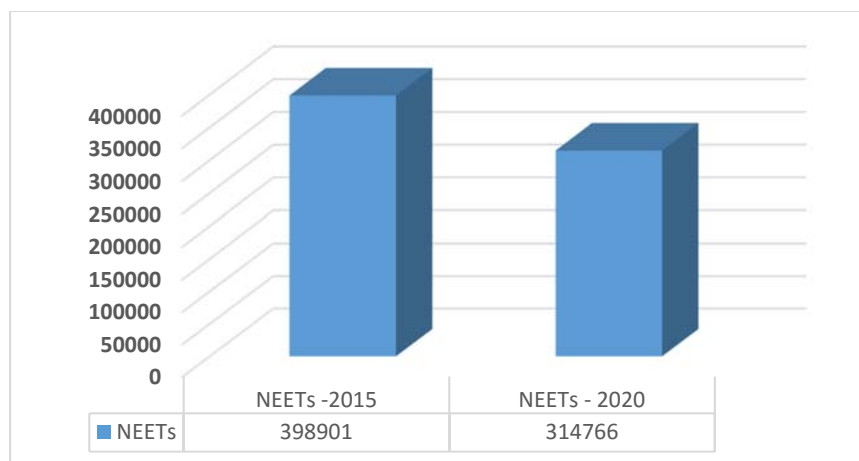
125. **Scenariul 2.** În ceea ce privește evoluția economică, conform previziunilor făcute de către Trading Economics (<http://www.tradingeconomics.com/romania/gdp-growth-annual/forecast>), România va avea în 2020 o creștere economică de aproximativ 3,35%²⁰. Scenariul dezvoltat ia în considerare această previziune de creștere economică, datele INS privind evoluția numărului populației²¹, datele INS și ale Băncii Mondiale pentru stabilirea relației dintre creșterea economică și populația ocupată²². Având în vedere toate aceste elemente, se poate previziona o creștere anuală de 1,29% a populației ocupate. Acest lucru va duce în anul 2020 la o populație ocupată de 9.353.688 persoane. Diferența dintre populația ocupată din 2020 și cea din 2015 va fi de 692.688 persoane. Totuși ipoteza noastră este că **50% din această diferență de 692.688, adică 346.344 persoane, va reprezenta persoane nou ocupate, iar acest număr de persoane nou ocupate se va distribui proporțional pe grupe de vârstă și astfel putem discuta de 54.782 persoane ocupate în cohorta 15-24 de ani.**²³ Cele 54.782 persoane nou ocupate vor fi scăzute din valoarea NEETs previzionată în cazul scenariului anterior și astfel, vom discuta de 314.766 persoane NEETs. Evoluția influențată de demografie și creșterea economică a situației tinerilor NEETs este prezentată în figura 25 care surprinde numărul estimat de tineri NEETs în 2015 și numărul preconizat pentru 2020, dacă efectul anticipat al creșterii economice se va manifesta asupra tinerilor NEETs și aceștia vor fi angajați.

²⁰ Aceste estimări sunt realizate prin modelare econometrică cu modele ARIMA.

²¹ Populația totală a României în vârstă de 15 - 64 de ani reprezintă în anul 2015 15.560.834 persoane. Populația în vârstă de 15 - 24 de ani reprezintă 2.461.275 persoane. Aceste valori duc la un raport de 15,82% (Persoane 15-24 / Populație 15 -64) (date conform INS)

²² La nivelul anului 2014 s-a înregistrat conform World Bank o creștere economică de 2,78%, iar conform INS populația ocupată reprezintă în 2014 8.661.000 persoane, în creștere cu 1,07% față de anul 2013.

²³ Ipoteze ajustate în urma rezultatelor panelului de experți.

Sursă: prelucrările autorilor

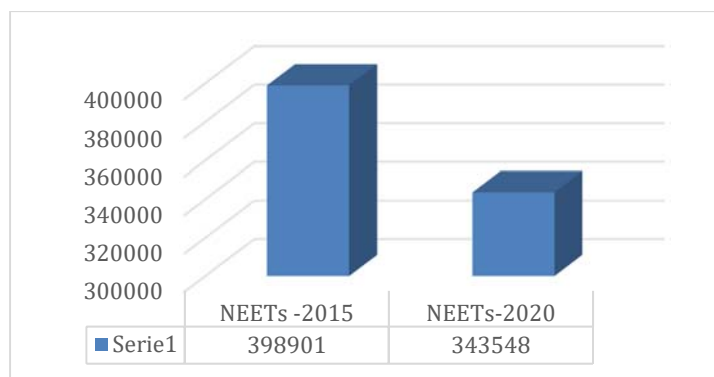
Figura 25. Valoarea estimată a populației de tineri NEETs, scenariul 2

126. În termeni procentuali, în cadrul scenariului 2 reducerea populației NEETs este de aproximativ 21,09%. Pe de altă parte, *trebuie însă menționat în cazul acestui scenariu că adesea creșterea economică medie se asociază cu o creștere a inegalităților sociale și agravarea situației persoanelor vulnerabile. În acest context, scenariul prezentat este unul optimist, iar realizarea sa este posibilă doar dacă alături de creșterea economică sunt implementate politici și programe de dezvoltare socială și combatere a inegalităților.*

5.6.2. Scenarii privind evoluția tinerilor cu intervenții țintite spre tinerii NEETs

127. **Scenariul 3.** Un scenariu ce poate fi dezvoltat privind evoluția numărului de tineri NEETs este scăderea acestui număr ca urmare a implementării măsurilor de prevenire a abandonului școlar. Scăderea abandonului școlar poate fi anticipată doar în raport cu implementarea integrală a strategiei privind reducerea părăsirii timpurii a școlii, care își propune ca până în 2020 să prevină abandonul timpuriu al sistemului educațional pentru un număr de 92.000 de copii și tineri cu vârste între 11 și 17 ani²⁴. Presupunând o distribuție egală pe vârste, vom construi scenariul nostru bazat pe menținerea în educație a unui număr de 26.000 de tineri de 16 și 17 ani până în 2020, tineri care astfel nu vor mai deveni NEETs. Astfel, valoarea tinerilor NEETs la nivelul anului 2020 va fi calculată scăzând 26.000 persoane din valoarea NEETs calculată în scenariul 1.

²⁴ Principala sursă de finanțare pentru implementarea măsurilor prevăzute de strategia pentru prevenirea abandonului școlar este tot POCU.

Sursă: prelucrările autorilor

Figura 26. Valoarea estimată a populației de tineri NEETs

În termeni procentuali, reducerea populației NEETs este de aproximativ 13,87%, așa cum rezultă din figura 26 de mai sus, care prezintă evoluția situației tinerilor NEETs influențată de demografie și de măsurile de prevenire a părăsirii timpurii a școlii, respectiv numărul estimat de tineri NEETs în 2015 și numărul preconizat pentru 2020 dacă mai mulți tineri vor rămâne în sistemul de educație.

128. **Scenariile 4-6.** După cum am prezentat anterior, POCU este relevant pentru problemele tinerilor din România și ale tinerilor NEETs în mod special, iar logica de intervenție își propune tratarea acestor probleme cu anticiparea tuturor celor trei traiectorii posibile de evoluție a tinerilor NEETs prezentate în figura 23:

1. Reintegrarea în educație;
2. Obținerea unei calificări prin formare profesională;
3. Angajarea / (re)integrarea pe piața muncii.

129. Singurul element ce poate fi anticipat din cadrul măsurilor care țintesc tinerii NEETs (AP1, AP2 și OS 6.1) este gradul de realizare al țintelor POCU. În acest sens, pot fi dezvoltate două scenarii privind evoluția numărului de tineri NEETs până în 2020:

- **Scenariul pesimist** – care presupune că, dată fiind întârzierea lansării cererilor de proiecte POCU, la nivelul anului 2020 se vor realiza integral țintele stabilite în cadrul de performanță al POCU pentru anul 2018. Anticipările realizate pleacă de la premisa că realizarea țintelor indicatorilor de output din cadrul de performanță al POCU se reflectă proporțional în realizarea țintelor de rezultat care duc direct la scăderea numărului tinerilor NEETs. *Astfel, în ceea ce privește realizarea țintelor programate la nivelul anului 2018, anticipăm atingerea a 100% din ținta programată pentru AP 1 și 29% din ținta programată pentru AP 2 și OS 6.1.*
- **Scenariul optimist** – care presupune că până în 2020 se vor realiza țintele stabilite în cadrul POCU în proporție de 50% față de țintele totale programate. În ceea ce privește AP1, cadrul de performanță al POCU programează realizarea integrală a țintei în 2018, urmându-se a se realiza o realocare bugetară pentru ILMT la nivelul comisiei. Scenariile dezvoltate se bazează pe premisa că, în cadrul scenariului optimist țintele realizate pentru AP1 vor crește proporțional cu țintele realizate în cadrul AP2.²⁵

²⁵ Dată fiind perioada de timp necesară pentru abordarea programului și pentru lansarea apelurilor nu este corectă o împărțire proporțională a indicatorilor la 70% până în 2020, chiar și pentru scenariul optimist. Scenariile au fost validate prin panelul de experți.

- **Scenariul optimist care include suplimentar Planul de Implementare ale Garanției pentru Tineret** – care presupune un număr suplimentar de 5.000 de tineri angajați anual (adică 25.000 de tineri angajați în perioada 2016-2020).

130. Astfel, țintele ce pot fi atinse la nivelul anului 2020, avute în vedere la dezvoltarea scenariilor sunt prezentate în tabelul de mai jos.

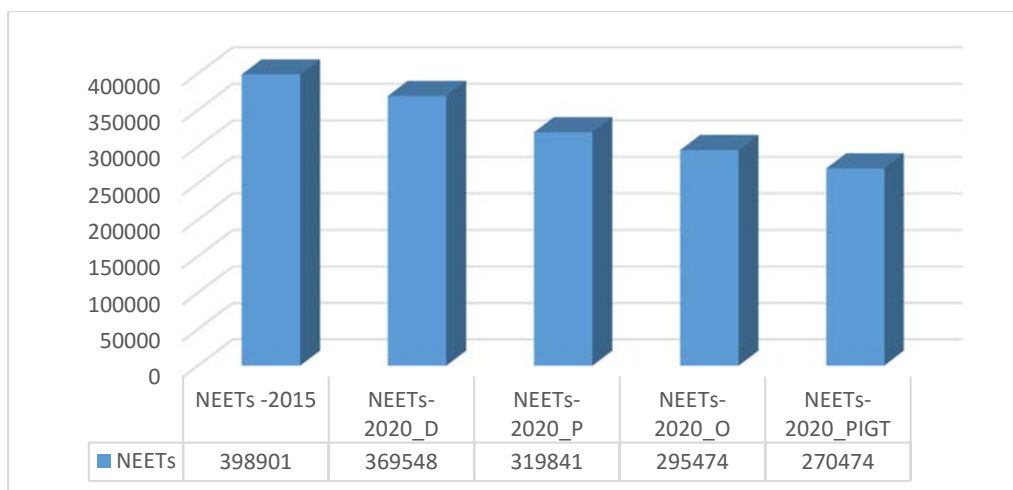
Tabel 7. Anticiparea realizării țintelor măsurilor POCU care țintesc tinerii NEETs până în 2020

		<i>Scenariul pesimist</i>	<i>Scenariul optimist</i>	<i>Scenariu cu PIGT</i>
Nr. tineri care se reîntorc la școală	AP 6 – OS 1.6	6.608	11.393	11.393
Nr. tineri care găsesc loc de muncă sau încep o activitate independentă (și mențin acestea pe termen lung) <i>Include și nr. de tineri care vor fi urmat un program de formare în cadrul POCU²⁶</i>	AP 1	29.500	39.235	87.781
	AP 2	13.599	23.446	
TOTAL – tineri care nu mai aparțin categoriei NEET		49.707	74.074	99.074

Sursă: POCU și PIGT

131. În figura 29 de mai jos este prezentat modul în care poate scădea numărul de tineri NEETs dacă sunt atinse țintele POCU conform criteriilor și raționamentelor prezentate mai sus. În timp ce coloana din stânga prezintă numărul estimat de tineri NEETs în 2015, următoarele coloane reprezintă comparativ modul în care s-ar putea modifica numărul de tineri NEETs în 2020 astfel: în coloana NEETs-2020-D este prezentat numărul tinerilor NEETs afectat exclusiv de evoluția demografică; în coloana NEETs-2020-P este prezentat numărul tinerilor NEETs afectat de evoluția demografică (scenariul demografic), și de implementarea POCU cu succes moderat (scenariul optimist); în coloana NEETs-2020-O este prezentat numărul tinerilor NEETs afectat de evoluția demografică, și de implementarea POCU cu succes mare (scenariul optimist); iar în coloana NEETs-2020-PIGT este prezentat numărul tinerilor NEETs afectat de evoluția demografică, de implementarea POCU și de implementarea PIGT cu succes mare (scenariul optimist cu includerea PIGT). În termeni procentuali, reducerea populației NEETs în urma aplicării țintelor atinse de POCU în anul 2020 este de aproximativ: 13,45% (scenariu pesimist), 20,04% (scenariu optimist) și 26,81% (scenariu PIGT), față de valoarea aferentă scenariului demografic.

²⁶ Schimbare operată în urma rezultatelor panelului de experți.

Sursă: prelucrările autorilor

Figura 27. Valoarea estimată a populației de tineri NEETs cu intervenția POCU

132. Menționăm că scenariile optimiste și PIGT nu pot fi combinate cu variantele scenariului pesimist deoarece acțiunile descrise sunt similare. Mai exact:

- scenariul PIGT și indicatorul AP 6 – OS 1.6 nu se pot realiza independent.
- scenariul optimist și indicatorii AP 1 și AP 2 nu se pot realiza independent.

133. După cum menționam în paragraful 121, materializarea scenariilor creionate mai sus depinde de factorii externi și interni identificați, bunele practici și lecțiile învățate identificate în secțiunile anterioare. Dintre acestea cele mai importante sunt:

- Succesul implementării măsurilor active de ocupare pentru integrarea tinerilor pe piața muncii depinde de *succesul activităților de identificare și înscriere la SPO (outreach)*, pentru care cea mai bună practică identificată este munca de teren cu lucrători comunitari;
- Eficacitatea măsurilor aplicate tinerilor NEETs depinde de realizarea cu acuratețe a *segmentării grupului țintă de tineri NEETs în funcție de gradul de „pregătire pentru”/„apropiere de” piața muncii și de vulnerabilitățile care îi afectează (de exemplu: lipsă de acces și locuirea în zone izolate, lipsă de educație, lipsa resurselor materiale)*. Această segmentare poate fi făcută prin intermediul ghidurilor specifice ale POCU.
- Există disparități inter- și intra-regionale în ceea ce privește numărul tinerilor NEETs, generate de cererea de forță de muncă și de rata migrației din fiecare regiune. *Ameliorarea problemelor tinerilor NEETs din zonele în care cererea de forță de muncă este scăzută depinde de implementarea la acel nivel a măsurilor de încurajare și susținere a mobilității*, planificate atât prin POCU cât și de alte strategii și programe;
- *Tinerii din zonele izolate din mediul rural se confruntă cu probleme de acces la educație, formare și locuri de muncă*, deoarece acestea nu sunt disponibile în localitățile lor. Aplicarea uniformă din punct de vedere teritorial a măsurilor planificate de POCU nu poate rezolva problema acestor tineri;
- Succesul pe termen lung al reintegrării în educație și al calificărilor prin formare profesională depinde de *adaptarea acestora la nevoile pieței muncii*. În acest sens, succesul pe termen lung al măsurilor care vizează tinerii NEETs depinde de succesul măsurilor care vizează educația în cadrul AP 6 și care au efect asupra tinerilor; Un alt mecanism care contribuie la îndeplinirea acestei condiții este cel de stimulente oferite angajatorilor pentru *crearea de locuri de practică pentru elevi în companii (inclusiv stagii de pregătire practică)*, așa cum prevede strategia privind reducerea părăsirii

timpurii a școlii, pentru un număr de 154.746 elevi pentru care scad considerabil șansele de a intra în categoria NEET după ce finalizează școala.

- *Creșterea relevanței învățământului profesional și tehnic în România și prin urmare creșterea nivelului de educație și de calificare a tinerilor care nu doresc să urmeze învățământ teoretic și studii superioare, este dependentă de dezvoltarea infrastructurii pentru acest tip de învățământ, programată în cadrul POR 2014-2020 și de dezvoltarea parteneriatelor cu mediul de afaceri;*
- *Depășirea vulnerabilităților multiple cu care se confruntă unii dintre tinerii NEETs, așa cum reiese din analiza situației lor și din analiza problemelor și nevoilor tinerilor din această secțiune, este dependentă de implementarea mai multor măsuri, inclusiv cele planificate de POCU în cadrul AP 4 și AP 5, dar în sinergie cu cele planificate în cadrul POR 2014-2020 pentru infrastructură socială. La acestea se adaugă suplimentar implementarea programelor guvernamentale naționale în domeniul combaterii sărăciei (pe acele componente care nu vor avea finanțare europeană), și alte programe care au ca scop incluziunea socială;*
- *Programele de învățare non-formală și de stimulare a voluntariatului în rândul tinerilor, cum este programul Erasmus+, au capacitatea de a crește gradul de pregătire pentru piața muncii, de a dezvolta competențe noncognitive²⁷, fiind determinante pentru schimbarea atitudinii tinerilor. Totuși, numărul de participanți la aceste programe și mai ales numărul de participanți vulnerabili la aceste programe este încă mic față de numărul total al tinerilor care au nevoie de aceste intervenții. Dezvoltarea acestor activități de tineret este dependentă de adoptarea și asumarea guvernamentală a planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale în domeniul politicii de tineret 2014-2020, care include printre prioritățile sale educația non-formală și voluntariatul.*

134. Punctual, cu privire la eficacitatea și eficiența unor măsuri, lecțiile învățate evidențiate de analiza comparativă a măsurilor ce ținesc tinerii, arată că:

- *Subvențiile oferite angajatorilor și măsurile de consiliere, orientare profesională se pot dovedi ineficiente în condițiile în care tinerii beneficiari finali ai acestor măsuri ar fi găsit un loc de muncă și fără sprijinul unui program european;*
- *Stagiile de ucenicie funcționează doar în sisteme în care această formă de sprijin este bine dezvoltată și are tradiție, ceea ce înseamnă că a fost modificată în timp pentru a răspunde cât mai bine nevoilor angajatorilor.*

²⁷ UNICEF și Asociația ROI, 2016. *Dezvoltarea abilităților non-cognitive la adolescenții din România*, studiu prezentat în data de 2 martie 2016 la Casa ONU în cadrul unei mese rotunde.

6. Principalele lecții învățate din implementarea intervențiilor similare finanțate din FSE în România

135. În tabelul următor prezentăm principalele lecții învățate din implementarea intervențiilor similare finanțate din FSE în România, evidențiate în raportul aferent Evaluării ad-hoc a intervenției POSDRU privind tinerii precum și în rapoartelor anuale de implementare POSDRU 2007-2014, și măsura în care acestea au fost preluate de POCU 2014-2020. Precizăm că lecțiile învățate (de învățat) conform rapoartelor anuale de implementare nu sunt specifice intervențiilor POSDRU care au vizat tinerii și tinerii NEETs, ci sunt valabile la nivel de program.

Tabel 8. Preluarea în POCU a lecțiilor învățate din implementarea POSDRU

Lecții învățate din implementarea intervențiilor similare finanțate din FSE în România	Preluare în POCU 2014- 2020
<p>Pentru viitoarea perioadă de programare recomandarea este de a include în programul operațional măsuri:</p> <p>(1) destinate exclusiv tinerilor NEETS și tinerilor șomeri</p> <p>(2) care se adresează explicit</p> <ul style="list-style-type: none"> - tinerilor parte a unor grupuri vulnerabile (persoane dependente de alcool și droguri) - participării tinerilor la niveluri superioare de educație <p>(3) care sprijină accesul tinerilor la formare continuă dar și calitatea formării</p> <p>(4) explicite sau implicite care permit, încurajează metode inovatoare adaptate unor nevoi specifice tinerilor (de exemplu abordări integrate incluzând dezvoltarea personală combinată cu calificarea, sprijin pentru tineri instituționalizați incluzând nevoi privind ocuparea dar și locuința, participarea la viața culturală, politică, planificarea familială etc.).</p>	<p>Programul include măsuri destinate tinerilor NEETs șomeri, inclusiv care sprijină accesul tinerilor la formare continuă. Intervenții care vizează calitatea formării sunt prevăzute în cadrul AP 6 al POCU.</p> <p>AP 1 și AP2 vizează în mod special doar tinerii NEETs șomeri din mediul rural și romi. Tinerii dependenți de alcool și droguri, tinerii instituționalizați și alte grupuri vulnerabile sunt vizați de măsuri specifice în cadrul AP 4 a POCU.</p> <p>Pachete specifice și integrate pentru anumite sub-categorii ale grupului țintă nu sunt dezvoltate la nivel de program operațional, dar abordarea propusă are în vedere această direcție de acțiune și dezvoltarea țintită se poate realiza la nivelul apelurilor lansate și al ghidurilor.</p> <p>POCU finanțează activități care vizează locuința în cadrul AP 5.</p> <p>POCU nu finanțează activități care vizează participarea la viața culturală, politică, planificarea familială dar are în vedere, de o manieră generică, crearea de sinergii cu astfel de intervenții.</p>
<p>Apeluri dedicate, care să permită și să încurajeze metode inovatoare (abordări integrate) sau care vizează anumite grupuri de tineri NEETs / regiuni.</p>	<p>Apelurile de proiecte aferente AP 1 și 2 nu sunt lansate, încă.</p>
<p>Raportarea automatizată a participării grupului țintă.</p>	<p>Din informațiile existente nu este clar dacă MySMIS facilitează această funcție în acest moment. Dar se poate adăuga în procesul de mentenanță/dezvoltare a sistemului.</p> <p>MySMIS asigură o corespondență între activitățile proiectului, bugetul aferent acestora și indicatorii aferenți.</p>
<p>Imbunătățirea coerenței dintre intervențiile POS</p>	<p>POCU are în vedere, de o manieră generică, crearea de</p>

DRU si programe similare privind capitalul uman și intervențiile destinate creării de locuri de muncă prin alte programe.	sinergii cu astfel de intervenții. Momentan nu există măsuri concrete în acest sens.
Introducerea unui cost unitar maxim per indicator adresat segmentului tineri, in funcție de specificul fiecărei intervenții. Adaptarea modelului de buget prin defalcarea acestuia pe principalele activități care contribuie la atingerea indicatorului / indicatorilor de program.	Recomandările nu au fost implementate, încă. Implementarea acestora sunt și sunt dependente de existența datelor care să poată fundamenta stabilirea unor costuri unitare (istorice sau din sondaje specifice).
Definirea, prin ghidul solicitantului a unui pachet minim obligatoriu de activități, particularizat pentru specificul intervenției, dar și pentru segmentul de grup țintă vizat.	O versiune finală a Ghidul solicitantului - condiții specifice pentru AP 1 și AP 2 / sub-măsuri conform calendarului lansării apelurilor de proiecte nu a fost realizată, încă.
Planificarea lansării de apeluri pentru proiecte, pe cât posibil, pentru întreaga perioadă de programare, pentru evitarea supraaglomerării sistemului de evaluare/selecție/contractare.	În acest moment există o planificare a lansării de apeluri pentru proiecte pentru anii 2015-2016. Versiunea calendarului actualizată în martie 2016 prevede că lansarea apelurilor aferente AP 1 și AP 2 va avea loc în martie / iunie 2016. Nu este clar în ce măsură lansarea preconizată va avea în vedere întregul buget al AP 1 și AP 2.
Construirea unui sistem performant de monitorizare a realizării indicatorilor programați și a raportului dintre aceștia și nevoile inițial identificate.	Prin elaborarea Ghidului indicatorilor și punerii în funcțiune a MySMIS ar trebui să fie implementată această recomandare, în contextul ghidajului comprehensiv oferit de DG Employment al Comisiei Europene în ceea ce privește colectarea, procesarea și monitorizarea datelor din cadrul programelor FSE.
Sprrijin operațional acordat beneficiarilor prin proiect de asistență tehnică dedicat.	Măsură necesară și în perioada de programare 2014-2020, dar pe baza informațiilor existente nu este clar dacă un astfel de proiect este pregătit spre contractare și implementare în cadrul AP AT a POCU.
Numărul redus de plăți către beneficiari.	Pe baza informațiilor disponibile în acest moment nu este clar dacă această lecție învățată va fi utilizată în cadrul POCU 2014-2020.
Deficiențe în ceea ce privește salarizarea experților din proiecte.	Ghidul Solicitantului - Condiții Generale prevede plafoane aplicabile cheltuielilor cu personalul implicat în proiect, care vor contracara astfel de deficiențe pe viitor.
Întârzieri în procesele de solicitare de finanțare, evaluare și selecție, contractare, inclusiv datorate necesității îmbunătățirii instrumentelor utilizate (grila de evaluare și selecție)	Pe baza informațiilor disponibile în acest moment nu este clar dacă sunt în pregătire măsuri care să contracareze efectele adverse ale întârzierii lansării aplurilor de proiecte din perspectiva proceselor de evaluare și selecție și contractare.

7. Garanții pentru TINERI! – raport de caz

Titlul proiectului: „Garanții pentru TINERI!”

Beneficiar: Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

Parteneri:

- Consiliul Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România (CNIPMMR)
- Asociația Patronatul Tinerilor Întreprinzători din România (PTIR)
- Blocul Național Sindical (BNS)

Valoare totală (inițială și finală): 23,280,745.61 LEI (valoare inițială) - 16,285,389.60 LEI (valoare finală)

Finanțare FSE (inițială și finală): 19,436,218.81 LEI (valoare inițială) - 13,975,341.46 LEI (valoare finală)

Durată (planificare inițială și finală): 24.12.2013 - 23.11.2015 (23 de luni, față de 18 luni inițial proiectate)

7.1. Relevanța

7.1.1. Designul inițial al proiectelor

136. Obiectivul general al proiectului îl constituie operaționalizarea unei Scheme de Garanții pentru tinerii care nu au absolvit examenul de bacalaureat și care nu dețin un loc de muncă, situați în regiunile de dezvoltare București-Ilfov, Sud-Vest Oltenia, Sud Muntenia și Sud-Est, în vederea facilitării accesului acestora pe piața muncii. Proiectul a vizat implementarea unui program integrat de măsuri active de ocupare prin intermediul a 22 Centre de Garanție pentru Tineri, program care a inclus activități de informare, consiliere profesională individuală și de grup, mediere, programe de formare profesională, consultanță, asistență și formare profesională pentru începerea unei activități independente sau pentru inițierea de afaceri, organizare de târguri județene de locuri de muncă.

137. Obiectivele specifice ale proiectului sunt:

- OS1. Facilitarea integrării pe piața muncii a 2.892 de membri ai grupului țintă, prin intermediul unor intervenții integrate de informare, consiliere profesională și asistență în căutarea unui loc de muncă.
- OS2. Îmbunătățirea competențelor grupului țintă în ocupații sau meserii cerute de piața locală și regională a muncii, inclusiv în domeniul antreprenorial, prin furnizarea de programe de formare profesională către un număr de 2.826 de persoane (din cele 2892 de persoane mai sus menționate).
- OS3. Corelarea cererii cu oferta de forță de muncă, prin organizarea a 31 de târguri județene de locuri de muncă, prin realizarea a minim 308 Planuri Individuale de Mediere și prin intermediul platformei web, care va avea și o funcționalitate de motor de căutare de locuri de muncă.
- OS4. Combaterea șomajului de lungă durată în rândul tinerilor, prin implementarea de măsuri de sprijin pentru programele inovatoare: 22 Centre de Garanție pentru Tineri înființate, Mecanismul de integrare a tinerilor pe piața muncii - Schema de Garanție. Grupul țintă va proveni din regiunile de dezvoltare București-Ilfov, Sud-Vest Oltenia, Sud-Muntenia și Sud-Est.

Inputs	Activități	Outputs	Rezultate
<ul style="list-style-type: none"> • Valoarea totală a proiectului conform cererii de finanțare: 21.358.482,21 lei 	<ul style="list-style-type: none"> • A.1. Activități specifice managementului de proiect • A.2. Activități de promovare și publicitate • A.3. Crearea și activarea centrelor de garanție pentru tineri • A.4. Informare, consiliere profesională individuală și de grup, mediere • A.5. Program de formare profesională în domenii cerute de piața muncii și organizarea de stagii pilot de ucenicie • A.6. Program de consultanță, asistență și formare profesională pentru începerea unei activități independente sau pentru inițierea de afaceri • A.7. Organizarea de târguri județene de locuri de muncă • A.8. Măsuri de sprijin pentru programele inovatoare privind combaterea șomajului de lungă durată 	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate: 660 • Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate, din care: femei: 264 • Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate, din care: tineri: 660 • Număr de persoane care au beneficiat de consiliere/ orientare - acces pe piața muncii: 2552 • Număr de participanți la instruire – acces pe piața muncii: 2310 • Număr de participanți la instruire, șomeri de lungă durată – acces pe piața muncii: 594 • 8 Conferințe • 20 seminarii informative • 22 Centre de Garanție pentru Tineri: măsuri inovatoare de combatere a șomajului de lungă durată în rândul tinerilor • minim 240 Planuri Individuale de Mediere • târguri județene de locuri de muncă • 4 workshop-uri la nivel regional, în vederea consultării publice • broșura SCHEMA DE GARANȚII - Mecanism de integrare a tinerilor pe piața muncii 	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea șomerilor de lungă durată care au participat la programe integrate certificați (%): 73 • Ponderea șomerilor de lungă durată care au participat la programe integrate certificați (%), din care: femei: 30 • Ponderea șomerilor de lungă durată care au participat la programe integrate certificați (%), din care: tineri: 73 • Ponderea persoanelor care în termen de 6 luni după participarea la programe integrate și-au găsit un loc de muncă (%)- acces pe piața muncii: 13 • Ponderea persoanelor care în termen de 6 luni după participarea la programe integrate urmează o altă formă de Pregătire (%)- acces pe piața muncii: 2 • Număr de participanți la instruire care și-au găsit un loc de muncă în termen de 6 luni - acces pe piața muncii: 300 • Număr de participanți la instruire care urmează o altă formă de pregătire - acces pe piața muncii: 52 • Număr de persoane care au demarat o activitate independentă – acces pe piața muncii: 44 • Număr de participanți la instruire certificați, șomeri de lungă durată – acces pe piața muncii: 482 • Număr participanți FSE – femei: 1021 • Număr participanți FSE – grupa de vârstă 15 – 24 ani: 2552

Sursă: Prelucrările autorilor pe baza cererii de finanțare

Figura 28. Logica de intervenție a proiectului „Garanții pentru TINeri!”

138. Conform logicii proiectului, beneficiile directe de obținut în urma implementării activităților planificate urmau să fie: a) creșterea pregătirii profesionale și adaptarea acesteia la nevoile identificate pe piața muncii, b) creșterea informării privind oportunitățile reale de integrare pe piața muncii și c) un grad mai mare de conștientizare și responsabilizare cu privire la problematica inserției pe piața muncii a persoanelor ce aparțin grupurilor vulnerabile.

139. Pe parcursul implementării proiectului, nu au avut loc schimbări majore ale logicii inițiale de intervenție din cadrul acestuia, actele adiționale făcând referire doar la realocări financiare și reprogramări ale activităților.

140. Din **punct de vedere al profilului participanților**, din totalul de 3774 de tineri, numărul cel mai mare a fost înregistrat în Regiunea Sud (1301 de persoane reprezentând 34,47%), iar cei mai puțini beneficiari au fost în Regiunea București – Ilfov (421 de persoane, reprezentând 11,16%). În ceea ce privește repartizarea pe fiecare județ din cele 4 regiuni în care a fost implementat proiectul (Regiunea Sud - Vest, Regiunea Sud, Regiunea București – Ilfov și Regiunea Sud - Est), participanții sunt distribuiți în proporții relativ similare (între 3,42% și 6,92%). 1392 de participanți sunt de gen feminin (36,88%), iar 2382 de persoane **de gen masculin (63,12%)**. La momentul înregistrării în grupul țintă, majoritatea participanților era reprezentată de șomeri (3669 de persoane, 97,22%). Doar 105 dintre beneficiarii proiectului erau persoane inactive (2,78%). Cei mai mulți participanți au finalizat nivelul de studii ISCED 3 (3033 de persoane, 80,37%). Restul participanților aveau un nivel mai redus de studii (ISCED 2 – 727 de persoane și ISCED 1 – 14 persoane).

7.1.2. Nevoile inițiale și curente/la finalul proiectului ale grupului țintă

141. Problemele identificate la nivelul grupului țintă al proiectului, identificate în urma discuțiilor avute cu instituțiile implicate, atât la nivel central, cât și local, dar și pe baza documentelor de proiect sunt:

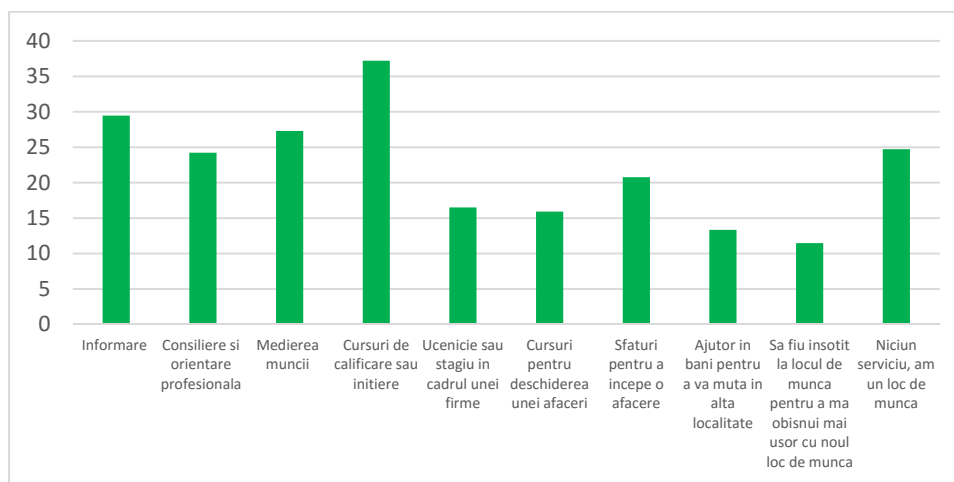
- **nivelul scăzut de școlarizare, datorat și abandonului școlar** (beneficiarii nu au finalizat un ciclu de învățământ: 8/12 clase; în multe cazuri, deși au terminat gimnaziul, nu au dobândit nici măcar noțiunile de bază, neștiind să scrie și să citească);
- **sărăcie** (nu dispun de resurse financiare pentru a-și continua studiile sau pentru a participa la cursuri de formare când acestea se desfășoară în altă localitate decât cea de rezidență);
- **mobilitatea scăzută** mai ales la nivelul subgrupeii tinerilor NEETs din mediul rural (în principal din cauza infrastructurii deficitare, inclusiv lipsa operatorilor de transport în multe zone din considerente de eficiență economică și a faptului că nivelul salarial pe care îl pot accesa este redus existând cazuri în care nu acoperă sau abia acoperă costurile lunare cu naveta);
- **lipsa interesului de a se angaja** (lipsa unei culturi a muncii; tinerii din mediul urban nu sunt dispuși să facă efortul sunt întreținuți de părinți, cei din mediul rural sunt implicați în activități agricole de subzistență sau în supravegherea fraților mai mici);
- **accesul limitat la informații** mai ales la nivelul subgrupeii tinerilor NEETs din mediul rural (inaccesibilitatea/accesibilitatea limitată la mediile de comunicație din cauza infrastructurii ITC deficitare și a costurilor ridicate);
- **lipsa sprijinului din partea familiilor** în vederea continuării studiilor și/sau identificării oportunităților de angajare;
- **oferta educațională nu este adaptată la nevoile pieței**, având în vedere că există deficiențe ale sistemului de învățământ în ceea ce privește pregătirea vocațională tehnică;
- **cererea pe piața muncii limitată** (numărul limitat al angajatorilor strategici în regiune, inexistența strategiilor de personal la nivelul companiilor pentru o orientare adecvată spre educație și formare, oferta slabă de locuri de muncă atât din punct de vedere al duratei, cât și din punct de vedere al nivelului de remunerare);
- **abilități practice insuficiente;**
- **abilități de comunicare cu angajatorii limitate** (mari curențe în modul de abordare a interviurilor de angajare, în modul de redactare al CV-urilor);
- **nivel scăzut al abilităților de identificare a propriilor competențe** și de calibrare a acestora cu ofertele de muncă existente;
- **lipsa unor competențe** care să determine cerere în rândul angajatorilor.

142. În consecință, nevoile identificate la nivelul grupului țintă sunt:

- formare, educare, consiliere *încă din clasele gimnaziale* a tinerilor și a părinților acestora cu privire la importanța finalizării cursurilor, la importanța integrării pe piața muncii, la importanța realizării unei formării profesionale continue;
- consiliere și informare a tinerilor și a părinților privind oferta de muncă existentă, *întâlniri cu angajatorii* care să prezinte oferta, să explice în ce constă activitatea, să prezinte avantajele, realizarea de vizite la anagajatori pentru a vedea efectiv în ce constă activitatea;
- formare, educare în scopul dobândirii noțiunilor de bază și soluționării *analfabetismului funcțional*;
- sprijinirea agenților economici pentru dezvoltarea afacerilor și crearea de locuri de muncă, mai ales în mediul rural;
- formarea agenților economici în domeniul elaborării de strategii de afaceri pe termen mediu și lung, inclusiv a planurilor de resurse umane;

- susținerea și dezvoltarea învățământului specializat, respectiv *școli profesionale pe baza unor înțelegeri/ contracte cu angajatorii* (atât pentru definirea curriculei în funcție de cerințele pieței, cât și pentru realizarea de stagii practice și angajarea ulterioară);
- dezvoltarea abilităților de *comunicare* cu angajatorii;
- dezvoltarea în mod real a *experienței practice* a participanților și corelarea acestora cu cererea existentă pe piața forței de muncă;
- evaluarea și certificarea competențelor dobândite în sistem nonformal și informal²⁸;
- orientare și consiliere profesională;
- mediere, inclusiv acompaniament;
- informare cu privire la cerințele existente pe piața muncii și ofertele de locuri de muncă din proximitatea grupurilor vizate și la nivel național.

143. Din datele colectate, atât prin interviuri, focus grupuri, cât și din sondaj, s-a constatat că nevoile grupului țintă nu au evoluat sau nu au suferit schimbări semnificative în perioada 2014 – 2016.

Sursă: Prelucrările autorilor, pe baza registrului grupului țintă

Figura 29. Nevoile actuale ale grupului țintă al proiectului „Garanții pentru TINERI!”

144. Astfel, din analiza rezultatelor sondajului, peste 35% dintre repondenți au nevoie de cursuri de calificare sau inițiere, iar peste 25% au nevoie de informare și mediere pe piața muncii. După cum este evidențiat în figura 29 de mai sus, la momentul derulării sondajului, 10-15% din tinerii NEETs participanți în proiect apreciau ca necesare și intervenții care să le faciliteze mobilitatea pe piața muncii, de acompaniere la locul de muncă și de mentorat în domeniul antreprenoriatului.

145. Nevoile s-au menținut dat fiind faptul că problemele structurale generatoare ale situației tinerilor vizați nu și-au găsit în totalitate rezolvarea prin mecanismele aplicate în perioada 2007-2013 pentru îmbunătățirea situației. În continuare, grupul țintă este afectat de elemente precum o rată a abandonului școlar extrem de

²⁸ *Educația informală* se referă la experiențele zilnice ce nu sunt planificate sau organizate și conduc către o învățare informală. Când aceste "experiențe sunt interpretate de către cei mai în vârstă sau de către membrii comunității ele se constituie în educație informală." Educația informală este procesul care se întinde pe toata durata vieții, prin care individul dobandeste informații, își formează priceperi și deprinderi, își structurează convingerile și atitudinile, se dezvoltă, prin intermediul experiențelor cotidiene.

ridicată, un nivel crescut de analfabetism, o ofertă de locuri de muncă foarte limitată, lipsa unei strategii privind forța de muncă la nivelul angajatorilor și implicit la nivelul pieței, abilități limitate ale tinerilor de autoevaluare și de calibrare a propriilor competențe cu cerințele de pe piața muncii, lipsa de interes din partea tinerilor pentru încadrarea în muncă și dezvoltarea profesională. Problemele grupului țintă țin în principal de sinergia între elementele care îl influențează pe toate palierele relevante: sistem educațional, familie, cadrul antreprenorial, piața muncii, sistemul de formare profesională, sistem de valori, infrastructura regională, parteneriate, după cum este prezentat în tabelul 9 de mai jos.

Tabel 9. Probleme ale grupului țintă al proiectului „Garanții pentru TINERI!”

SISTEM	NEVOI
Educație	Continuarea programelor a doua șansă și îmbunătățirea intervențiilor în acest domeniu
	Susținerea și dezvoltarea învățământului specializat, respectiv școli profesionale pe baza unor înțelegeri/contracte cu angajatorii (atât pentru definirea curriculei în funcție de cerințele pieței, cât și pentru realizarea de stagii practice și angajarea ulterioară).
	Formare, educare, consiliere privind cultura antreprenorială încă din școală.
	Formare, educare, consiliere încă din clasele gimnaziale a tinerilor și a părinților acestora cu privire la importanța finalizării cursurilor, la importanța integrării pe piața muncii, la importanța realizării unei formării profesionale continue.
Familie	Consiliere și conștientizare a părinților cu privire la importanța finalizării cursurilor, la importanța integrării pe piața muncii, la importanța realizării unei formării profesionale continue de către copiii lor.
	Consiliere și informare a părinților privind oferta de muncă existentă, întâlniri cu angajatorii care să prezinte oferta, să explice în ce constă activitatea, să prezinte avantajele, realizarea de vizite la angajatori pentru a vedea efectiv în ce constă activitatea.
Mediul de afaceri (cererea de forță de muncă)	Sprrijinirea agenților economici pentru dezvoltarea afacerilor și crearea de locuri de muncă.
	Formarea agenților economici în domeniul elaborării de strategii de afaceri pe termen mediu și lung, inclusiv a planurilor de resurse umane.
	Conștientizarea angajatorilor cu privire la necesitatea realizării de parteneriate cu reprezentanții sistemului educațional pentru susținerea și dezvoltarea învățământului specializat, respectiv școli profesionale (atât pentru definirea curriculei în funcție de cerințele pieței, cât și pentru realizarea de stagii practice și angajarea ulterioară).
	Sprrijinirea dezvoltării de întreprinderi sociale, ateliere protejate.
	Sprrijin pentru angajatori în scopul accesării de locuri de muncă de către persoanele provenite din grupuri vulnerabile.
Piața muncii	Analiza situației existente și evoluțiilor preconizate pe piața muncii, pentru a asigura o cunoaștere cât mai aprofundată a nevoilor în continuă schimbare ale pieței muncii.
	Elaborarea de strategii privind forța de muncă la nivel local și regional pentru o mai bună corelare între sistemul educațional – cerințele de pe piața muncii.
	Realizarea unei baze de date integrate, la nivel național, cu ofertele de locuri de muncă pentru a stabili cadrul necesar în vederea mobilității forței de muncă.
Parteneriate	Realizarea de parteneriate consilii locale – AJOFM – inspectorate școlare în scopul identificării și înregistrării tinerilor din grupul țintă.

	Realizarea de partenerite angajatori – inspectorate școlare pentru susținerea și dezvoltarea învățământului specializat, respectiv scoli profesionale (atât pentru definirea curriculei în funcție de cerințele pieței, cât și pentru realizarea de stagii practice și angajarea ulterioară).
	Realizarea de parteneriate AJOFM – furnizori de formare profesională – anagajatori pentru susținerea și dezvoltarea dobândirii de competențe de către tineri care să înregistreze cerere pe piața muncii.
Sistem de formare profesională	Realizarea unei baze de date integrate la nivelul furnizorilor publici și privați de formare profesională în scopul monitorizării adecvate a cursurilor de formare, rezultatele obținute, certificărilor, etc.
Sistem de valori	Conștientizare și informare a tinerilor și părinților cu privire la importanța finalizării cursurilor, la importanța integrării pe piața muncii, la importanța realizării unei formării profesionale continue.
	Acțiuni de sprijin pentru dezvoltarea unei culturi a muncii.
Infrastructură regională	Sprijinirea inițiativelor de dezvoltare a infrastructurii locale și regionale (transport, internet, telecomunicații), mai ales în zonele unde aceasta este extrem de deficitară.
	Sprijin acordat angajatorilor pentru acoperirea cheltuielilor de transport pentru tinerii provenind din zone cu probleme din punct de vedere al infrastructurii.

7.1.3. Nevoi inițiale și curente/la finalul proiectului ale sub-grupurilor țintă, în funcție de vârstă, nivel de educație, locație, mediu, categorie defavorizată

146. Pe baza datelor colectate au fost identificate mai multe sub-categorii de tineri NEETs.

147. O primă diferențiere se referă la nivelul de educație. Persoanele cu un nivel redus de educație au nevoie de măsuri de reintegrare în sistemul de învățământ, mai ales din cauza faptului că se înregistrează o rată foarte mare de analfabetism în rândul acestora. În plus față de acest aspect, se remarcă faptul că nu pot participa nici la cursurile de formare profesională, acestea putând fi accesate doar de către cei care au absolvit 8 clase. Pentru cei cu un nivel mai înalt de educație, nevoile sunt mai complexe și impun un sistem integrat de măsuri active de ocupare.

148. O a doua diferențiere se referă la mediu de rezidență (urban comparativ cu rural) mai ales din punct de vedere al accesibilității la grupul respectiv, dar și al nivelului educațional și profesional, respectiv tinerii din mediul rural au un nivel de educație inferior tinerilor din mediul urban, mulți dintre aceștia neavând nici măcar studii primare.

149. O a treia diferențiere are în vedere apartenența la un grup defavorizat sau vulnerabil. Tabelul de mai jos exemplifică aceste categorii și detaliază nevoile identificate aferente fiecărui sub-grup.

Tabel 10. Sub-grupurile țintă identificate și nevoile aferente specifice în cadrul proiectului „Garanții pentru TINERI!”

CRITERIU	SUB-GRUPURI	NEVOI
Nivel de educație	I. mai puțin de 8 clase absolvite	- informare, educare cu privire la importanța finalizării cursurilor, la importanța integrării pe piața muncii, a realizării unei formării profesionale continue - reintegrarea în sistemul educațional - identificarea și dezvoltarea abilităților și

		competențelor personale
	II. 8 -12 clase absolvite	- recunoașterea competențelor și abilităților dobândite în mediul informal și nonformal - dezvoltarea abilităților de comunicare cu angajatorii - orientare pe piața muncii - dobândirea de abilități practice
	III. învățământ universitar absolvit	- informare - dobândirea de abilități practice - orientare și consiliere profesională - dezvoltarea abilităților antreprenoriale
Mediu de rezidență	I. urban	- informare cu privire la oferta existentă pe piața muncii - dezvoltarea abilităților practice în sectoarele în care există cerere de forță de muncă - dezvoltarea abilităților de comunicare cu angajatorii - orientare și consiliere profesională
	II. rural	- informare, educare cu privire la importanța finalizării cursurilor, la importanța integrării pe piața muncii, a realizării unei formării profesionale continue - acces la educație - acces la informație (oportunități de dezvoltare personală și profesională, oferta de locuri de muncă din zonele de rezidență și proximitate) - dezvoltarea abilităților practice - dezvoltarea abilităților antreprenoriale - mobilitate
Apartenența la un grup vulnerabil²⁹	I. tineri cu dizabilități	- măsuri integrate de incluziune socio-profesională (inclusiv dezvoltarea de întreprinderi sociale, ateliere protejate) - consilierea psihologică și profesională atât în vederea obținerii unui loc de muncă, cât și din punct de vedere al menținerii acestuia
	II. etnici romi	- informare, educare cu privire la importanța finalizării cursurilor, la importanța integrării pe piața muncii, a realizării unei formării profesionale continue - acces la educație - cultivarea abilităților dobândite în comunitate - acces la informație
	III. tineri care provin din centre de plasament	- informare, educare cu privire la importanța finalizării cursurilor, la importanța integrării pe piața muncii, a realizării unei formării profesionale continue - dezvoltarea abilităților practice - orientare și consiliere profesională
	IV. tineri eliberați din detenție	- acces la educație - acces la informație

²⁹ În urma datelor colectate, femeile nu au fost identificate ca fiind un grup vulnerabil. Diferențierea nevoilor se face preponderent la nivelul celor trei criterii amintite: nivel de educație, mediu de rezidență și apartenența la un grup vulnerabil (persoane cu dizabilități, persoane de etnie romă sau persoane eliberate din detenție).

		- măsuri de incluziune socio-profesională
	V. persoane care nu se află într-un grup vulnerabil, nu prezintă impedimente fizice, psihice sau de ordin familial care ar putea îngreuna inserția lor pe piața muncii	- dezvoltarea abilităților practice în domenii în care există cerere de forță de muncă - dezvoltarea abilităților de comunicare cu angajatorii - informare cu privire la cererea de forță de muncă existentă pe piață - identificarea și promovarea competențelor profesionale

Sursă: Prelucrările autorilor

150. Una dintre constatările importante extrase atât de la nivelul interviurilor cu personalul AJOFM Giurgiu și AJOFM Galați, cât și cu consilierii Centrelor și beneficiarii finanțării se referă la faptul că, *famiile trebuie privite ca parte integrantă a grupului țintă atunci când se are în vedere tipul mecanismelor aplicabile*. Având în vedere că multe dintre problemele acestor tineri apar ca urmare a constrângerilor familiale, a lipsei de educație și îndrumare în familie (sunt întreținuți de părinți, abandonează școala pentru a avea grijă de frații mai mici, nu au un cult al muncii, sunt extrem de reticenti în a-și asuma responsabilități, nu au cunoștințe minime despre ceea ce presupune un loc de muncă, lucrează în agricultura de subzistență, nu au capacitatea de a-și păstra un loc de muncă), a fost identificat și un set de nevoi existente la nivelul familiilor celor care fac parte din grupul vizat, cum ar fi:

- informare și conștientizare cu privire la importanța finalizării cursurilor, la importanța integrării pe piața muncii, a realizării unei formări profesionale continue,
- consiliere și informare privind oferta de muncă existentă, întâlniri cu angajatorii care să prezinte oferta, să explice în ce constă activitatea, să prezinte avantajele, realizarea de vizite la anagajatori pentru a vedea efectiv în ce constă activitatea.

151. Prin urmare, familiile acestor tineri au nevoie de măsuri personalizate care implică alocarea de resurse de timp, financiare, umane pentru a facilita reintegrarea tinerilor în sistemul educațional și inserția lor pe piața muncii.

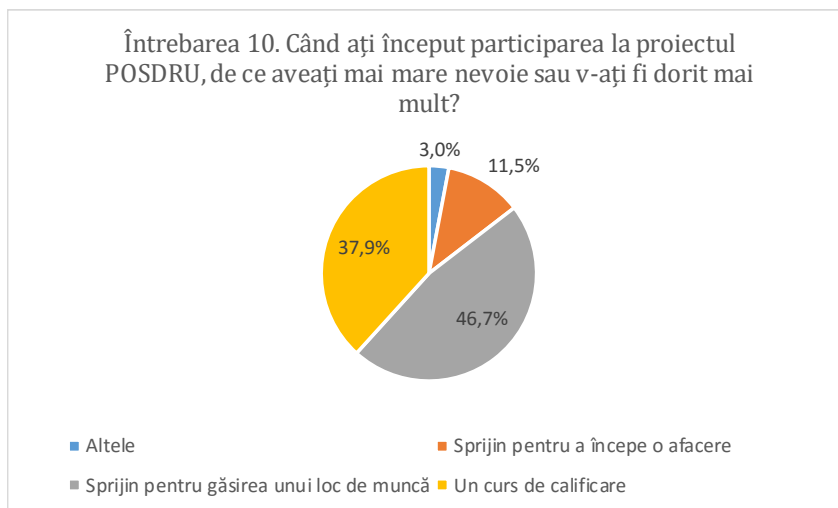
7.1.4. Corespondența dintre designul inițial al proiectului și nevoile inițiale și curente/la finalul proiectului ale grupului țintă/sub-grupurilor țintă

152. Nevoile identificate la nivelul grupului țintă în sectorul ocupării, dar și la nivelul subcategoriilor acestuia, în măsura în care au fost implicate în proiect, au fost vizate de logica de intervenție a proiectului și de măsurile implementate în cadrul proiectului:

- informare, consiliere și orientare profesională (inclusiv evaluarea capacităților profesionale și a experienței anterioare),
- formare profesională,
- consultanță antreprenorială,
- prospectare, mediere, plasarea forței de muncă,
- activități de motivare și activare a grupului țintă.

153. Conform răspunsurilor primite în cadrul sondajului, rezultă că nevoile tinerilor participanți în cadrul proiectului au constat, în primul rând, în sprijin pentru găsirea unui loc de muncă (circa 47% dintre repondenți) și sprijin pentru formare profesională (circa 38%). După cum este evidențiat în figura 30 de mai jos, tinerii au identificat ca cele mai necesare măsuri pentru găsirea unui loc de muncă, în ordinea eficacității

din punctul lor de vedere: cursurile de calificare, informarea, consilierea și îndrumarea profesională. *Măsurile cele mai puțin relevante din punctul tinerilor de vedere le constituie: ucenicia și cursurile pentru deschiderea unei afaceri și consultanța antreprenorială.*

Sursă: Prelucrările autorilor, pe baza sondajului

Figura 30. Nevoi ale grupului țintă la începutul proiectului „Garanții pentru TINeri!”

154. Astfel, proiectul a răspuns tuturor nevoilor grupului țintă identificate inițial și identificate în cadrul acestei analize. Însă, în perioada de derulare a proiectului, s-a constatat că în unele județe nevoile de prospectare, mediere și plasare a forței de muncă au fost mai mari decât s-a anticipat, astfel încât, a fost necesară organizarea unui al doilea târg de locuri de muncă în județul Galați. În alte județe, la târgul de locuri de muncă oferta de locuri de muncă a fost superioară cererii ofertei tinerilor NEETs participanți, datorită, în principal specificului partenerilor, și anume asociație patronală.

155. Cursurile de calificare au fost oferite atât pe baza analizei pieții muncii, cât și la cerere. Deși analizele pieții muncii au fost actualizate regulat și realizate cu implicarea agenților economici, ceea ce este o bună practică, rezultatele sondajului indică necesitatea unei mai bune corelări a domeniului în care se realizează aceste cursuri cu cererea de pe piața muncii. Astfel, după cum este prezentat în figura următoare, 27% dintre repondenții la sondaj și-au găsit un loc de muncă, dar nu în domeniul cursului, față de 22% care și-au găsit un loc de muncă în domeniul în care au făcut cursul de calificare.

Sursă: Prelucrările autorilor, pe baza sondajului

Figura 31. Utilitatea cursurilor în cadrul proiectului „Garanții pentru TINERI!”

156. Nu s-a realizat formare de tipul 3 din cauza riscului mare de abandon având în vedere că aceste cursuri se derulează pe o perioadă prea lungă de timp comparativ cu specificul și particularitățile grupului țintă.

157. Consultanța antreprenorială considerată inițial ca nevoie a grupului țintă nu s-a dovedit a fi o nevoie stringentă, numărul de tineri interesați să demareze o activitate independentă fiind nesemnificativ în ansamblul grupului țintă. Acest lucru este validat și de răspunsurile primite în cadrul sondajului conform căruia, tinerii nu percep utilitatea cursurilor pentru deschiderea unei afaceri și consultanța antreprenorială pentru rezolvarea situației lor.

7.1.5. Corespondența între nevoile grupului țintă și logica de intervenție a POSDRU și POCU

158. Principalele operațiuni ce au fost finanțate prin intermediul POSDRU DMI 5.1 sunt:

- sprijinirea tuturor activităților privind măsurile active de ocupare care vizează tinerii;
- elaborarea și implementarea de planuri de acțiune individualizate, furnizarea de asistență pentru căutarea unui loc de muncă, servicii de orientare și formare pentru tinerii care se află în situație de șomaj, șomaj de lungă durată sau în căutarea unui loc de muncă;
- măsuri pentru o mai bună corelare între aptitudinile individuale, educație și potențialul de muncă și oportunitățile de pe piața muncii (echilibru și diagnoza muncii);
- elaborarea și implementarea metodelor inovatoare pentru promovarea ocupării în rândul tinerilor.

159. Măsurile planificate și finanțate în cadrul domeniului major de intervenție 5.1 acoperă toată gama de nevoi identificate la nivelul grupului țintă în cadrul proiectului, excepție făcând nevoia de sporire a accesului la educație și formare inițială care sunt acoperite prin intervențiile finanțate în cadrul altor axe prioritare (AP 1 și AP 2 din cadrul POSDRU). Deși nu implementează măsuri inovatoare, proiectul este relevant în contextul DMI 5.1 al POSDRU. Conform cererii de finanțare, proiectul și-a propus să contribuie la atingerea următoarelor obiective operaționale ale DMI 5.1:

- „atragerea și menținerea a cât mai multor persoane pe piața muncii, în vederea obținerii unei rate cât mai mare de ocupare în rândul tinerilor” – minim 13% din participanții la programe integrate își vor găsi un loc de muncă în termen de 6 luni;
- “îmbunătățirea capacității de ocupare a tinerilor” – 2552 de persoane vor beneficia de măsurile de ocupare furnizate prin intermediul Centrelor de Garanție pentru Tineri, iar 2310 dintre acestea vor fi

beneficiare ale programelor de formare profesională în domenii cerute de piață muncii, inclusiv în domeniul antreprenorial;

- „reducerea șomajului de lungă durată în rândul tinerilor prin acțiuni preventive și corective” – proiectul acordă o atenție deosebită șomerilor de lungă durată tineri (25.86% din grupul țintă este alcătuit din șomeri de lungă durată tineri) și alte categorii de tineri care nu ocupă un loc de muncă și care sunt predispuse să devină șomeri de lungă durată din cauza lipsei de experiență în muncă; proiectul prevede atât acțiuni preventive, cât și acțiuni corective: măsuri active pentru ocupare, îmbunătățirea abilităților personale și profesionale ale grupului țintă, flexibilizare, promovarea mobilității geografice și ocupaționale, schimbarea mentalității și atitudinii grupului țintă față de muncă, față de FPC și față de antreprenariat.

160. POCU, prin acțiunile planificate, răspunde la nevoile tinerilor NEETs, așa cum au fost ele identificate la nivelul proiectului analizat, la 6 luni după finalizarea acestuia. După cum este prezentat în tabelul 11 de mai jos, aceste acțiuni sunt prevăzute în aproape toate axele prioritare ale POCU: AP 1, 2, 3, 4 și 6 cu alte cuvinte toate aceste axe vor contribui, direct sau indirect, la soluționarea situației tinerilor NEETs.

Tabel 11. Corespondența între nevoile curente ale grupului țintă al proiectului „Garanția pentru TINERI!” și logica de intervenție a POCU

NEVOI	Instrumente	Intervenția POCU
Identificarea și monitorizarea corespunzătoare a grupului țintă	Identificarea și monitorizarea tinerilor NEETs Crearea/dezvoltarea unei baze de date	AP1 - Inițiativa "Locuri de muncă pentru tineri" AP2 - Creșterea numărului tinerilor NEETs inactivi înregistrați la Serviciul Public de Ocupare AP3 - Dezvoltarea/ consolidarea unei baze de date integrate la nivel național privind tinerii NEETs, pentru înregistrarea și monitorizarea situației acestora AP3 - Dezvoltarea cardului profesional în vederea implementării unei clasificări a competențelor și a realizării medierii automate pe baza competențelor
Nivelul educațional scăzut/abandon școlar	Mecanisme de reintegrarea în sistemul educațional Instrumente de conștientizare	AP6 - Reintegrarea în cadrul sistemului de învățământ în vederea completării/finalizării studiilor prin măsuri de tip a doua șansă, inclusiv prin participarea la programe de formare profesională inițială, inclusiv consiliere și orientare adresate tinerilor NEETs șomeri și părinților cu scopul de a crește nivelul de conștientizare a avantajelor participării la programe de tip a doua șansă
Abilități limitate de identificare și evaluare a competențelor	Instrumente de identificare, evaluare, certificare a competențelor	AP1/AP2 - Îmbunătățirea nivelului de competențe, inclusiv prin evaluarea și certificarea competențelor dobândite în sistem nonformal și informal al tinerilor NEETs șomeri
Nivel de formare profesională scăzut	Instrumente pentru dezvoltarea abilităților, nivelului de educație și competențe	AP1/AP2 - Îmbunătățirea nivelului de educație și competențe (programe de formare profesională, participarea la programe de ucenicie și stagii)
Mobilitate redusă	Încurajarea mobilității forței de muncă	AP1/AP2 - Sprijinirea tinerilor care găsesc un loc de muncă într-o altă zonă/regiune să se adapteze la noul lor mediu, prin acordarea de sprijin financiar (sub forma primelor de mobilitate și/sau de instalare)
Inexistența unei strategii la nivelul pieței muncii	Analiza situației existente și evoluțiilor preconizate pe piața muncii,	AP3 - Dezvoltarea de instrumente, precum și derularea de activități de colectare, analiză și prognoză pentru a asigura o cunoaștere cât mai aprofundată a nevoilor în continuă schimbare ale pieței muncii
Inexistența unei baze de date la	Crearea și operarea unei astfel de baze de date	AP2 - Extinderea și modernizarea sistemelor platforme de tip „bursa online a locurilor de muncă”, instrumente de mediere

nivel național privind locurile de muncă disponibile	extinderea și modernizarea sistemelor platforme de tip „bursa online a locurilor de muncă”	pe piața muncii (job matching), în special cei aparținând categoriilor vulnerabile
Cererea de forță de muncă limitată	Asigurarea unui cadru favorabil pe piața muncii	AP1/AP2 - Facilitarea participării pe piața muncii prin stimularea angajatorilor (de exemplu prin acordarea de stimulente financiare) pentru a crea locuri de muncă pentru tinerii NEETs șomeri AP3 - Sprijin acordat persoanelor fizice pentru deschiderea unei afaceri; sprijin acordat IMM-urilor deja înființate pentru a crea noi locuri de muncă; stimularea angajatorilor pentru a crea noi locuri de muncă, AP4 - Promovarea antreprenoriatului social și integrare profesională în întreprinderi sociale și a economiei sociale și solidarității în scopul de a facilita accesul la locuri de muncă; integrarea socio-economică a comunităților marginalizate, cum ar fi romii
Lipsa de educație și îndrumare în cadrul familiei	Includerea familiilor în grupul țintă	AP6 - Consiliere și orientare adresate tinerilor NEETs șomeri și părinților cu scopul de a crește nivelul de conștientizare a avantajelor participării la programe de tip a doua șansă

Sursă: Prelucrările autorilor

161. În acest context, pentru a crește potențialul de succes al măsurilor de ocupare prevăzute în cadrul AP 1, trebuie să asigure o sinergie între proiectele finanțate în cadrul acestei axe cu cele implementate în cadrul AP 3, 4 și 6 ale programului.

7.2. Eficacitatea

7.2.1. Eficacitatea proiectelor din perspectiva indicatorilor de toate tipurile: financiari, de realizare imediată și rezultat, aferenți grupului țintă

162. După cum este evidențiat în tabelul de mai jos, din punct de vedere al atingerii țintelor indicatorilor, nu au fost identificate probleme la nivel de participanți la serviciile oferite prin proiect. Toți indicatorii au înregistrat un nivel superior valorii preconizate a fi realizată, deci proiectul este eficace din această perspectivă.

Tabel 12. Realizarea indicatorilor la nivelul proiectului „Garanția pentru TINERi!”

Indicatori	Țintă	Valoare realizată	Rată de realizare (%)
Indicatori de realizare imediată (output)			
Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate	748	1448	194%
Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate, din care: femei	299	502	168%
Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate, din care: tineri	748	1448	194%
Numărul de persoane care au beneficiat de consilie/orientare - acces pe piața muncii	2892	3774	130%
Numărul de participanți la instruire - acces pe piața muncii	2826	2911	103%

Numărul de participanți la instruire, șomeri de lungă durată - acces pe piața muncii	673	1103	164%
Indicatori de rezultat			
Pondere șomerilor de lungă durată care au participat la programe integrate certificați (%)	73	82	112%
Pondere șomerilor de lungă durată care au participat la programe integrate certificați (%), dintre care: femei	30	29	93%
Pondere șomerilor de lungă durată care au participat la programe integrate certificați (%), dintre care: tineri	73	82	112%
Numărul de participanți la instruire care și-au găsit un loc de muncă în termen de 6 luni - acces pe piața muncii	367	386	105%
Numărul de persoane care au demarat o activitate independentă - acces pe piața muncii	44	10	23%
Număr de participanți la instruire certificați, șomeri de lungă durată - acces pe piața muncii	546	1392	255%
Număr participanți FSE - grupe de vârstă 15 - 24 de ani	2892	3774	130%

163. Singurul indicator care nu a putut fi atins la nivelul preconizat a fost cel referitor la numărul persoanelor care au demarat o activitate independentă, pentru care s-a obținut o realizare de 23%.

164. În ceea ce privește indicatorii financiari, bugetul prevăzut a fost utilizat în proporție de 82,79 %. Conform evidenței cheltuielilor, ratele de utilizate în funcție de liniile bugetare au fost:

- cheltuieli directe – 83,11%
 - 87,20 % din bugetul alocat resurselor umane (management, echipă de implementare, transport, cazare și diurnă aferente personalului);
 - 75,44 % din bugetul alocat participanților (transport, diurnă aferente participanților, subvenții și burse);
 - 85,27 % din bugetul alocat altor tipuri de costuri (cheltuieli pentru derularea proiectului, taxe, cheltuieli de tip FEDR, subcontractare/externalizare și închirieri, leasing și informare și publicitate);
- cheltuieli indirecte – 76,22%
- bugetul aferent contribuției beneficiarului a fost cheltuit în proporție de 82,78 %.

7.2.2 Mecanismele puse în practică în implementarea proiectelor și contribuția acestora la eficacitatea proiectelor

165. O primă problemă apărută în implementarea proiectului a fost identificarea și accesarea grupului țintă, în sensul în care foarte mulți dintre tinerii NEETs nu sunt înregistrați într-o bază de date și nu se cunoștea stadiul certificărilor/statutul actual pe piața muncii pentru cei înregistrați. Necesitatea existenței unei baze de date actualizate este cu atât mai mare cu cât grupul țintă nu este unul proactiv, nefăcând niciun pas către instituțiile cu responsabilități în domeniu. Din acest punct de vedere, identificarea și contactarea tinerilor în scopul promovării proiectului și informării acestora asupra măsurilor dedicate lor, a presupus un consum de resurse de timp și umane mai mare decât cel preconizat inițial (s-au organizat întâlniri și discuții cu reprezentanții conducerii liceelor în scopul obținerii listelor de tineri care nu au promovat examenul de bacalaureat, s-au derulat activități consumatoare de timp de identificare a datelor de contact ale acestora).

166. Astfel, realizarea de parteneriate consilii locale – AJOFM – inspectorate școlare în scopul identificării și înregistrării tinerilor din grupul țintă poate contribui substanțial la succesul proiectului.

167. Din punct de vedere al derulării activităților, au apărut probleme de „concurență” între proiecte cofinanțate din POSDRU în aceeași zonă, având mai mult sau mai puțin același grup țintă. Astfel, având posibilitatea de a alege între diferiți furnizori pentru aceleași activități, tinerii au optat pentru cei care ofereau o subvenție mai mare. De asemenea, s-a identificat riscul privind dubla finanțare, neexistând posibilitatea verificării dacă participanții au mai urmat sau nu cursuri de formare în același domeniu în cadrul altor proiecte.

168. Din punct de vedere al gradului de acoperire a nevoilor tinerilor din grupul țintă în ceea ce privește sectorul ocupării, intervențiile planificate au corespuns în mare parte. Beneficiarii finali au avut acces la mai multe tipuri de măsuri: servicii de informare și orientare profesională, cursuri de formare profesională (inițiere, nivel 1, nivel 2, competențe antreprenoriale). De asemenea, au fost oferite servicii de plasare pe piața muncii prin organizarea de târguri de locuri de muncă, consiliere și mediere prin organizarea de întreveneri între angajatori și participanți la sediul Centrului.

169. S-a putut remarca faptul că, cursurile de formare au funcționat atât ca instrument de dezvoltare a noțiunilor teoretice și a abilităților practice ale tinerilor, cât și ca instrument de plasare a acestora pe piața forței de muncă, dar doar în anumite domenii, având în vedere că tinerii care au făcut practică în supermarket-uri și restaurante au obținut un loc de muncă în cadrul acestora la finalizarea cursurilor.

170. Există însă și cazuri când participanții nu și-au găsit un loc de muncă din diverse motive: nu a existat interes din partea lor (au participat la cursurile de formare doar pentru subvenție), nu au acceptat locuri de muncă considerate „inferioare” (în plus, părinții sunt reticienți în a-i îndruma spre locuri de muncă precum sudor, tubulator naval, lucrător în domeniul confecțiilor, etc), nu au fost identificate locuri de muncă adecvate calificării respective, neasumarea responsabilității unui loc de muncă (program fix, răspunderea activităților derulate).

171. Din punct de vedere al mixului tipurilor de intervenție, în derularea proiectului a fost identificată o sincopă în ceea ce privește posibilitatea accesării de către un tânăr a două sau mai multe cursuri de formare, existând limitarea participării la un singur curs. Astfel, tineri care au urmat cursuri de calificare într-o profesie au dorit să urmeze și cursuri de antreprenariat. Din punct de vedere al anumitor calificări, aceste două tipuri de formări sunt complementare, aducând în mod evident un plus valoare tânărului respectiv, nefiind recomandat să fie tratate ca același tip de intervenție. Cei interesați au fost îndrumați către alte proiecte cu astfel de activități.

172. Cursurile de antreprenariat și consultanța antreprenorială au fost accesate de un număr foarte mic de tineri având în vedere interesul scăzut în cadrul grupului țintă pentru astfel de servicii și restricțiile constând în limitarea participării la un singur curs.

173. Din punct de vedere al resurselor necesare pentru implementarea mixurilor de măsuri, s-a constatat că pentru măsurile dedicate tinerilor din mediul rural trebuie alocat un buget mai generos din mai multe motive:

- singura metodă cu adevărat eficientă pentru informarea tinerilor NEETs din mediul rural este trimiterea de echipe pe teren și colaborarea cu reprezentanții autorităților locale (primărie/consilii locale)
- măsurile dedicate acestor tineri trebuie implementate la fața locului, având în vedere mobilitatea redusă a acestora, ceea ce implică cheltuieli suplimentare cu logistica.

174. Unele tipuri de intervenții nu pot fi însă implementate în zona de rezidență din cauza imposibilității asigurării de condiții adecvate (ex.: derularea orelor de practică în condițiile în care în zona de rezidență nu există agenți economici unde acestea să poată fi realizate). Soluția este ca grupului țintă să i se asigure transportul și eventual cazarea către/în mediul urban ceea ce conduce la costuri mai ridicate.

178. Pe de altă parte, din interviurile cu reprezentanții AJOFM, pe baza experienței acestora din cadrul altor proiecte, s-a constatat că activitățile/cursurile organizate în alte localități decât cele de rezidență au înregistrat un succes mai mare, atât în ceea ce privește participarea fizică a grupului țintă (nu s-au înregistrat abandonuri sau absențe), cât și în ceea ce privește nivelul de implicare a acestora în activitățile respective și implicit al nivelului competențelor dobândite de către aceștia.

179. Din punct de vedere al percepției tinerilor asupra mixului de măsuri, pe baza rezultatelor sondajului realizat, s-a putut constata că aceștia consideră pachetul format din măsuri de formare profesională, informare, consiliere și orientare profesionale ca fiind cel eficient pentru a îi sprijini în obținerea unui loc de muncă (a se vedea **anexa 13** Întrebarea nr. 12).

Constatări cu privire la execuția bugetară

180. La nivelul cererii de finanțare:

- valoarea totală a proiectului a fost de 23.280.745,61lei
- valoarea totală eligibilă a proiectului a fost de 21.358.482,21lei, din care
- asistența financiară nerambursabilă a fost 19.436.218,81lei.

181. La finalizarea proiectului:

- valoarea totală a proiectului a fost de 16.285.389,60 lei
- valoarea totală eligibilă a proiectului a fost de 15.357.682,50 lei, din care
- asistența financiară nerambursabilă a fost 13.975.341,46 lei.

182. Bugetul a fost împărțit de la momentul designului de proiect pe tipuri de intervenții, respectiv pe regiuni și centre și, ca urmare, pe parteneri.

183. O sumă de 1.922.263,40 lei a fost programată a fi cofinanțare din partea beneficiarului. Această cofinanțare programată a fost de 9% din valoarea totală a proiectului. La finalul proiectului valoarea cofinanțării beneficiarului a fost 1.382.176,63 lei, menținându-se la un procent de 9% din valoarea totală a proiectului. Asigurarea co-finanțării nu a ridicat probleme partenerilor în proiect.

184. O sumă de 1,13% din valoarea eligibilă totală a proiectului a fost alocată pentru cheltuieli de tip FEDR, în cea mai mare parte amenajare a unor sedii și achiziție de dotări și echipamente pentru acestea. La finalul proiectului, dat fiind că proiectul a absorbit 83% din bugetul planificat, proporția cheltuielilor de tip FEDR realizate a fost de 1,16% din valoarea totală utilizată a proiectului.

185. La valoarea eligibilă totală a proiectului se adaugă o sumă de 2.397.464,83 lei reprezentând TVA nedeductibil, acesta reprezentând 11,22% din valoarea totală eligibilă a proiectului. La finalul proiectului distribuția cheltuielilor efectiv realizate a dus la scăderea acestor costuri neeligibile la 927.707,10 lei, reprezentând 6% față de valoarea totală eligibilă executată a proiectului.

186. Având în vedere valoarea sa mică în raport cu totalul valorii proiectului și faptul că în afară de TVA nedeductibil proiectul nu a presupus alte cheltuieli neeligibile, acestea nu au reprezentat impedimente care să ducă la o scădere a eficacității proiectului.

Constatări cu privire la parteneriat

187. Proiectul a fost implementat de un parteneriat condus de Ministerul Muncii, Familiei, Protecție Sociale și Persoanelor Vârstnice împreună cu Consiliul Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România (CNIPMMR), Asociația Patronatul Tinerilor Întreprinzători din România (PTIR) și Blocul Național Sindical (BNS).

188. MMFPSPF a asigurat managementul general al proiectului, cei trei parteneri asigurând implementarea efectivă a măsurilor dedicate grupului țintă. Sarcinile au fost delimitate foarte clar încă din cererea de finanțare, atât din punct de vedere al activităților derulate de fiecare partener, cât și din punct de vedere al indicatorilor ce trebuie atinși de fiecare în parte. Repartizarea sarcinilor între parteneri a ținut cont și de componenta teritorială, astfel PTIR a gestionat 4 centre județene de garanții pentru tineri, CNIPMMR – 8 și BNS – 10.

189. Colaborarea cu autoritățile locale, cu inspectoratele școlare în scopul identificării grupului țintă și folosirii unor spații pentru derularea activităților proiectului a contribuit la eficacitatea proiectului.

Constatări cu privire la influența procesului de finanțare asupra mecanismelor de implementare a proiectului

190. Cererea de propuneri de proiecte a fost de tip neconcurențial. Procedurile de aplicare, pregătirea și procesul de depunere au fost considerate potrivite pentru atingerea rezultatelor proiectelor de către partenerii implicați în implementarea proiectului. Procesul de evaluare și selecție a proiectului a fost considerat potrivit pentru atingerea rezultatelor proiectelor de către partenerii implicați în implementarea proiectului, însă a durat mult (6 luni). Conform partenerilor din cadrul proiectului, în faza de evaluare au fost reduse o serie de costuri aferente activităților de promovare de o manieră arbitrară. Pentru fiecare din cele 22 de județe s-au planificat aceleași activități de promovare (1 caravană, 1 campanie de promovare, etc.), iar în procesul de evaluare, pentru unele județe aceste sume au fost reduse, fără o explicație plauzibilă. Beneficiarul de proiect și partenerii săi au dovedit a avea capacitate necesară pentru implementarea, managementul și realizarea achizițiilor în cadrul proiectului.

191. Din toate interviurile realizate rezultă că nu a fost verificată suficient calitatea serviciilor oferite. Activitatea de monitorizare s-a concentrat pe atingerea rezultatelor și indicatorilor din perspectivă cantitativă care au fost asumați prin cererea de finanțare (număr de activități, număr de participanți, echipamente achiziționate, etc.).

192. Raportarea tehnico-financiară nu a pus probleme echipei de proiect decât din punct de vedere al funcționării sistemului informatic (ActionWeb) care a fost deficitară.

193. Au fost înregistrate întârzieri în **rambursarea cheltuielilor**, ceea ce a dus la întârzieri în plata subvențiilor către grupul țintă, afectând credibilitatea partenerilor din proiect și gradul de încredere al tinerilor în consilierii de orientare profesională din Centre.

194. Din punct de vedere al asigurării lichidităților necesare implementării proiectului, mecanismul cererilor de plată a fost folosit pentru a se asigura plata mai rapidă a subvențiilor, însă nu s-a ridicat la nivelul așteptărilor, având în vedere că și în acest caz timpul de așteptare a fost destul de lung (circa 4 luni).

7.2.3 Intervenții eficiente și eficace

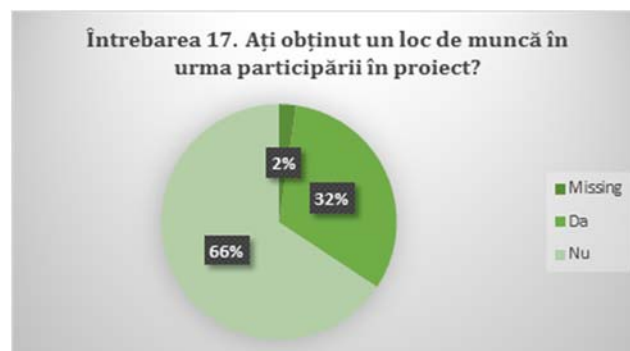
Intervențiile eficace și eficiente

195. Conform datelor colectate de la nivelul instituțiilor și organizațiilor implicate în gestionarea și implementarea proiectului și din sondajul realizat, s-a constatat că **intervențiile cele mai eficace și eficiente** sunt: formarea profesională certificată și măsurile de informare, orientare și consiliere profesională. Ambele tipuri de măsuri oferă tinerilor un set de abilități (teoretice și practice, profesionale și de comunicare) necesare pentru a se descurca pe cont propriu în procesul de căutare și obținere a unui loc de muncă, iar mixul celor două măsuri aduce cele mai bune rezultate, mai ales în cazul tinerilor din grupul țintă cu nivel scăzut și mediu de studii și care nu au urmat un curs de formare care să aibă corespondență în cererea de pe piața muncii. În plus, conform partenerilor intervievați în procesul de evaluare, un proces temeinic de informare, consiliere și orientare permite selecția celor mai potriviți participanți la formare, care, pe cale de consecință, menține o rată de participare și eficacitate ridicată pentru aceste activități.

196. În urma analizei informațiilor colectate prin intermediul focus grupurilor realizate la nivelul beneficiarilor finali ai proiectului, s-a constatat faptul că, cursurile de formare le-au oferit tinerilor posibilitatea de a-și dezvolta abilitățile practice, dar și oportunitatea de ași găsi un loc de muncă. Tineri care au făcut practică în supermarket-uri și restaurante au obținut un loc de muncă în cadrul acestora la finalizarea cursurilor.

197. Târgurile de locuri de muncă și activitățile de mediere prin organizarea de întâlniri între angajatori și participanți la sediul Centrului sunt și ele considerate a fi printre cele mai eficiente și eficace.

198. Din analiza datelor colectate atât în cadrul interviurilor, cât și din sondaj, conform căruia doar 32% din respondenții din cadrul sondajului au obținut un loc de muncă în urma participării în cadrul proiectului (așa cum se observă din figura următoare), se constată că este necesară îmbunătățirea eficacității măsurilor implementate din perspectiva ocupării, în măsura posibilă având în vedere profilul grupului țintă.

Sursă: Prelucrările autorilor, pe baza sondajului

Figura 32. Rata de ocupare ca urmare a implementării proiectului „Garanția pentru TINERI!”

Intervențiile cele mai puțin eficace și eficiente

199. Datele colectate, atât din interviuri, cât și din sondaj, arată că cele mai puțin eficace și eficiente măsuri au fost cele de consiliere antreprenorială având în vedere interesul scăzut în cadrul grupului țintă pentru astfel de servicii și restricțiile constând în limitarea participării la un singur curs (tineri care au urmat cursuri de

calificare într-o profesie ar fi dorit să urmeze și cursuri de antreprenariat). În plus, specificul tinerilor din grupul țintă duce la o posibilitate redusă de înființare și mai ales menținere a unei firme.

200. Astfel, cultura antreprenorială ar trebui dezvoltată și prin intermediul sistemului educațional, iar motivația tinerilor stimulată prin vizite de studiu și schimb de experiență, cu precădere pentru cei din mediul rural, unde există un potențial crescut de a dezvolta activități agricole pe cont propriu (datorită specificului activităților lor curente) și oportunități de finanțare nerambursabilă prin PNDR.

201. De asemenea, cursurile de inițiere nu s-au dovedit a fi foarte eficace și eficiente. Acestea sunt ușor de implementat având în vedere că necesită un număr mic de ore (60-80), dar cursul este scurt, atât componenta teoretică, cât și componenta practică, participanții se certifică fără a acumula suficiente cunoștințe pentru a deveni angajabil, mai ales în domenii speciale (mecanică etc.) ce implică utilizarea de aparatură/tehnică. Din același motiv, ucenicia nu a avut rezultatele dorite, angajatorii fiind greu de convinși să implice în operațiuni cu risc mare de pierdere persoane care nu cunosc fluxul de producție și procedurile de manipulare a mașinilor/aparatelor, după cum este evidențiat de datele primare colectate prin intermediul tuturor instrumentelor aplicate: interviuri, focus grupuri și sondaje.

202. Un alt motiv pentru care ucenicia s-a dovedit a fi un tip de intervenție mai puțin eficace și eficientă, este forma acesteia conform Legii care o guvernează. Astfel, ucenicia nu este foarte atractivă pentru angajatori având în vedere că aceștia trebuie să desemneze un coordonator de ucenicie din rândul salariaților care au o experiență mai mare de 5 ani; să supună ucenicul la o perioadă de probă de maxim 30 de zile; să asigure cadrul de pregătire teoretică și practică după a cărei finalizare să înscrie ucenicul la un centru autorizat de evaluare și certificare a competențelor profesionale obținute pe alte căi decât cele formale, pentru a primi un atestat și să suporte costurile de evaluare. De cele mai multe ori, numai costurile cu furnizorul de formare profesională privat depășesc subvenția acordată. Suplimentarea subvenției prin POCU (respectiv 250 euro/lună*12luni/persoană plus 300 Ron/lună*24 luni) reprezintă o soluție pentru această problemă.

203. Un alt motiv pentru care angajatorii nu sunt tentați să organizeze stagii de ucenicie este acela că sunt obligați să mențină raporturile de muncă ale ucenicilor pe toată perioada contractului de ucenicie încheiat. În situația în care contractul de ucenicie încetează anterior datei prevăzute în contract, angajatorul este obligat să restituie AJOFM, sumele încasate de la bugetul asigurărilor pentru șomaj pentru respectivul ucenic, plus dobanda de referință a BNR, în vigoare la data încetării contractului de ucenicie, dacă încetarea acestuia a avut loc din motivele prevăzute la art. 55 lit. b), art. 56 alin. (1) lit. d) și art. 65 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 Codul muncii.

204. Îmbunătățirea eficienței și eficacității măsurilor implementate se poate realiza dacă se va avea în vedere adaptarea măsurilor aplicate nevoilor specifice sub-grupurilor țintă și restructurarea mixului de măsuri oferite, în special în ceea ce privește intensitatea și nivelul de complexitate al acestora. În general, măsurile oferite acoperă nevoile reale existente la nivelul grupului țintă, așa cum reiese din interviuri, focus grup și sondaj. Maniera în care acestea sunt implementate influențează în mod semnificativ rezultatele obținute. Realizarea profilului individual al tinerilor NEETs este extrem de importantă constituind etapa care va sta la baza adaptării măsurilor atât din punct de vedere al tipologiei lor, cât și din punct de vedere al mixului acestora. Astfel, pentru tinerii cu un nivel educațional extrem de scăzut, mixul de măsuri este necesar să fie structurat astfel încât, măsurile de informare, orientare și consiliere să dețină o pondere mai mare în totalul măsurilor; pentru tinerii cu un nivel educațional mediu, este necesar să se pună accent pe măsurile de formare profesională și de sprijin în vederea ocupării unui loc de muncă.

205. Creșterea eficienței și eficacității poate fi realizată prin:

- adaptarea serviciilor la nevoile grupului țintă în funcție de particularitățile identificate în urma realizării profilelor individuale.
- creșterea calității serviciilor oferite (cursuri bine structurate, campanii de informare și consiliere personalizate, număr suficient de ore de practică, etc.).
- corelarea activităților de formare cu cerințele de pe piața muncii .
- alocarea de resurse în concordanță cu nevoiele (număr adecvat de consilieri/mediatori, utilizarea serviciilor unor psihologi pentru componenta de consiliere, etc.).

7.3. Sustenabilitatea

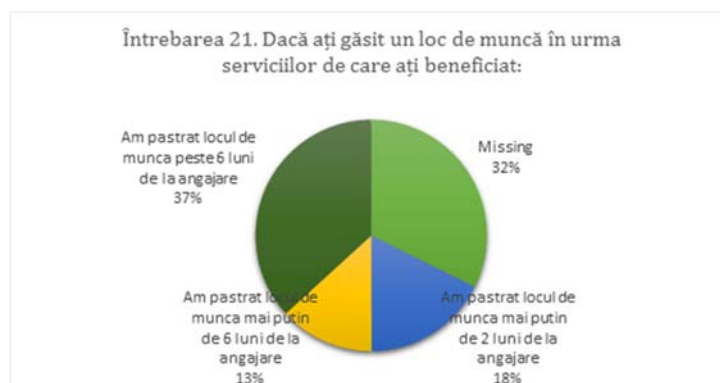
206. Conform cererii de finanțare, logica de intervenție a proiectului generează sustenabilitate pe următoarele paliere: a) dobândirea de informații, cunoștințe, abilități și competențe, b) centrele de garanții pentru tineri și c) funcționare instituțională.

207. Astfel, conform cererii de finanțare, principalul element de sustenabilitate aferent proiectului îl reprezintă *competențele dobândite* de către grupul țintă în cadrul procesului de implementare. Proiectul vizează implementarea de măsuri integrate pentru tinerii care nu au absolvit examenul de bacalaureat și nu dețin un loc de muncă, iar informațiile de care vor beneficia pe parcursul activității de consiliere, dar și competențele dobândite în cadrul activității de formare vor putea fi utilizate inclusiv după finalizarea perioadei de implementare. Un alt element de sustenabilitate aferent cererii de finanțare se referă la *persoanele care și-au găsit un loc de muncă* la finalul perioadei de implementare. Aceste persoane vor continua să-și desfășoare activitatea la respectivul loc de muncă inclusiv după finalizarea perioadei de implementare.

208. Din interviurile realizate, în ceea ce privește continuarea furnizării serviciilor, a rezultat că centrele înființate prin intermediul proiectului, menite să ofere servicii de ocupare activă pentru tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă și-au redus semnificativ activitatea după încheierea finanțării. În cele mai multe cazuri, activitatea a fost redusă la minim, în sensul în care au fost menținuți doar experții coordonatorii locali ai centrelor, iar serviciile prestate se limitează la transmiterea săptămânală a listelor cu locuri de muncă vacante primite de la AJOFM. În alte cazuri, lipsa finanțării a făcut imposibilă păstrarea sediului. În cadrul centrelor, în prezent se lucrează pe bază de voluntariat. Partenerii au încercat să găsească alte surse de finanțare, însă până la momentul analizei acest lucru nu a fost posibil.

209. În același timp însă, existența centrelor a dus la o schimbare de atitudine, creându-se o comunitate a tinerilor în jurul lor. Centrele au înregistrat un interes din partea tinerilor de a participa și la alte cursuri de formare sau de a accesa servicii de sprijin (orientare și consiliere profesională) pentru găsirea unui loc de muncă. Activitățile se pot realiza și contra-cost, dar nu poate fi considerat un scenariu realist pentru acest grup țintă.

210. Referitor la locurile de muncă ocupate, partenerii în proiect nu pot estima numărul celor care își păstrează locul de muncă, odată dobândit, întrucât, majoritatea tinerilor nu mai anunță în momentul în care se află din nou în cautarea unui loc de muncă sau în cazul în care își schimbă locul de muncă. În unele cazuri, locurile de muncă obținute sunt menținute pentru o perioadă scurtă de timp, întrucât, foarte multe dintre acestea sunt job-uri sezoniere, în alte cazuri beneficiarii proiectului și-au găsit locuri de muncă în străinătate și au plecat din țară. După cum este prezentat în figura de mai jos, conform rezultatelor sondajului, s-a constatat că 37% dintre repondenți, beneficiari ai proiectului, și-au păstrat locul de muncă peste 6 luni de la angajare, 13% și-au păstrat locul de muncă între 2 și 6 luni, iar 18% dintre ei și-au păstrat locul de muncă sub 2 luni de la angajare, deci putem discuta de o sustenabilitate medie a acestui rezultat.

Sursă: Prelucrările autorilor, pe baza sondajului

Figura 33. Durabilitatea ocupării în cadrul proiectului „Garanția pentru TINeri!”

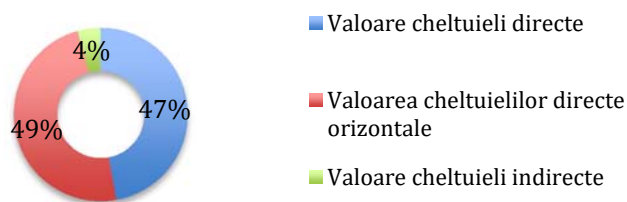
211. Principalele obstacole care intervin în asigurarea sustenabilității, fac referire, în principal, la lipsa surselor de finanțare care ar putea contribui la continuarea aplicării unor astfel de măsuri.

7.4. Eficiență

212. Valoarea totală cheltuită a proiectului a fost de 15.357.682,50 lei. Pentru a calcula costuri unitare care să ofere o imagine relevantă cu privire la eficacitatea proiectului, valoarea totală a proiectului a fost analizată pe baza evidențelor de cheltuieli realizate la fiecare cerere de rambursare (un număr total de 24 de evidențe de cheltuieli) și pot fi defalcate următoarele categorii de cheltuieli realizate în cadrul proiectului:

- Cheltuieli directe – în valoare de 7.236.400,09 lei – legate de o singură activitate, altfel spus de livrarea unui singur serviciu către grupul țintă
- Cheltuieli directe orizontale – în valoare de 7.456.068,40 lei – legate de toate activitățile proiectului și care sunt esențiale pentru livrarea tuturor serviciilor.
- Cheltuieli indirecte ale proiectului – în valoare de 665.214,01 lei

213. Așa cum rezultă din figura de mai jos, cheltuielile directe orizontale³⁰ au o pondere semnificativă în totalul cheltuielilor proiectului, chiar mai mare decât cea a cheltuielilor directe. Calculul costurilor unitare a avut în vedere atât costurile directe și directe orizontale, cât și costurile indirecte, dar primate separat.

Sursa: prelucrarea autorilor, pe baza evidențelor cheltuielilor proiectului „Garanția pentru TINeri!”

Figura 34. Proporția tipurilor de cheltuieli în totalul cheltuielilor proiectului „Garanția pentru TINeri!”

214. Costurile unitare calculate pe baza celor 24 de evidențe de cheltuieli sunt prezentate în tabelul de mai jos.

³⁰ Costuri directe dar care nu au putut fi atribuite unei activități conform organizării cererilor de finanțare și rambursare.

Tabel 13. Costuri unitare pe activități ale proiectului „Garanția pentru TINeri!”

	Cost direct	Costuri directe orizontale	Costuri directe totale	Cost indirect	Nr. beneficiari	Nr. ore de livrare	Cost direct/persoană	Cost direct/persoană/o ră	Cost total/persoană	Cost total/persoană/oră	Cost total/oră/participa nt rom	Cost total/oră/participa nt din mediul rural	Cost total/oră/participa nt cu nivel scazut	Cost total/oră/participa nt cu nevoi speciale
Informare	378.301,76	183.663,38	561.965,14	51.659,26	3.298	2,5	170,40	68,16	186,06	74,42	93,03	93,03	111,64	111,64
Consiliere si orientare	756.603,53	367.326,75	1.123.930,28	103.318,52	3.298	4,0	340,79	85,20	372,12	93,03	116,29	116,29	139,54	139,54
Formare	5.264.422,82	2.555.847,64	7.820.270,46	718.886,93	2.515	216,5	3109,45	14,36	3395,29	15,68				
Medierea muncii și prospectare	328.295,52	159.385,63	487.681,15	44.830,62	373	4,0	1307,46	326,86	1427,65	356,91	446,14	446,14	535,37	535,37
Formare și consultanță pentru activitate independentă	508.776,46	247.008,11	755.784,57	69.476,32	550	80,0	1374,15	17,18	1500,47	18,76				

Sursa: prelucrarea autorilor, pe baza evidențelor cheltuielilor proiectului „Garanția pentru TINeri!”

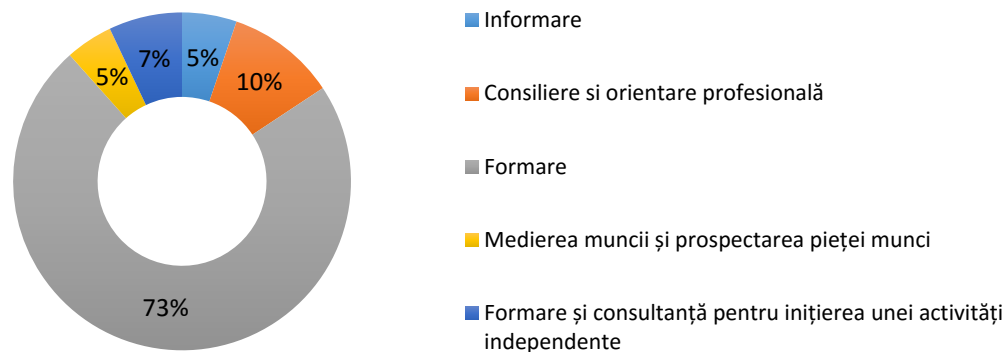

Figura 35. Proportia tipurilor de cheltuieli în totalul cheltuielilor proiectului „Garanția pentru TINeri!”

215. În ceea ce privește costurile pentru informare, consiliere și mediere:

- activitățile de informare și consiliere se bazează în primul rând pe resursa umană, fiind constituit în principal din cheltuieli salariale, la care se adaugă costurile de întreținere și promovare a Centrelor, de identificare și atragere a grupului țintă;
- costurile activității de mediere sunt aproape de 4 ori mai mari decât costurile de consiliere profesională includ și organizarea de târguri de locuri de muncă.

216. Costurile unitare sunt mai mici decât cele medii calculate la nivelul *Evaluării ad-hoc a intervenției POSDRU privind tinerii*, astfel că această strategie de implementare poate fi considerată eficientă. Așa cum arată analiza de mai sus, informările de grup nu sunt însă, și cele mai eficiente activități.

Tabel 14. Costuri unitare pe indicatori la nivelul proiectului „Garanția pentru TINeri!”

	<i>Cosuturi unitare medii POSDRU</i>	<i>Costuri unitare medii POSDRU în proiecte cu peste 50% beneficiari tineri</i>	<i>Garanția pentru TINeri!</i>
Informare și consiliere	1.105	1.304	558,18
Formare	4.005	4.907	3.395,29
Medierea muncii și prospectarea pieței muncii	1.386	3.468	1.427,65
Formare și consultanță pentru inițierea unei activități independente	4.772	1.329	1.500,47

Sursa: prelucrarea autorilor

217. Se observă că cea mai mare parte dintre costurile pe care proiectul le presupune sunt aferente activităților de formare. În ceea ce privește aceste activități - de formare continuă - dar și activitățile de formare pentru antreprenoriat, în funcție de tipul de formare realizat costurile pentru o sesiune în cadrul proiectului sunt prezentate în tabelul de mai jos. Ca strategie de implementare, cea mai mare parte a cursurilor de calificare oferite au fost externalizate, structura cheltuielilor directe incluzând în primul rând subvențiile plătite participanților și decontarea transportului acestora, iar în al doilea rând aceste costuri include servicii de organizare și livrare de cursuri și servicii de catering. Ponderea costurilor cu forța de muncă în totalul acestor costuri este foarte redusă. **În general, organizarea cursurilor de inițiere și calificare este o activitate eficientă, avându-se în vedere și comparația cu alte proiecte POSDRU.**

Tabel 15. Cost/sesiune al tipurilor de formare organizate în cadrul proiectului „Garanția pentru TINeri!”

Tip de formare	Durăță (ore)	Cost/persoană/sesiune
Inițiere	80	381,80
Calificare nivel 1	120	572,70
Calificare nivel 2	360	1.718,10
Formare pentru antreprenoriat	80	1.705,08

Sursa: prelucrarea autorilor, pe baza evidențelor cheltuielilor proiectului „Garanția pentru TINeri!”

218. Datele confirmă constatarea analizei calitative conform căreia, activitățile de promovare a antreprenoriatului (cursuri și alte tipuri de servicii) sunt printre cele mai ineficiente activități desfășurate în cadrul proiectului. Constatarea este formulată și având în vedere că un curs de calificare nivel 2 - care are un cost/sesiune cu foarte puțin mai mare decât cursul de inițiere în

antreprenoriat – are o durată de 4,5 ori mai mare și presupune realizarea unor activități practice cu folosirea de materiale consumabile. De asemenea, dat fiind numărul foarte mic al tinerilor care au început efectiv o activitate independentă, scade mult eficiența acestei activități.

219. În ceea ce privește indicatorii de proiect: de output și de realizare, costurile unitare ale acestora în cadrul proiectului „Garanția pentru TINERi!”, calculat pe baza metodologiei prezentate în raportul inițial ale evaluării, se regăsesc în tabelul de mai jos.

Tabel 16. Costuri unitare pe indicatori ale proiectului „Garanția pentru TINeri!”

	Valoarea realizată a indicatorului	Cost direct total	Cost indirect	Cost unitar – costuri directe totale	Cost unitar total – costuri directe + indirecte	Cost unitar total– participanti romi	Cost unitar total– participanti din mediul rural	Cost unitar total– participanti cu nivel scazut de educatie	Cost unitar total– participanti cu nevoi speciale (dizabilitati, etc.)
Output									
1. Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate	1448			7.423,78	8.106,22	10.132,77	10.132,77	12.159,33	12.159,33
2. Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate, din care: femei	502			7.423,78	8.106,22	10.132,77	10.132,77	12.159,33	12.159,33
3. Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate, din care: tineri	1448	10.749.631,60	988.171,67	7.423,78	8.106,22	10.132,77	10.132,77	12.159,33	12.159,33
4. Număr de persoane care au beneficiat de consiliere/ orientare - acces pe piața muncii	3774	1.685.895,42	154.977,78	446,71	487,78	609,72	609,72	731,67	731,67
5. Număr de participanți la instruire - acces pe piața muncii	2911	9.506.165,89	873.864,72	3.265,60	3.565,80	4.457,24	4.457,24	5.348,69	5.348,69
6. Număr de participanți la instruire, șomeri de lungă durată – acces pe piața muncii	1103			2.198,33	4.665,47	5.831,84	5.831,84	6.998,20	6.998,20
Outcome									
6. Număr de participanți la instruire care și-au găsit un loc de muncă în termen de 6 luni - acces pe piața muncii	386	9.590.645,55	612.929,93	24.846,23	26.434,13				
7. Număr de participanți la instruire care urmează o altă formă de pregătire - acces pe piața muncii	54	9.590.645,55	612.929,93	177.604,55	188.955,10				
8. Număr de persoane care au demarat o activitate independentă – acces pe piața muncii	10	755.784,57	69.476,32	75.578,46	82.526,09				
9. Număr de participanți la instruire certificați, șomeri de lungă durată – acces pe piața muncii	1177	9.590.645,55	612.929,93	8.148,38	8.669,14				
10. Număr participanți FSE – femei	1392			1.917,44	4.069,34				
11. Număr participanți FSE – grupa de vârstă 15 – 24 ani	3774	10.845.161,73	693.104,98	2.873,65	3.057,30				
Nu se calculează cost unitar pentru indicatori de tip pondere									

Sursa: prelucrarea autorilor, pe baza evidențelor cheltuielilor proiectului „Garanția pentru TINeri!”

7.4. Context județean – Giurgiu, Galați

220. La nivelul județului Giurgiu s-a putut constata că:

- angajatorii la nivelul județului se încadrează în categoria întreprinderi mici și mijlocii, nu există angajatori mari/strategici.
- angajatorii nu au un plan de resurse umane pe termen mediu și lung pe bază căruia să se poate realiza o strategie la nivel județean privind forța de muncă, oferta de cursuri de formare, consiliere, mediere
- cererea de forță de muncă este foarte limitată, provenind, în principal, din domeniile: comerț, confecții și industrie navală.
- în mediu rural există foarte puțini agenți economici.
- oferta educațională nu este adaptată la nevoile pieței, există 3 licee tehnologice cu profil: turism și economie, naval (au o singură clasă de specialitate, restul claselor fiind reorientate spre pregătirea ca operator calculator), chimie (în prag de desființare, mai există doar 2 clase a 12a).
- lipsa de interes a tinerilor în privința educației: nu știu să scrie deși au terminat gimnaziul REF.
- datorită proximității cu București, tinerii care dispun de resurse din partea familiei fac studiile (începînd cu cele liceale) în capitală și, după finalizarea lor, rămân acolo (existența locurilor de muncă, salarizare mai bună, etc.).

221. La nivelul județului Galați s-a putut constata că:

- în afara șantierului naval, combinatului și a unor fabrici de textile (Cozamin, Didona, Adina), angajatorii la nivelul județului se încadrează în categoria întreprinderi mici și mijlocii, astfel cererea de forță de muncă este limitată.
- industria de confecții oferă salarii foarte mici, iar programul de lucru este lung.
- angajatorii nu au un plan de resurse umane pe termen mediu și lung pe bază căruia să se poate realiza o strategie la nivel județean privind forța de muncă, oferta de cursuri de formare, consiliere, mediere.
- cererea de forță de muncă este foarte limitată, provenind, în principal, din domeniile: comerț, pază, patiserii, cofetării (s-au deschis întreprinderi sociale prin AP 6 POSDRU), coafură, manichiură, confecții.
- lipsa de interes a tinerilor în privința educației: nu știu să scrie deși au terminat gimnaziul.
- tinerii din nordul județului se angajează în Vrancea unde există mai multe locuri de muncă disponibile.

7.5. Concluzii

- **Modul în care teoria proiectului a fost realizată în practică.**

222. Proiectul a răspuns tuturor nevoilor identificate inițial. Nevoile, ca structură, nu au suferit modificări până la finalul proiectului. Din punct de vedere al transunerii în practică a teoriei proiectului, s-a realizat operaționalizarea unei Scheme de Garanții pentru tinerii în vederea facilitării accesului acestora pe piața muncii prin intermediul celor 22 Centre de Garanție pentru Tineri. Existența centrelor a dus la o schimbare de atitudine, creându-se o comunitate a tinerilor în jurul lor, înregistrându-se un interes din partea tinerilor de a participa și la alte cursuri de formare sau de a accesa servicii de sprijin (orientare și consiliere profesională) pentru găsirea unui loc de muncă.

- **Intervenții eficace și ineficace, complementaritate și durabilitate.**

223. Din experiența implementării proiectului, s-a constatat că intervențiile cele mai eficace și eficiente sunt formarea profesională prin certificare și măsurile de informare, orientare și consiliere profesională. Ambele tipuri de măsuri oferă tinerilor un set de abilități (teoretice și practice profesionale și de comunicare) necesare pentru a se descurca pe cont propriu în procesul de căutare și obținere a unui loc de muncă, iar mixul celor două măsuri aduce cele mai bune rezultate, mai ales în cazul tinerilor din grupul țintă cu nivel scăzut și mediu de studii și care nu au urmat un curs de formare care să aibă corespondență în cererea de pe piața muncii.

224. De asemenea, s-a putut observa că participanții au considerat că sesiunile de informare și consiliere realizate pentru grupuri nu sunt la fel de eficiente ca cele individuale, ceea ce presupune că realizarea

profilului individual pentru fiecare tânăr NEET și aplicarea de măsuri de informare și consiliere particularizate profilului vor conduce la creșterea eficienței și eficacității intervențiilor.

225. Din punct de vedere al durabilității, s-a remarcat că, din cauza lipsei de finanțare, centrele și-au redus semnificativ activitatea după încheierea implementării proiectului, în cele mai multe cazuri activitatea fiind redusă la minim în sensul în care au fost menținuți doar experții coordonatori locali ai centrelor, iar serviciile prestate se limitează la transmiterea săptămânală a listelor cu locuri de muncă vacante permise de la AJOFM.

226. În ceea ce privește *competențele dobândite* de către grupul țintă identificat ca principal element de sustenabilitate în proiect, s-a remarcat faptul că, chiar dacă locul de muncă obținut de tineri nu a fost în domeniul cursului, cunoștințele dobândite le-au fost de folos în acest sens.

- **Mecanisme îmbunătățite pentru perioada de programare 2014 - 2020 de pus în practică pentru ameliorarea situației tinerilor NEETs.**

227. Din experiența proiectului pentru perioada 2014-2020, au fost identificate o serie de măsuri de îmbunătățire necesare pentru înregistrarea unei mai mari eficiențe și eficacități:

- abordarea tinerilor cu un mix personalizat de măsuri active de ocupare în funcție de particularitățile identificate la nivel de sub-grupe.
- oferirea de cursuri de calificare adaptate la cerințele pieței muncii pe baza unei temeinice analize preliminară.
- abordarea integrată a măsurilor destinate tinerilor NEETs pe toate paliere nevoilor lor de dezvoltare și integrare socio-profesională (educație, familie, formare profesională, mediu de afaceri, piața muncii).
- crearea unor instrumente adecvate care să permită identificarea și monitorizarea grupului țintă pentru ca proiectele care le sunt destinate să acopere o proporție cât mai mare a grupului țintă.

- **Măsura în care modificările introduse prin POCU pot influența pozitiv eficiența și eficacitatea mecanismului.**

228. Pe baza experienței acumulate prin POSDRU se poate aprecia că *măsurile nou introduse în POCU au un potențial mediu spre ridicat de a influența pozitiv situația tinerilor NEETs*, de a crește eficiența și eficacitatea mecanismelor existente, cu condiția ca mixul de intervenții să fie unul bine structurat atât din punct de vedere al succesiunii lor, cât și din punct de vedere al intensității. Astfel:

- identificarea și înregistrarea tinerilor NEETs și dezvoltarea și consolidarea unei baze de date integrate la nivel național este o necesitate absolută.
- operaționalizarea cardului profesional pentru a permite monitorizarea parcursului tânărului NEET, indiferent de axa pe care va fi sprijinit, va facilita și monitorizarea valorii adăugate a intervențiilor dedicate tinerilor NEETs. Totodată, cardul profesional este apreciat ca fiind un instrument util care poate contribui la creșterea eficacității și eficienței proiectelor, având în vedere că reflectă nivelul de calificare al tinerilor, facilitează comunicarea între tineri și angajatori. Cardul profesional reprezintă un CV ușor de utilizat, și mai ales credibil.
- măsurile pentru încurajarea activităților independente ale tinerilor NEETs trebuie ținute către grupurile care sunt cele mai pregătite pentru acest lucru pentru ca ele să fie eficace și eficiente. În acest sens, aceste măsuri vor conduce spre realizarea rezultatelor așteptate doar dacă sunt precedate de măsuri de educare, formare și consiliere privind activitatea antreprenorială prin intermediul sistemului educațional care să pregătească grupul țintă din punct de vedere al noțiunilor de bază, conceptelor corespunzătoare, oportunităților și riscurilor aferente.
- stimulentele oferite angajatorilor trebuie implementate astfel încât, să nu descurajeze angajatorii prin birocrație și condiții împovărătoare de sustenabilitate.
- măsurile de susținere a mobilității tinerilor NEETs, absolut necesare, trebuie adaptate la nivelul de trai din fiecare regiune/zonă/oraș și trebuie susținute pe o perioadă lungă de timp.
- măsurile de prevenire a situației de NEET, în special măsurile de prevenire a abandonului școlar, trebuie să includă în grupul țintă și părinții tânărului NEET pentru obținerea unor rezultate superioare.

- măsurile de adaptare a ofertei educaționale la piața muncii sunt absolut necesare și trebuie ținut cont că sunt și costisitoare (înființarea de școli de meserii, crearea de curricule adecvate, pregătirea profesorilor, etc.).
- mecanismele de tip A Doua Șansă promovate de OS 6.1 POCU sunt extrem de necesare, dar trebuie accesate de un număr mare de școli, mai ales din mediul rural și din orașele mici pentru a avea impactul dorit.

- **Motivarea încetării furnizării unor servicii de ocupare (prospectare, mediere și plasare pe piața forței de muncă, târguri de locuri de muncă) în cadrul POCU.**

229. Eliminarea serviciilor de mediere și plasare a forței de muncă din cadrul POCU nu se justifică dat fiind că, din experiența proiectelor precedente, acestea sunt servicii de mare eficiență și eficacitate pentru tinerii care au un nivel de educație mediu și/sau au abilități practice și/sau experiență minimă într-un domeniu cerut de piața muncii.

230. Intervențiile POCU privind dezvoltarea de instrumente, precum și derularea de activități de colectare, analiză și prognoză pentru a asigura o cunoaștere cât mai aprofundată a nevoilor în continuă schimbare ale pieței muncii (AP3) și extinderea și modernizarea sistemelor platforme de tip „bursa online a locurilor de muncă”, instrumente de mediere pe piața muncii (job matching) (AP2) sunt o necesitate stringentă la nivelul grupului țintă conform analizei realizate.

- **Mecanismul optim pentru implementarea AP 1 a POCU, pe baza tabelului de mai jos:**

231. AP1 a POCU are în vedere implementarea de pachetele integrate care includ obligatoriu:

232. Și acoperă și următoarele tipuri de măsuri:

Măsuri active de ocupare	Îmbunătățirea nivelului de educație și competențe	Facilitarea participării pe piața muncii	Încurajarea mobilității forței de muncă	Încurajarea antreprenoriatului și a ocupării pe cont propriu
<ul style="list-style-type: none"> • servicii personalizate de informare, consiliere și orientare • sprijin în găsirea de loc de muncă/ plasarea pe piața muncii 	<ul style="list-style-type: none"> • participarea la programe de formare profesională personalizate în vederea corelării ofertei de competențe cu cerințele pieței muncii 	<ul style="list-style-type: none"> • programe de ucenicie și stagii prin acordarea de sprijin financiar a angajatorilor în vederea organizării unor astfel de scheme • stimularea angajatorilor pentru a crea locuri de muncă pentru tinerii NEETs șomeri • evaluare și certificare pentru recunoașterea competențelor dobândite în context informal și non-formal • sprijin în găsirea unui loc de muncă/ plasare pe piața muncii etc 	<ul style="list-style-type: none"> • sprijin adecvat pentru a ajuta tinerii care găsesc un loc de muncă într-o altă zonă/regiune să se adapteze la noul lor mediu, inclusiv prin acordarea de sprijin financiar (ex. prime de mobilitate și/sau de instalare). 	<ul style="list-style-type: none"> • acordarea de sprijin financiar pentru înființarea de întreprinderi de către tinerii NEETs șomeri • consiliere și formare pentru tinerii NEETs șomeri în domeniul antreprenoriatului în vederea creării de întreprinderi, precum și programe de tutorat/mentorat pentru creșterea și consolidarea afacerilor

233. Pentru a crește potențialul de succes al măsurilor propuse, trebuie să asigure o sinergie între intervențiile POCU.

Măsura propusă	Cui se adresează recomandarea	Opțiuni alternative privind măsurile propuse	Argumente pentru opțiunea recomandată de evaluatori
Corelarea proiectelor adresate tinerilor NEETs	AM POCU (prin implementarea cu prioritate a intervenției privind cardul		Problemele cu care se confruntă tinerii NEETs sunt complexe, generate de toate aspectele care influențează situația lor: sistemul educațional,

	profesional, prin selecția adecvată a proiectelor)		<p>familia, piața muncii, mediul de faceri, sistemul de formare profesională, sistemul de valori, parteneriate, infrastructură.</p> <p>POCU propune inițiative care acoperă în mare parte toate aceste nevoi ale grupului țintă, dar prin măsuri diferite, care trebuie tratate integrat pentru rezultate la nivelul cerințelor acestui grup. Pentru ca mecanismul implementat prin AP1 să fie eficient și eficace, trebuie să se realizeze o corelare corespunzătoare a proiectelor care vizează grupul țintă, respectiv corelarea inițiativelor adresate grupurilor vulnerabile (AP4) cu cele care vizează creșterea nivelului educațional (AP6) cu cele referitoare la creșterea nivelului de competențe și gradului de ocupare (AP1 și AP2).</p>
Proiecte care să includă pachete integrate pentru tinerii NEETs, dar adaptate subgrupelor luând în calcul situația lor diferită	<p>AM POCU (prin designul Ghidului Solicitantului)</p> <p>Beneficiari</p>		<p>Pachetul integrat de servicii pentru tinerii NEETs trebuie adaptat la subgrupe (de exemplu pentru tinerii NEETs cu studii gimnaziale complete, cu aptitudini adecvate, pachetul integrat de servicii poate include și măsuri de încurajare a dezvoltării de activități independente/antreprenoriat, ceea ce nu este cazul pentru tinerii cu studii gimnaziale incomplete. Un alt exemplu ar putea fi cel al tinerilor care o au nevoie să dobândească abilități de bază: a scrie în general/analfabeți funcționali, care nu înțeleg concept de bază de genul contract, declarație, semnătură, stampilă, etc. Pentru aceștia, pachetul de servicii trebuie să includă și cursuri/consiliere/formare de acest tip).</p> <p>De asemenea, fiecare tip de servicii trebuie adaptat la situația specifică fiecărei subgrupe (de ex. derularea de campanii de informare și conștientizare vor diferi în funcție de subgrupa de tineri NEETs: cei au părăsit timpuriu școala, cei care nu au reușit să-și găsească un loc de muncă după terminarea educației secundare cu sau fără calificare și absolvenții de învățământ superior, persoanele sărace, persoanele cu nivel de educație scăzut sau minoritățile etc.).</p>
Proiecte implementate la nivel județean, incluzând informare, consiliere și formare, stimularea mobilității, dar adaptate la piața muncii locală și în parteneriat între AJOFM și beneficiari privați	<p>AM POCU (prin designul Ghidului Solicitantului, prin selecția proiectelor)</p> <p>ANOFM</p>		<p>Este necesară dezvoltarea unor modele de parteneriat între operatorii privați și AJOFM-uri pentru a evita suprapunerile și concurența și dimpotrivă, pentru a crea complementaritate și sinergie în proiecte.</p> <p>Stimularea mobilității forței de muncă și sprijin financiar pentru mobilitate sunt măsuri foarte necesare, dar ele trebuie adaptate la specificul fiecărui județ sau măcar a fiecărei regiuni.</p> <p>Suplimentar față de sprijinul prevăzut în logica intervențiilor, POCU ar trebui să se aibă în vedere și un sprijin acordat angajatorilor pentru acoperirea cheltuielilor de transport pentru tinerii provenind din zone cu probleme din punct de vedere al infrastructurii.</p>
Implicarea angajatorilor în parteneriate pentru formarea tinerilor pe domeniile și exact pentru	<p>AM POCU (prin designul Ghidului Solicitantului)</p> <p>Beneficiari</p>		<p>Preluarea unor modele de bună practică (ex. Brașov, în care – cu fonduri proprii, angajatorii au format, singuri sau în asocieri - școli de meserii pentru tineri dintre care își recrutează direct</p>

abilitățile necesare angajatorilor			angajații.)
Proiectele care includ informare, consiliere, orientare și mediere a muncii să fie proiecte personalizate și de lungă durată	AM POCU (prin designul Ghidului Solicitantului și lansarea apelurilor)		Măsurile privind serviciile de informare, consiliere, orientare și mediere a muncii sunt foarte eficiente pentru grupul țintă al tinerilor NEETs dar pentru a avea eficacitate maximă ele trebuie să se realizeze personalizat, respectiv pe termen mai lung.
Proiectele de încurajare a începerii unei activități independente să țintească doar tinerii NEETs cu nivel ridicat de educație și cu vârstă mai înaintată	AM POCU AM POCU (prin designul Ghidului Solicitantului)		Proiectul studiat demonstrează că încurajarea începerii unei activități independente este o activitate ineficăce și ineficientă dacă nu se adresează unui grup țintă cu o minimă pregătire în domeniu. De aceea, acest tip de proiecte trebuie precedat de măsuri de educare, formare și consiliere privind activitatea antreprenorială prin intermediul sistemului educațional care să pregătească grupul țintă din punct de vedere al noțiunilor de bază, conceptelor corespunzătoare, oportunităților și riscurilor aferente sau trebuie adresat tinerilor cu un nivel ridicat de studii – cel puțin bacalaureat, sau chiar studii superioare începute – și o vârstă care să le permită agrenarea în astfel de activități.

8. Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru! – raport de caz

Titlul proiectului: ***Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!***

Beneficiar și parteneri: Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV), în parteneriat cu SC. BPI Management Consulting România S.R.L. (BPI), Asociația Profesională Neguvernamentală de Asistența Socială (ASSOC) și Fundația Ecologică Green (FEG)

Valoare totală (inițială și finală): 21.705.540,00 RON (Valoare inițială), 14.282.457,04 RON (Valoare finală)

Finanțare FSE (inițială și finală): 19.752.041,40 RON (Valoare finală), 12.996.650,05 RON (Valoare finală)

Durată (planificare inițială și finală): 24.12.2013 – 23.11.2015 (23 de luni, față de 18 luni inițial proiectate)

8.1. Relevanța

8.1.1. Designul inițial al proiectelor

234. Obiectivul general al proiectului a fost creșterea capacității de ocupare a 2500 de persoane între 16 și 24 de ani - persoane inactive, în căutarea unui loc de muncă, șomeri tineri și șomeri de lungă durată, persoane care au părăsit timpuriu școala, din Regiunile Nord Est, Nord Vest, Centru și Vest, prin asigurarea accesului acestora la servicii integrate de informare, consiliere și orientare profesională, formare profesională în meserii cerute pe piața muncii și programe de ucenicie, dar și activități de mediere a muncii, respectiv de consultanță și asistență concretă în inițierea de afaceri. Chiar dacă logica intervenției POSDRU, la nivelul DMI 5.1, nu a urmărit în mod exclusiv implementarea unor măsuri care să răspundă nevoilor tinerilor NEETs, grupul țintă al proiectului a fost alcătuit din tineri din acest grup, deoarece „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru” a fost un proiect pilot guvernamental menit să ghideze viitoarele intervenții adresate acestei categorii.

235. Conform cererii de finanțare, obiectivele specifice ce vizează acoperirea nevoilor grupului țintă, au fost:

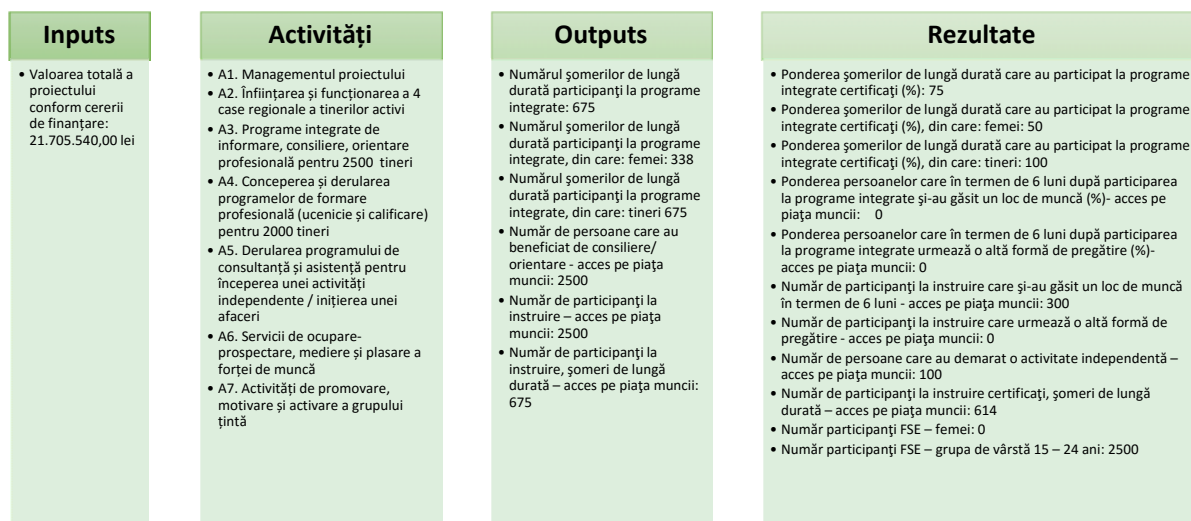
- Facilitarea integrării pe piața muncii a persoanelor cu dificultăți pe piața muncii prin intermediul unui program integrat de informare, consiliere și orientare profesională care vizează integrarea socio-economică activă pentru 2.500 de tineri.
- Îmbunătățirea capacității și competitivității forței de muncă prin instruirea unui număr de 2.500 de tineri în vederea dobândirii de aptitudini și competențe profesionale care să le asigure șanse reale și oportunități sporite pentru participarea la o piață a muncii modernă, flexibilă și tehnologizată, inclusiv prin facilitarea unor contracte de ucenicie pentru un număr de 200 de persoane din grupul țintă.
- Sprijin acordat reîntoarcerii la viața activă a tinerilor prin activități de prospectare și mediere (re/angajarea a 300 tineri din grupul țintă), dar și prin consultanță și asistență la inițierea unei afaceri (înființarea a 100 de afaceri/activități independente).
- Activarea și stimularea grupului țintă prin activități de informare, conștientizare și promovare, cu sprijinul larg al comunităților locale și în vederea dezvoltării acestora pe termen lung.

236. Proiectul a prevăzut înființarea a 5 Case Regionale ale Tinerilor Activi³¹ (una în Regiunea Vest, una în Regiunea Nord-Vest, una în Regiunea Nord-Est și două în Regiunea Centru – dat fiind că aceasta este una dintre cele 3 regiuni ale țării în care șomajul în rândul tinerilor cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani este peste 25%) în cadrul cărora urmau a fi derulate următoarele activități: identificarea tinerilor care întâmpină dificultăți în ceea ce privește integrarea pe piața muncii, menținerea unei legături directe între consilieri și membrii grupului țintă, oferirea de servicii de informare, consiliere și orientare profesională (în mod personalizat/individual și în cadrul unor întâlniri de grup).

237. Proiectul a inclus și o platformă de mediere a muncii, dar și activități de plasarea directă a tinerilor pe piața muncii. De asemenea, activitățile proiectului au inclus formarea tinerilor pentru antreprenoriat și

³¹ Inițial a fost prevăzută înființarea a 4 CRTA, câte una în fiecare regiune cuprinsă în proiect. Ulterior, s-a decis înființarea a încă unei CRTA în Regiunea Centru.

derularea unor campanii de informare adresate publicului larg, instituțiilor publice și mediului privat. În figura 36 de mai jos este prezentată logica de intervenție a proiectului, elaborată pe baza cererii de finanțare.

Sursă: Prelucrările autorilor

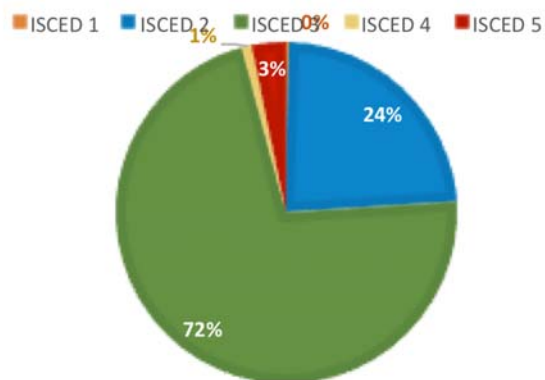
Figura 36. Logica de intervenție a proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”

238. Conform logicii proiectului, beneficiile directe obținute în urma implementării activităților planificate urmau să fie: a) creșterea pregătirii profesionale și adaptarea acesteia la nevoile identificate pe piața muncii, b) creșterea informării privind oportunitățile reale de integrare pe piața muncii și c) un grad mai mare de conștientizare și responsabilizare cu privire la problematica inserției pe piața muncii a persoanelor ce aparțin grupurilor vulnerabile.

239. Schimbările realizate prin act adițional pe parcursul proiectului nu au schimbat logica inițială a proiectului, integrând în mare parte doar realocări financiare și programarea activităților pentru a permite atingerea rezultatelor inițial stabilite.

240. Trebuie precizat faptul că, deși proiectul nu prevede măsuri de reinserție în sistemul educațional, dat fiind specificul DMI 5.1 al POSDRU (în cadrul căruia proiectul a fost finanțat), în grupul țintă au fost încadrate și persoane care au părăsit timpuriu școala, una dintre nevoile principale ale acestor tineri fiind creșterea nivelului de studii. De asemenea, proiectul nu a vizat furnizarea unor măsuri specifice sau speciale (suplimentare) anumitor sub-categorii ale grupului țintă, cum ar fi: persoane din mediul rural sau persoane din grupuri vulnerabile. Se poate aprecia că, țintirea unei categorii relativ omogene de tineri în cadrul proiectului reprezintă un punct tare al acestuia, permițând adaptarea tuturor măsurilor în raport cu un profil mediu al tinerilor tratați.

241. După cum este evidențiat în figura de mai jos, majoritatea participanților la proiect a finalizat nivelul de studii ISCED 3 (71,91%) iar 23,53% sunt absolvenți ai ciclului superior de studii ISCED 2. În grupul țintă sunt înregistrate, într-o proporție foarte mică, și persoane cu un nivel scăzut al studiilor, ISCED 1 (14 persoane reprezentând 0,47% din numărul total), dar și absolvenți ai ciclului de licență sau de master, ISCED 5 (92 de persoane reprezentând 3,06%).

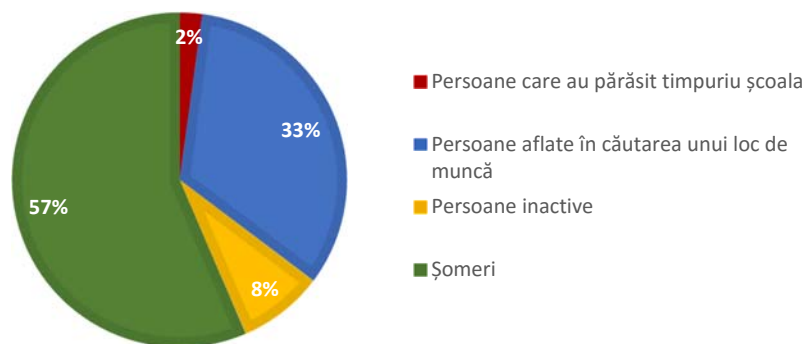

Sursă: Prelucrările autorilor, pe baza registrului grupului țintă

Figura 37. Structura grupului țintă în funcție de nivelul studiilor în cadrul proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”

242. Participanții la proiect au fost distribuiți în proporții similare în cele 4 regiuni în care a fost implementat proiectul (Regiunea Vest, Regiunea Nord – Vest, Regiunea Nord- Est și Regiunea Centru), *dar nu au fost distribuiți egal pe județe* (așa cum reiese din datele prezentate pe larg în anexa 14). Cele mai mari rate de participare au fost înregistrate în următoarele județe: Maramureș (20,60%), Hunedoara (18,70%), Alba (12,85%) și Brașov (10,22%). Din totalul persoanelor înregistrate în grupul țintă (3.005 de persoane), 55,91% sunt de gen feminin și 44,09% de gen masculin.

243. În ceea ce privește statutul pe piața muncii, așa cum se observă în figura 38 cei mai mulți beneficiari finali erau șomeri la momentul înregistrării în grupul țintă (56,47%) și persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă (33,11%). Doar 2,16% dintre persoanele din grupul țintă al proiectului sunt persoane care au părăsit timpuriu școala.

Sursă: Prelucrările autorilor, pe baza registrului grupului țintă

Figura 38. Profilul grupului țintă al proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”

8.1.2. Nevoile inițiale și curente/la finalul proiectului ale grupului țintă

244. Problemele și nevoile grupului țintă al proiectului la începerea participării la proiect (2014 sau 2015) au fost identificate în documentația proiectului și validate prin interviuri cu responsabilii de proiect, focus-grupuri cu tinerii beneficiari și sondaj în rândul acestora. Analiza rezultatelor aplicării tuturor metodelor de cercetare folosite relevă că cele mai importante nevoi și probleme ale tinerilor din grupul țintă erau:

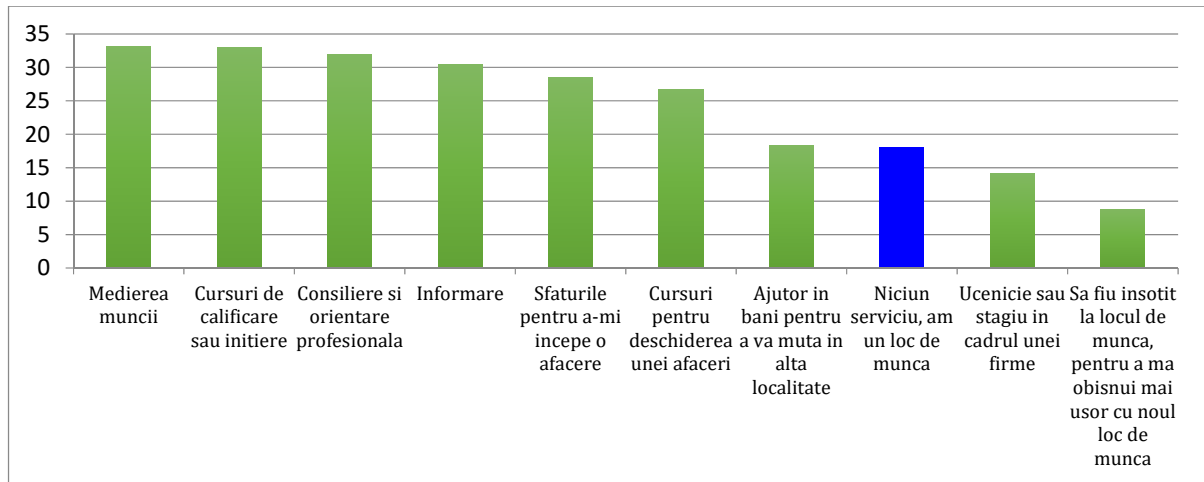
- **lipsa calificărilor** cerute pe piața muncii, **lipsa noțiunilor teoretice** necesare pentru munca în sectoarele de activitate unde ar putea fi absorbiți de piața muncii, dar și **lipsa abilităților practice** în general. *Corelativ apare nevoia de calificare, însoțită de o componentă practică solidă;*
- **lipsa experienței** pe piața muncii și corelativ nevoia de a găsi un loc de muncă pentru care experiența să nu fie factorul cheie;

- **lipsa competențelor generale** necesare angajării (competențe de comunicare, de muncă în echipă, de organizare a propriei activități, de respectare a termenelor etc.), lipsa abilităților de relaționare cu angajatorii și de prezentare la interviurile de angajare, nivel relativ scăzut de cunoaștere și conștientizare a propriilor calități și defecte, din perspectiva angajabilității, nivel neralist de așteptări în ceea ce privește activitatea de salariat, atât în ceea ce privește veniturile pe care le pot obține tinerii la primul (sau unul dintre primele locuri de muncă), cât și în ceea ce privește interacțiunea cu angajatorul și colegii și încărcarea cu sarcini, și corelativ nevoia de consiliere și orientare;
- **lipsa abilităților de identificare** a potențialilor angajatori și corelativ nevoia de informare și mediere a muncii;
- **lipsa accesului** la locurile de muncă pentru tinerii din anumite zonele îndepărtate de polii de creștere economică de la nivel județean sau regional. Naveta este dificilă și peste posibilitățile financiare existente iar orarele trenurilor, dacă acestea mai există, nu permit o navetă care să lase și timp liber în afara serviciului. Astfel, în aceste zone, **deși dorință de muncă ar putea exista, nivelul de descurajare cu privire la șansele de angajare este foarte mare**. Nevoia acestor tineri este de sprijin pentru mobilitate, dar se conturează și o nevoie mai profundă de comunități de sprijin pentru dezvoltarea economică;
- în unele cazuri, lipsa sprijinului din partea familiilor în vederea continuării studiilor sau identificării oportunităților de angajare. Instituțiile și organizațiile care lucrează cu tineri pentru inserția acestora pe piața muncii **au observat o legătură directă între a) obiceiurile din familie, b) nivelul de educație al părinților, c) statutul membrilor familiei pe piața muncii și nivelul economic și d) nivelul de angajabilitate al tinerilor**. Dacă părinții au un nivel mediu de educație, în general copii finalizează minimum ciclul primar obligatoriu de învățământ. În situația în care membrii familiei tânărului nu sunt angajați în economia formală sau nu muncesc, șansele ca tânărul să fie orientat spre găsirea unui loc de muncă sau să fie capabil să mențină un loc de muncă sunt mai mici. *În aceste condiții, eficacitatea sistemului educațional este esențială pentru a întrerupe acest cerc vicios, dar și existența și eficacitatea consilierii și a altor intervenții la nivelul familiilor;*
- lipsa de stabilitate a tinerilor pe piața muncii și în directă legătură, nevoia de acompaniament la locul de muncă pentru a sprijini adaptarea și a asigura stabilitatea.

245. Aceste probleme se întâlnesc în proporții mai mari sau mai mici la nivelul întregului grup țintă. Principalul sprijin identificat de beneficiari ca nevoie înainte de participarea la proiect a fost urmarea unui curs de calificare – 42,4%. De asemenea, peste o treime dintre participanți aveau nevoie de sprijin pentru găsirea unui loc de muncă, prin urmare informare, consiliere, orientare și eventual medierea muncii (detalii în anexa 14).

246. *Lipsa abilităților practice și a cunoștințelor teoretice pe piața muncii* sunt generate de slaba corelare a sistemului de educație cu piața muncii locale în fiecare zonă a țării. Așa cum rezultă din analiza datelor colectate la nivel județean, corelarea dintre școală și piața muncii lipsește și în cazul liceelor profesionale. Astfel, teoria și practica realizate în liceele profesionale se dovedesc a fi învechite în raport cu tehnologiile folosite în prezent de angajatori. Deși în cazul grupului țintă al proiectului problema abandonului școlar nu a fost una vizibilă, mai puțin de 3% dintre beneficiarii finali nefiind absolvenți ai celor 10 clase obligatorii, cercetarea realizată a arătat că *nivelul scăzut de educație și lipsa competențelor de bază de comunicare în scris în limba română este o problemă majoră a tinerilor NEETs, rata de analfabetism funcțional la nivelul șomerilor tineri înregistrați la AJOFM fiind foarte mare. Problema analfabeților funcțional este că ei nu dețin un nivel adecvat de educație pentru a urma aceste cursuri sau pentru a trece printr-un proces de evaluare și validare a competențelor dobândite în mediul nonformal sau informal.*

246. Analiza comparativă a nevoilor inițial identificate cu cele prezentate de grupul țintă în 2016 arată că nevoile grupului țintă nu au evoluat sau nu au suferit schimbări semnificative în perioada 2014 – 2016. În timp ce 18% dintre cei care au răspuns sondajului nu mai au nevoie de asistență în prezent, întrucât au un loc de muncă, peste 30% au nevoie în continuare de cursuri de calificare, informare, consiliere și medierea muncii. *Procentul celor care au nevoie de medierea muncii a crescut*. De asemenea, a crescut la peste 14% procentul celor care au nevoie de ucenicie sau stagii. Peste 18% au nevoie de sprijin pentru mobilitate și aproape 9% declară că ar avea nevoie de acompaniament la locul de muncă pentru a fi sprijiniți în adaptare. Detalii ale statisticilor prezentate în figura 40 sunt disponibile în anexa 14.

Sursă: Prelucrările autorilor, pe baza registrului grupului țintă

Figura 39. Nevoile actuale ale grupului țintă al proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”

247. Așa cum am subliniat, factorii care generează problemele principale ale tinerilor în raport cu piața muncii sunt lipsa corelării formării inițiale cu piața muncii și abandonul sau absenteismul școlar. Acestea nu au evoluat substanțial în perioada 2014-2016 (Institutul de Științe ale Educației, 2015), astfel încât, nu au existat premisele pentru ca problemele identificate în 2014 să se soluționeze. De exemplu, la nivelul județului Brașov, analizat în detaliu în studiul de caz, există în prezent o cerere destul de mare de forță de muncă calificată și care să dețină competențe practice. În acest context, pregătirea tinerilor, competențele lor și capacitatea de a se adapta la cerințele angajatorilor sunt determinante pentru a crește șansele lor de angajare. Trebuie menționat și că progresul tehnologic a făcut ca cea mai mare parte din activitatea muncitorilor necalificați din trecut să fie în prezent automatizată, dar și că toate datele colectate arată că **simplică participare la un curs de formare este insuficientă pentru a oferi nivelul de competențe practice pe care îl caută angajatorii.**

8.1.3. Nevoi inițiale și curente/la finalul proiectului ale sub-grupurilor țintă, în funcție de vârstă, nivel de educație, locație, mediu, categorie defavorizată)

248. Chiar dacă cele mai multe dintre categoriile de tineri cu vulnerabilități sau oportunități reduse au fost slab reprezentate la nivelul proiectului, cercetarea calitativă a relevat caracteristici, probleme și nevoi specifice și acestor sub-grupuri. Următoarele sub-grupuri de tineri cu probleme specifice au fost identificate:

- *tinerii cu un nivel de educație scăzut* (care au abandonat școala înainte de absolvirea celor 10 clase din învățământul obligatoriu) au reprezentat și reprezintă un grup mai greu angajabil decât ceilalți tineri;
- *tinerii proveniți din centre de plasament* (un număr foarte mic au fost în concret beneficiari ai proiectului) au fost și sunt un grup vulnerabil distinct. Deși acești tineri cunosc și tolerează multe greutăți, ei nu sunt obișnuiți cu responsabilități proprii;
- *tinerii proveniți din familii inactive* (în care părinții nu lucrează și nu se află activ în căutarea unui loc de muncă). Mediul familial reprezintă un factor care favorizează apariția vulnerabilităților de ordin atitudinal (lipsa unei etici a muncii, așteptări nerealiste, lipsa competențelor de comunicare și muncă în echipă, inadaptabilitate, inconsecvență și instabilitate, lipsă de punctualitate);
- *tinerii de etnie romă au fost și sunt un grup vulnerabil distinct dacă provin din comunități tradiționale și foarte sărace*, reprezentând o confirmare a faptului că mediul familial afectează șansele de angajare ale tinerilor. De asemenea în rândul acestui grup abandonul școlar este mai ridicat;
- *tinerii din mediul rural și din zone cu activitate economică slab dezvoltată și îndepărtate de centrele de județ* care au probleme de acces la locurile de muncă. Naveta sau chiria în orașele reședință de județ

nu sunt accesibile pentru un tânăr aflat în primii ani de muncă ce poate obține salariul minim pe economie sau puțin peste acesta.

249. Analiza desfășurată relevă că cel mai important criteriu care împarte cohorta vizată în trei categorii distincte este **nivelul de educație. După cum este prezentat pe larg în tabelul 17 de mai jos, persoanele cu un nivel redus de educație au nevoie de măsuri de reintegrare în sistemul de învățământ, mai ales din cauza faptului că se înregistrează o rată foarte mare de analfabetism în rândul acestora.** Pentru cei cu un nivel mai înalt de educație, nevoile sunt mai complexe, **dar în același timp, șansele de rezolvare a acestora și de angajare sunt mai mari.**

Tabel 17. Sub-grupurile țintă identificate și nevoile aferente specifice în proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”

CRITERIU de identificare	SUB-GRUPURI în cadrul grupului tinerilor NEETs	NEVOI
Nivel de educație	IV.8 clase absolvite sau mai puțin	- continuarea studiilor - identificarea și dezvoltarea abilităților și competențelor personale
	V. 10 -12 clase absolvite	- recunoașterea competențelor și abilităților dobândite în mediul informal și nonformal - orientare pe piața muncii - dobândirea unor abilități practice
	VI. învățământ universitar absolvit	- informare - orientare și consiliere profesională - dezvoltarea abilităților antreprenoriale
Rezidența	III. Urban	- informare cu privire la oferta existentă pe piața muncii - dezvoltarea abilităților practice în sectoarele în care există cerere de forță de muncă - orientare și consiliere profesională
	IV. Rural și zone cu activitate economică slab dezvoltată	- acces la educație - dezvoltarea abilităților practice în sectorul agricol - dezvoltarea abilităților antreprenoriale adaptate sectorului agricol - acces la informații cu privire la oportunități de dezvoltare profesională și muncă
Apartenența la un grup vulnerabil³²	VI. tineri cu dizabilități	- măsuri integrate de incluziune socială și economică - asistență pe termen mediu
	VII. etnici romi	- acces la educație - cultivarea abilităților dobândite în comunitate - acces la informație - sprijin pe termen mediu
	VIII. tineri care provin din centre de plasament	- ajutor social (financiar, locuințe) - dezvoltarea abilităților practice - orientare și consiliere profesională - sprijin pe termen mediu -conștientizarea (la nivelul instituțiilor publice, dar și al angajatorilor) existenței unor nevoilor speciale în cazul acestor tineri
	IX. tineri proveniți din familii inactice	- orientare și consiliere profesională - dezvoltarea abilităților generale pentru muncă (comunicare, muncă în echipă etc.)

³² În urma datelor colectate, femeile nu au fost identificate ca fiind un grup vulnerabil. Diferențierea nevoilor se face preponderent la nivelul celor trei criterii amintite: nivel de educație, mediu de rezidență și apartenența la un grup vulnerabil (persoane cu dizabilități sau persoane de etnie romă).

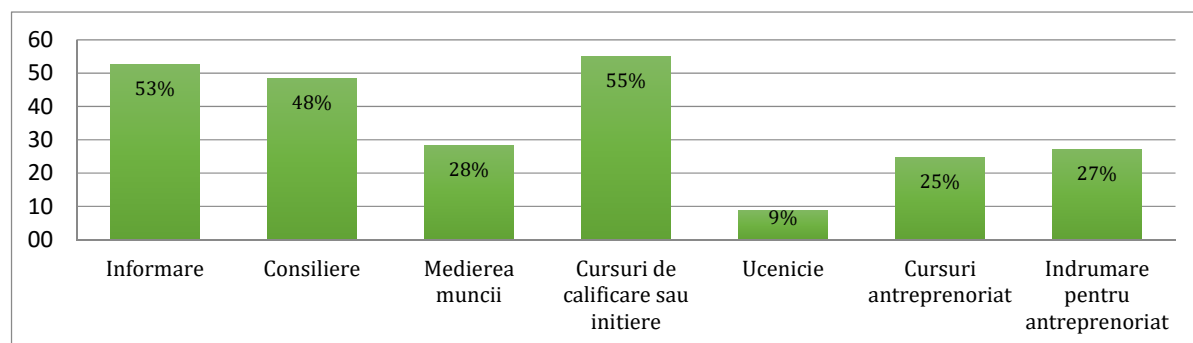
250. Toate categoriile de tineri NEETs prezentate mai sus, conform datelor din tabel, au un set de nevoi specifice diferite și, pe cale de consecință, se conturează necesitatea implementării unor măsuri integrate de tip personalizat.

251. Familiile au un rol definitoriu în parcursul unui tânăr de la sistemul educațional la piața muncii și ulterior, pe piața muncii. Prin urmare, au fost identificate și un set de nevoi existente la nivelul familiilor celor care fac parte din grupul vizat, cum ar fi: informare și conștientizare a importanței educației pentru accesul pe piața muncii, informare cu privire la oportunitățile existente pe piața muncii, inclusiv auto-angajare, și consiliere.

252. Un grup vulnerabil particular pentru regiunea Centru sunt tinerii NEETs de etnie maghiară din zonele cu populație majoritar maghiară. O parte considerabilă dintre acești tineri nu cunosc limba română la nivelul necesar pentru a ocupa un loc de muncă în altă zonă decât cea în care s-au născut sau în servicii (mai ales turism), deși tinerii din Covasna ar avea acces la locuri de muncă de la Brașov, iar tinerii din Harghita ar avea posibilitatea să se angajeze în turism în zona montană a județului. Totuși, 2.989 de beneficiari, însemnând 99,47% din total, sunt români, și doar 16 persoane s-au declarat a fi de altă naționalitate. Faptul că în proiect nu au fost angajați consilieri și experți vorbitori de limba maghiară a afectat astfel relevanța proiectului pentru acest grup țintă.

8.1.4. Corespondența dintre designul inițial al proiectului și nevoile inițiale și curente/la finalul proiectului ale grupului țintă/sub-grupurilor țintă

253. Nevoile identificate la nivelul grupului țintă în sectorul ocupării au fost vizate de logica de intervenție a proiectului, așa cum relevă și figura 40 cu privire la cele mai utile servicii identificate de tinerii beneficiari ai proiectului. Nevoia de calificare, dezvoltare a abilităților teoretice și practice a fost acoperită de organizarea cursurilor de formare, în timp ce nevoia de dezvoltare a abilităților generale pentru muncă și angajare a fost acoperită de activitățile de informare și consiliere. Ucenicia nu a fost considerată necesară și utilă decât de un număr foarte mic de beneficiari, ceea ce explică succesul foarte limitat al acestei intervenții.

Sursa: prelucrările autorilor, pe baza sondajului în rândul grupului țintă

Figura 40. Servicii necesare pentru grupul țintă la intrarea lor în proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”

254. Așa cum arată cercetarea, peste un sfert dintre tinerii cuprinși în grupul țintă al proiectului au avut nevoie de formare și îndrumare pentru antreprenoriat, ceea ce face activitatea relativ relevantă pentru grupul țintă al proiectului: tineri NEETs cu nivel ridicat de educație (liceu terminat).

8.1.5. Corespondența între nevoile inițiale și logica de intervenție a POSDRU

255. Obiectivul general al Domeniul Major de Intervenție 5.1 din cadrul POSDRU: „Dezvoltarea și implementarea măsurilor active de ocupare” este de a facilita inserția pe piața muncii pentru persoanele care

întâmpină probleme în identificarea și ocuparea unui loc de muncă, precum șomeri tineri, șomeri vârstnici și șomeri de lungă durată.

256. După cum este analizat în detaliu în tabelul 18 de mai jos, măsurile planificate și finanțate în cadrul domeniului major de intervenție 5.1 acoperă toată gama de nevoi identificate la nivelul grupului țintă. Nevoia de sporire a accesului la educație și formare inițială care a fost prezentă într-o proporție foarte mică la nivelul grupului țintă al proiectului a fost acoperită prin intervențiile finanțate în cadrul altor axe prioritare (AP 1 și AP 2 din cadrul POSDRU).

Tabel 18. Corelarea măsurilor finanțate prin POSDRU, DMI 5.1 cu nevoile identificate la nivelul grupului țintă în proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”

Obiective operaționale ale DMI 5.1	Operațiuni planificate în cadrul DMI 5.1	Nevoi acoperite prin măsurile DMI 5.1
<ul style="list-style-type: none"> • Atragerea și menținerea a cât mai multor persoane pe piața muncii, în vederea obținerii unei rate cât mai mare de ocupare, cu accent special pe grupurile dezavantajate pe piața muncii. • Reducerea șomajului de lungă durată prin acțiuni preventive și corective. • Îmbunătățirea capacității de ocupare a persoanelor în căutarea unui loc de muncă, a șomerilor, în special de lungă durată și a persoanelor inactive. 	<p>1. Sprijinirea tuturor activităților privind măsurile active de ocupare care vizează tinerii.</p>	<p>- Sporirea accesului la servicii specifice măsurilor de ocupare activă.</p>
	<p>2. Elaborarea și implementarea de planuri de acțiune individualizate, furnizarea de asistență pentru căutarea unui loc de muncă, servicii de orientare și formare pentru tinerii care se află în situație de șomaj, șomaj de lungă durată sau în căutarea unui loc de muncă.</p>	<p>- Nevoia de informare cu privire la locurile de muncă disponibile, sectoarele în care există cere de forță de muncă, specializările cele mai căutate.</p> <p>- Dezvoltarea abilităților de identificare și promovare a competențelor personale în procesul de relaționare cu angajatorii.</p> <p>- Identificarea sectoarelor de activitate în care există potențial de angajare conform competențelor și specializărilor tinerilor din grupul țintă.</p> <p>- Informare cu privire la cerințele generale ale angajatorilor.</p> <p>- Dezvoltarea competențelor transversale (lucru în echipă, managementul timpului, comunicare, soluționarea problemelor, etc)</p> <p>- Dezvoltarea abilităților practice, necesare pentru ocuparea unui loc de muncă.</p> <p>- Calificarea membrilor grupului țintă în sectoarele în care există cerere de forță de muncă.</p>
	<p>3. Dezvoltarea și implementarea unor măsuri și acțiuni transnaționale pentru promovarea mobilității ocupaționale și geografice;</p>	<p>- Dezvoltarea competențelor de lucru în medii multiculturale.</p> <p>- Dezvoltarea competențelor lingvistice</p> <p>- acces la locuri de muncă în alte zone geografice (suport informațional, financiar, consiliere, mediere).</p>
	<p>4. Măsuri pentru o mai bună corelare între aptitudinile individuale, educație și potențialul de muncă și oportunitățile de pe piața muncii (echilibru și diagnoza muncii);</p>	<p>- Adaptarea competențelor și calificărilor membrilor grupului țintă la cerințele existente pe piața muncii.</p>
	<p>5. Elaborarea și implementarea metodelor inovatoare pentru promovarea ocupării în rândul șomerilor tineri și de lungă durată;</p>	<p>- Adaptarea metodelor de predare și învățare la nevoile specifice grupului țintă.</p>
	<p>6. Promovarea sistemelor duale de finanțare pentru ocuparea tinerilor prin combinarea formării în școlile profesionale și practica în întreprinderi.</p>	<p>- Dezvoltarea abilităților practice necesare inserției pe piața muncii.</p>

Sursă: Prelucrările autorilor

8.1.6. Corespondența între nevoile curente și logica de intervenție a POCU

257. AP 1 din cadrul POCU adăugă la măsurile deja prezentate (implementate în exercițiul financiar 2007 – 2013 prin intermediul POSDRU, DMI 5.1, proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”) următoarele:

- identificarea și înregistrarea tinerilor din categoria NEETs,
- emiterea unui card profesional pentru fiecare dintre tinerii NEETs înregistrați,
- acordarea de subvenții de mobilitate,
- acordarea de subvenții de instalare.

258. Primele două măsuri pot avea efecte pozitive considerabile, în măsura în care implementarea acestora nu va ridica probleme din cauza lipsei resurselor (financiare și umane) și coerenței activității. Pentru a contracara lipsa de capacitate la nivelul SPO și pentru a putea avea acces în comunitățile vulnerabile este necesar ca activitatea de identificare și înregistrare a tinerilor NEETs să fie proiectată și implementată cu implicarea tuturor instituțiilor responsabile și încheierea unor parteneriate între SPO și instituțiile și organizațiile care pot facilita accesul în comunitățile vizate, care pot identifica tinerii neintegrați într-o formă de studii, calificare sau pe piața muncii – inspectorate școlare, unități de învățământ, primării, poliția locală, asistenți sociali, mediatori culturali, organizații care implementează programe pentru tineri și mediul privat, biserici și școli locale.

259. Dezvoltarea bazei de date care să permită înregistrarea sistematică a tinerilor NEETs identificați este esențială pentru realizarea măsurilor planificate de o manieră eficientă și eficientă, prin țintirea intervențiilor și pentru mobilizare. Pe de altă parte, această bază de date, identificarea și înregistrarea tinerilor din categoria NEETs este intrinsec legată în logica POCU de emiterea cardului profesional. Este necesar ca implementarea cardului profesional să fie operaționalizată astfel încât, aceasta să nu creeze povară administrativă suplimentară asupra angajaților, deoarece aceasta poate deveni un factor de descurajare a angajării tinerilor NEETs.

260. În cazul ultimelor două tipuri de măsuri, cele referitoare la mobilitate, există probabilitatea ca efectele acestora să fie mai mici decât cele preconizate inițial, așa cum arată și evaluarea nevoilor actuale ale tinerilor. 18% dintre tineri declară că au nevoie în prezent de ajutor pentru mobilitate, așa cum se observă în figura 39 de mai sus (mai multe detalii în anexa 14). Majoritatea tinerilor care au făcut parte din grupul țintă locuiau cu familiile și erau susținuți financiar de către acestea. În general, profilul profesional (nivelul de educație, competențele și abilitățile deținute și experiența în muncă) nu le permite tinerilor să acceadă la un loc de muncă care să le ofere posibilitatea de a acoperi toate cheltuielile aferente locuirii pe cont propriu. Deși accesul la locuri de muncă al tinerilor din zonele slab dezvoltate economic rămâne problematic, din motivele expuse mai sus, **modul în care acordarea de subvenții pentru mobilitate și instalare va fi implementată reprezintă cheia succesului acestei intervenții. Astfel, chiar dacă cele două măsuri de asistență financiară sunt benefice pentru tinerii care doresc să se mute în alte zone, dat fiind că în general tinerii NEETs sunt încadrați pe salariul minim sau salarii foarte mici, este probabil ca pe termen mediu și lung acești tineri să se întoarcă în zonele în care au locuit inițial, dat fiind că în lipsa susținerii din partea programului nu-și vor putea permite chiria.**

261. De aceea, pentru a crește potențialul de succes al unei măsuri de ocupare, sistemul de intervenții trebuie să asigure o sinergie între diferitele sectoare în care este nevoie de sprijin și asistență (educație, servicii sociale, etc.). În paralel cu oferirea serviciilor de ocupare specifice AP1 și AP2 a POCU, trebuie să existe un sistem de intervenții în sectorul educațional eficient către care să fie direcționați tinerii a căror nevoie principală constă în continuarea studiilor. Deși se observă o nevoie acută a tinerilor șomeri în ceea ce privește sporirea nivelului de educație, intervențiile de tip A Doua Șansă (ce urmează a fi sprijinite pri OS 6.1 al POCU) nu produc în acest moment toate efectele așteptate la nivelul județului Brașov. Experiența factorilor interesați arată că numărului de centre de tip A Doua Șansă este prea mic și că distribuția lor teritorială (sunt plasate în municipiul reședință de județ) îngreunează accesul tinerilor care au cea mai mare nevoie de aceste

centre, date fiind distanțele ce trebuie parcurse de către tineri și lipsa resurselor necesare pentru transport. De asemenea, pentru persoanele provenite din grupuri defavorizate sau vulnerabile este nevoie de sporirea accesului la servicii de natură socială și medicală, la care poate contribui POCU prin intervențiile finanțate în cadrul Axelor Prioritate 4 și 5 ale POCU.

262. Pe de altă parte, pentru implementarea în viitor a POCU, cadrul legislativ în vigoare cu privire la serviciile de formare prin intermediul uceniciei necesită îmbunătățiri. În forma actuală, această activitate este neatractivă pentru angajatori, pentru care costul financiar, de timp și de administrare cu ucenicul este destul de crescut, dar și pentru tineri, care rămân blocați într-un sistem de formare pentru o perioadă lungă de timp, ceea ce nu se potrivește cu dinamicitatea grupului și nevoia lor de mobilitate.

8.2. Eficacitatea

8.2.1. Eficacitatea proiectelor din perspectiva indicatorilor de toate tipurile: financiari, de realizare imediată și rezultat, aferenți grupului țintă

263. Conform tabelului de mai jos, se poate observa că rata de realizare a indicatorilor (de output și de rezultat) este în general bună. Indicatorii au fost realizați în proporție de peste 85% în cazul a 11 indicatori din totalul de 13 indicatori urmăriți de proiect. Cea mai mică rată de realizare s-a înregistrat la nivelul numărului de persoane care au demarat o activitate independentă, de doar 8%.

Tabel 19. Nivelul de realizare al indicatorilor în cadrul proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”

Indicatori	Țintă	Valoare realizată	Rată de realizare (%)
Indicatori de realizare imediată (output)			
Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate	675	662	98,07%
Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate, din care: femei	338	328	97,04%
Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate, din care: tineri	675	661	97,93%
Numărul de persoane care au beneficiat de consiliere/orientare - acces pe piața muncii	2700	3005	111,30%
Numărul de participanți la instruire - acces pe piața muncii	2700	2703	100,11%
Numărul de participanți la instruire, șomeri de lungă durată - acces pe piața muncii	675	605	89,63%
Indicatori de rezultat			
Pondere șomerilor de lungă durată care au participat la programe integrate certificați (%)	75	69	92,00%
Pondere șomerilor de lungă durată care au participat la programe integrate certificați (%), dintre care: femei	50	48	96,00%
Pondere șomerilor de lungă durată care au participat la programe integrate certificați (%), dintre care: tineri	100	100	100,00%
Numărul de participanți la instruire care și-au găsit un loc de muncă în termen de 6 luni - acces pe piața muncii	300	276	92,00%
Numărul de persoane care au demarat o activitate independentă - acces pe piața muncii	100	8	8,00%
Număr de participanți la instruire certificați, șomeri de lungă durată - acces pe piața muncii	614	454	73,94%
Număr participanți FSE - grupe de vârstă 15 - 24 de ani	2700	3005	111,30%

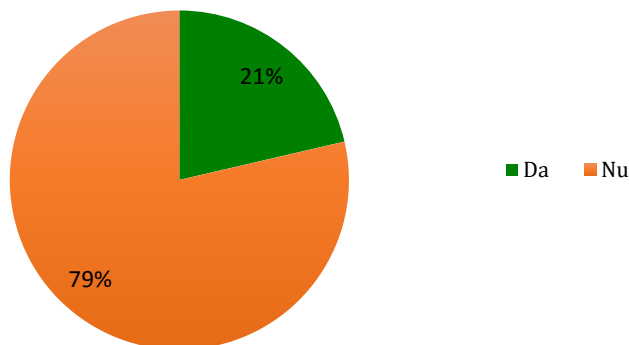
Sursă: prelucrările autorilor

264. Conform datelor înregistrate la nivelul proiectului, și-au găsit loc de muncă puțin peste 9% dintre persoanele care au beneficiat de servicii în cadrul proiectului (276 din 3005). Sondajul în rândul tinerilor conduce la concluzia că, proiectul are o eficacitate chiar mai mare decât cea raportată administrativ, de 21% angajări în urma proiectului (după cum se observă în figura 41 de mai jos). Participanții din mediul urban au o

rată mai bună de angajare decât participanții din mediul rural. Totuși, diferența nu este foarte mare. Nu este clar însă, cât de departe de oraș este rezidența în mediul rural a participanților.

265. Pe de altă parte, sondajul prezentat pe larg în anexa 14 relevă că peste 19% dintre participanți nu s-au angajat deoarece s-au reînscris în educație, *cei mai mulți dintre acești beneficiari reântorși în educație fiind fete*.

Întrebarea 17. Ați obținut un loc de muncă în urma participării în proiect?

Sursa: prelucrările autorilor, pe baza sondajului în rândul grupului țintă

Figura 41. Eficacitatea proiectului „Investiția în interii, investiția în viitorul nostru!” din perspectiva ocupării

266. După cum este prezentat pe larg în anexa 14, mai mulți tineri cu vârsta peste 23 de ani declară că nu au găsit un loc de muncă deoarece nu au calificarea necesară (14,5%), față de tinerii de 19-22 de ani (6,6%). Aceștia din urmă de fapt nu caută loc de muncă (17,6%) sau s-au reînscris la școală (27%). Peste 3% dintre participantele la proiect nu mai caută, în mod activ, un loc de muncă, pentru că au copii în îngrijire. Eficacitatea proiectului, măsurată în proporția celor care s-au angajat în urma participării la proiect este aproape de 2 ori mai mare în rândul tinerilor cu vârstă mai mare, peste 23 de ani, decât în rândul tinerilor de 19-22 de ani. Beneficiarii sub 19 ani au fost puțini, iar intervențiile nu au avut succes asupra lor. Dintre respondenții la sondaj, niciunul dintre tinerii sub 19 ani nu are loc de muncă după finalizarea proiectului.

267. În ceea ce privește indicatorii financiari, bugetul prevăzut – modificat prin acte adiționale – a fost utilizat în proporție de 73% din valoarea eligibilă a proiectului. În valoarea absolută, aproximativ 5 milioane de lei nu au fost cheltuite din bugetul alocat cheltuielilor directe și respectiv, aproximativ 300 de mii de lei din bugetul aferent cheltuielilor indirecte.

8.2.2. Mecanismele puse în practică în implementarea proiectelor și contribuția acestora la eficacitatea proiectelor

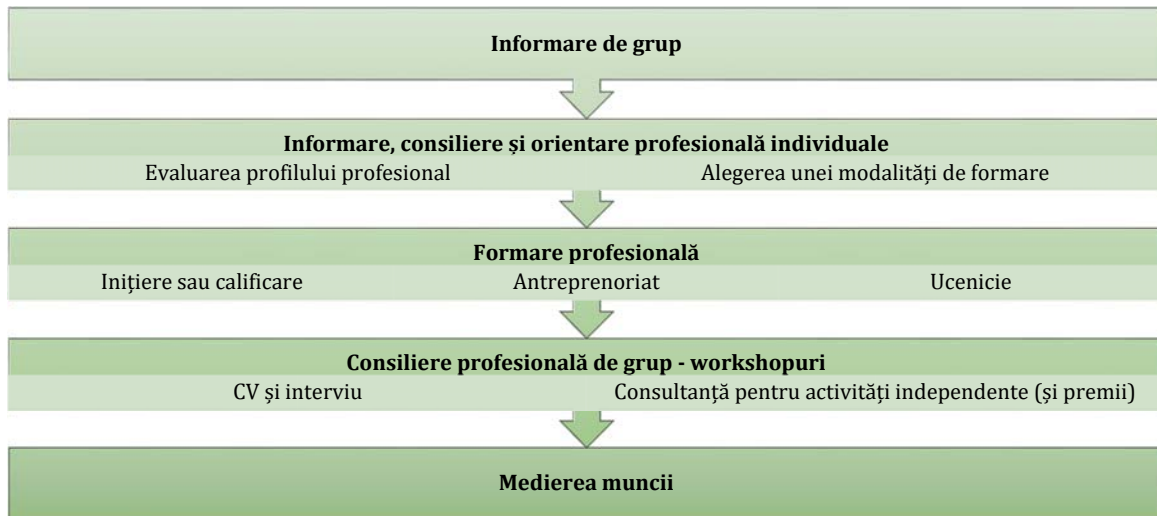
268. Conform rapoartelor proiectului, toți tinerii înscriși în registrul grupului țintă au beneficiat de informare și de câte două sesiuni de consiliere personalizată și în cele mai multe cazuri de orientare profesională. Totuși, conform sondajului cu tinerii, peste 40% dintre beneficiari nu își amintesc sesiunile de informare la care au participat.

269. Mare parte dintre tinerii din grupul țintă au beneficiat și de cursuri de calificare, iar ucenicia – a doua formă de calificare avută în vedere de proiect – s-a dovedit a fi o măsură care poate fi pusă în aplicare cu mare dificultate, atât din cauză că nu este atractivă economic pentru angajatori, cât și din cauză că nu este atractivă pentru tineri (așa cum am prezentat anterior).

2708. Cursurile de antreprenoriat, consultanță pentru începerea unei activități independente și premii pentru demararea unei activități independente au fost acordate unui număr foarte mic de tineri, fiind o variantă de formare care poate întârzia mult angajarea.

271. Mediarea muncii a fost făcută atât personalizat cât și pentru grupuri mai mari de tineri (prin diseminarea ofertelor de locuri de muncă specifice unui domeniu doar celor care au potențial de a le ocupa).

272. Mixul măsurilor furnizate conform nevoilor grupului țintă este definitoriu în obținerea rezultatelor. Însă, principiul adecvării poate fi alterat de ordinea în care sunt oferite măsurile, etapizarea acestora. Ordinea logică a intervențiilor și traseul standard al unui tânăr prin proiect este prezentat în figura 42. În funcție de momentul includerii tinerilor în grupul țintă și de programarea cursurilor de formare, consilierea de grup putea veni cronologic înainte sau după formarea profesională. Totuși, logica acestui tip de consiliere era să susțină integrarea pe piața muncii a tinerilor formați în proiect.

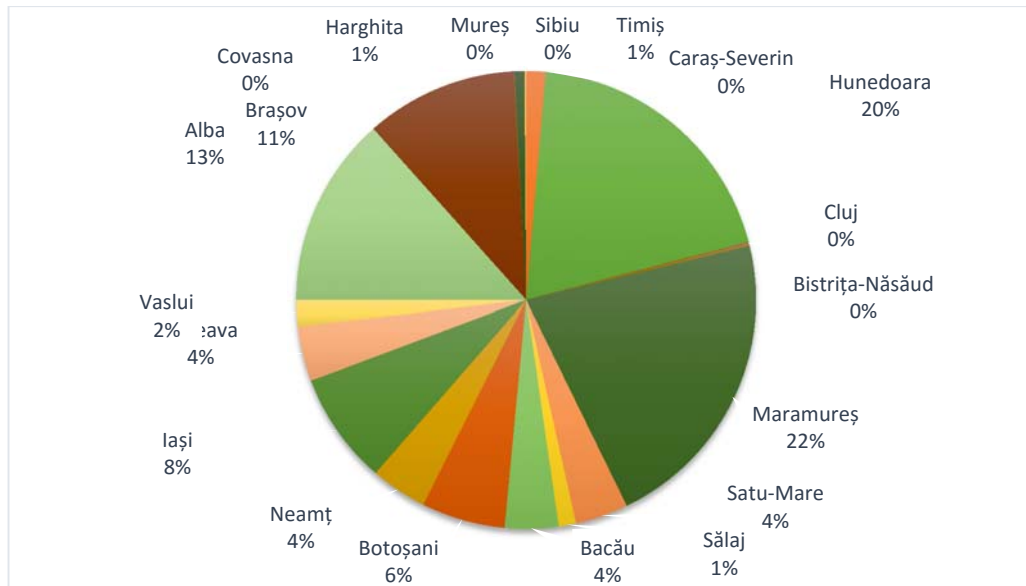
Sursă: prelucrările autorilor

Figura 42. Mixul și cronologia intervențiilor asupra grupului țintă în proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”

273. Astfel, în cadrul proiectului, mediarea a fost realizată după organizarea cursurilor de formare. Însă, prin inversarea celor două tipuri de măsuri pot fi identificați tinerii care nu au nevoie în mod obligatoriu de un curs de formare pentru a obține un loc de muncă. În acest fel, conform practicii AJOFM Brașov și a partenerilor în afara proiectului, **măsurile pot fi implementate într-un mod mai eficient dacă prin informare și consiliere se identifică persoanele care nu au nevoie de cursuri de formare, iar acestea sunt îndrumate direct spre servicii de mediere.** Doar dacă mediarea eșuează în primă instanță, se poate face o reevaluare a profilului tinerilor pentru identificarea celui mai potrivit curs de formare. Această abordare nu a fost implementată în proiect și dată fiind atractivitatea subvențiilor pentru participanții la curs, care au preferat ei înșiși să se înscrie într-o formă de calificare, chiar dacă aceasta a însemnat amânarea unei posibile angajări.

274. Trebuie subliniat în acest context că, marea majoritate a beneficiarilor proiectului aveau peste 18 ani la intrarea în proiect și cei mai mulți erau absolvenți de liceu, cu sau fără promovarea examenului de bacalaureat.

Faptul că au fost organizate centre pentru tinerii NEETs – Case ale Tinerilor Activi – doar la nivel regional, a limitat în oarecare măsură intervenția. Caravane de informare și sesiuni de consiliere de grup au fost organizate pe tot teritoriul acoperit de proiect, dar cursurile de inițiere și calificare și serviciile pentru inițierea unei activități independente au fost livrate participanților în județele în care au fost înființate și Casele Regionale ale Tinerilor Activi, existând astfel **o concentrare a serviciilor pe anumite județe (după cum este ilustrat de figura 43 de mai jos).**

Sursă: Prelucrările autorilor, pe baza registrului grupului țintă

Figura 43. Distribuția participanților la proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!” pe regiuni și județe

275. O activitate derulată, deși nu a fost prevăzută ca atare în proiect, a fost cea de identificare a grupului țintă. Au fost identificate câteva elemente de limitare a eficacității acestei activități care a avut ulterior impact asupra rezultatului tuturor activităților, respectiv: valabilitatea contactelor tinerilor șomeri oferite de ANOFM; colaborarea sau, din contră, concurența la nivel județean cu AJOFM, care avea proiecte proprii finanțate de POSDRU, sprijinul actorilor locali: școli, Consilii Locale, DGASPC etc. La nivelul proiectului analizat, cooperarea a fost prezentă sporadic și a facilitat eficacitatea proiectului doar în anumite județe.

Constatări cu privire la execuția bugetară

276. Valoarea totală planificată a proiectului a fost de 19.583.380 lei, din care 17.820.875,80 lei valoarea finanțării nerambursabile. Bugetul nu a fost împărțit de la momentul designului de proiect și al bugetării pe regiuni și/sau centre, fiind distribuit în funcție de numărul de angajați din fiecare centru și de numărul de beneficiari finali pe care fiecare centru i-a mobilizat/atras. Pe de altă parte, remunerațiile personalului din proiect nu au fost direct dependente de regiunea unde au fost angajați experții pe termen lung și pe termen scurt și nici de performanțele specifice la nivel de centru.

277. O sumă de 1.762.504,20 lei a fost programată a fi cofinanțare din partea beneficiarului. Această cofinanțare programată a fost de 9% din valoarea totală a proiectului. La finalul proiectului valoarea raportată totală a fost de 14.282.457,04 lei, din care 1.285.826,16 lei cofinanțarea beneficiarului, menținându-se procentul de cofinanțare de 9%. Într-o anumită măsură, asigurarea acestei cote de cofinanțare a fost dificilă pentru partenerii privați/ONG. În opinia partenerilor proiectului, orice nivel de cofinanțare mai mare de 9% pune mari piedici în participarea partenerilor ONG la finanțarea viitoare prin POCU.

278. O sumă de 2,2% din valoarea totală a proiectului a fost alocată pentru cheltuieli de tip FEDR, în cea mai mare parte amenajare a unor sedii și achiziție de dotări și echipamente pentru acestea. La finalul proiectului, dat fiind că proiectul a absorbit 72,9% din bugetul planificat, proporția cheltuielilor de tip FEDR realizate a fost de 2,89% din valoarea totală utilizată a proiectului. Acest grad de utilizare a fondurilor de tip FEDR a fost suficient pentru asigurarea unei bune implementări a proiectului. Nu au fost identificate impedimente privind spațiile și dotările utilizate de proiect care să ducă la o scădere a eficacității sale. Rămâne însă deschisă problema utilizării dotărilor după finalizarea proiectului, dat fiind că păstrarea

activității Caselor Regionale ale Tinerilor Activi nu reprezintă un element de sustenabilitate (după cum este prezentat mai jos).

279. La valoarea totală a proiectului se adaugă o sumă de 1.174.233,46 lei care a fost programată a fi cheltuiul neeligibil reprezentând TVA nedeductibil, acesta reprezentând 5,99% din valoarea totală eligibilă a proiectului. La finalul proiectului distribuția cheltuielilor efectiv realizate a dus la scăderea acestor costuri neeligibile la 483.853,11 lei, reprezentând 3,38% față de valoarea totală eligibilă executată a proiectului. Având în vedere valoarea sa mică în raport cu totalul valorii proiectului și faptul că **în afară de TVA nedeductibil (cheltuiul neeligibil inevitabil pentru anumite categorii de beneficiari) proiectul nu a presupus alte cheltuieli neeligibile, acestea nu au reprezentat impedimente care să ducă la o scădere a eficacității proiectului.**

Constatări cu privire la parteneriat

280. Proiectul a fost implementat de un parteneriat condus de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, împreună cu SC. BPI MANAGEMENT CONSULTING ROMANIA S.R.L., firmă de consultanță cu experiență în implementarea proiectelor POSDRU, Asociația Profesională Neguvernamentală de Asistență Socială ASSOC din Maramureș și Fundația Ecologica Green (FEG) din Iași, ambele organizații neguvernamentale. În cadrul proiectului, MMFPSPF a asigurat managementul general, BPI a realizat coordonarea generală a tuturor Caselor Regionale ale Tinerilor Activi, inclusiv a celor care au căzut direct în sarcina celorlași parteneri și serviciile integrate, în timp ce, cele două ONG-uri au implementat activitățile de proiect în regiunile de Nord Est și Nord Vest, FEG fiind responsabil de toate activitățile de formare: inițiere și calificare. Ministerul Muncii și BPI au apreciat că parteneriatul a fost optim pentru implementarea proiectului și atingerea rezultatelor preconizate. Totuși, așa cum arată și exemplele de bună practică din contextul local brașovean, o bună variantă a parteneriatului ar fi fost implicarea unor mari angajatori sau atragerea lor în colaborări pentru proiecte. **De asemenea, eficacitatea proiectului în regiunile NV și NE se datorează în mare parte faptului că partenerii ONG ai proiectului aveau experiență și rețele de lucru la nivel local pe care le-au putut activa pentru identificarea și atragerea în proiect a grupului țintă.**

Constatări cu privire la influența procesului de finanțare asupra mecanismelor de implementare a proiectului

281. Cererea de propuneri de proiecte a fost de tip neconcurențial. Procedurile de aplicare, pregătirea și procesul de depunere au fost considerate potrivite pentru atingerea rezultatelor proiectelor de către partenerii implicați în implementarea proiectului. **Toți partenerii de proiect au subliniat că pentru atingerea rezultatelor preconizate cu mai mare sustenabilitate – calitate mai mare a serviciilor de informare, consiliere și orientare, mediere a muncii și prospectare a pieței muncii – ar fi fost util ca proiectele să aibă o durată mai lungă** (maximul prevăzut de program și ghidul solicitantului condiții generale – 3 ani – ar fi fost mai potrivit. Din această perspectivă, cererea de propuneri de proiecte ar fi trebuit lansată mai devreme.

282. Procesul de evaluare și selecție a proiectului a fost considerat adecvat pentru atingerea rezultatelor proiectelor de către partenerii implicați în implementarea proiectului.

283. Beneficiarul de proiect și partenerii săi au dovedit a avea capacitate necesară pentru implementarea, managementul și realizarea achizițiilor în cadrul proiectului. **Implicarea în proiect a MMFPSPV și la nivel tehnic, nu doar la nivel administrativ, ar fi fost benefică pentru proiect**, deoarece: (a) ar fi diminuat sarcina administrativă care a căzut pe seama partenerilor în comunicarea către MMFPSPV pentru ca acesta să comunice ulterior la OI o serie de aspecte ce rezultau din experiența de implementare tehnică a proiectelor; (b) de asemenea ar fi permis o mai bună comunicare din partea MMFPSPV a informațiilor de la OI cu impact asupra activității tehnice a proiectului; (c) ar fi putut ajuta prin mobilizarea unui parteneriat real între partenerii de proiect și AJOFM-urile respective – dat fiind că ANOFM se află în subordinea MMFPSPV.

284. Procesul de monitorizare s-a realizat exclusiv pentru indicatorii cuprinși în raportul tehnico-financiar al proiectului, care trebuiau raportați către OI POSDRU. Activitatea de monitorizare a avut 2 obiective principale: contribuție la raportarea tehnico-financiară și identificarea indicatorilor care au fost cel mai greu

de atins pentru concentrarea resurselor proiectului spre realizarea acestora. Au fost monitorizați lunar indicatorii realizați de fiecare centru pentru a se putea identifica care sunt intervențiile care nu generează rezultatele preconizate și unde trebuie alocate mai multe resurse. Alocarea de resurse suplimentare s-a realizat prin creșterea ponderii de timp alocată de experții din Centre pentru unele activități. Partenerii implicați în proiect nu realizează monitorizare pe termen mediu și lung, astfel că raportarea indicatorilor de rezultat la 6 luni înregistrați se referă de fapt la indicatorii realizați cu 6 luni înainte de finalizarea proiectului și păstrați până la finalul proiectului.

285. Din analiza datelor colectate în interviuri la toate nivelurile rezultă însă că, atenția acordată calității serviciilor oferite este mică. Nici beneficiarul/partenerul lider al proiectului (MMFPSPV) nici OIR BI al POSDRU – care a fost delegat să finanțeze și să monitorizeze proiectul – nu au urmărit calitatea serviciilor de informare, consiliere, orientare, mediere și formare oferite. Focusul în toate cazurile de monitorizare a fost pe atingerea rezultatelor și indicatorilor la nivelul cantitativ la care au fost asumați prin cererea de finanțare.

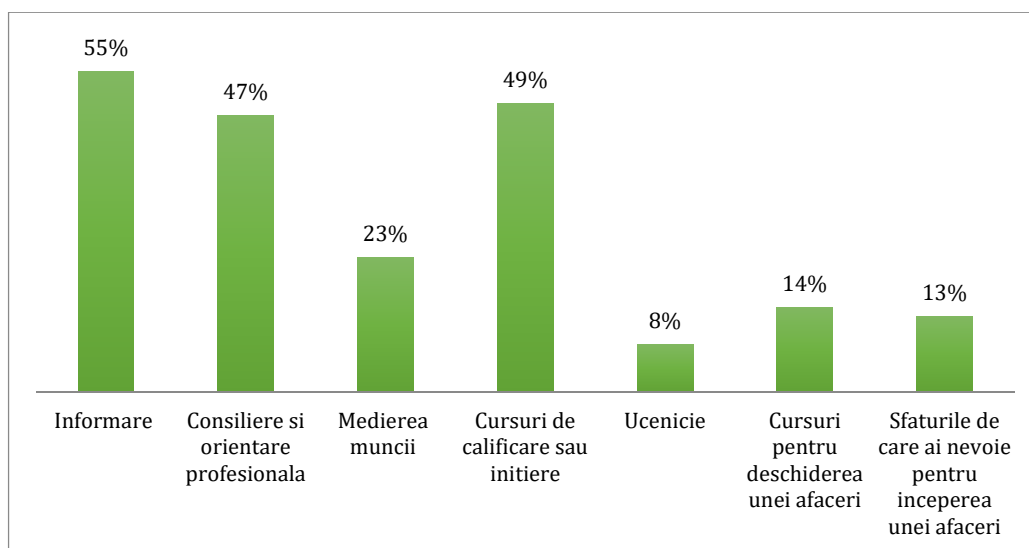
286. **Raportarea tehnico-financiară a fost apreciată ca fiind greoaie** de către managerul de proiect și partenerii de proiect, care au estimat că modul de organizare al raportărilor a fost unul ineficient, deoarece o mare parte din resursele proiectului au fost alocate acestei activități de management. În plus disfuncționalitățile sistemului ActionWeb au făcut ca mare parte din efortul de raportare (de exemplu, anexarea hiperlink-ului la documente) să pară a fi fără finalitate, fiind un factor de demotivare a echipei de proiect.

287. **Au fost înregistrate întârzieri în rambursarea cheltuielilor, ceea ce a dus la întârzieri în plata subvențiilor către grupul țintă și scăderea gradului de încredere al acestora în consilierii de orientare profesională din Centre.** Pe de altă parte, nu au fost respinse cheltuieli semnificative de la rambursare, iar cheltuielile respinse inițial au fost acceptate la cereri de rambursare ulterioare după depunerea de documente suplimentare. Mecanismul cererilor de plată a fost apreciat și a ajutat implementarea în bune condiții a proiectelor asigurând lichiditățile necesare (cash flow-ul).

8.2.3. Intervenții eficiente și eficace

Intervențiile eficiente și eficace

288. Conform datelor colectate, **intervențiile cele mai eficace sunt:** formarea profesională prin certificare și măsurile de informare, orientare și consiliere profesională. Ambele tipuri de măsuri oferă tinerilor un set de abilități (teoretice și practice, profesionale și de comunicare) necesare pentru a se descurca pe cont propriu în procesul de căutare și obținere a unui loc de muncă. După cum este evidențiat în figura 44 de mai jos, 55% dintre participanții la proiect care au răspuns la sondaj au considerat informarea ca fiind utilă, 49% au considerat că au fost utile cursurile de calificare și inițiere la care au participat și 47% au considerat ca fiind utile sesiunile de consiliere și orientare profesională.

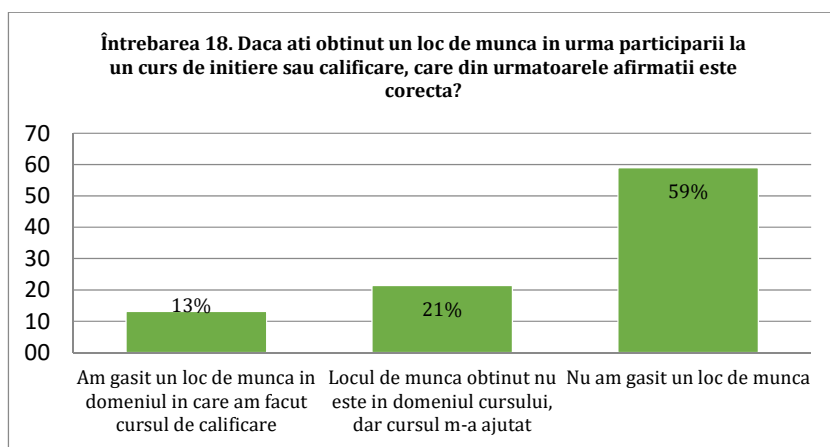

Sursa: prelucrările autorilor, pe baza sondajului în rândul grupului țintă

Figura 44. Cele mai utile servicii în cadrul proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”

289. Așa cum rezultă din interviurile cu persoanele care au lucrat în proiect și cu tinerii care au beneficiat de activități în cadrul acestuia, cel mai mare accent a fost pus pe cursurile de inițiere și calificare, acestea reprezentând intervenția cu cea mai mare intensitate. Trebuie spus că aceste cursuri au fost selectate în acord cu cerințele pieței muncii de la nivel regional și chiar local. De exemplu, în Brașov au fost organizate cursuri de ospătar (calificare cerută în turism în zona care este turistică prin tradiție și cunoaște chiar o creștere a numărului de turiști în ultimii ani) și de operator mașini cu comandă numerică (operator CNC – dat fiind că, în afară de turism, industria producătoare de mașini și piese pentru mașini este dezvoltată în județ, după ce o serie de companii private, românești și străine, mici și mari, au preluat tradiția industrială a marilor uzine din județ). Cu toate acestea, așa cum au relatat toți tinerii beneficiari care au participat la focus grupuri, **deși cursurile au fost adaptate la cerințele pieței muncii, modul în care teoria și practica au fost îmbinate și modul în care practica a fost organizată nu au permis, în toate cazurile, acumularea de abilități practice utile.** Tinerii nu au fost integrați complet la firmele unde au făcut practică și în multe cazuri nu au fost lăsați de muncitorii de acolo să facă ei înșiși activitățile pentru care se pregăteau.

290. Pe de altă parte, **cursurile de inițiere se dovedesc a fi ineficace și ineficiente deoarece nu oferă competențe suficient de specifice pentru a face față cerințelor angajatorilor** și ca atare șansele de ocupare după absolvirea unui curs de inițiere sunt mici. Totuși, cursurile de inițiere și de calificare introduc tinerii într-o disciplină a participării la activități, le dezvoltă capacități de comunicare, de lucru în echipă, care contribuie la angajabilitatea tinerilor. Astfel, aceste cursuri sunt utile pentru obținerea unui loc de muncă, chiar și în alte domenii decât cele în care tinerii au fost calificați, așa cum rezultă din figura 45 de mai jos.

Sursa: prelucrările autorilor, pe baza sondajului în rândul grupului țintă

Figura 45. Influența cursurilor asupra obținerii unui loc de muncă în proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”

291. Conform datelor colectate de la nivelul județului Brașov (BPI – partener în proiect, AJOFM Brașov și CJ Brașov), măsurile de informare, orientare și consiliere profesională sunt și cele mai eficiente, dar în cazul în care grupul țintă are un nivel mediu de studii și/sau experiență pe piața muncii și/sau abilități practice căutate pe piața muncii. Pe de altă parte, pentru activitățile de informare, orientare și consiliere profesională există diferențe mari de eficacitate între serviciile oferite către grupuri de tineri (mai puțin eficiente, deși consumă puține resurse), inclusiv servicii de mediere oferite grupurilor – prin transmiterea pe email și grupuri facebook a informațiilor despre locurile de muncă vacante în domeniile în care s-au organizat cursuri – și realizarea unor **planuri individuale de consiliere** (cu privire la prezentarea la interviuri, de exemplu), orientare profesională (cu privire la cele mai potrivite locuri de muncă pentru tânărul respectiv) și identificarea unor angajatori (prin prospectare) pentru care să se facă direct medierea muncii prin punerea în contact a unui tânăr cu profil și abilități potrivite cu angajatorul respectiv. **Aceste servicii personalizate sunt mai eficiente decât serviciile oferite către grupuri de tineri, dar proiectul nu a oferit suficient timp pentru realizarea de o manieră sistematică a acestor servicii personalizate pentru întregul grup țintă.**

Intervențiile cele mai puțin eficiente și mai eficiente

292. Pe baza datelor colectate, constatăm că **măsurile de formare și asistență în sectorul antreprenoriatului sunt măsurile cele mai puțin eficiente.** Datorită caracteristicilor specifice ale tinerilor din grupul țintă, aceștia nu au capacitatea de a înființa și mai ales de menține o activitate independentă, deși peste un sfert dintre tinerii beneficiari considerau aceste servicii necesare. În plus, dată fiind vârsta și dependența financiară a tinerilor de părinți, opoziția acestora din urmă la preluarea de către tineri a responsabilităților unei activități independente a dus la lipsa de eficacitate a activităților de formare și consultanță pentru începerea unei afaceri. Singurele două categorii care ar putea beneficia în mod real de acest tip de măsură sunt: a) persoanele care au un exemplu de antreprenor în familie și b) persoanele care au posibilitatea să exploateze resursele din mediul rural pentru a produce profit pe cont propriu. O constatare generală care explică acest insucces este faptul că, o cultură antreprenorială ar trebui dezvoltată și prin intermediul sistemului educațional, iar motivația tinerilor stimulată prin vizite de studiu și schimb de experiență, cu precădere pentru cei din mediul rural, unde există un potențial crescut de a dezvolta activități agricole pe cont propriu (datorită specificului activităților lor curente) și oportunități de finanțare nerambursabilă aferente.

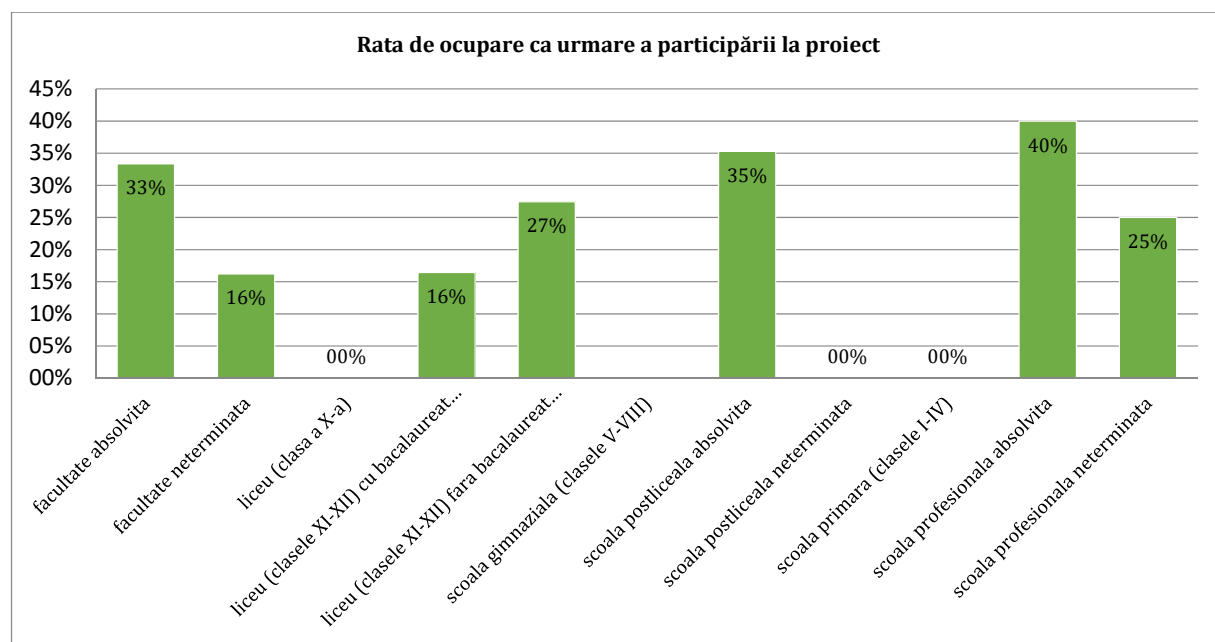
293. De asemenea o intervenție foarte puțin eficientă s-a dovedit a fi cea de promovare a uceniciei, din cauza cadrului normativ care pune o povară administrativă și de gestionare a ucenicului foarte mare pe umerii angajatorului, fără a-l recompensa de o manieră motivantă, așa cum a fost prezentat anterior.

Intervențiile cu eficiența cea mai scăzută s-au dovedit a fi și cele mai puțin eficiente. Faptul că au fost planificate ținte care nu au putut fi modificate ulterior, în ceea ce privește tinerii care încep o activitate independentă, a făcut ca în cadrul proiectelor să se cheltuiască resurse de timp consistente pentru atingerea

acestor ținte. Totuși, așa cum am arătat mai sus, factorii care au generat această ineficacitate nu au ținut de modul de implementare al proiectului, ci de factori externi.

294. Eficiența și eficacitatea măsurilor implementate poate fi îmbunătățită dacă vor fi luate în considerare următoarele două elemente esențiale:

- Adaptarea măsurilor aplicate nevoilor specifice sub-grupului țintă. Așa cum rezultă din datele colectate proiectul așa cum a fost implementat are efecte/este eficace pentru persoane cu nivel de studii mai ridicat (după cum rezultă din figura 46).

Sursa: prelucrările autorilor, pe baza sondajului în rândul grupului țintă

Figura 46. Rata de ocupare ca urmare a participării la proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!” pe niveluri de educație

- Restructurarea mixului de măsuri oferite, în special în ceea ce privește etapizarea acestora, deoarece există tineri care pot să se angajeze doar în baza unor sesiuni de informare și consiliere și/sau de mediere a muncii, fără a fi necesară investiția în pregătirea, calificarea sau recalificarea lor.

295. În general, măsurile oferite acoperă nevoile reale existente la nivelul grupului țintă. **Maniera în care acestea sunt implementate, inclusiv calitatea și adaptarea la grupul țintă și la piața muncii influențează în mod semnificativ rezultatele obținute.** Ca probă a acestei nevoi de adaptare a intervențiilor, toate serviciile oferite în cadrul proiectului sunt apreciate ca fiind mai utile de beneficiarii din mediul urban decât de cei din mediul rural, și aproape de 3 ori mai mulți tineri din mediul rural decât cei din urban declară că nu s-au angajat pentru că nu își pot organiza timpul, ceea ce poate fi explicat de obligațiile lor de muncă în gospodărie și de necesitatea de a se adapta la programul mijloacelor de transport dacă se angajează în oraș (a se vedea anexa 14).

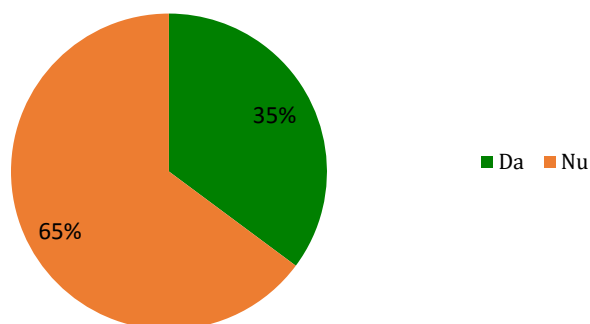
8.3. Sustenabilitate

327. Conform cererii de finanțare, logica de intervenție a proiectului generează sustenabilitate pe următoarele paliere: a) transfer de informații, cunoștințe și abilități cheie, b) abordare integrată și c) funcționare instituțională.

296. În ceea ce privește transferul de cunoștințe și abilități, proiectul este centrat pe oferirea instrumentelor necesare tinerilor astfel încât, aceștia să fie capabili să caute singuri un loc de muncă ceea ce pare să fie cazul având în vedere faptul că o parte dintre tinerii beneficiari s-au ocupat, au pierdut primul loc de muncă găsit,

dar au fost capabili să găsească un nou loc de muncă ulterior (după cum a fost subliniat în cadrul focus grupului cu beneficiarii proiectului). Astfel, rezultatele înregistrate la finalul proiectului se mențin în măsură destul de mare după finalizarea proiectului. Așadar, 35% dintre participanții la proiect au loc de muncă în mai 2016 la peste 6 luni de la finalizarea proiectului, după cum este prezentat în figura 47 de mai jos.

În acest moment aveți loc de muncă?

Sursa: prelucrările autorilor, pe baza sondajului în rândul grupului țintă

Figura 47. Durabilitate ocupării în cadrul proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”

297. Transferul de informații și cunoștințe s-a realizat și între parteneri, dar nu s-a realizat în afara proiectului. Factorii interesați de la nivel regional și județean au fost puțin implicați în proiect și nu au putut fi identificate replici ale proiectului.

298. Abordarea integrată presupune combinarea mai multor (minim 2) tipuri de măsuri specifice ocupării active, ceea ce va permite identificarea măsurilor celor mai eficace și eficiente și planificarea și implementarea viitoarelor măsuri în conformitate cu lecțiile învățate de la nivelul acestui proiect. Până la acest moment, dat fiind că nu pot fi identificate proiecte care să preia din experiența acestui proiect, evaluarea nu constată că abordarea integrată își dovedește sustenabilitatea, dincolo de eficacitatea și eficiența demonstrate.

299. Funcționarea instituțională se referă la perpetuarea instrumentelor de management utilizate și în cazul altor proiecte similare. Proiectul prevede eforturi pentru continuarea activităților și după încheierea acestuia prin atragerea în continuare de fonduri nerambursabile, dar continuarea propriu-zisă a funcționării Centrelor pentru Tineri Activi nu a fost planificată ca element de sustenabilitate al proiectului. Totuși, conform cererii de finanțare în faza de pregătire și pe parcursul implementării proiectului trebuiau identificate modalități de continuare a activităților proiectului și după finalizarea finanțării nerambursabile, dar nici menționarea activității propriu-zise prin oferirea de servicii tinerilor NEETs, la sediile partenerilor, nu se realizează decât de o manieră izolată de la acest moment. Partenerii au încercat să găsească alte surse de finanțare, însă până la momentul analizei acest lucru nu a fost imposibil, deși s-a înregistrat un interes din partea beneficiarilor finali de a participa și la alte cursuri de formare sau de a accesa casele de tineret în vederea obținerii sprijinului (orientare și consiliere profesională) pentru găsirea unui loc de muncă. Astfel, acolo unde există infrastructură la nivel local (cel puțin sedii permanente ale partenerilor) mai sunt oferite servicii tinerilor pe bază de voluntariat de către personalul partenerilor care a mai rămas angajat, dar aceste activități nu sunt realizate de o manieră sistematică. O abordare mai susținută și de impact a activităților nu este posibilă în absența finanțării, iar până în acest moment nu a fost identificată o sursă alternativă de finanțare față de POCU.

300. Sustenabilitatea proiectului este afectată de următoarele două elemente fundamentale pentru menținerea rezultatelor: (1) lipsa finanțării necesare pentru oferirea în continuare de sprijin pentru tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă, și (2) nivelul scăzut de stabilitate al tinerilor pe piața muncii, faptul că de regulă tinerii care ies din categoria NEETs păstrează un loc de muncă o perioadă scurtă de timp, de doar câteva luni. În ceea ce privește menținerea locurilor de muncă dobândite în urma serviciilor de care au

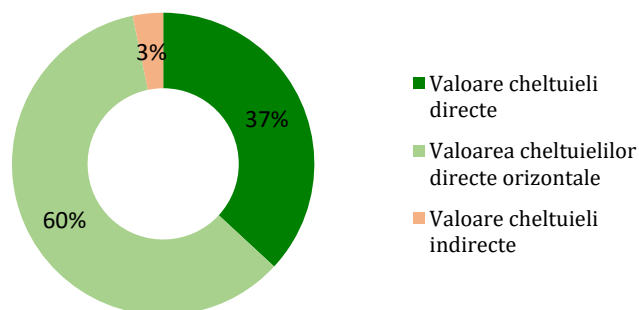
beneficiat tinerii, nivelul de stabilitate în muncă în cazul grupului țintă (tineri între 16 și 24 de ani) este foarte redus. În acest context, este o bună performanță faptul că peste jumătate dintre tinerii care s-au angajat ca urmare a participării în proiect au păstrat un loc de muncă peste 6 luni, conform sondajului cu tinerii (a se vedea detalii în anexa 14). Cauzele identificate ale instabilității locurilor de muncă pentru tinerii sunt următoarele: a) lipsa obișnuinței legate de respectarea unui program fix de lucru (perioada în care nu au avut activitate – între statutul de elev și intrarea pe piața muncii) și b) cerințele angajatorului (stilul foarte alert al muncii, lipsa disponibilității pentru formarea angajatului și programul – în sectoarele în care se angajează membrii grupului țintă se lucrează în trei schimburi). În acest context, beneficiarii finanțării au susținut că indiferent dacă un angajator menține personalul angajat prin intermediul subvențiilor sau nu, perioada de un an impusă prin acest mecanism oferă angajatului beneficii considerabile prin experiența pe care o dobândește păstrând un singur loc de muncă în perioada respectivă.

8.4. Eficiență

301. Valoarea totală cheltuită a proiectului a fost de 14.282.457,04 lei. Pe baza evidențelor de cheltuieli realizate la fiecare cerere de rambursare pot fi defalcate următoarele categorii de cheltuieli realizate în cadrul proiectului:

- **Cheltuieli directe – în valoare de 5.266.992,65 lei** – legate de o singură activitate, altfel spus de livrarea unui singur serviciu către grupul țintă;
- **Cheltuieli directe orizontale – în valoare de 8.552.992,27 lei** – legate de toate activitățile proiectului și care sunt esențiale pentru livrarea tuturor serviciilor (descrise pe larg în anexa 4);
- **Cheltuieli indirecte ale proiectului – în valoare de 46.2472,12 lei;**

302. Așa cum rezultă din figura 48, cheltuielile directe orizontale au o pondere semnificativă în totalul cheltuielilor proiectului, chiar mai mare decât cea a cheltuielilor directe. Calculul costurilor unitare a avut în vedere atât costurile directe și directe orizontale, cât și costurile indirecte, dar privite separat.

Sursa: prelucrarea autorilor, pe baza evidențelor cheltuielilor proiectului „Investiția în tineri. Investiția în viitorul nostru”

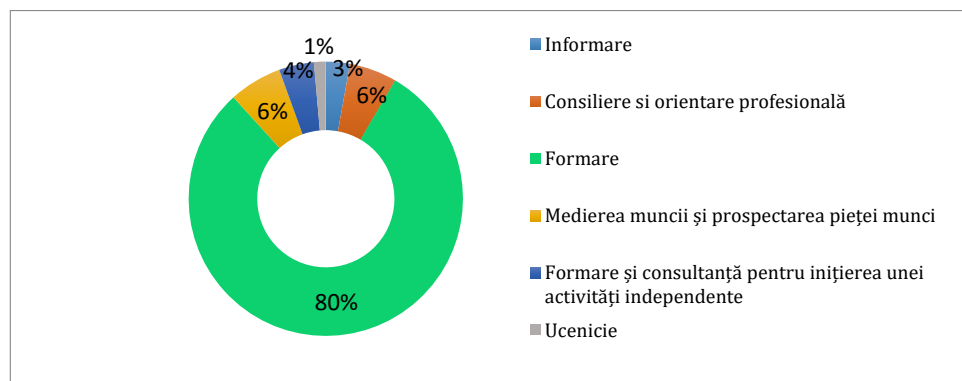
Figura 48. Proportia tipurilor de cheltuieli în totalul cheltuielilor proiectului în proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!”

303. Costurile unitare calculate pe baza celor 22 de evidențe de cheltuieli sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel 20. Cosuturi unitare pe activități ale proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru”

	Cost direct	Costuri directe orizontale	Costuri directe totale	Cost indirect	Nr. beneficiari	Nr. ore de livrare	Cost direct/persoană	Cost direct/persoană/oră	Cost total/persoană	Cost total/persoană/oră	Cost total/oră/participant ROM	Cost total/oră/participant din mediul rural	Cost total/oră/participant cu nivel scăzut de educație	Cost total/oră/participant cu nevoi speciale (dizabilități, etc.)
Informare	150.499,04	244.393,19	394.892,23	34.673,80	3.005	2,5	131,41	52,56	142,95	57,18	71,48	71,48	85,77	85,77
Consiliere si orientare	300.998,08	488.786,38	789.784,46	69.347,60	3.005	4,0	262,82	65,71	285,90	71,48	89,34	89,34	107,21	107,21
Formare	4.261.879,44	6.920.803,64	11.182.683,08	981.903,62	2.703	285,2	4137,14	14,51	4500,40	15,78				
Medierea muncii și prospectare	333.176,09	541.039,78	874.215,87	76.761,16	600	4,0	1457,03	364,26	1584,96	396,24	495,30	495,30	594,36	594,36
Formare și consultanță pentru activitate independentă	220.440,00	357.969,29	578.409,29	50.787,65	550	80,0	1051,65	13,15	1143,99	14,30				
Ucenicie	74.500,00	120.979,46	195.479,46	17.164,22	26	1.720,0	7518,44	4,37	8178,60	4,76				

Sursa: prelucrarea autorilor, pe baza evidențelor cheltuielilor proiectului „ Investiția în tineri. Investiția în viitorul nostru”

Sursa: prelucrarea autorilor, pe baza evidențelor cheltuielilor proiectului „ Investiția în tineri. Investiția în viitorul nostru”

Figura 49. Proportia tipurilor de cheltuieli în totalul cheltuielilor proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru”

304. Activitățile de informare și consiliere au fost derulate în Casele Regionale ale Tinerilor Activi și prin caravane în regiuni, la costurile cu remunerațiile resurselor umane adăugându-se și costuri de deplasare. **Costurile unitare sunt mai mici decât cele medii calculate la nivelul *Evaluării ad-hoc a intervenției POSDRU privind tinerii*, astfel că această strategie de implementare poate fi considerată eficientă. Așa cum arată analiza de mai sus, informările de grup nu sunt însă și cele mai eficiente activități.**

Tabel 21. Costuri unitare pe indicatori la nivelul proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru”

	<i>Cosuturi unitare medii POSDRU</i>	<i>Costuri unitare medii POSDRU în proiecte cu peste 50% beneficiari tineri</i>	<i>Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!</i>
Informare și consiliere	1.105	1.304	428,85
Formare	4.005	4.907	4.500,40
Medierea muncii și prospectarea pieței muncii	1.386	3.468	1.584,96
Formare și consultanță pentru inițierea unei activități independente	4.772	1.329	1.143,99

Sursa: prelucrarea autorilor

305. Se observă că cea mai mare parte dintre costurile pe care proiectul le presupune sunt aferente **activităților de formare**. În ceea ce privește aceste activități – de formare continuă - dar și activitățile de formare pentru antreprenoriat, în funcție de tipul de formare realizat costurile pentru o sesiune în cadrul proiectului sunt prezentate în tabelul de mai jos. Ca strategie de implementare cea mai mare parte a cursurilor de oferite au fost organizate de partenerii de proiect: FEG și ASSOC, structura cheltuielilor directe incluzând în primul rând subvențiile plătite participanților și decontarea transportului acestora, în al doilea rând plata formatorilor contractați și, în al treilea rând, servicii de asigurare de consumabile și catering pentru activități. **În general, organizarea cursurilor de inițiere și calificare este o activitate eficientă, avându-se în vedere și comparația cu alte proiecte POSDRU.**

Tabel 22. Cost/sesiune al tipurilor de formare organizate în cadrul proiectului „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru”

Tip de formare	Durată (ore)	Cost/persoană/sesiune
Inițiere	80	415,88
Calificare nivel 1	120	623,82
Calificare nivel 2	360	1.871,45
Formare pentru antreprenoriat	80	1.299,99

Sursa: prelucrarea autorilor, pe baza evidențelor cheltuielilor proiectului „Investiția în tineri. Investiția în viitorul nostru”

306. Datele din analiza costurilor unitare pe activități dar și cea a costurilor unitare pe indicatori confirmă constatarea analizei calitative conform căreia activitățile de promovare a antreprenoriatului (cursuri și alte tipuri de servicii) sunt printre cele mai ineficiente activități desfășurate în cadrul proiectului. Constatarea este formulată și având în vedere că un curs de calificare nivel 2 – care are un cost/sesiune cu foarte puțin mai mare decât cursul de inițiere în antreprenoriat – are o durată de 4,5 ori mai mare și presupune realizarea unor activități practice cu folosirea de materiale consumabile. De asemenea, numărul foarte mic al tinerilor care au început efectiv o activitate independentă scade mult eficiența acestei activități.

307. În ceea ce privește indicatorii de proiect: de output și de realizare, costurile unitare ale acestora în cadrul proiectului „ Investitia în tineri. Investiția în viitorul nostru!”, calculat pe baza metodologiei prezentate în raportul inițial ale evaluării, se regăsesc în tabelul de mai jos.

Tabel 23. Costuri unitare pe indicatori ale proiectului „Investiția în tineri. Investiția în viitorul nostru!”

	Valoarea realizată a indicatorului	Cost direct total	Cost indirect	Cost unitar - costuri directe totale	Cost unitar total - costuri directe + indirecte	Cost unitar total - participanti romi	Cost unitar total - participanti din mediul rural	Cost unitar total - participanti cu nivel scazut de educatie	Cost unitar total - participanti cu nevoi speciale (dizabilitati, etc.)
Output									
1. Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate	662			8.080,93	21.912,98	27.391,22	27.391,22	32.869,47	32.869,47
2. Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate, din care: femei	328			8.080,93	21.912,98	27.391,22	27.391,22	32.869,47	32.869,47
3. Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate, din care: tineri	661	14.015.464,38	1.166.260,68	21.203,43	22.967,81	28.709,77	28.709,77	34.451,72	34.451,72
4. Număr de persoane care au beneficiat de consiliere/ orientare - acces pe piața muncii	3.005	1.184.676,68	39.644,03	394,24	407,43	509,28	509,28	611,14	611,14
5. Număr de participanți la instruire - acces pe piața muncii	2.703	12.367.359,76	1.021.547,65	4.575,42	4.953,35	6.191,69	6.191,69	7.430,03	7.430,03
6. Număr de participanți la instruire, șomeri de lungă durată - acces pe piața muncii	605			1.743,76	4.728,53	5.910,66	5.910,66	7.092,80	7.092,80
Outcome									
6. Număr de participanți la instruire care și-au găsit un loc de muncă în termen de 6 luni - acces pe piața muncii	276	12.367.359,76	1.021.547,65	44.809,27	48.510,53				
7. Număr de participanți la instruire care urmează o altă formă de pregătire - acces pe piața muncii	proiectul nu și-a propus acest indicator								
8. Număr de persoane care au demarat o activitate independentă - acces pe piața muncii	8	220.440,00	50.787,65	27.555,00	33.903,46				
9. Număr de participanți la instruire certificați, șomeri de lungă durată - acces pe piața muncii	454	12.367.359,76	1.021.547,65	27.240,88	29.490,99				
10. Număr participanți FSE - femei	1.680			1.777,53	4.820,13				
11. Număr participanți FSE - grupa de vârstă 15 - 24 ani	3.005	14.015.464,38	1.166.260,68	4.664,05	5.052,15				
Nu se calculează cost unitar pentru indicatori de tip pondere									

Sursa: prelucrarea autorilor, pe baza evidențelor cheltuielilor proiectului „Investiția în tineri. Investiția în viitorul nostru”

8.5. Context județean – Brașov

308. Județul Brașov prezintă un context particular al pieței muncii, care se caracterizează în aceeași măsură printr-o cerere mare de forță de muncă, și în același timp, un număr mare de tineri NEETs. De fapt, cererea și oferta de forță de muncă nu se întâlnesc decât parțial. În general, în județ și mai ales în reședința de județ și în localitățile apropiate, creșterea economică se bazează pe dezvoltarea turismului și a industriei locale, în special industria de fabricare de mașini, unelte și componente de mașini. Pe de altă parte, faptul că județul a fost tradițional un județ în care aceste două sectoare au fost dezvoltate, face să existe o ofertă substanțială de forță de muncă calificată în cele două domenii în județ; totuși, o parte din această forță de muncă este îmbătrânită. Cererea relativ mare de forță de muncă face ca tinerii care au calificarea și/sau abilitățile necesare pentru a lucra în turism sau industrie să se angajeze relativ ușor, perioadele în care acești tineri fiind înscriși la AJOFM fiind relativ reduse.

309. Pe de altă parte, un număr foarte mare de șomeri înregistrați, inclusiv tineri, înscriși la AJOFM Brașov sunt analfabeți funcțional, ceea ce îi face neangajabili și incapabili să participe la cursuri de calificare. De asemenea, în județ există zone îndepărtate de reședința de județ (ca de exemplu zona Rupea) unde industria locală a decăzut și care nu au asigurate căi de transport eficiente pentru navetă (există puține trenuri, nu există autobuze).

310. Nu în ultimul rând în acest județ s-a dezvoltat o bună practică de prevenire a situației de NEET. Marile companii prezente în sectorul industrial brașovean au înființat școli profesionale private la nivelul învățământului secundar și terțiar: licee profesionale și școli postliceale. Aceste companii organizează sesiuni de practică direct în fabrică și care își recrutează angajații din rândul elevilor din aceste școli. În acest context formarea se face direct pe domeniu și perfect adaptat la nevoile angajatorilor.

8.6. Concluzii

311. Modul în care teoria proiectelor a fost realizată în practică

- Proiectul a fost relevant pentru grupul său țintă, activitățile implementate răspunzând nevoilor tinerilor NEETs care au participat la proiect, în majoritate tineri absolvenți de liceu, cu sau fără promovarea examenului de bacalaureat și având vârsta peste 19 ani.
- Conform rapoartelor proiectului toți tineri înscriși în registrul grupului țintă au beneficiat de informare și câte două sesiuni de consiliere personalizată și în cele mai multe cazuri de orientare profesională. Mare parte din tinerii din grupul țintă au beneficiat și de cursuri de calificare, iar ucenicia – a doua formă de calificare avută în vedere de proiect – s-a dovedit a fi o măsură care poate fi pusă în aplicare cu mare dificultate, atât din cauză ca nu este atractivă economic pentru angajatori, cât și din cauză că nu este atractivă pentru tineri (așa cum am prezentat anterior). Cursurile de antreprenoriat, consultanță pentru începerea unei activități independente și premii pentru demararea unei activități independente au fost acordate unui număr foarte mic de tineri, fiind o variantă de formare care poate întârzia mult angajarea. Mediarea muncii a fost făcută atât personalizat cât și pentru grupuri mai mari de tineri (prin diseminarea ofertelor de locuri de muncă specifice unui domeniu doar celor care au potențial de a le ocupa).
- Cursurile de formare au reprezentat intervenția cea mai relevantă, dar analiza grupului țintă arată că unii dintre tinerii beneficiari nu aveau nevoie de cursuri de formare, informarea și consilierea fiind însă servicii foarte relevante și necesare.
- Faptul că nu au fost organizate centre pentru tinerii NEETs – Case ale Tinerilor Activi – decât la nivel regional a limitat în oarecare măsură intervenția. Caravane de informare și sesiuni de consiliere de grup au fost organizate pe tot teritoriul acoperit de proiect, dar cursurile de inițiere și calificare și serviciile pentru inițierea unei activități independente au fost livrate participanților în județele în care au fost înființate și Casele Regionale ale Tinerilor Activi, existând astfel o concentrare a serviciilor pe anumite județe.
- Proiectele nu au inclus asistență pentru mobilitate care este un serviciu considerat util de către tinerii NEETs.
- Proiectul nu a vizat furnizarea unor măsuri specifice sau speciale (suplimentare) anumitor sub-categorii ale grupului țintă, cum ar fi: persoane din mediul rural sau persoane din grupuri vulnerabile. Se poate aprecia că țintirea unei categorii relativ omogene de tineri în cadrul

proiectului reprezintă un punct tare al acestuia, permițând adaptarea tuturor măsurilor în raport cu un profil mediu al tinerilor tratați.

312. Intervenții eficace și ineficace, inclusiv complementaritate și durabilitate

Așa cum rezultă din analiza prezentată mai sus, **cele mai eficace și eficiente intervenții** au fost:

- **cursurile de formare profesională, în special cele de calificare și dintre acestea cele de nivel 2**, care asigură o pregătire mai bună pentru piața muncii actuală, cu condiția ca în cadrul lor practica profesională să se realizeze de o manieră adecvată și adaptată la tehnologiile de pe piața muncii.
- **serviciile de informare, orientare și consiliere profesională**³³

313. Aceste servicii asigură și sustenabilitatea proiectului deoarece oferă tinerilor instrumentele pentru ca aceștia să fie capabili să caute singuri un loc de muncă și să comunice cu angajatorii.

314. Cele mai puțin eficace și eficiente intervenții au fost:

- **promvarea antreprenoriatului, prin cursuri de formare și consultanță pentru începerea unei activități independente**, din cauza faptului că grupul țintă al proiectului nu a fost pregătit pentru asumarea responsabilităților necesare – a existat o inadecvare între măsură și caracteristicile grupului țintă
- **stagiile de ucenicie** – în special din cauza cadrului normativ care nu încurajează angajatorii să primească ucenici.

315. Pentru asigurarea eficacității și eficienței acestor activități este nevoie de măsuri complementare și integrate adresate și familiilor tinerilor și mediului de afaceri.

316. De asemenea, pentru asigurarea sustenabilității centrelor tinerilor activi dezvoltate în proiect este necesară implementarea complementară a unor proiecte de dezvoltare a infrastructurii, dar și de asigurarea sustenabilității finanțării resurselor umane prin deschiderea liniilor de finanțare dedicate tinerilor NEETs prin POCU.

Eficiența

317. Analiza costurilor unitare aferente activităților proiectului în comparație cu cele calculate în cadrul *Evaluării ad-hoc a intervenției POSDRU privind tinerii*, arată că proiectul a fost în general eficiente.

Cursurile de inițiere în antreprenoriat se dovedesc a fi cele mai puțin eficiente, acestea fiind de 3 ori mai costisitoare decât alte cursuri de inițiere.

Mecanisme puse în practică în implementarea proiectelor și contribuția acestora la eficacitatea proiectelor

318. Traseul standard al unui tânăr prin proiect a inclus: informare de grup, informare, consiliere și orientare profesionale individuale, îndreptate în primul rând spre alegerea unui curs, formare profesională (inițiere sau calificare) sau formare pentru o activitate independentă (în puține cazuri) sau ucenicie (în foarte puține cazuri), consiliere de grup – prin prezentarea în workshopuri a unor tehnici de

³³ "Orientarea în carieră este expresia unor talente personale sau aptitudini dominante. Pe măsură ce ele se intersectează cu interesele, motivațiile și valorile personale ale individului și ale mediului extern, social și economic, se poate ajunge la modelarea unui traseu profesional optim. Orientarea profesională este o activitate bazată pe un sistem de principii, metode și procedee de îndrumare a persoanei către o profesie sau un grup de profesii, în conformitate cu aptitudinile, înclinațiile și interesele sale și, pe de altă parte, în funcție de perspectivele pieței forței de muncă și dinamica sferei ocupaționale. Termenul de consiliere privind cariera este din ce în ce mai des utilizat pentru a desemna activitatea de orientare profesională a tânărului sau adultului, într-un proces continuu. Literatura de specialitate tinde să substituie denumirea clasică de orientare școlară și profesională cu cea de consilierea carierei tânărului sau adultului. Orientarea profesională presupune o gamă de activități cum ar fi: consilierea, informarea, evaluarea și îndrumarea, cu scopul de a ajuta persoanele interesate să opteze în ceea ce privește formarea profesională inițială și continuă și oferta de locuri de muncă." Sursă: Ghid de orientare și consiliere profesională (http://www.cnslr-fratia.ro/media/8385/55112_ghid_final.pdf)

realizare a CV-ului și prezentare la interviurile de angajare sau consultanță pentru activități independente (și premii pentru cele mai bune idei de afaceri), medierea muncii.

319. Este important de menționat faptul că mixul măsurilor este definitiv în obținerea rezultatelor. Acestea au fost furnizate conform nevoilor grupului țintă. Însă, principiul adecvării poate fi alterat de ordinea în care sunt oferite măsurile, etapizarea acestora.

O serie de bune practici din cadrul proiectului au contribuit hotărâtor la eficacitatea proiectului:

- abordarea tinerilor cu un mix de măsuri active de ocupare, relevante pentru profilul și nevoile acestora.
- oferirea de cursuri de calificare adaptate la cerințele pieței muncii.

320. Unele mecanisme prevăzute de POCU 2014-2020 pot îmbunătăți situația tinerilor NEETs dacă sunt implementate cu prioritate:

- este o măsură esențială identificarea și înregistrarea tinerilor NEETs la AJOFM, astfel că măsurile din cadrul OS 2.3 sunt absolut necesare, dar trebuie organizate astfel încât să fie adaptate la capacitatea administrativă a AJOFM-urilor, prin colaborarea cu actorii cheie de la nivel județean și local; proiecte implementate de angajatori sau în parteneriat cu angajatori pentru formarea tinerilor exact pe domeniul și posturile pentru care vor fi angajați, prin preluarea modelelor de bună practică de la Brașov;
- oferirea de subvenții pentru angajatori pentru angajarea tinerilor NEETs, pentru ca aceștia să fie motivați să acorde tinerilor timpul necesar pentru a se adapta la noul loc de muncă
- măsurile de acompaniere a tinerilor la un nou loc de muncă până la adaptarea acestora pot fi costisitoare, dar ele pot contribui la eficacitatea și sustenabilitatea intervențiilor, având în vedere că dinamica/instabilitatea mare la locul de muncă al tinerilor proveniți din rândul NEETs este foarte mare;
- sunt necesare în plus metode de prevenire a situației de NEET, în special măsurile de prevenire a abandonului școlar și de adaptare a ofertei educaționale la piața muncii, inclusiv dezvoltarea de tehnici și tehnologii actuale care să fie predate și exersate în cadrul învățământului profesional și tehnic.

321. Mecanismul optim pentru implementarea AP 1 (& AP 2 & OS 6.1) a POCU, pe baza tabelului de mai jos:

<i>Măsura propusă</i>	<i>Cui se adresează recomandarea</i>	<i>Opțiuni alternative privind măsurile propuse</i>	<i>Argumente pentru opțiunea recomandată de evaluator</i>
Proiecte implementate la nivel județean, după un model standard, incluzând informare, consiliere și formare, stimularea mobilității, adaptată la piața muncii locală și în parteneriat între AJOFM și beneficiari privați	AM POCU (prin designul Ghidului Solicitantului) ANOFM		Este necesară dezvoltarea unor modele de parteneriat între operatorii privați și AJOFM-uri pentru a evita suprapunerile și concurența și dimpotrivă pentru a crea complementaritate și sinergie în proiecte. Stimularea mobilității forței de muncă și sprijin financiar pentru mobilitate sunt măsuri foarte necesare, dar ele trebuie adaptate la specificul fiecărui județ sau măcar a fiecărei regiuni.
Implicarea angajatorilor în parteneriate pentru formarea tinerilor pe domeniile și exact pentru abilitățile necesare acestora	AM POCU (prin designul Ghidului Solicitantului) Beneficiari		Preluarea modelului de bună practică de la Brașov în care – cu fonduri proprii – angajatorii au format, singuri sau în asocieri - școli de meserii pentru tineri dintre care își recrutează direct angajații.
Proiectele care includ informare, consiliere, orientare și mediere a muncii	AM POCU (prin designul Ghidului		Proiectul studiat demonstrează că serviciile de informare, consiliere, orientare și mediere a muncii sunt foarte eficiente pentru grupul țintă al tinerilor

să fie proiecte de lungă durată	Solicitantului și lansarea apelurilor)		NEETs care au un nivel mediu de studii și/sau calificare și/sau experiență minimă pe piața muncii. Dar aceste măsuri trebuie să se realizeze personalizat pentru a avea eficacitate maximă, iar acest lucru nu se poate face decât pe termen mai lung.
Proiectele de încurajare a începerii unei activități independente să țintească doar tinerii NEETs cu nivel ridicat de educație și cu vârstă mai înaintată	AM POCU AM POCU (prin designul Ghidului Solicitantului)		Proiectul studiat demonstrează că încurajarea începerii unei activități independente este o activitate foarte ineficace și ineficientă dacă nu este bine țintă de la început către tinerii care chiar pot începe o activitate independentă (nivel ridicat de studii – cel puțin bacalaureat, sau chiar studii superioare începute – și o vârstă care să le permită independența de părinți). Pentru tinerii care nu se află în această categorie este necesară crearea și îmbunătățirea competențelor IT&C și organizarea unor cursuri de calificare (cele mai eficiente fiind cele de nivel superior – nivel 2).
Reanalizarea și eventual renunțarea la finanțarea stagiilor de ucenicie, cel puțin până la modificarea legii	AM POCU MMFSPV – cu privire la modificarea legii uceniei	Alternativ pot fi realizate cursuri de calificare făcute în parteneriat direct cu potențialii angajatori, cei care au și locuri de muncă disponibile, nu doar condiții pentru a organiza practica în cadrul cursurilor. O grupă de cursanți poate fi împărțită pentru a face practică la mai mulți angajatori care au și locuri de muncă disponibile și care pot să selecteze dintre cursanții aflați în practică viitori angajați, fără să se angajeze la un program de ucenicie care este de foarte lungă durată.	Cadrul legal actual al activităților de ucenicie descurajează angajatorii de la a primi ucenici. În aceeași măsură perioada foarte lungă de timp pentru care tinerii trebuie să se angajeze într-o activitate de formare fără a avea certitudinea ulterioară a angajării face ca ucenicia să nu fie interesantă nici pentru tinerii NEETs.
Pentru OS 6.1 POCU - Reanalizarea modului de organizare a inițiativelor de tip A Doua Șansă	AM POCU & Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice		S-a dovedit că un număr mare de tineri NEETs sunt analfabeți funcțional, ceea ce nu le permite nici măcar să urmeze un curs de calificare și cu atât mai puțin să se angajeze. Pentru aceștia, singura soluție sunt programele de tip ADȘ. Totuși, așa cum sunt organizate acum programele ADȘ, nu sunt accesibile decât unui număr foarte mic de tineri, așa cum demonstrează experiența AJOFM, dar și alte studii asupra subiectului (Salavți Copiiu, 2014) . Ele sunt organizate în foarte puține școli și dacă nu se întrunește un număr suficient de mare de beneficiari într-o comunitate ele nu se organizează. Este necesară astfel reorganizarea sistemului de tip ADȘ și creșterea considerabilă a accesibilității sale. De asemenea, trebuie avută în vedere nevoia de a

			asigura mobilitatea participanților la ADȘ și nevoia de a-i sprijini și eventual de a compensa pentru ei timpul petrecut la școală în loc să muncească (fie că sunt angajați formal sau informa, fie că muncesc în gospodărie, unde sunt îngrijitori ai unor membrii de familie dependenți).
Pentru OS 6.1 POCU - Proiecte țintite special – la nivel județean - pentru tinerii NEETs care nu au terminat 10 clase – învățământul obligatoriu, pentru readucerea lor în educație			S-a dovedit că tinerii care nu au absolvit măcar învățământul obligatoriu (10 clase) nu sunt angajabili. În cazul multora dintre ei este necesar sprijin individualizat pentru reînscrierea la școală (în sistemul clasic pentru cei care nu au depășit cu mult vârsta școlară și ar putea beneficia de școală nu de ADȘ).
Pentru OS 2.3 POCU - Realizarea activităților de identificare și înregistrare a tinerilor NEETs în parteneriat cu actori locali: primărie/Consilii Locale, școli, DGASPC, biserici în mediul rural. Eventual parteneriat sau subcontractarea activităților de teren necesare identificării tinerilor, ținând cont de capacitatea limitată (număr de angajați, dotări cu autoturisme, etc.) a AJOFM-urilor	AM POCU & ANOFM		Ținând cont de capacitatea limitată (număr de angajați, dotări cu autoturisme, etc.) a AJOFM-urilor este necesar ca activitățile de identificare și înregistrare a tinerilor NEETs să se facă în colaborare cu actorii locali care cunosc deja acești tineri și cu parteneriatul sau prin contractarea unor organizații (firme, ONG) care au deja experiență în activități de teren.

9. Concluzii și recomandări

Prezentul capitol identifică, în conformitate cu cerințele caietului de sarcini, acțiuni care pot contribui la îmbunătățirea implementării axei prioritare 1 a POCU, formulate sub forma unor recomandări în acest sens.

Astfel, concluziile și recomandările prezentate mai jos fac referire la mecanisme ce pot să fie îmbunătățite pentru perioada de programare 2014-2020, la relevanța și/sau eficacitatea unor tipuri de intervenții prevăzute de POCU (nou introduse sau a căror furnizare ar trebui sistată), dar și la mecanismul optim pentru implementarea AP 1 a POCU.

După cum a fost agreat în cadrul CCE care a avut loc în data de 30 mai a.c., concluziile și recomandările sunt structurate în funcție de cele 3 întrebări de evaluare.

Întrebarea de evaluare 1: Care este evoluția situației tinerilor NEETs, inclusiv tineri NEETs de etnie romă, în zonele vizate (regiunile de dezvoltare, zonele urbane vs rurale, zona ITI Delta Dunării), de la momentul adoptării programului?

Sub-tema 1. Evoluția situației tinerilor în general și a tinerilor NEETs de la momentul adoptării POCU 2014-2020, cu evidențierea diferențelor teritoriale (european/național, interregionale, urban/rural, zona acoperită de ITI Delta Dunării) și între diverse categorii de NEETs (ex. de etnie romă/non-romă).

Concluzia 1. În contextul european al problematicii tinerii NEETs, România se situa la nivelul anului 2014 pe locul 23 din perspectiva ratei acestora de 17% la nivel național, semnificativ mai ridicată decât în țări ca Germania și Olanda (cu o rată a NEETs de sub 5,5%), dar mai redusă decât în țări ca Spania, Italia, Grecia.

Concluzia 2. Numărul tinerilor NEETs în România a avut o evoluție oscilantă de-a lungul perioadei 2007-2015 și a înregistrat o creștere de 3,6% din 2014 până în 2015, în ciuda evoluției demografice negative a populației cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani și a creșterii ușoare a ratelor de activitate și ocupare pentru această categorie în aceeași perioadă. Din perspectivă regională, creșterea tinerilor NEETs este înregistrată în regiuni unde numărul acestora a fost mai ridicat pe toată perioada analizată (Sud-Muntenia, Centru, Sud-Est, regiuni eligibile în cadrul ILMT).

Concluzia 3. Deși analiza datelor statistice a relevat o dezurbanizare a României în ceea ce privește tinerii cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani, populația NEETs din mediul urban are o evoluție inversă: aceasta crește la nivelul anului 2015 față de 2014 ca și pondere în totalul numărului de NEETs, comparativ cu populația NEETs în mediul rural. La nivel regional, concentrarea tinerilor NEETs în mediul urban a fost identificată în regiunile București – Ilfov și Vest, la nivelul celorlalte regiuni populația NEETs rurală fiind majoritară (inclusiv regiunile ILMT). Evoluția populației tinerilor NEETs din zona ITI Delta Dunării și de etnie romă urmează aceleași trenduri ca întreaga categorie, respectiv o creștere în 2015 față de 2014, mai puternică în zona urbană, ca pondere în totalul numărului de NEETs din zonele respective, ceea ce indică faptul că mediul de rezidență (urban/rural) este unul din factorii care influențează evoluția numerică a acestei categorii.

Concluzia 4. Există discrepanțe importante în ceea ce privește distribuția județeană a tinerilor și tinerilor NEETs. Tinerii NEETs se concentrează în anumite județe, ca pondere în categoria de tineri cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani, diferite compartiv cu cele în care sunt concentrați tinerii din această categorie în general, sau de etnie romă. Astfel, județele Suceava, Iași, Bacău, Prahova, Constanța, Dolj reprezintă poli de concentrare pentru tineri în general, în timp ce tinerii NEETs se concentrează în județele Giurgiu, Ilfov, Dâmbovița, Prahova, Brașov, Mureș și Galați, iar tinerii NEETs de etnie romă în

județele Călărași, Giurgiu, Ilfov, Dâmbovița, Galați, Mureș și Dolj. În cadrul acestor județe există discrepanțe și în ceea ce privește distribuția pe medii de rezidență, cu tineri NEETs din mediul rural prezenți în număr mai mare în Călărași, Giurgiu, Dâmbovița, Prahova, Brașov, Galați și Mureș.

Recomandare 1. Este necesar ca logica de intervenție (nevoi-activități-realizări și rezultate) a proiectelor ce vor fi finanțate în cadrul AP 1 să ia în considerare, de o manieră adecvată, locația/concentrarea tinerilor NEETs, la nivel județean, în mediul de rezidență urban sau rural precum și ratele ridicate ale tinerilor de etnie romă în anumite județe.

Structură responsabilă: AM POCU.

Termen-limită: până la momentul contractării în totalitate a bugetului aferent AP 1 a POCU sau până când o evaluare subsecventă recomandă, pe bază de dovezi, o abordare diferită.

Concluzia 5. Pentru a se putea realiza analiza exactă a tinerilor NEETs din perspectiva unor dimensiuni diverse (inclusiv în funcție de locația și etnia acestora), precum și pentru actualizarea acestei analize de o manieră regulată, care să surprindă dinamica deosebită a acestui grup este nevoie de o bază de date cu informații la nivel individual menținută permanent.

Recomandare 2. Este necesară operaționalizarea în cel mai scurt timp cu putință a bazei de date a tinerilor NEETs, care să conțină informații la nivel individual asupra membrilor acestei categorii, precum și menținerea acesteia pe perioada implementării AP 1 a POCU.

Structuri responsabile: AM POCU, ANOFM, MMFPSPV.

Termen-limită: Decembrie 2016/toată perioada de implementare a AP 1 a POCU.

Sub-tema 2. Evoluția cadrului strategic, legislativ și instituțional, european și național, privind tinerii și tinerii NEETs, cu identificarea legăturilor între cele mai importante prevederi care pot afecta semnificativ situația acestora³⁴.

Concluzia 6. Cadrul strategic, legislativ și instituțional a fost stabil între februarie 2016 când a fost adoptat POCU 2014-2020 și momentul realizării evaluării, atât la nivel național cât și european. Astfel, nu au fost identificați factori contextuali externi care să fi afectat semnificativ logica de intervenție a AP 1 a programului, și în special, posibilele sale efecte. La nivel național a fost demarată pregătirea "Planului de implementare a Garanției pentru Tineret 2016-2020" precum și a "Pachetului integrat pentru combaterea sărăciei" care prevede măsuri pentru soluționarea situației tinerilor NEETS, cu un posibil impact semnificativ asupra acestora, dar stadiul incipient al celor două documente la momentul finalizării raportului de evaluare nu a permis o analiză aprofundată a legăturii lor cu logica de intervenție a POCU.

Concluzia 7. Elementele cu un potențial impact asupra situației tinerilor/NEETs se regăsesc în strategiile naționale precum "Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020", "Strategia Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020", "Strategia Națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015 -2020", "Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020", "Strategia Națională pentru Învățământ Terțiar 2015-2020", "Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România" și sunt coerente cu prevederile "Planului de implementare a Garanției pentru Tineret 2014-2015."

Sub-tema 3. Principalele intervenții și a surselor de finanțare aferente stabilite pentru ameliorarea situației tinerilor în general și a tinerilor NEETs în România și modul de corelare și coordonare între acestea.

Concluzia 8. Principalele intervenții implementate sau planificate în vederea ameliorării situației tinerilor în general și în special a tinerilor NEETs în România au fost sau vor fi finanțate în special din diferite

³⁴ Pe baza constatărilor prezentate în Raportul Inițial, versiunea finală, aprobată de CCE în data de 4 mai a.c.

fonduri europene. Printre acestea, Fondul Social European prin intermediul POSDRU/POCU ocupă un prim loc, urmat de Fondul European de Dezvoltare Regională prin intermediul Programului Operațional Regional (în perioada de programare trecută) și Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin intermediul Planului Național de Dezvoltare Rurală (în perioada de programare 2014-2020). Intervențiile finanțate de la bugetul de stat (bugetul asigurărilor sociale/de șomaj) gestionate de SPO sau din alte surse precum Mecanismul Financiar SEE și Mecanismul Norvegian, Fonduri Elvețiene, "Tineret în Acțiune" sau Erasmus + 2014 – 2020 sunt mai reduse cantitativ.

Concluzia 9. Majoritatea intervențiilor identificate, în special cele planificate pentru perioada de programare 2014-2020, finanțează acțiuni în mai mult de un domeniu din cele identificate ca relevante pentru situația tinerilor și a tinerilor NEETs în special (ocupare, formare profesională, educație inclusiv formare profesională inițială, asistență socială și de incluziune, antreprenoriat și educația non-formală, inclusiv voluntariat.), ceea ce indică importanța dobândită de design-ul integrat și extinderea ariei de aplicare a acestuia. În centrul intervențiilor analizate (implementate sau planificate) rămâne formarea profesională continuă, combinată cu măsuri active de ocupare (pentru perioada 2007 – 2013) și cu măsuri ce vizează antreprenoriatul (pentru perioada 2016 - 2020). Totodată, pe lângă POCU, există o serie de alte măsuri planificate care urmăresc efecte din perspectiva ocupării sau activării tinerilor, inclusiv a tinerilor NEETs, în special în cadrul PNDR, POR dar și a programelor naționale și europene de antreprenoriat și tineret.

Recomandare 3. Având în vedere că efectele proiectelor finanțate în cadrul AP 1 a POCU pot fi influențate și de alte intervenții care vizează tinerii și în special tinerii NEETs, este necesar ca în procesul de solicitare de cereri de finanțare și implementare să fie monitorizată complementaritatea și sinergia intervențiilor POCU cu alte intervenții.

Structuri responsabile: AM POCU

Termen-limită: Pe tot parcursul perioadei de implementare a AP 1 a POCU.

Sub-tema 4. Evoluția viitoare a situației tinerilor NEETs, în baza scenariilor cu sau fără intervențiile țintite spre NEETs.

Concluzia 10. Problemele tinerilor NEETs sunt multiple și au cauze complexe, astfel că, pentru a fi eficace, intervențiile asupra acestui grup țintă trebuie să țină cont de toate aceste probleme, inclusiv cele la nivel individual, familial și comunitar și de particularitățile unor sub-grupuri de tineri NEETs: tineri din mediul rural cu acces dificil la piața muncii, tineri care au abandonat timpuriu școala, tineri cu dizabilități, tineri din medii familiale problematice etc. Bunele practici dezvoltate la nivel european arată că, din aceeași perspectivă a eficacității, este esențială segmentarea grupului țintă în tineri mai pregătiți pentru piața muncii și tinerii aflați „mai departe de piața muncii” și care au nevoie de sprijin suplimentar. Măsurile generale, nepersonalizate, adresate tinerilor NEETs, în special celor afectați de mai multe vulnerabilități, fie ele măsuri preventive sau măsuri active de ocupare, nu dau rezultate pe termen mediu și lung.

Concluzia 11. Evoluția viitoare a situației tinerilor NEETs depinde în special de evoluția generală demografică și de evoluția economică în România dar și de eficacitatea măsurilor viitoare care vizează îmbunătățirea situației acestora, implementate în special prin intermediul POCU, AP 1, 2 3 și 6. Numărul tinerilor NEETs va scădea în orice context, datorită trendului negativ demografic înregistrat în țara noastră, inclusiv la nivelul grupului de vârstă 15-24 (actual și viitor), dar această evoluție favorabilă va fi mai puternică în cazul menținerii nivelului actual de creștere economică și semnificativă în cazul în care măsurile prevăzute pentru reducerea abandonului școlar și cele finanțate în cadrul POCU vor obține rezultatele așteptate. Totuși, având în vedere scenariile conturate, problema tinerilor NEETs va fi soluționată doar parțial până în anul 2020 și deci va persista și pe perioada de programare 2021-2026.

Întrebarea de evaluare 2: Ce mecanisme (tipuri de intervenție, relații inter-instituționale, mecanisme de selecție a proiectelor, de monitorizare, de rambursare etc.) influențează situația tinerilor NEETs și în ce mod?

Sub-tema 1. Analiza modului în care teoria proiectelor a fost realizată în practică.

Concluzia 12. Implementarea celor două proiecte a confirmat într-o mare parte realismul teoriei intervențiilor așa cum a fost aceasta elaborată în cererile de finanțare, cu două excepții principale: relevanța și aplicabilitatea intervențiilor "ucenicie" și "de tip antreprenorial" și resursele necesare identificării pe teren a tinerilor NEETs, ce s-au dovedit ridicate în contextul utilității limitate a datelor de contact furnizate de SPO. Activitățile prevăzute în cadrul celor două proiecte pilot analizate au fost în mare parte relevante pentru nevoile tinerilor NEETs participanți, în ciuda unei analize mai degrabă generice a acestora în cererea de finanțare. Activitățile de informare, consiliere și orientare, precum și cele de formare profesională rămân cele mai relevante pentru grupul țintă. O logică de intervenție îmbunătățită a unor proiecte următoare ar trebui să prevadă următoarele elemente suplimentare:

- Activități *individuale* de informare, consiliere și orientare pe piața muncii, direct proporționale cu nevoia fiecărui participant, care să includă toate domeniile de competență relevante pentru tinerii NEETs, precum cunoașterea de sine prin evaluare și autoevaluare, comunicare eficientă, negocierea conflictelor, lucrul în echipă etc.;
- Activități de consiliere psihologică;
- Activități de informare, consiliere și orientare care să implice membrii familiei susținătoare a tânărului NEET;
- Identificarea membrilor grupului țintă care nu au nevoie de formare pentru a-și găsi un loc de muncă (mai aproape de piața de muncă) și aplicarea acestora de măsuri de informare, consiliere și orientare pe piața muncii, dar și de mediere în vederea angajării fără întârzierea determinată de participare la cursurile de formare;
- Activități care vizează analfabetismul funcțional;
- Activități care asigură acompaniamentul la locul de ucenicie / muncă pentru o perioadă de acomodare cu noul context.

Concluzia 13. Grupul țintă constituit din tineri NEETs ridică provocări considerabile atât din perspectiva identificării, cât și a activării, calificării și ocupării. Un număr scăzut al acestora este sau poate fi adus aproape de piața muncii. Analiza datelor colectate a relevat existența unor sub-categorii de tineri NEETs care au nevoi particulare, pe cale de consecință, logica de intervenție în cazul acestora trebuie să fie, la rândul ei, particularizată. Cel mai important criteriu care împarte tinerii NEETs în sub-categorii este **nivelul de educație**; astfel, se disting trei sub-categorii distincte:

- Tinerii cu un nivel de educație foarte scăzut (sub 8 clase) care nu pot participa în activități de formare și care ar constitui grupul țintă cel mai relevant pentru măsurile prevăzute în cadrul AP 6, OS 6.1 a POCU;
- Tineri cu un nivel de educație mediu (liceu/școală profesională posibil neabsolvit/ă) pentru care pe termen scurt/mediu care formarea/(re)calificarea este cea mai relevantă intervenție;
- Tineri cu nivel de educație superior (universitate posibil neabsolvită) pentru care sunt necesare intervenții specifice, precum stagii, de antreprenariat.

O altă sub-categorie distinctă este formată din tinerii NEETs din mediul rural și din zone cu activitate economică slab dezvoltată și îndepărtate de centrele de județ. Problemele de acces cu care aceștia se confruntă solicită implementarea de măsuri specifice, precum organizarea activităților de informare, consiliere, orientare, formare la nivel local, sau acoperirea costurilor suplimentare aferente mobilității acestora între locația formării sau locului de muncă.

O a treia sub-categorie de tineri NEETs este formată din persoane din diferite grupuri vulnerabile, precum: tinerii proveniți din centre de plasament, tinerii proveniți din familii inactive, tinerii de etnie romă, mai

ales dacă provin din comunități tradiționale și foarte sărace, tinerile NEETs, tinerii de etnie maghiară, în special în Regiunea Centru.

Recomandare 4. Este necesar ca logica de intervenție (nevoi-activități-realizări și rezultate) a viitoarelor proiecte finanțate în cadrul AP 1 să ia în considerare de o manieră adecvată profilul și nevoile individuale ale tinerilor NEETs și sub-categoriilor acestora, pe care să le abordeze de o manieră personalizată și integrată, care să includă toate activitățile necesare pentru a obține rezultatele așteptate: activare, calificare, ocupare.

Structuri responsabile: AM POCU

Termen-limită: Pe tot parcursul perioadei de implementare a AP 1 a POCU.

Recomandare 5. Este necesară asigurarea corelării de o manieră operațională între intervențiile planificate în cadrul AP 1 și AP 6 pentru a se evita dublarea activităților de identificare a tinerilor NEETs în vederea implicării în proiectele finanțate pe viitor.

Structuri responsabile: AM POCU

Termen-limită: Pe tot parcursul perioadei de implementare a AP 1 a POCU.

Sub-tema 2. Intervențiile cele mai (puțin) eficiente și eficiente.

Concluzia 14. Proiectele pilot analizate au fost în mare parte eficiente. În unele cazuri, în special în proiectul "Garanții pentru TINERII!" implementat în regiunile din sud, țintele indicatorilor (aferenți participării și certificării) au fost depășite. Și din perspectiva ocupării proiectul menționat a fost ușor mai eficient (12% din participanții la instruire și-au găsit un loc de muncă în termen de 6 luni comparativ cu 10%).

Concluzia 15. Intervențiile cele mai eficiente din perspectiva ambelor proiecte analizate au fost: (1) formarea profesională, (2) prospectarea și medierea muncii și (3) informarea, consilierea și orientarea profesională. Pentru cea mai mare parte a grupului țintă, intervenția cea mai eficientă din perspectiva ocupării rămâne formarea (de nivelul 1 și 2), cu condiția ca partea practică a acesteia să fie realizată conform cerințelor în vigoare și nevoilor participanților.

Recomandare 6. Este necesară asigurarea eficacității activităților de formare implementate în cadrul proiectelor finanțate în cadrul AP 1 a POCU și în mod particular a părții practice a acestora. AM POCU ar putea asigura această eficacitate prin (1) aplicarea, de o manieră simplificată, a modelului Kirkpatrick³⁵ în procesul de monitorizare și verificare a proiectelor și (2) întărirea capacității beneficiarilor și în special a Organismelor Intermediare dar și a AM POCU/MFE de utilizare a acestui model și de a efectua activități de monitorizare și verificare.

Structuri responsabile: AM POCU, OI POCU, Beneficiarii

Termen-limită: Pe tot parcursul perioadei de implementare a AP 1 a POCU.

Concluzia 16. Activitățile de prospectare și mediere a muncii sunt similare ca importanță din perspectiva ocupării ca formarea. Eficacitatea lor crește direct proporțional cu (1) implicarea angajatorilor în aceste activități, (2) contactul direct, repetat, între angajatori și persoanele în căutarea unui loc de muncă, tinerii NEETs în acest caz, în locația angajatorului. Serviciile individualizate sunt mai eficiente comparativ cu

³⁵ Modelul Kirkpatrick analizează eficacitatea activităților de formare pe 4 niveluri: (1) Reacția cursanților - Cum s-au simțit la training? Aceasta este dezvăluită de formularele de evaluare completate imediat după curs; (2) Învățare. Au învățat ceva? Testele efectuate înainte de curs și la un timp după curs pot revela nivelul de învățare; (3) Comportament. Aplica ei ceea ce au învățat? Li s-a schimbat comportamentul? Pentru măsurarea acestui indicator este nevoie de cooperarea organizației client. Este un proces mai complex și mai costisitor. (4) Rezultate. Obțin rezultate în urma trainingului? Din nou este nevoie de cooperarea organizației client. Rezultatele măsurate prin datele organizației trebuie atribuite persoanelor și legate de schimbările întâmplare după training.

serviciile oferite către grupuri de tineri, inclusiv serviciile furnizate la fața locului în mediul rural. Această concluzie este valabilă și pentru serviciile de prospectare și mediere a forței de muncă, unde târgurile de locuri de muncă s-au dovedit mai eficiente tot în contextul cooperării extinse, deja existente, cu angajatorii.

Recomandare 7. Este necesară asigurarea participării angajatorilor în implementarea de facto a activităților proiectelor, în conformitate cu angajamentele prevăzute în contractul de finanțare.

Structuri responsabile: AM POCU, OI POCU, Beneficiari

Termen-limită: Pe tot parcursul perioadei de implementare a AP 1 a POCU.

Concluzia 17. Măsurile cele mai puțin eficiente, dar și mai puțin eficiente, din perspectiva celor 2 proiecte analizate s-au dovedit a fi: (1) măsurile de formare și asistență în sectorul antreprenoriatului, (2) ucenicia și (3) cursurile de inițiere.

Concluzia 18. Intervențiile care vizează antreprenoriatul, în special ocuparea pe cont propriu sunt relevante, și potențial eficiente, doar în cazul unui număr limitat de tineri NEETs: (1) care au abilitățile de bază necesare, (2) experiență directă cu antreprenoriatul/ocuparea și (3) sunt susținuți de familie în acest demers. O manieră eficientă și eficientă de identificare a acestor tineri este selectarea lor pe parcursul activităților de informare, consiliere și orientare dar și de formare. În plus, acest tip de intervenție poate obține rezultatele așteptate dacă se organizează și activități de acompaniament pe perioada de funcționare a persoanei juridice înființate până la, și inclusiv, depunerea primei situații financiare anuale.

Recomandare 8. În vederea asigurării eficacității intervențiilor din cadrul AP 1 al POCU care vizează antreprenoriatul este necesar să se asigure selecția tinerilor NEETs relevanți pentru acest tip de activitate și furnizarea de programe de tutorat/mentorat suficient de lungi în vederea consolidării și menținerii persoanelor juridice create.

Structuri responsabile: AM POCU, instituțiile de gestionare a schemelor de grant.

Termen-limită: Pe tot parcursul perioadei de implementare a AP 1 a POCU.

Concluzia 19. În forma actuală prevăzută de Legea 279/2005 cu toate modificările și completările ulterioare, ucenicia, deși relevantă ca tip generic de intervenție, este mai puțin eficientă și eficientă datorită (1) duratei lungi a acesteia și în special (2) a obligațiilor administrative și de raportare aferente și (3) a costurilor mari ale angajatorilor, din perspectiva materialelor necesare dar și a resurselor umane implicate.

Recomandare 9. Este necesară modificarea Legii ucenicii și a normelor metodologice aferente, pentru a transforma acest instrument de politică publică într-unul eficient și eficient, în conformitate cu practica și nevoile particulare din România.

Structuri responsabile: MMFPSPV.

Termen-limită: Decembrie 2016.

Sub-tema 3. Mecanisme care influențează semnificativ situația tinerilor NEETs în diferite moduri

Concluzia 20. Din analiza celor două proiecte pilot reiese că o serie de mecanisme (pe lângă activitățile tratate mai sus) influențează semnificativ situația tinerilor NEETs, prin prisma impactului lor asupra eficacității intervențiilor implementate. Astfel, mecanismul cel mai important în acest context este cel de rambursare a cheltuielilor efectuate și solicitate la plată de către POSDRU. Acestea au determinat, la rândul lor, întârzieri în lanț în plata subvențiilor către tinerii NEETs implicați, cu un impact negativ asupra participării în activitățile proiectului. Un efect similar l-a avut și furnizarea de subvenții diferite de la proiect la proiect, care a creat un sistem de "concuranță" între proiecte cofinanțate din POSDRU în aceeași zonă.

Recomandare 10. Este necesară aplicarea unei subvenții unice pentru participanți care beneficiază de servicii similare/un pachet integrat similar în cadrul proiectelor finanțate pe viitor de AP 1 a POCU.

Structuri responsabile: AM POCU.

Termen-limită: Decembrie 2016 și pe întreaga perioadă de implementare a AP 1 a POCU.

Recomandare 11. Este necesară asigurarea, de către POCU, a eficienței procesului de rambursare a cheltuielilor efectuate de către beneficiarii programului în cadrul AP 1 al acestuia.

Structuri responsabile: AM POCU.

Termen-limită: Pe întreaga perioadă de implementare a AP 1 a POCU.

Concluzia 21. Alte mecanisme care influențează situația tinerilor NEETs prin prisma impactului lor asupra eficacității intervențiilor implementate sunt de natură instituțională și partenerială. Analizele efectuate demonstrează o eficacitate sporită în județele în care a existat o colaborare între partenerii în proiect și AJOFM-ul relevant, inclusiv în ceea ce privește ucenicia, și acolo unde centrele de garanție au fost operaționalizate la nivel județean. Deși a fost mai dificil pentru partenerii ONG/privați să asigure cota de cofinanțare, eficacitatea proiectelor este influențată pozitiv de experiența și expertiza partenerilor de acest tip. Totodată, existența rețelelor de lucru la nivel local și accesul direct la angajator în calitate de asociație patronală contribuie la eficacitatea proiectelor și îmbunătățirea situației tinerilor NEETs. Sustenabilitatea din perspectivă instituțională (a centrelor) și a furnizării de servicii (deși limitată) după finalizarea proiectelor se înregistrează mai degrabă în aceste locații unde exista deja, și este menținută, o infrastructură.

Recomandarea 12. Atât din perspectiva parteneriatului și eficacității dar și a sustenabilității, este necesară asigurarea implicării SPO în proiectele implementate în cadrul AP 1 și realizarea, de către instituțiile acestuia, a activităților de înregistrare, informare și consiliere necesare.

Structuri responsabile: AM POCU, SPO.

Termen-limită: Pe întreaga perioadă de implementare a AP 1 a POCU.

Concluzia 22. Instituțiile implicate și-au întărit capacitatea pe palierul monitorizării proiectului în conformitate cu normele POSDRU, ceea ce constituie un beneficiu în perspectiva noilor proiecte și reglementări, în special în ceea ce privește colectarea datelor la nivel de participant. Nu au existat cheltuieli care, prin neeligibilitate, să afecteze negativ eficacitatea proiectului. Fondurile de tip FEDR au fost utilizate de o manieră limitată datorită existenței, în bună parte, la nivelul partenerilor în proiect a infrastructurii locale unde au fost constituite centrele.

Concluzia 23. Din perspectiva sustenabilității rezultatelor obținute, proiectele au un succes mediu. La șase luni de la finalizarea proiectului tinerii NEETs tratați și-au menținut, în mare parte, cunoștințele dobândite dar doar 35-37% dintre aceștia și-au păstrat locul de muncă peste 6 luni de la angajare.

Sub-tema 4. Costuri unitare

Concluzia 24. O comparație a costurilor unitare pe activități și indicatori înregistrate de cele 2 proiecte analizate în cadrul studiului de caz relevă diferențe în ceea ce privește cheltuielile angajate pentru a oferi servicii către grupul țintă (a se vedea tabelul de mai jos). Aceste diferențe de costuri pot fi explicate de abordarea diferită a implementării proiectelor, prezentată mai jos.

Tabel 24. Costuri unitare pe activități la nivelul proiectelor

	<i>Garanția pentru TINERi!</i>				<i>Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!</i>			
	Nr. beneficiari	Nr. ore de livrare	Cost total/persoană	Cost total/persoană/oră	Nr. beneficiari	Nr. ore de livrare	Cost total/persoană	Cost total/persoană/oră
Informare	3298	2,5	186,06	74,42	3005	2,5	142,95	57,18
Consiliere si orientare profesională	3298	4	372,12	93,03	3005	4	285,9	71,48
Formare	2515	216,5	3109,45	14,36	2.703	285,2	4137,14	14,51
Medierea muncii și prospectarea pieței muncii	373	4	1.427,65	356,91	600	4	1.584,96	396,24
Formare și consultanță pentru inițierea unei activități independente	550	80,0	1374,15	17,18	550	80,0	1051,65	13,15

Sursa: prelucrarea autorilor

În ceea ce privește costurile de mediere, diferența de cost unitar/persoană/oră este mai mică de 10%, chiar dacă în cazul ambelor activități alegerea variantei de management a fost diferită, astfel:

- În cazul formării:
 - Proiectul *Garanția pentru TINERi!* a folosit în general linia bugetară de servicii externalizate, serviciile de organizare și susținere de cursuri de inițiere și calificare fiind externalizate;
 - În proiectul *Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!* a fost exploatată experiența partenerilor ca furnizori de formare, iar aceștia au organizat ei înșiși sesiunile, angajând direct formatori și realizând cheltuielile necesare;
 - În ambele cazuri cea mai mare proporție a cheltuielilor presupuse de formare derivă din plata subvențiilor către participanți.
- În cazul medierii:
 - În proiectul *Garanția pentru TINERi!* au fost organizate târguri județene de locuri de muncă;
 - În proiectul *Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!* medierea s-a realizat individual și prin transmiterea de informări permanente către grupul țintă prin intermediul grupurilor facebook.

Concluzia 25. În ceea ce privește costurile de informare și consiliere, acestea sunt cu 30% mai mari în proiectul *Garanția pentru TINERi!* față de proiectul *Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!* Această diferență poate fi explicată de principala diferență de abordare a managementului proiectului. În timp ce în cadrul proiectului din sudul țării (*Garanția pentru TINERi!*) au funcționat centre județene care au oferit informare și consiliere, în cadrul proiectului din jumătatea de nord a țării (*Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!*) au fost înființate centre regionale și caravane de informare și consiliere, care au organizat sesiuni de grup, cu o eficiență mai mare. O altă diferență notabilă se poate identifica în cazul serviciilor de formare și consiliere pentru începerea unei activități independente, unde de asemenea diferența este de aproximativ 30%. Diferența poate fi explicată prin faptul că în acest caz, numărul de beneficiari fiind mai mic, în costul unitar se reflectă diferența de abordare în organizarea și managementul activităților.

Concluzia 26. Diferențele de costuri unitare înregistrate pe indicatori sunt explicate în mod direct de diferențele dintre indicatorii realizați de fiecare proiect, cumulate cu diferențele dintre costurile fiecărei activități pentru fiecare proiect – a se vedea tabelul de mai jos.

Tabel 25. Costuri unitare pe indicatori la nivelul proiectelor

	Garanția pentru TINERi!		Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!	
	Valoarea realizată a indicatorului	Cost unitar total – costuri directe+indirecte	Valoarea realizată a indicatorului	Cost unitar total – costuri directe+indirecte
Output				
1. Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate	1448	10.606,13	662	21.912,98
2. Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate, din care: femei	502	10.606,13	328	21.912,98
3. Numărul șomerilor de lungă durată participanți la programe integrate, din care: tineri	1448	8.106,22	661	22.967,81
4. Număr de persoane care au beneficiat de consiliere/ orientare - acces pe piața muncii	3774	487,78	3.005	407,43
5. Număr de participanți la instruire – acces pe piața muncii	2911	3.565,80	2.703	4.953,35
6. Număr de participanți la instruire, șomeri de lungă durată – acces pe piața muncii	1103	4.665,47	605	4.728,53
Outcome				
6. Număr de participanți la instruire care și-au găsit un loc de muncă în termen de 6 luni - acces pe piața muncii	386	26.434,13	276	48.510,53
8. Număr de persoane care au demarat o activitate independentă – acces pe piața muncii	10	82.526,09	8	33.903,46
9. Număr de participanți la instruire certificați, șomeri de lungă durată – acces pe piața muncii	1177	8.669,14	454	29.490,99
10. Număr participanți FSE – femei	1392	4.069,34	1.680	4.820,13
11. Număr participanți FSE – grupa de vârstă 15 – 24 ani	3774	3.057,30	3.005	5.052,15

Sursa: preluarea autorilor

Concluzia 27. În comparație cu costurile calculate la nivelul POSDRU în cazul proiectelor care au inclus în grupul țintă un număr considerabil de tineri, costurile unitare calculate pentru proiectele studiate sunt mult mai mici, cu o singură excepție, costurile formării/participant în proiectul *Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!*, unde diferența dintre costuri este de puțin peste 10% - vezi tabelul de mai jos.

Tabel 26. Costuri unitare la nivelul proiectelor în comparație cu valoarea costurilor unitare în POSDRU

	Costuri unitare medii POSDRU	Costuri unitare medii POSDRU în proiecte cu peste 50% beneficiari tineri	Garanția pentru TINERi!	Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!
Informare și consiliere	1.105	1.304	558,18	428,85
Formare	4.005	4.907	3.395,29	4.500,40
Medierea muncii și prospectarea pieței	1.386	3.468	1.427,65	1.584,96

muncii				
Formare și consultanță pentru inițierea unei activități independente	4.772	1.329	1.500,47	1.143,99

Sursa: prelucrarea autorilor

Așa cum se observă și din tabelul de mai sus și la nivelul general al POSDRU se înregistrează mari diferențe între costurile unitare medii pe activități în proiectele care implică tinerii în general și cele care au implicat tineri în procent de peste 50%. Prin comparație cu acestea, proiectele studiate au fost foarte eficiente, cu excepția activităților de formare și consultanță pentru inițierea unei activități independente. Trebuie însă subliniat că, această comparație se bazează pe datele prezentate de *Evaluare ad-hoc a intervenției POSDRU privind tinerii*, care a folosit o metodologie fundamental diferită pentru calcularea costurilor unitare.

Întrebarea de evaluare 3. În ce măsură mecanismele sunt sau pot fi îmbunătățite pentru perioada de programare 2014-2020?

Concluzia 28. Comparativ cu logica de intervenție a proiectelor pilot analizate și a DMI 5.1 al POSDRU, mecanismele de implementare prevăzute pentru AP 1 a POCU sunt îmbunătățite dintr-o serie de perspective:

- O primă perspectivă face referire la *finanțarea activităților de identificare a tinerilor NEETs* în cadrul AP 1 a POCU. Această abordare va facilita identificarea tinerilor NEETs de beneficiarii/partenii în proiectele POCU finanțate în timp util în vederea înregistrării la SPO, aplicării intervențiilor planificate și atingerii țintelor aferente AP 1 a programului.
- O a doua perspectivă este cea a *aplicării principiului serviciilor personalizate și integrate*. După cum este dovedit în cadrul acestei evaluări, măsurile cele mai eficiente sunt cele aplicate la nivel individual (informare, consiliere și orientare individuale, mediere a muncii individuală și nu în cadrul târgurilor de forță de muncă) în directă legătură toate nevoile particulare ale tânărului NEET (a. doar informare, consiliere și orientare, b. informare, consiliere, orientare și formare, c. informare, consiliere, orientare și medierea muncii etc.) în vederea ocupării. Aplicarea acestui principiu contribuie și la sustenabilitatea rezultatelor realizate, a cunoștințelor acumulate și a locurilor de muncă obținute/create.
- O a treia perspectivă este cea a *relevanței acțiunilor propuse* de AP 1 a POCU în vederea atingerii obiectivelor propuse: aceasta păstrează ca acțiuni cheie măsurile active de ocupare informarea, orientarea și consilierea, formarea precum și prospectarea și medierea muncii, care s-au demonstrat a fi utile și eficiente pentru grupul țintă a celor 2 proiecte analizate.
- O a patra perspectivă face referire la un *sub-grup țintă vizat* în mod special de AP 1 a POCU, respectiv tinerii NEETs din mediul rural. Evaluarea de față a evidențiat numărul ridicat al acestora în cele trei regiuni unde este implementat ILMT precum și nevoile specifice, în special din perspectiva accesului la educație/formare relevantă și a mobilității și o focusare a intervențiilor asupra acestei sub-categorii duce, în principiu, la rezultatele așteptate.
- O a cincea perspectivă face referire la *potențialii beneficiari eligibili* în cadrul AP 1 a POCU. Programul include în această categorie tipurile de entități implicate în proiectele pilot analizate care au demonstrat că, prin experiența, expertiza, infrastructura locală la dispoziție și contactul cu angajatorii livrează rezultatele așteptate (ONG-uri, entități private, patronate, sindicate).

Concluzia 29. Mecanismele care pot fi îmbunătățite se leagă în principal de *aprofundarea* logicii de intervenție a AP 1 a POCU dar și, într-o anumită măsură, de ajustarea acesteia. Aspectele de îmbunătățit pot fi luate în considerare la elaborarea ghidurilor solicitanților specifice pentru AP 1.

Un prim aspect de aprofundat în cadrul AP 1 al POCU este cel legat de instituții implicate, în calitate de partner și/sau colaborator. Din perspectiva activității de identificare a tinerilor NEETs, dar și de menținere a acestora activi în cadrul proiectului și după finalizarea acestora, Ldl a AP 1 ar trebui să ia în considerare actori precum Inspectoratele Școlare Județene, școlile, primăriile și necesitatea colaborării între aceștia și beneficiarii / partenerii în proiectele finanțate. Tot din perspectivă instituțională, AP 1 în sine, deși prevede posibilitatea ca SPO să devină beneficiar, nu evidențiază suficient rolul cheie pe care această instituție ar trebui să îl joace în toate proiectele de implementat și nu ia în considerare aspecte legate de capacitatea insuficientă a acestei instituții de a se achita de acest rol cheie.

Deși AP 1 a POCU are în vedere o abordare personalizată și integrată, se focusează pe sub-grupuri țintă pentru care existența nevoilor specifice a fost demonstrată inclusiv de evaluarea de față (tinerii NEETs din mediul rural) și finanțează acțiuni relevante și eficace pentru tinerii NEETs, aceasta ia insuficient în considerare distribuția regională/județeană diferită, particularitățile grupului țintă și a sub-categoriilor acestuia așa cum au fost ele identificate de această evaluare și astfel nu particularizează suficient intervențiile planificate. În principal, Ldl a AP 1 a POCU nu a luat suficient în considerare relevanța și eficacitatea limitate a activităților care vizează antreprenoriatul, uceniciei și cursurilor de inițiere. Totodată, Ldl a AP 1 a POCU nu subliniază suficient relevanța activităților de derulat, în special cele de formare pentru cererea de forță de muncă, pe lângă relevanța lor compartiv cu nevoile grupului țintă.

Percepția generală asupra intervențiilor noi planificate de AP 1 a POCU, neimplementate în cadrul celor două proiecte analizate, precum cardul profesional, evaluarea și certificarea competențelor, acordarea de subvenții de mobilitate, acordarea de subvenții de instalare este că acestea nu aduc o plus valoare semnificativă pentru grupul țintă și, în consecință, nu vor avea un impact deosebit asupra atingerii obiectivelor AP 1. Astfel, modul în care acordarea de subvenții pentru mobilitate și instalare va fi implementată reprezintă cheia succesului acestui tip de intervenție: chiar dacă cele două măsuri de asistență financiară pot avea un efect direct din perspectiva ocupării pentru tinerii care doresc/acceptă să se mute în alte zone, având în vedere că în general tinerii NEETs sunt încadrați pe salariul minim sau salarii foarte mici, este probabil ca pe termen mediu aceștia să se întoarcă în zonele în care au locuit inițial, deoarece în lipsa unui sprijin suplimentar ei nu vor putea să își susțină existența în noua locație.

Concluzia 30. Având în vedere cele menționate anterior, mecanismul optim de implementare a AP 1 a POCU conține următoarele elemente:

1. Cinci (5) tipuri mari de intervenții:

(1) intervenție de tipul celor 2 proiecte pilot analizate în cadrul acestei evaluări (cu excepția măsurilor de antreprenoriat), care să vizeze toate categoriile de tineri NEETs mai puțin cei înrolați în sau care au absolvit sistemul educațional universitar și cei pentru care reîntorcerea în educație este o opțiune mai relevantă. Include și ucenicia cu rezervele exprimate mai sus. De lansat în 2016.

(2) intervenție de tipul celor 2 proiecte pilot analizate în cadrul acestei evaluări (cu excepția măsurilor de antreprenoriat), care să vizeze tinerii NEETs înrolați în/sau au absolvit sistemul educațional universitar. Include și stagii. De lansat în 2016.

(3) intervenție de tipul celor 2 proiecte pilot analizate în cadrul acestei evaluări (cu excepția măsurilor de antreprenoriat), care să vizeze tinerii NEETs din categorii vulnerabile: tineri instituționalizați, cu părinți plecați în străinătate, romi. De lansat și implementat într-o a doua fază a programului, după implementarea unor măsuri în cadrul AP 4 și 5 ale POCU. De lansat în 2017.

Aceste tipuri de intervenții trebuie să aplice abordarea integrată și personalizată prevăzută, dovedită a fi mai eficace decât intervenții singurale. Astfel, intervențiile principale de oferit de o manieră integrată sunt:

- (1) I&C&O (realizată în parteneriat de către SPO și partenerii în proiecte pentru a fi efectuată la nivelul de detaliu necesar);

(2) prospectare și mediere a muncii prin contact direct cu angajatorii, la fața locului, pe baza planului personal de mediere elaborat în parteneriat de către SPO și partenerii în proiecte pentru a avea nivelul de detaliu necesar);

(3) acompaniament la locul de muncă al tinerilor NEETs angajați pe o perioadă de cel puțin 2 luni.

A patra activitate relevantă pentru o mare parte a categoriilor de tineri vizate este (4) formarea, cu respectarea recomandărilor de mai sus, în special aspectele legate de relevanță vizavi de cerințele pieței și partea practică, **ce ar trebui organizată în colaborare cu potențialul angajator**. Certificarea competențelor dobândite anterior și ucenicia organizate în măsura fezabilității acestora.

În cadrul proiectelor, trebuie asigurată o monitorizare continuă a participanților cu ajutorul cardului profesional dar și individual, până acest instrument este stabilit ca practică unitară și eficace, pentru:

1. a se furniza date referitoare la participanții care primesc o ofertă de muncă, de participare la un program de educație continuă, ucenicie sau de stagiu la încetarea calității de participant și/sau care urmează un program de educație/formare, care sunt în curs de a obține o calificare sau care au un loc de muncă, inclusiv ca independenți la încetarea calității de participant (indicatorii YEI de rezultat pe termen scurt);
2. pentru a asigura activități continue de I&C&O și P&M participanților și a-i menține cât mai mult și cât mai aproape posibil de piața de muncă.

Proiectele din această categorie ar trebui dezvoltate și implementate la nivel regional dar cu abordare județeană, cu implicarea tuturor actorilor principali: consilii județene, consilii locale, inspectoratele școlare, ADR pentru a se asigura (1) accesul la tinerii NEETs, (2) cerere de forță de muncă în cazul în care la nivel local/județean nu există angajatori. Calibrarea dimensiunii proiectului la nivel județean trebuie să țină cont de numărul de NEETs existent, după cum a fost estimat în acest studiu și în analiza de fundamentare a proiectului.

(4) intervenții care vizează angajatorii ca beneficiari eligibili și care se supun regulilor ajutorului de stat.

(5) intervenții axate pe antreprenoriat, planificate în acest moment sub forma de schemă de grant global. Cel puțin 3 scheme de grant globale ar trebui organizate, în directă legătură cu cele 3 sub-categorii de tineri NEETs cuprinse în tipurile de intervenții 1, 2 și 3, cu mențiunea că potențialul de a obține rezultate diferă de la grup la grup, la fel și intensitatea sprijinului.

Aceste 2 tipuri de intervenții ar trebui implementate prin proiecte de anvergură națională, dar competitive.

Toate tipurile de intervenții trebuie să propună măsuri specifice pentru tinerii din zona rurală și pentru tinerii NEETs de sex feminin.

2. Tip de parteneriat:

Instituțiile SPO sunt esențiale pentru implementarea eficientă, eficace și sustenabilă a proiectelor. Implicarea acestora trebuie asigurată dar proiectele trebuie să fie organizate astfel încât SPO să se poată concentra pe 2 activități cheie: înregistrarea de facto și monitorizarea tinerilor NEETs.

Ambele tipuri de parteneri implicați în implementarea proiectelor analizate au valoare adăugată specifică: ONG-urile/furnizorii de formare privați au acces mai bun la grupul țintă și, prin voluntariat, pot asigura o continuitate mai consistentă a proiectelor; asociațiile patronale au un mai bun acces la angajatori. Astfel, parteneriatul ideal pentru primele 3 tipuri de intervenții este compus din cele trei tipuri de organizații.